

การใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

ชลลดา คำสัมฤทธิ์

ดุษฎีพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2566

การใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

ชลลดา คำสัมฤทธิ์

ดุษฎีนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีณฑิต
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2566
(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

APPLICATION OF GOOD GOVERNANCE IN MANAGING ON ENVIRONMENT FOR SUSTAINABLE OF LOCAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATION IN SAMUTSAKHON PROVINCE

CHOLLADA KAMSAMRIT

A DISSERTATION SUBMITTED FULFILLMENT OF THE EQUIREMENTS
FOR DOCTOR OF POLITICAL SCIENCE
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
2023

(COPYRIGHT BY MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY)

หัวข้อดุษฎีนิพนธ์	:	**การใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร**
ชื่อนักศึกษา	:	**ชลลดา คำสัมฤทธิ์**
ชื่อปริญญา	:	**รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต**
ปีพุทธศักราช	:	2566
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	:	**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกษฎา ผาทอง**

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับดุษฎีนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต

คณบดีคณะสังคมศาสตร์ .....

(พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ, ผศ.)

คณะกรรมการสอบดุษฎีนิพนธ์ :

ประธานกรรมการ .....

(พระมหาบุญเลิศ อินฺทปญฺโญ, ศ. ดร.)

กรรมการ (อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก) .....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกษฎา ผาทอง)

กรรมการ .....

(ศาสตราจารย์ ดร. กิตติศักดิ์ เจิมสิทธิประเสริฐ)

กรรมการ .....

(พระครูสังฆรักษ์ ยศวีย์ ปมุตฺโต, ดร.)

กรรมการ .....

(พระมหาชินกร สุจิตฺโต, ดร.)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Dissertation Topic	:	Application of good governance in managing on environment for Sustainable of local administrative organization in Samut Sakhon province
Student's Name	:	Chollada Kamsamrit
Degree Sought	:	Doctor of Political Science
Anno Domini	:	2023
Advisor	:	Asst. Prof. Dr. Ketsada Phathong

Accepted by the Faculty of Social Sciences, Mahamakut Buddhist University in Partial Fulfillment of the Requirements for the Doctor of Political Science.

Dean of Faculty of Social Sciences .....

(Phramaha Surakrai Jinabuddhisiri, Asst. Prof.)

Dissertation Committee :

Chairman .....

(Phramaha Boonlert Inthapanyo, Prof. Dr.)

Member (Advisor) .....

(Asst. Prof. Dr. Ketsada Phathong)

Member .....

(Prof. Dr. Kittisak Jermsittiparsert)

Member .....

(Phrakhrusangharak Yodsawi Pamoottor Dr.)

Member .....

(PhramahaChinnakorn Sucitto, Dr.)

Copyright of Mahamakut Buddhist University

บทคัดย่อ

หัวข้อดุษฎีพนธ์ : **การใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดสมุทรสาคร**

ชื่อนักศึกษา : **ชลลดา คำสัมฤทธิ์**

ชื่อปริญญา : **รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต**

ปีพุทธศักราช : **2566**

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก : **ผศ. ดร. เกษฎา ผาทอง**

ดุษฎีนิพนธ์มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร 2) เพื่อศึกษาหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร 3) เพื่อสร้างรูปแบบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี คือ ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ ตามด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเฉพาะเจาะจงในการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 20 รูป/คน เก็บข้อมูลจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 39 แห่ง รวม 586,789 คน ตามสูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 399 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสนทนากลุ่ม โดยผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะ จำนวน 14 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวน การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า :

1. ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า หลักคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ รองลงมาคือ ด้านหลักนิติธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส และหลักความคุ้มค่ามีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ทั้ง 4 ด้านโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการรักษาความสะอาดในที่ทางสาธารณะ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ รองลงมาคือ ด้านการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ด้านการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสามารถเรียงจากมากไปน้อยดังนี้ คือ หลักความคุ้มค่า หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักคุณธรรม หลักนิติธรรม

3. ผลจากการสังเคราะห์ข้อมูลและวิเคราะห์ที่ได้จากการสัมภาษณ์และสถิติ ทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่ โดยนำมากำหนดเป็น “รูปแบบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร” ซึ่งเรียกว่า “N READY” ประกอบด้วย การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม (Network and participate = N) การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเป็นจริง (Reveal information = R) การบังคับใช้กฎหมายอย่างเป็นธรรมและเสมอภาค (Enforce the Law = E) การทำงานด้วยความกระตือรือร้น (Activeness = A) การประกาศจริยธรรมองค์กรเพื่อเป็นแนวทางในการทำงานของพนักงานในองค์กร (Declaration of work ethics = D) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Yield = Y)

4. ข้อเสนอแนะการวิจัย การวิจัยนี้ทำให้ทราบถึงหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร และได้ทราบถึง “รูปแบบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร” แล้ว ในการศึกษาครั้ง จึงควรนำ “รูปแบบ” ที่ได้นำไปทดลองใช้ต่อไป

คำสำคัญ : หลักธรรมาภิบาล, การจัดการสิ่งแวดล้อม, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ABSTRACT

Dissertation Topic	:	**Appication of Good Governance in Managing on Environment for Sustainable of Local Administrative Organization in Samutsakhon Province**
Student Name	:	**Chollada Kamsamrit**
Degree Name	:	**Doctor of Political Science**
Anno Domini	:	**2023**
Advisor	:	**Asst. Prof. Dr. Ketsada Phathong**

The dissertation has the following objectives : 1) To study the use of good governance principles in environmental management for sustainability of local administrative organizations in Samut Sakhon Province 2) To study the principles of good governance that affect environmental management for sustainability of local government organizations in Samut Sakhon Province 3) To create a model for using good governance principles in environmental management for sustainability of local government organizations in Samut Sakhon Province. It is a mixed methods research, which is between qualitative research. followed by quantitative research Quantity by specifying specific key informants for in-depth interviews, 20 monk/person, collecting data from people living in local government organization areas in Samut Sakhon Province, totaling 39 places, totaling 586,789 people, according to Taro Yamane's formula. A sample group of 399 people was obtained and key informants in the focus group discussions were obtained. The researcher selected a specific sample group of 14 monk/person. The research tools used were questionnaires and interviews. Statistics used in data analysis include frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test analysis, and analysis of variance. Correlation coefficient analysis Analysis of multiple regression coefficients Using a statistical package and content analysis.

The research results found that : 1. People have opinions on the use of good governance principles by local government organizations. In Samut Sakhon Province Overall it is at a high level. When considering each item, it was found that moral principles had the highest average, followed by the rule of law aspect. Principles of Responsibility Participation principles Principles of transparency and the value principle has the least average value and environmental management for sustainability of local government organizations In Samut Sakhon Province, all 4 aspects were overall at a high level. When considering each aspect, it was found

that Maintaining cleanliness in public places It has the highest average, followed by waste and sewage disposal. Protection, care and maintenance of natural resources and the environment and control of businesses/establishments, respectively. 2. The results of data analysis found that good governance affects environmental management for sustainability of local administrative organizations in Samut Sakhon Province. Statistically significant at the .01 level, which can be arranged from highest to lowest as follows: the principle of value for money. Participation principles Principles of responsibility, principles of morality, and the rule of law. 3. Results from data synthesis and analysis obtained from interviews and statistics. Gain new knowledge By defining it as “Form of using good governance principles in environmental management for sustainability of local government organizations in Samut Sakhon Province” which is called “N READY” consists of networking and participation = N, revealing true information (Reveal information = R), enforcing the law fairly and equally (Enforce the Law = E) Working with enthusiasm (Activeness = A) Declaration of organizational ethics to guide the work of employees in the organization (Declaration of work ethics = D) Focusing on results (Yield = Y) 4. Research suggestions This research reveals the principles of good governance that affect environmental management for sustainability of local government organizations in Samut Sakhon Province. and got to know "Model for using good governance principles in environmental management for sustainability of local government organizations in Samut Sakhon Province" in the study. Therefore, the "model" should be used for further testing.

Keywords : Principles of good governance, Environmental management, Local government organizations

กิตติกรรมประกาศ

ดุษฎีนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาหลักและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกษฎา ผาทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมภพ ระงับทุกข์ รองศาสตราจารย์ ดร.สุกิจ ชัยมุสิก ที่ได้ให้คำแนะนำการเขียนวิจัยและตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตั้งแต่เริ่มดำเนินการ รวมทั้งข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ทุกแง่มุมตามหลักวิชาการ ทำให้งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยมีความซาบซึ้ง และขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณอธิการบดีและคณบดีบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์ ที่อำนวยความสะดวกในการศึกษาตลอดหลักสูตร กราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ให้คำแนะนำ ให้ความรู้ และอำนวยความสะดวกด้านต่างๆ แก่ผู้วิจัย และเจ้าหน้าที่ทั้งในภาควิชา นอกภาควิชา เจ้าหน้าที่ห้องสมุดทุกท่าน

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิ พระครูศรีปริยัติวิธาน, ผศ.ดร. , รศ.ดร. มานพ นักการเรียน , ผศ.ดร. สมภพ ระงับทุกข์ , ผศ.ดร. กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์ และ ผศ.ดร.เกษฎา ผาทอง ทุกท่านที่ได้กรุณาตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยพร้อมทั้งให้คำแนะนำเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์

ขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่าน นายชิงชัย บุญประคอง, ดร.รังสรรค์ เจียรนัย, นายไชยา กังรวมบุตร, นางสาวณตฤณ สุริวงษ์, นายธานี อ้อมน้อย ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์และประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลตอบแบบสอบถาม สำหรับการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณ นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ที่อนุญาตให้ลงพื้นที่เก็บข้อมูล

ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อคุณแม่ที่ให้ความสำคัญและส่งเสริมเรื่องการศึกษามาโดยตลอด รวมทั้งญาติพี่น้องที่คอยให้กำลังใจตลอดมา และขอบคุณเพื่อน ๆ ทุกคน ตลอดจนท่านที่มีส่วนช่วยให้ดุษฎีนิพนธ์เล่มนี้เสร็จสมบูรณ์ลงได้ด้วยดี

ประโยชน์ คุณค่า และความดีของดุษฎีพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นพุทธบูชาแด่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บิดา มารดา ครู อาจารย์ ที่เคารพและมีพระคุณอย่างสูง ตลอดจนครูอาจารย์ในอดีตที่ได้ประสิทธิประสาทความรู้มาให้ และหากมีข้อผิดพลาดของงานเล่มนี้อันอาจมีเกิดขึ้นได้ ผู้วิจัยขอน้อมรับแต่เพียงผู้เดียวด้วยใจจริง

นางสาวชลลดา คำสัมฤทธิ์

สารบัญ

เรื่อง		หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย		**จ**
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ		**ช**
กิตติกรรมประกาศ		**ฌ**
สารบัญ		**ญ**
สารบัญตาราง		**ฏ**
สารบัญภาพ		**ฒ**
บทที่		**1**
1	**บทนำ**	**1**
	1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	1.2 คำถามของการวิจัย	3
	1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย	3
	1.4 สมมติฐานการวิจัย	3
	1.5 ขอบเขตของการวิจัย	3
	1.6 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	5
	1.7 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	7
2	**แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง**	**8**
	2.1 แนวคิดหลักธรรมาภิบาล	8
	2.2 แนวคิดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	17
	2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการ	27
	2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม	32
	2.5 พระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง	43
	2.6 บริบทพื้นที่ที่ศึกษา	60
	2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	62
	2.8 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	67
3	**วิธีดำเนินการวิจัย**	**68**
	3.1 รูปแบบการวิจัย	68
	3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ	68
	3.3 การวิจัยเชิงปริมาณ	74
4	**ผลการวิเคราะห์ข้อมูล**	**78**
	4.1 การใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร	78
	4.2 หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร	111

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
4.3 รูปแบบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร	159
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	**161**
5.1 สรุปผลการวิจัย	161
5.2 การอภิปรายผล	178
บรรณานุกรม	**192**
ภาคผนวก	**198**
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือวิจัย	199
ภาคผนวก ข แบบสอบถามการวิจัย	201
ภาคผนวก ค แบบสัมภาษณ์การวิจัย	209
ภาคผนวก ง ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)	212
ภาคผนวก จ หนังสือรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการทำวิจัยในมนุษย์และหนังสือผ่านการอบรมการวิจัยในมนุษย์	219
ภาคผนวก ฉ หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	221
ภาคผนวก ช หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์	223
ภาคผนวก ซ หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการสนทนากลุ่ม	227
ภาคผนวก ฌ ประมวลภาพประกอบการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มเฉพาะ	243
ประวัติผู้วิจัย	**256**

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
4.1	ผลการสัมภาษณ์เชิง (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) การใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร	102
4.2	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	113
4.3	ความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครโดยภาพรวมและรายด้าน	114
4.4	การใช้ธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครด้านหลักนิติธรรม	115
4.5	การใช้ธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครด้านหลักคุณธรรม	116
4.6	การใช้ธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครด้านหลักความโปร่งใส	117
4.7	การใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครด้านหลักความรับผิดชอบ	118
4.8	การใช้ธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครด้านหลักการมีส่วนร่วม	119
4.9	การใช้ธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครด้านหลักความคุ้มค่า	120
4.10	การจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครโดยภาพรวมและรายด้าน	121
4.11	การจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครด้านการรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะ	122
4.12	การจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครด้านการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล	123
4.13	การจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครด้านการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	124
4.14	การจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครด้านการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ	125
4.15	ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามเพศ	126
4.16	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามอายุ	127

สารบัญตาราง (ต่อ)

เรื่อง		หน้า
4.17	การเปรียบเทียบรายคู่ของความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามอายุ ด้วยวิธี LSD.....	128
4.18	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามระดับการศึกษา.....	129
4.19	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามอาชีพ..	130
4.20	การเปรียบเทียบรายคู่ของความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามอาชีพ ด้วยวิธี LSD.....	132
4.21	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามรายได้ต่อเดือน.....	136
4.22	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามรายได้ต่อเดือน.....	138
4.23	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามเพศ.....	140
4.24	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามอายุ.....	141
4.25	การเปรียบเทียบรายคู่ของความคิดเห็นต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ด้วยวิธี LSD.....	142
4.26	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามระดับการศึกษา.....	143
4.27	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามอาชีพ.....	144
4.28	การเปรียบเทียบรายคู่ของความคิดเห็นต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามอาชีพ ด้วยวิธี LSD.....	145
4.29	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามรายได้ต่อเดือน.....	148

สารบัญตาราง (ต่อ)

เรื่อง		หน้า
4.30	การเปรียบเทียบรายคู่ของความคิดเห็นต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามรายได้ต่อเดือน ด้วยวิธี LSD	149
4.31	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมาภิบาลกับการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร	150
4.32	แสดงค่าน้ำหนักขององค์ประกอบธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยรวม	151
4.33	แสดงค่าน้ำหนักขององค์ประกอบธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านการรักษาความสะอาดที่และทางสาธารณะ	152
4.34	แสดงค่าน้ำหนักขององค์ประกอบธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล	154
4.35	แสดงค่าน้ำหนักขององค์ประกอบธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านการคุ้มครอง ดูแล และรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	155
4.36	แสดงค่าน้ำหนักขององค์ประกอบธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านการควบคุมกิจการ / สถานประกอบการ	157
4.37	แสดงผลการวิเคราะห์หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร	158

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	กิจกรรมหลักในการจัดการ (Peter Drucker, 2006).....	31
2.2	กลไกการควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข.....	55
2.3	กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	67
4.1	รูปแบบหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร.....	159
4.2	รูปแบบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร.....	160
5.1	รูปแบบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร.....	178

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สมุทรสาครเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ในภาคกลางตอนล่างของประเทศไทย เป็นจังหวัดชายทะเล มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มชายฝั่งทะเลยาว 41.8 กิโลเมตร มีแม่น้ำท่าจีนไหลผ่านตอนกลางของจังหวัดไหลลงสู่อ่าวไทยที่อำเภอเมืองสมุทรสาคร มีพื้นที่ 872.347 ตารางกิโลเมตร จึงเหมาะในการประกอบอาชีพประมงทะเล เลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง และทำนาเกลือ รวมไปถึง พื้นที่ที่เป็นย่านธุรกิจและอุตสาหกรรม พื้นที่ตอนบนเป็นอำเภอกระทุ่มแบน และอำเภอบ้านแพ้วมีโครงข่ายแม่น้ำลำคลองกระจายอยู่ทั่วพื้นที่ ทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์เหมาะในการเพาะปลูกพืชนานาชนิด (จังหวัดสมุทรสาคร, 2566) สมุทรสาครแบ่งเขตการปกครองเป็น 3 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมืองสมุทรสาคร อำเภอกระทุ่มแบน และอำเภอบ้านแพ้ว ตำบลมี 40 ตำบล มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 39 แห่ง แบ่งตามประเภท ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง, เทศบาลนคร 2 แห่ง, เทศบาลเมือง 2 แห่ง, เทศบาลตำบล 11 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 23 แห่ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานราชการตามพระราชบัญญัติระเบียบวิธีบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงปัจจุบัน ตามมาตรา 4 เป็นหน่วยงานที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด โดยที่บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับ พ.ศ. 2540 ที่ได้มีการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทย จนกระทั่งปัจจุบัน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 โดยมีบทบัญญัติกำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะ การจัดสรรภาษี การจัดโครงสร้างพื้นฐานเพื่อบริการประชาชนการจัดการศึกษา การสาธารณสุข รวมไปถึงการบำรุงและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ขอบเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งเป็นการศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบทั่วไป ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด, เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล มีภารกิจหน้าที่การบริหารจัดการแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมจำเป็นต้องมีการตรา“ข้อกำหนดท้องถิ่น”ให้เป็นไปตามกฎหมายที่มีบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงปัจจุบัน โดย“ข้อกำหนดท้องถิ่น” มีการตราไว้ตามปัญหา เช่น การจัดการมูลฝอยทั่วไปและสิ่งปฏิกูล กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เหตุรำคาญ เป็นต้น

สมุทรสาครเป็นจังหวัดหนึ่งใน 5 จังหวัด ซึ่งเป็นเขตปริมณฑลของจังหวัดกรุงเทพมหานครที่มีการขยายตัวของประชากรสูง การอพยพของแรงงานมาจากจังหวัดต่าง ๆ ของประเทศไทย รวมถึงแรงงานต่างด้าวหลากสัญชาติที่เข้ามาหางานทำและเข้ามาติดต่อธุรกิจการค้า การลงทุนใน

อุตสาหกรรมมีจำนวนเพิ่มขึ้นมากอย่างรวดเร็ว สมุทรสาครเป็นเมืองที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจในด้านอุตสาหกรรม การประมง และเกษตรกรรม จัดเป็นอันดับที่ 6 ของประเทศในปี 2563 เป็น 1 ใน 10 ของจังหวัดที่มีผลิตภัณฑ์มวลรวมสูง รองมาจากกรุงเทพฯ ระยอง จันทบุรี สมุทรปราการ และพระนครศรีอยุธยา (นลินทิพย์ พักตร์ศรีกุลกำธร, 2563) ประกอบกับทิศทางการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมที่ผ่านมามุ่งสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ ซึ่งส่งผลกระทบให้เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากกิจกรรมในการดำเนินชีวิตประจำวันของมนุษย์ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานรากการผลิต และการบริโภคที่ขาดสมดุล โดยพบว่า ในปี พ.ศ. 2538 คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติได้ประกาศกำหนดให้จังหวัดสมุทรสาครเป็นเขตควบคุมมลพิษ (ประกาศเขตควบคุมมลพิษ.(2538, 25 เมษายน).ราชกิจจานุเบกษา.เล่ม 112 ตอนพิเศษ 16 ง.) ซึ่งการบริหารจัดการแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องมีการตรา“ข้อกำหนดท้องถิ่น”ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 โดย“ข้อกำหนดท้องถิ่น” มีศักดิ์ของกฎหมายลำดับต่ำสุด และการบังคับใช้กฎหมายยังไม่เป็นอิสระ ไม่เห็นผลทันทีทำให้ผู้ที่ฝ่าฝืนไม่เกรงกลัว ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบเกิดความคลางแคลงใจต่อเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นไปในลักษณะของการแก้ไขมากกว่าการป้องกัน เหล่านี้ล้วนมิได้ทำให้ปัญหามลพิษและของเสีย ทรัพยากรธรรมชาติทาง ดิน น้ำ อากาศ ที่เสื่อมโทรมลดลง ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดสมุทรสาครตลอดมา

ธรรมาภิบาล (Good Governance) เป็นแนวคิด“การปกครอง”“การบริหารจัดการ” ที่ได้รับการกล่าวขานในเชิงหลักการ คุณค่า และการนำไปปฏิบัติที่สร้างการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีทั้งในระดับปัจเจกบุคคล องค์กร หน่วยงาน สถาบัน ทั้งในระดับชาติ โดยมีเป้าหมายเพื่อยังให้เกิดความเป็นธรรม ความสุจริต ความมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ซึ่งวิธีการที่จะทำให้เกิดมีธรรมาภิบาลขึ้นได้ ก็คือ การมีความโปร่งใส มีความรับผิดชอบ ตรวจสอบได้ และการมีส่วนร่วมเป็นสำคัญ โดยอาจประกอบไปด้วย กฎหมาย ระเบียบต่าง ๆ ประมวลจริยธรรม และประมวลการปฏิบัติวัฒนธรรมที่เป็นเลิศ ปัจจุบันธรรมาภิบาลถือเป็นหลักการสำคัญในการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเป็นแนวทางบริหารจัดการที่ดีและมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษา“การใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร” ซึ่งเป็นเขตเศรษฐกิจอีกทั้งเขตควบคุมมลพิษ เพื่อนำไปสู่การจัดการ ควบคุม การลด และขจัดมลพิษ รวมไปถึง การสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครให้สังคมสิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจพัฒนาควบคู่ไปด้วยกัน

1.2 คำถามการวิจัย

1.2.1 การใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ควรเป็นอย่างไร

1.2.2 หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร เป็นอย่างไร

1.2.3 รูปแบบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ควรเป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

1.3.2 เพื่อศึกษาหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

1.3.3 เพื่อสร้างรูปแบบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

1.4 สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยของการใช้หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร” มีรายละเอียดของขอบเขตการวิจัยดังนี้

1.5.1 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

แบบสอบถามเชิงปริมาณ

ประชากร หมายถึง ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 39 แห่ง รวม 586,789 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนอาศัยอยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 39 แห่ง โดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Taro- Yamane') รวม 399 คน

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview)

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ โดยผู้วิจัยเลือกจากผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ จำนวน 20 รูป/คน ดังนี้

1) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครหรือผู้แทน

2) คณะกรรมการหมู่บ้าน/ชุมชน ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3) นักวิชาการ หน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง

4) ผู้ปฏิบัติงานด้านสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5) เครือข่ายองค์กร อาสาสมัครด้านสิ่งแวดล้อมในพื้นที่

การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) โดยกำหนดให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน จำนวน 14 รูป/คน วิธีการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ซึ่งประกอบไปด้วย พระภิกษุเป็นนักวิชาการเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญด้านพุทธศาสตร์/รัฐศาสตร์ จำนวน 1 รูป/คน นักวิชาการเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญด้านพุทธศาสตร์ จำนวน 3 รูป/คน นักวิชาการเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญด้านปกครองท้องถิ่น จำนวน 2 รูป/คน นักวิชาการเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 8 รูป/คน โดยเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อดุษฎีนิพนธ์โดยตรง การจัดสนทนากลุ่มย่อยเป็นไปในลักษณะการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ตามประเด็นที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้เพื่อให้ได้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงให้งานวิจัยครบถ้วนสมบูรณ์เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์งานวิจัยที่กำหนดไว้

1.5.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาเรื่อง “การใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร” ผู้วิจัยได้ศึกษา แนวคิด และทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยต่างๆ โดยเนื้อหาการศึกษาครอบคลุมด้านต่างๆ เกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหลักธรรมาภิบาล

1.5.3 ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น คือ

ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ, อายุ, การศึกษา , อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

หลักธรรมาภิบาล ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

ตัวแปรตาม คือ การจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ 1. การรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะ 2. การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล 3. การคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ 4. การควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ

ปัจจัยสนับสนุน ได้แก่

1. การจัดการ ได้แก่ 1.ด้านบุคลากร (Man) 2. ด้านงบประมาณ (Money) 3. ด้านวัสดุ/อุปกรณ์ (Material) และ 4. ด้านการวิธีการ (Method)

1.5.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยเรื่อง “การใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร” ในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2566 ถึง มกราคม พ.ศ. 2567 รวมเป็นระยะเวลาทั้งสิ้น 6 เดือน

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร” ผู้วิจัยกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะสำหรับการวิจัยเล่มนี้ ดังนี้

หลักธรรมาภิบาล หมายถึง หลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยึดถือปฏิบัติตาม หลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักความรับผิดชอบ 5) หลักการมีส่วนร่วม และ 6) หลักความคุ้มค่า ที่กล่าวมานี้หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อมจะทำให้เกิดความเชื่อมั่น และศรัทธาในการบริหารจัดการ รวมไปจนถึง การพัฒนาการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน คือ ทำให้สังคม สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจพัฒนาไปได้ด้วยกัน

หลักนิติธรรม (Rule of Law) คือ กฎเกณฑ์ที่มีความเที่ยงตรงเป็นธรรมกับทุกฝ่ายในสังคม ไม่เลือกปฏิบัติ เป็นการปฏิบัติตาม กฎ ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่รวมถึงการปฏิบัติตามข้อกำหนดกฎหมายด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด

หลักคุณธรรม (Morality) คือ การมีจิตสำนึก ยึดมั่นในความถูกต้อง ความดีงาม ความมีธรรม ไม่เอารัดเอาเปรียบ ซื่อสัตย์สุจริต ขยัน อดทน ช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชุมชน ถือเป็นหลักสำคัญเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติให้เป็นมาตรฐานที่ดีงามในสังคม

หลักความโปร่งใส (Transparency) คือ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารโดยไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง มีกระบวนการทำงานตามกฎเกณฑ์ การปรับปรุงระบบและกลไกการทำงานขององค์กรให้สามารถตรวจสอบความถูกต้อง มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารหรือเปิดให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก

หลักการมีส่วนร่วม (Participation) คือ ประชาชนในสังคมทุกกลุ่ม ทุกระดับมีโอกาสเสนอความเห็นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของสังคม อาทิ การเสนอความคิดเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติหรืออื่น ๆ และขจัดการผูกขาดทั้งโดยภาครัฐหรือโดยภาคธุรกิจเอกชน ซึ่งจะช่วยให้เกิดความสามัคคี ความร่วมมือร่วมใจระหว่างภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน

หลักความรับผิดชอบ (Responsiveness) คือ การตระหนักในสิทธิและหน้าที่ มีความรับผิดชอบต่อตนเอง สังคม ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ และสามารถกำกับติดตามได้ มีความรับผิดชอบต่อความการตัดสินใจต่อการดำเนินการรวมถึงแก้ไขปัญหาเมื่อเกิดความผิดพลาดในหน้าที่การงานที่ตนรับผิดชอบอยู่

หลักความคุ้มค่า หรือหลักประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Effectiveness and Efficiency) คือ การบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ไม่ฟุ่มเฟือย ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด

การจัดการสิ่งแวดล้อม หมายถึง เป็นกระบวนการที่เป็นระบบเพื่อให้สามารถใช้ทรัพยากรธรรมชาติตอบสนองความต้องการของมนุษย์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เกิดผลกระทบต่อระบบสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุดหรือไม่เกิดเลย และรักษาไว้ให้คนรุ่นต่อๆ ไป โดยนำหลักการจัดการทรัพยากรมาบริหารจัดการ ประกอบด้วย

Man หมายถึง การจัดการกำลังคน จะใช้คนไหน ทำงานอะไร ให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลกับการจัดการสิ่งแวดล้อมให้มากที่สุด

Money หมายถึง การจัดการงบประมาณให้เกิดประโยชน์สูงสุดด้วยงบประมาณ

Materials หมายถึง การจัดการวัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ เครื่องมือเครื่องใช้ให้เหมาะสมในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้สิ้นเปลืองน้อยที่สุดแต่เกิดประโยชน์สูงสุด

Management / Method หมายถึง กระบวนการจัดการ วิธีการ แนวทาง ระเบียบ/กฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

การจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามกฎหมายจัดตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ ดังนี้

1. การรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะ
2. การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
3. การคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
4. การควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน โดยในที่นี้หมายถึง

เพศ หมายถึง เพศของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร โดยแบ่งเป็น 2 เพศ ได้แก่ 1) เพศชาย และ 2) เพศหญิง

อายุ หมายถึง อายุของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร โดยแบ่งออกเป็น 5 ช่วง ได้แก่ 1) อายุ 18-30 ปี, 2) อายุ 31–45 ปี, 3) อายุ 46-60 ปี, 4) อายุ 61-75 ปี และ 5) อายุ 76 ปีขึ้นไป

การศึกษา หมายถึง วุฒิการศึกษาของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร โดยแบ่งออกเป็น 3 ช่วง ได้แก่ 1) ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี, 2) ระดับปริญญาตรี และ 3) สูงกว่าปริญญาตรี

อาชีพ หมายถึง อาชีพของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร โดยแบ่งออกเป็น 6 ช่วง ได้แก่ 1) อาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ, 2) พนักงานบริษัทเอกชน/รับจ้าง, 3) ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย, 4) นิสิต/นักศึกษา และ 5) งานบ้าน

รายได้ต่อเดือน หมายถึง รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร โดยแบ่งออกเป็น 4 ช่วง ได้แก่ 1) รายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท, 2) รายได้ 15,001 – 20,000 บาท, 3) รายได้ 20,001 - 25,000 บาท และ 4) รายได้ 25,001 บาทขึ้นไป

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง ในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 39 แห่งแบ่งตามประเภท ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง, เทศบาลนคร 2 แห่ง, เทศบาลเมือง 2 แห่ง, เทศบาลตำบล 11 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 23 แห่ง

1.7 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1.7.1 ได้ทราบถึงการใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

1.7.2 ได้ทราบถึงหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

1.7.3 ได้รูปแบบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

บทที่ 2
แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร” โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิดหลักธรรมาภิบาล
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการ
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม
2.5 พระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง
2.6 บริบทพื้นที่ที่ศึกษา
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2.8 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แนวคิดหลักธรรมาภิบาล

แนวคิดเรื่องธรรมาภิบาล หรือ Good Governance ถือเป็นแนวคิดใหม่ที่ทั่วโลกให้ความสนใจมากแนวคิดหนึ่งในสถานการณ์โลกในปัจจุบัน แนวความคิดนี้เป็นกุญแจสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จในการฟื้นฟูเศรษฐกิจของบรรดาประเทศต่าง ๆ ที่ประสบปัญหาทางเศรษฐกิจให้กลับคืนสู่สภาวะปกติ มีเสถียรภาพได้อย่างรวดเร็ว เป็นหลักการสำคัญที่ช่วยกระตุ้นให้ทุกองค์การเกิดการปรับเปลี่ยนหลักคิดและวิธีการทำงาน เพื่อช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้ที่มีส่วนได้เสียเกิดความศรัทธาและเชื่อมั่นต่อองค์การในระดับที่สูงขึ้น นอกจากนี้ หลักธรรมาภิบาลยังมีความสำคัญต่อกระบวนการทำงานขององค์การ โดยจะส่งผลให้องค์การมีการปรับตัวเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายใน ทั้งในเรื่องการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบาย กลยุทธ์ กิจกรรม และโครงการ รวมถึง ได้ส่งผลต่อการปรับพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ในการทำงาน เช่น การให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้เสีย การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสีย เสนอความคิดเห็นในการกำหนดนโยบาย เป็นต้น เพื่อผลิตและให้บริการที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนได้มากที่สุด

แนวคิดเรื่องธรรมาภิบาล (Good Governance) ถือเป็นแนวคิดสำคัญที่ถูกกำหนดให้นำมาใช้ในการวางแนวทางปฏิบัติงานขององค์การภาครัฐ โดยเฉพาะหน่วยงานที่ต้องให้บริการแก่ประชาชน เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือและไว้วางใจจากประชาชน หลักธรรมาภิบาลจึงเป็นแนวคิดที่ควรนำมาศึกษาและประยุกต์ใช้กับการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสมุทสาครเพื่อให้มีการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปด้วยความเสมอภาคตามหลักธรรมาภิบาล

2.1.1 ความหมายของธรรมาภิบาล

แนวความคิดเรื่องธรรมาภิบาลหรือที่เรียกว่าการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ได้มีผู้ที่พยายามจะให้คำจำกัดความ คำนิยาม ความหมายกันมากมายที่ผู้วิจัยพยายามสืบค้นมาดังนี้

ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายของ “ธรรม” หมายถึง ความยุติธรรม ความถูกต้อง กฎ เกณฑ์ และกฎหมาย และได้ให้ความหมายของคำว่า “อภิบาล” หมายถึง บำรุงรักษา ปกครอง

พระธรรมโกษาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) (2549, หน้า 50) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ธรรม” ไว้ 4 ความหมาย ดังนี้

ธรรมในความหมายที่ 1 รูปธรรมนามธรรม ทั้งหมด หรือสิ่งที่ไม่ใช่รูปธรรมนามธรรม แต่เป็นธรรมชาติด้วยก็รวมอยู่ในคำว่าธรรม

ธรรมในความหมายที่ 2 หมายถึง กฎ ตัวกฎของธรรมชาติที่มีอยู่ในตัวธรรมชาตินั้น ๆ

ธรรมในความหมายที่ 3 หมายถึง หน้าที่ที่สิ่งมีชีวิตต้องประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้อง ตามกฎของธรรมชาติ

ธรรมในความหมายที่ 4 คือ ผลที่ได้รับจากการทำหน้าที่

สุดท้ายท่านอาจารย์พุทธทาสได้นำความหมายของคำว่า ธรรม 4 ประการทั้งหมดนี้มาสรุปเข้าด้วยกันเป็นความหมายสั้น ๆ ของคำว่า “ธรรม คือ ประพฤติกระทำที่ถูกต้องแก่ความเป็นมนุษย์ทุกขั้นตอนแห่งวิวัฒนาการของเขา”

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2542 ได้ระบุหลักการของคำนิยามว่า “การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการและฝ่ายธุรกิจ สามารถอยู่ร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างความคุ้มกันแก่ประเทศ เพื่อบรรเทา ป้องกัน หรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤติภยันตรายที่หากจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และการมีส่วนร่วม อันเป็นคุณลักษณะสำคัญศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ และระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทยรัฐธรรมนูญ และกระแสโลกยุคปัจจุบัน”

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 ได้กำหนดขอบเขตความหมายของคำว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ได้แก่ การบริหารราชการเพื่อบรรลุเป้าหมายต่อไปนี้

1. เกิดประโยชน์สุขของประชาชน
2. เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
3. มีประสิทธิภาพ เกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
4. ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เกินความจำเป็น
5. มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์
6. ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ
7. มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

Asian Development Bank (1995, p. 3-11) กล่าวว่า ธรรมาภิบาล คือ การมุ่งความสนใจไปที่องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อช่วยให้มั่นใจว่านโยบายที่กำหนดไว้เกิดผลในการปฏิบัติได้จริง ซึ่งหมายถึง การมีบรรทัดฐานเพื่อให้แน่ใจว่ารัฐบาลสามารถสร้างผลงานตามที่สัญญาไว้กับประชาชนได้

United Nation and Development Programme (1997, p. 5) ได้ให้คำนิยามว่า ธรรมาภิบาลเป็นการดำเนินงานของภาคการเมือง การบริหาร และภาคเศรษฐกิจที่จะจัดการกิจการของประเทศในทุกระดับ ซึ่งประกอบด้วย กลไก กระบวนการ และสถาบันต่างๆ ที่ประชาชนและกลุ่มสามารถแสดงออกซึ่งการปกป้องผลประโยชน์และสิทธิของตนเองตามกฎหมาย และแสดงความเห็นที่แตกต่างกันบนหลักการของการมีส่วนร่วม ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ การส่งเสริมหลักนิติธรรม เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าการจัดลำดับความสำคัญทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ได้ยืนอยู่บนความเห็นพ้องต้องกันทางสังคม และเสียงของคนยากจนและผู้ด้อยโอกาสได้รับการพิจารณาในการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการพัฒนา

สถาบันวิจัยและพัฒนาประเทศไทย (2541, หน้า 5) ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาลว่าหมายถึง กฎเกณฑ์การปกครอง บำรุงรักษาสังคม และบ้านเมืองที่ดี อันหมายถึง การจัดการบริหารสังคมที่ดีในทุก ๆ ด้านและทุกระดับ รวมถึง การจัดระบบองค์กรและกลไกของคณะรัฐมนตรี ส่วนราชการ องค์การของรัฐ และรัฐบาลที่มิใช่ส่วนราชการ การบริหารราชการส่วนภูมิภาค และท้องถิ่น องค์การที่ไม่ใช่รัฐบาล (Private Sector) องค์กรของเอกชน ชมรมและสมาคมเพื่อกิจกรรมต่างๆ นิติบุคคลภาคเอกชน และภาคประชาสังคม (Civil Society)

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2542, หน้า 18-34) ได้ให้นิยามว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง ระบบโครงสร้างและกระบวนการต่าง ๆ ที่วางกฎเกณฑ์ความสัมพันธ์เพื่อให้เกิดความสมดุลขึ้นระหว่างภาคประชาสังคม ภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน ภาคปัจเจกชน และครอบครัว เพื่อให้ภาคส่วนต่าง ๆ ดังกล่าวมีการพัฒนาและอยู่ร่วมกันอย่างสงบสันติสุข โดยเป้าหมายของธรรมาภิบาล คือ การพัฒนาและอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของทุกภาคส่วนในสังคม ดังนั้น ธรรมาภิบาลจึงมีจุดมุ่งหมายในการสร้างความเป็นธรรมในการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมให้กับทุกภาคส่วนในสังคม ทั้งนี้ โครงสร้างและกระบวนการของธรรมาภิบาลจะต้องมีกฎเกณฑ์เป็นตัวกำหนดความสัมพันธ์ของแต่ละภาคส่วนเพื่อสร้างสิทธิและการยอมรับร่วมกัน

ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2541, หน้า 58) ให้ความหมายของธรรมาภิบาลว่า การที่กลไกของรัฐทั้งการเมือง การบริหาร มีความแข็งแกร่ง มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และรับผิดชอบเป็นการให้ความสำคัญต่อภาครัฐและรัฐบาลเป็นหลัก

อรพินท์ สพโชคชัย (2547, หน้า 10-46) ได้กล่าวว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง กติกา โครงสร้างและรูปแบบที่สังคมหรือองค์กรกำหนดขึ้นเพื่อบริหารจัดการ และจัดสรรทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อการพัฒนาประเทศอย่างมีศักยภาพ และเกิดความเจริญรุ่งเรืองอย่างยั่งยืน ทั้งยังเป็นกฎเกณฑ์ กติกาที่กำหนดความสัมพันธ์ของภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคมและแนวทางการอภิบาลสังคมเพื่อให้ภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคมสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข

บุษบง ชัยเจริญวัฒนะและบุญมี ลี้ (2544, หน้า 4-5) ได้ให้นิยามไว้ว่า หลักธรรมาภิบาลทำหน้าที่เป็นกลไก เครื่องมือ และแนวทางการดำเนินงานที่เชื่อมโยงกันของภาคเศรษฐกิจ สังคม และ

การเมือง โดยเน้นความจำเป็นของการสร้างความร่วมมือจากภาครัฐ ภาคเอกชน และ ภาคประชาชน อย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อให้ประเทศมีพื้นฐานระบอบประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง มีความชอบธรรมของกฎหมาย มีเสถียรภาพ มีโครงสร้างและกระบวนการการบริหารที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน

ณดา จันทร์สม (2554, หน้า 54-56) กล่าวว่า ธรรมาภิบาลหมายถึง กระบวนการตัดสินใจและการนำผลการตัดสินใจไปปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับกิจการสาธารณะและสิทธิมนุษยชน โดยหลักการบริหารจัดการที่ดีต้องปราศจากการบิดเบือนใช้ประโยชน์ในทางที่ผิดและคอรัปชั่นและเป็นไปตามหลักของกฎหมาย

ปฐมพงศ์ พฤฒิพงศ์ (2541, หน้า 67-68) กล่าวว่า ธรรมาภิบาลเป็นแนวคิดที่มีวิวัฒนาการมาจากธรรมรัฐ คือการบริหารงานที่เน้นความถูกต้อง ความมีสิทธิและเสรีภาพ การปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้อง ในฐานะพลเมืองดี มีศีลธรรม มีจรรยาดี มีความรู้ดี มีความเฉลียวฉลาด กล้าหาญ เป็นต้น แต่บทบาทหน้าที่ของแต่ละคนย่อมแตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ เนื่องจากพื้นฐาน อาชีพ ความรู้ความสามารถ อาชีพและหน้าที่การงานที่แตกต่างกัน

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2545, หน้า 23-25) ได้ให้ความหมายธรรมาภิบาลว่าหมายถึง ธรรมรัฐ คือ การบริหารจัดการที่ดี การกำกับดูแลกิจการที่ดี ต่อมาราชบัณฑิตยสถานได้ให้ความหมายธรรมาภิบาล อย่างเป็นทางการว่า เป็นวิธีการดำเนินการปกครองที่ทำให้เกิดผลดีและมีความเหมาะสม

ศรีพัชรา สิทธิกำจร แก้วพิจิตร (2551, หน้า 2-5) กล่าวไว้ว่า ธรรมาภิบาลเป็นหลักเกณฑ์การปกครองบ้านเมืองและบริหารองค์กรที่มีความเป็นธรรม มีกฎเกณฑ์ที่ดีตั้งอยู่บนรากฐานของความถูกต้อง สามารถปฏิบัติได้ มีความดีงาม มั่นคง มีความโปร่งใส มีจริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ บุคคลในองค์กรมีส่วนร่วมออกความคิดเห็น ทุกขั้นตอนสามารถตรวจสอบและมีคำตอบ รับผิดชอบในสิ่งทีกระทำ และมีการจัดการทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ประหยัดและมีประสิทธิภาพเป็นแนวทางในการจัดระเบียบให้สังคมสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข และตั้งอยู่ในความถูกต้องเป็นธรรม อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน

ดังนั้น เมื่อดูความหมายจากนักกวิชาการที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า “ ธรรมาภิบาล ” หมายถึง การปกครองที่เป็นธรรม ถูกต้อง มีเหตุผล เป็นการกระทำหน้าที่ที่ถูกต้องตามกฎหมาย อันตั้งอยู่บนหลักคุณธรรมและจริยธรรมที่ดี เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของทุกภาคส่วนในสังคม

2.1.2 องค์ประกอบของธรรมาภิบาล

World Bank (1989, p. 60-61) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลว่า ควรประกอบด้วย (1) การบริการของรัฐที่มีประสิทธิภาพ (An Efficient Public Service) (2) ระบบศาลที่เป็นอิสระ (An Independent Judicial System) (3) ระบบกฎหมายที่บังคับสัญญาต่าง ๆ (Legal Framework to Enforce Contracts) (4) การบริหารกองทุนสาธารณะที่มีลักษณะรับผิดต่อประชาสังคม (The Accountable Administration of Public Funds) (5) การมีระบบตรวจสอบทางบัญชีที่เป็นอิสระ (An Independent Public Auditor) ซึ่งรับผิดชอบต่อตัวแทนในรัฐสภา (6) การเคารพในกฎหมายและสิทธิมนุษยชนทุกระดับของรัฐบาล (Respect for The Law and Human Right at

All Levels of Government) (7) โครงสร้างสถาบันที่มีลักษณะพหุนิยม (A Pluralistic Institutional Structure) (8) การมีสื่อสารมวลชนที่เป็นอิสระ

(A Free Press), United Nations Development Programme (1997, p. 5-6) ได้เสนอหลักการบริหารจัดการของภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลไว้ดังนี้ (1) การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) ประชาชนทั้งชาย และหญิงมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมโดยตรง หรือทางอ้อมโดยผ่านสถาบันต่างๆ ที่มีอำนาจอันชอบธรรม (2) กฎหมายที่ยุติธรรม (Rule of Law) การปกครองประเทศจะใช้กฎหมาย เป็นบรรทัดฐานและทุกคนเคารพกฎหมาย โดยที่กรอบของกฎหมายที่ใช้ในประเทศต้องมีความยุติธรรม และถูกบังคับใช้กับกลุ่มคนต่าง ๆ อย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน (3) ความเปิดเผยโปร่งใส (Transparency) กระบวนการทำงาน กฎเกณฑ์ กติกามีความเปิดเผยตรงไปตรงมา ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ในสังคมสามารถถ่ายโอนได้อย่างเป็นอิสระ (Free Flow of Information) ประชาชนสามารถเข้าถึงและรับทราบข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะของทางราชการได้ตามที่กฎหมายบัญญัติ (4) การมีฉันทานุมัติร่วมกันในสังคม (Consensus Orientation) การตัดสินใจดำเนินนโยบายใด ๆ ของภาครัฐ ต้องมีการประสานความต้องการหรือผลประโยชน์ที่แตกต่างของกลุ่มคนในสังกัดให้เกิดความเห็นร่วมกัน (Broad Consensus) บนฐานของสิ่งที่เป็นประโยชน์สูงสุดแก่สังคมโดยรวม (5) กลไกการเมืองที่ชอบธรรม (Political Legitimacy) กระบวนการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองมีความรับผิดชอบและเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม เช่น การได้มาซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีคุณภาพ การมีคณะรัฐมนตรีที่ปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวม การมีระบบราชการที่สุจริตโปร่งใสตรวจสอบได้ การมีกระบวนการเปิดเผยทรัพย์สินและหนี้สิน ของนักการเมือง การมีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ทำหน้าที่ไต่สวนและวินิจฉัยเจ้าหน้าที่รัฐที่ร่ำรวยผิดปกติ (6) ความเสมอภาค (Equity) ประชาชนทุกคนมีความสามารถอย่างเท่าเทียมกันในการเข้าถึงโอกาสต่าง ๆ ในสังคม เช่น โอกาสพัฒนาหรือมีความเป็นอยู่ที่ดี โดยรัฐเป็นผู้จัดสรรสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงการบริการโดยเท่าเทียมกัน (7) ประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Effectiveness and Efficiency) เช่น รัฐสามารถจัดสรรใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ได้อย่างคุ้มค่าและเหมาะสม เพื่อตอบสนองความต้องการของคนในสังคม รวมถึง การทำงานที่รวดเร็ว มีคุณภาพ และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด (8) พันธะความรับผิดชอบต่อสังคม (Accountability) การตัดสินใจใด ๆ ของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนต้องกระทำโดยมีพันธะความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองกระทำต่อสาธารณชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับหน่วยงานนั้น โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่ส่วนรวมเป็นหลักและมีจิตใจเสียสละ เห็นคุณค่าสังคมที่ตนเองสังกัดอยู่ และ (9) การมีวิสัยทัศน์เชิงกลยุทธ์ (Strategic Vision) การที่ผู้นำและประชาชนในประเทศ มีวิสัยทัศน์ในการสร้างธรรมาภิบาล และการพัฒนาอย่างยั่งยืน

Daniel Kaufmann, AartKraay & Massimo Mastruzzi (2007, p. 2-3) ได้จัดทำดัชนีที่นำมาใช้วัดลักษณะธรรมาภิบาลของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 จนถึงปี พ.ศ. 2549 ว่าควรประกอบด้วย 6 ดัชนี คือ (1) เสียงเรียกร้องและความรับผิด (Voice and Accountability) เป็นการวัดสิทธิทางการเมือง สิทธิของพลเมืองและสิทธิมนุษยชน (2) ความไร้เสถียรภาพทางการเมืองและความรุนแรง (Political Instability and Violence) เป็นการวัดความเป็นไปได้ของความรุนแรง

ที่จะเกิดขึ้น หรือ การเปลี่ยนแปลงรัฐบาล หรือการก่อการร้าย (3) ความมีประสิทธิผลของรัฐบาล (Government Effectiveness) เป็นการวัดความสามารถของระบบข้าราชการและคุณภาพของการบริการสาธารณะของรัฐ (4) ภาระของการกำกับ (Regulatory Burden) เป็นการวัดภาระของนโยบายรัฐบาลที่ไม่เป็นมิตรต่อระบบตลาด (5) หลักนิติธรรม (Rule of Law) เป็นการวัดคุณภาพของการทำพันธะสัญญาต่าง ๆ การทำงานของตำรวจ ระบบผู้พิพากษา และการจัดการเกี่ยวกับอาชญากรรมและความรุนแรง (6) การควบคุมการฉ้อราษฎร์บังหลวง (Control of Corruption) เป็นการวัดการใช้อำนาจของผู้มีอำนาจในการแสวงหาผลประโยชน์ทางธุรกิจ ซึ่งเป็นการวัดระดับของการฉ้อราษฎร์บังหลวง

อรพินท์ สพโชคชัย (2541, หน้า 3-10) ได้สังเคราะห์ถึงองค์ประกอบของธรรมาภิบาลไว้ในรายงานทีดีอาร์ไอ ฉบับที่ 20 เรื่องสังคมเสถียรภาพและกลไกประชารัฐที่ดี (Good Governance) โดยเสนอว่า ธรรมาภิบาลควรประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้ คือ (1) การมีส่วนร่วมของสาธารณชน (Public Participation) คือ เป็นกลไกกระบวนการที่ประชาชน (ชายและหญิง) มีโอกาสและมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจอย่างเท่าเทียมกัน (Equity) ไม่ว่าจะเป็นโอกาสในการเข้าร่วมในทางตรงหรือทางอ้อม โดยผ่านกลุ่มผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนโดยชอบธรรม การเปิดโอกาสให้สาธารณชนมีส่วนร่วมอย่างเสรีนี้ รวมถึง การให้เสรีภาพแก่สื่อมวลชนและให้เสรีภาพแก่สาธารณชนในการแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ คุณลักษณะสำคัญประการหนึ่งที่สาธารณชนมีส่วนร่วม คือ การมีรูปแบบการปกครองและบริหารที่กระจายอำนาจ (2) ความสุจริตและโปร่งใส (Honesty and Transparency) คือ เป็นกลไกที่มีความสุจริต และโปร่งใส ซึ่งรวมถึง การมีระบบกติกาและการดำเนินงานที่เปิดเผย ตรงไปตรงมา ประชาชนสามารถเข้าถึงและได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างเสรี เป็นธรรม ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ ซึ่งหมายถึง การที่ผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานกำกับดูแลและประชาชนสามารถตรวจสอบและติดตามผลได้ (3) พันธะความรับผิดชอบต่อสังคม (Accountability) คือ เป็นกลไกที่มีความรับผิดชอบในบทบาทภาระหน้าที่ที่มีต่อสาธารณชน โดยมีการจัดองค์กรหรือการกำหนดกฎเกณฑ์ที่เน้นการดำเนินงานเพื่อสนองตอบความต้องการของกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมอย่างเป็นธรรม ในความหมายนี้รวมถึงการที่มี Bureaucracy Accountability, Political Accountability ซึ่งจะมีความหมายที่มากกว่าการมีความรับผิดชอบเฉพาะต่อผู้บังคับบัญชาหรือกลุ่มผู้เป็นฐานเสียงที่ให้การสนับสนุนทางการเมือง แต่ครอบคลุมถึงพันธะความรับผิดชอบต่อสังคมเช่นนี้ องค์กรหน่วยงาน และผู้ที่เกี่ยวข้องต้องพร้อมและสามารถที่จะถูกตรวจสอบและวัดผลการดำเนินงานทั้งในเชิงปริมาณ คุณภาพ ประสิทธิภาพ และการใช้ทรัพยากรสาธารณะ ดังนั้น คุณลักษณะของความโปร่งใสของระบบในลำดับที่สองจึงเป็นหัวใจสำคัญในการสร้าง Accountability (4) กลไกการเมืองที่ชอบธรรม (Political Legitimacy) คือ เป็นกลไกที่มีองค์ประกอบของผู้ที่เป็นรัฐบาลหรือผู้ที่เข้าร่วมบริหารประเทศที่มีความชอบธรรม เป็นที่ยอมรับของคนในสังคมโดยรวม ไม่ว่าจะโดยการแต่งตั้งหรือเลือกตั้ง แต่จะต้องเป็นรัฐบาลที่ได้รับการยอมรับจากประชาชนว่ามีความสุจริต มีความเที่ยงธรรม และมีความสามารถที่จะบริหารประเทศได้ (5) กฎเกณฑ์ที่ยุติธรรมและชัดเจน (Fair Legal Framework and Predictability) คือ มีกรอบของกฎหมายที่ยุติธรรมและเป็นธรรมสำหรับกลุ่มคนต่าง ๆ ในสังคม ซึ่งกฎเกณฑ์มีการบังคับใช้และสามารถใช้บังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนซึ่งคนในสังคมทุกส่วนเข้าใจ สามารถคาดหวังและรู้ว่า

จะเกิดผลอย่างไรหรือไม่เมื่อดำเนินการตามกฎเกณฑ์ของสังคม สิ่งเหล่านี้เป็นการประกันความมั่นคง ศรัทธา และความเชื่อมั่นของประชาชน และ (6) ประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Efficiency and Effectiveness) คือ เป็นกลไกที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานไม่ว่าจะเป็นด้านการจัดกระบวนการทำงาน การจัดองค์กร การจัดสรรบุคลากร และมีการใช้ทรัพยากรสาธารณะต่างๆ อย่างคุ้มค่าและเหมาะสม มีการดำเนินการและการให้บริการสาธารณะที่ให้ผลลัพธ์เป็นที่น่าพอใจและกระตุ้นการพัฒนาของสังคมทุกด้าน (การเมือง สังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ)

สำนักนายกรัฐมนตรี (2542, หน้า 3-4) ได้กำหนดหลักสำคัญของธรรมาภิบาลไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542 จำนวน 6 หลัก เพื่อเป็นกรอบแนวทางให้แก่หน่วยราชการถือปฏิบัติ ดังนี้ (1) หลักนิติธรรม เป็นการตรากฎหมายและกฎข้อบังคับให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม อันจะให้สังคมยินยอมพร้อมใจกันปฏิบัติตามกฎหมาย และกฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่อำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล (2) หลักคุณธรรม เป็นการยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติเพื่อให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ (3) หลักความโปร่งใส เป็นการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจน (4) หลักความมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าด้วยการแสดงความคิดเห็น การไต่สวนสาธารณะ ประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ (5) หลักความรับผิดชอบ เป็นการตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน และ (6) หลักความคุ้มค่า เป็นการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยรณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่าสร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันได้ในเวทีนานาชาติ และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 มาตรา 3 (1) ว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการต้องใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีโดยมีหลักพื้นฐานของธรรมาภิบาลหรือการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ประกอบด้วยหลักสำคัญ 6 ประการ คือ (1) หลักนิติธรรม (Rule of law) ได้แก่การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่าง ๆให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมายกฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล (2) หลักคุณธรรม (Morality) ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงามโดยรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักการนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ (3) หลักความโปร่งใส (Transparency) ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของ

คนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้ (4) หลักความมีส่วนร่วม (Participation) ได้แก่การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าด้วยการแสดงความคิดเห็นการไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติหรืออื่น ๆ (5) หลักความรับผิดชอบ (Accountability) ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตนเอง (6) หลักความคุ้มค่า (Utility) ได้แก่ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยรณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้า และบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน (บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, 2542: 45-50)

สุดจิต นิมิตรกุล (2543, หน้า 13-24) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของธรรมาภิบาลของกระทรวงมหาดไทยว่ามี 11 ด้านคือ (1) การมีส่วนร่วม (Participation) โดยเป็นการมีส่วนร่วมของทั้งประชาชนและเจ้าหน้าที่รัฐในการบริหารงาน เพื่อให้เกิดความคิดริเริ่มและพลังการทำงานที่สอดประสานกัน เพื่อบรรลุเป้าหมายในการให้บริการประชาชน (2) ความยั่งยืน (Sustainability) ให้มีการบริหารงานที่อยู่บนหลักของความสมดุลทั้งในเมืองและชนบท ระบบนิเวศและทรัพยากรธรรมชาติ (3) ประชาชนมีความรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ชอบธรรม (Legitimacy) ให้การยอมรับ (Acceptance) ทั้งนี้ การดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ประชาชนพร้อมที่จะยอมสูญเสียประโยชน์ส่วนตนไปเพื่อประโยชน์ส่วนรวมที่ต้องรับผิดชอบร่วมกัน (4) มีความโปร่งใส (Transparency) โดยข้อมูลต่างๆ ของหน่วยงานจะต้องตรงกับข้อเท็จจริงของการดำเนินการและสามารถตรวจสอบได้ มีการดำเนินการที่เปิดเผยชัดเจน และเป็นไปตามที่กำหนดไว้ (5) ส่งเสริมความเป็นธรรม (Equity) และความเสมอภาค (Equality) จะต้องมีการกระจายการพัฒนาอย่างทั่วถึงเท่าเทียมกัน ไม่มีการเลือกปฏิบัติ และมีระบบการรับเรื่องราวร้องทุกข์ที่ชัดเจน (6) มีความสามารถที่จะพัฒนาทรัพยากร และวิธีการบริหารกิจการ และสังคมที่ดี โดยเจ้าหน้าที่ของทุกหน่วยงานจะต้องได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะเพื่อให้สามารถนำไปปรับใช้กับการทำงานได้และมีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อให้ทุกหน่วยงานยึดถือเป็นแนวปฏิบัติร่วมกัน (7) ส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศ (Promoting Gender Balance) เพื่อเปิดโอกาสให้สตรีทั้งในเมืองและชนบทเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและสังคมในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นมากขึ้น (8) การอดทนอดกลั้น (Tolerance) และการยอมรับ (Acceptance) ต่อทัศนะที่หลากหลาย (Diverse Perspectives) รวมทั้ง ต้องยุติข้อขัดแย้งด้วยเหตุผล หาจุดร่วมที่ทุกฝ่ายยอมรับร่วมกันได้ (9) การดำเนินการตามหลักนิติธรรม (Operating by Rule of Law) โดยให้มีการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายให้มีความทันสมัยและเป็นธรรม (10) ความรับผิดชอบ (Accountability) ซึ่งเจ้าหน้าที่จะต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชน ความพึงพอใจของประชาชนต่อการปฏิบัติงาน จะเป็นตัวชี้วัดสำคัญในการประเมินความสำเร็จของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ และ

(11) การเป็นผู้กำกับดูแล (Regulator) เพื่อนำมาใช้แทนการควบคุม ด้วยการโอนงานบางอย่างไปให้องค์กรท้องถิ่นซึ่งใกล้ชิดกับประชาชนที่สุด หรืองานบางอย่างก็ต้องแปรรูปให้เอกชนดำเนินการแทน

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552, หน้า 10-53) ได้พัฒนาองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีว่า ควรจะประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ คือ (1) ประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง ผลการปฏิบัติราชการที่บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของแผนการปฏิบัติราชการ ตามที่ได้รับงบประมาณมาดำเนินการ รวมถึงสามารถเทียบเคียงกับส่วนราชการหรือหน่วยงานที่มีภารกิจคล้ายคลึงกันและมีผลการปฏิบัติงานในระดับชั้นนาของประเทศ เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขต่อประชาชนโดยการปฏิบัติราชการจะต้องมีทิศทางยุทธศาสตร์และเป้าประสงค์ที่ชัดเจน มีกระบวนการปฏิบัติงานและระบบงานที่เป็นมาตรฐาน รวมถึงมีการติดตาม ประเมินผล และพัฒนา ปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ (2) ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การบริหารราชการตามแนวทางการกำกับดูแลที่ดี ที่มีการออกแบบกระบวนการปฏิบัติงานโดยการใช้เทคนิคและเครื่องมือการบริหารจัดการที่เหมาะสม ให้องค์การสามารถใช้ทรัพยากรทั้งด้านต้นทุนแรงงานและระยะเวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติราชการตามภารกิจ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม (3) การตอบสนอง (Responsiveness) หมายถึง การให้บริการที่สามารถดำเนินการได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด และสร้างความเชื่อมั่น ความไว้วางใจ รวมถึง ตอบสนองตามความคาดหวัง/ความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความหลากหลายและมีความแตกต่าง (4) ภาระรับผิดชอบ (Accountability) หมายถึง การแสดงความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่และผลงานต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยความรับผิดชอบนั้น ควรอยู่ในระดับที่สนองต่อความคาดหวังของสาธารณะ รวมทั้ง การแสดงถึงความสำนึกในการรับผิดชอบต่อปัญหาสาธารณะ (5) ความโปร่งใส (Transparency) หมายถึง กระบวนการเปิดเผยอย่างตรงไปตรงมา ชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัย และสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอันไม่ต้องห้ามตามกฎหมายได้อย่างเสรี โดยประชาชนสามารถรู้ทุกขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่างๆ และสามารถตรวจสอบได้ (6) การมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง กระบวนการที่ข้าราชการ ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มมีโอกาสได้เข้าร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหา/ประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง ร่วมคิดแนวทาง ร่วมการแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และร่วมกระบวนการพัฒนาในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา (7) การกระจายอำนาจ (Decentralization) หมายถึง การถ่ายโอนอำนาจการตัดสินใจ ทรัพยากร และภารกิจ จากส่วนราชการส่วนกลางให้แก่หน่วยการปกครองอื่น (เช่น การบริหารส่วนท้องถิ่น) และภาคประชาชนไปดำเนินการแทนโดยมีอิสระตามสมควร รวมถึง การมอบอำนาจและความรับผิดชอบในการตัดสินใจ และการดำเนินการให้แก่บุคลากร โดยมุ่งเน้นการสร้างความพึงพอใจในการให้บริการต่อผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การปรับปรุงกระบวนการ และเพิ่มผลิตภาพ เพื่อผลการดำเนินงานที่ดีของส่วนราชการ (8) นิติธรรม (Rule of Law) หมายถึง การใช้อำนาจของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับในการบริหารราชการด้วยความเป็นธรรมไม่เลือกปฏิบัติ และคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (9) ความเสมอภาค (Equity) หมายถึง การได้รับการปฏิบัติและได้รับบริการอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่มีการแบ่งแยกด้านเพศเชื้อชาติ ภาษา อายุถิ่นกำเนิด ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ รวมทั้ง สถานะของบุคคล

ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษา การฝึกอบรม และอื่นๆ และ (10) การมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus Oriented) หมายถึง การหาข้อตกลงทั่วไป โดยกลุ่มคนที่มีความสำคัญภายในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องต้องไม่มีข้อคัดค้านที่ยุติไม่ได้ในประเด็นสาคัญ รวมทั้งเป็นข้อตกลงที่เกิดจากการใช้กระบวนการเพื่อขอข้อคิดเห็นจากคณะบุคคลที่ได้รับประโยชน์และเสียประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรง โดยฉันทามติไม่จาเป็นต้องหมายความว่าเป็นความเห็นพ้องโดยเอกฉันท์

จากประเด็นองค์ประกอบที่กล่าวถึง ทำให้ทราบว่า หลักธรรมาภิบาลตามแนวคิดของนักวิชาการแต่ท่านมีความแตกต่างกันไปตามบริบทและการให้ความสำคัญในแต่ละด้าน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าการนำหลักการดังกล่าวมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทและเงื่อนไขขององค์การเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสนับสนุนให้องค์การสามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายได้อย่างมีคุณภาพ ในการวิจัยเกี่ยวกับ “การใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร” ในครั้งนี้ จะใช้แนวคิดของสำนักนายกรัฐมนตรี (2542, หน้า 3-4) ได้กำหนดหลักสำคัญของธรรมาภิบาลไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542 จำนวน 6 หลัก เพื่อเป็นกรอบแนวทางให้แก่หน่วยราชการถือปฏิบัติ ดังนี้ (1) หลักนิติธรรม (2) หลักคุณธรรม (3) หลักความโปร่งใส (4) หลักความมีส่วนร่วม (5) หลักความรับผิดชอบ และ (6) หลักความคุ้มค่า

2.2 แนวคิดองค์กรปกครองท้องถิ่น

2.2.1 ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

ได้มีผู้ให้ความหมายหรือคำนิยามไว้จำนวนมาก ส่วนใหญ่แล้วคำนิยามเหล่านั้นต่างมีหลักการที่สำคัญคล้ายคลึงกัน จะแตกต่างกันบ้างก็คือสำนวนและรายละเอียดปลีกย่อย ซึ่งสามารถพิจารณาได้ดังนี้

วิลเลียม เอ ร๊อบสัน (Robson, 1953, p. 574) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง หน่วยการปกครองซึ่งรัฐได้จัดตั้งขึ้นและให้มีอำนาจปกครองตนเอง (Autonomy) มีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) และต้องมีองค์กรที่จำเป็นในการปกครอง (Necessary Organization) เพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้สมความมุ่งหมายของการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ

จอห์น เจ. คลาร์ก (Clark, 1957, p. 87-89) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึงหน่วยการปกครองที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวข้องกับการให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใดโดยเฉพาะและหน่วยการปกครองดังกล่าวนี้จัดตั้งและจะอยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลาง

วิลเลียม วี. ฮอลโลเวย์ (Holloway, 1959, p. 101-103) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง องค์การที่มีอาณาเขตแน่นอน มีประชากรตามหลักที่กำหนดไว้ มีอำนาจการปกครองตนเอง มีการบริหารการคลังของตนเอง และมีสภาท้องถิ่นที่สมาชิกได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน

เดเนียล วิท (wit, 1967: 101-103) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจ หรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครองร่วมกันทั้งหมด หรือเพียงบางส่วนในการบริหารท้องถิ่นตามหลักการที่ว่า ถ้าอำนาจการปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลของท้องถิ่นก็

ย่อมเป็นรัฐบาลของประชาชนโดยประชาชนและเพื่อประชาชน ดังนั้น การบริหารการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีองค์กรของตนเอง อันเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลาง โดยให้องค์กรอันมิได้เป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาลกลาง มีอำนาจในการตัดสินใจและบริหารงานภายในท้องถิ่นในเขตอำนาจของตน

ประทาน คงฤทธิศึกษาการ (2524, หน้า15) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นระบบการปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ และโดยนัยนี้จะเกิดองค์การทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นนั้น ๆ องค์การนี้จัดตั้งและถูกควบคุมโดยรัฐบาล แต่ก็มีอำนาจในการกำหนดโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเองได้

ประหยัด หงส์ทองคำ (ม.ป.ป.) กล่าวว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น (Local government) เป็นรูปการปกครองที่เกิดจากระบบการกระจายอำนาจปกครอง(Decentralization) จากส่วนกลางไปยังท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสเรียนรู้และดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในการปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยตนเอง เพื่อสนองความต้องการและแก้ปัญหาด้วยตนเอง

กล่าวโดยสรุป การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการปกครองที่ยึดหลักการกระจายอำนาจเพื่อประโยชน์ของรัฐและท้องถิ่น เน้นผลประโยชน์ของท้องถิ่นโดยตรง ให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสเรียนรู้และดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง เพื่อสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

2.2.2 พัฒนาการขององค์กรปกครองท้องถิ่นไทย

พัฒนาการของการปกครองท้องถิ่นของไทย เริ่มเกิดขึ้นตั้งแต่การปฏิรูประบบราชการ ในสมัยรัชกาลที่ 5 กล่าวคือ ได้มีกฎหมายว่าด้วยการจัดกิจการท้องถิ่นฉบับแรก คือ พระราชกำหนดสุขาภิบาลกรุงเทพฯ ร.ศ.116 โดยกำหนดให้ สุขาภิบาลกรุงเทพฯ มีหน้าที่ดำเนินการรักษาความสะอาดและป้องกันโรค ทำลายขยะมูลฝอย จัดสถานที่ถ่ายอุจจาระปัสสาวะ สำหรับราษฎรทั่วไป ห้ามการปลูกสร้าง หรือซ่อมแซมโรงเรือนที่จะเป็นเหตุให้เกิดโรค รวมทั้งการขนย้ายสิ่งโสโครก ที่ทำความรำคาญให้กับราษฎรไปทิ้ง เป็นต้น ต่อมาได้จัดตั้งสุขาภิบาลท่าฉลอม เมืองสมุทรสาครขึ้นในต่างจังหวัดเป็นแห่งแรก

ต่อมา ในสมัยรัชกาลที่ 6 ได้มีการตราธรรมนูญการปกครองคณะนคราภิบาลดุสิตธานี พ.ศ. 2461 เพื่อทดลองรูปแบบเมืองจำลอง "ดุสิตธานี" นับเป็นการปกครองในรูปเทศบาลครั้งแรก อันเป็นรูปแบบการปกครองอย่างประเทศอังกฤษ โดยกำหนดให้เป็นนิติบุคคลแยกจากส่วนกลาง มีรายได้ของตนเอง ดูแลการคมนาคม การดับเพลิง สวนสาธารณะ โรงพยาบาล สุสาน โรงฆ่าสัตว์ ดูแลโรงเรียนราษฎร์ การรักษาความสะอาด และการป้องกันโรค ทำบริการสาธารณะที่มีกำไร เช่น ตั้งโรงรับจานำ ตลาด รถราง เป็นต้น ออกใบอนุญาต และเก็บค่าธรรมเนียมสาหรับยานพาหนะ ร้านจำหน่ายสุรา โรงละคร โรงหนัง สถานเริงรมย์ และอื่นๆ

เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองของประเทศไทย ในปี พ.ศ.2475 จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข ภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญ ประเทศไทยได้จัดระเบียบการบริหารราชการ เป็นราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติว่าด้วย ระเบียบราชการบริหารแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2476 โดยในส่วนของราชการส่วนท้องถิ่น ได้มีการจัดตั้งเทศบาลขึ้น ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2476 (ปัจจุบันใช้ พรบ.เทศบาล พ.ศ.2496) แต่ต่อมาปรากฏว่า การดำเนินงานของเทศบาลไม่

ได้ผลเต็มที่ตามที่มุ่งหมายไว้จึงไม่อาจขยายการตั้งเทศบาลออกไปทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักรได้ คงตั้งขึ้นได้เพียง 120 แห่ง ก็ระงับการจัดตั้งเทศบาลขึ้นใหม่ เป็นเวลานานหลายสิบปี และได้มีการตั้งสุขาภิบาลขึ้น แทนเทศบาลในท้องที่ที่ยังไม่มีฐานะเป็นเทศบาลตามพระราชบัญญัติสุขาภิบาล พ.ศ.2495 จนกระทั่งถึงปี 2500 จึงได้มีการยกฐานะสุขาภิบาลบางแห่งขึ้นเป็นเทศบาลตำบล คือ เทศบาลตำบลกระบินทร์ เทศบาลตำบลโคกสำโรง เทศบาลตำบลบัวใหญ่ เป็นต้น และกรณีที่มีการจัดตั้งจังหวัดใหม่ ก็ให้จัดตั้งเทศบาลเมืองขึ้นในท้องถิ่นที่เป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัด ตามบทบัญญัติมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 อย่างไรก็ตาม การจัดตั้งเทศบาล และสุขาภิบาลก็ยังไม่เป็นไปโดยทั่วถึง ส่วนใหญ่จึงคงอยู่ภายใต้การปกครองส่วนภูมิภาค ดังนั้น เพื่อแก้ไขความเหลื่อมล้ำในการปกครองท้องถิ่นในเขตเทศบาลและสุขาภิบาลกับท้องถิ่นที่อยู่นอกเขตดังกล่าว จึงได้มีการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้น โดยตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ.2498 ให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการส่วนจังหวัดภายในเขตพื้นที่จังหวัดนอกเขตเทศบาลและสุขาภิบาล (ชูวงศ์ ฉายะบุตร, 2539)

นับแต่นั้นมาการปกครองส่วนท้องถิ่นจึงครอบคลุมทั่วราชอาณาจักรไทย กล่าวคือ ทุกพื้นที่ของประเทศไทย จะอยู่ในความรับผิดชอบขององค์การปกครองท้องถิ่นไม่รูปใดก็รูปหนึ่ง ซึ่งต่อมาได้มีการประกาศใช้กฎหมายการปกครองท้องถิ่นรูปพิเศษ ได้แก่ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2518 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ.2521 ทั้งนี้ เนื่องจากกรุงเทพมหานครเป็นเมืองขนาดใหญ่มีประชากรมากที่สุดส่วนเมืองพัทยาเป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีลักษณะพิเศษและใช้รูปแบบการบริหารโดยการจ้างผู้บริหาร ซึ่งปรากฏว่า ไม่ประสบผลสำเร็จมากนัก ปัจจุบันจึงมีแนวโน้มที่เปลี่ยนแปลงให้เป็นเทศบาลนคร ในปี พ.ศ.2537 ก็ได้มีการปรับปรุงการบริหารส่วนท้องถิ่นในส่วนพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้มีการบริหารส่วนตำบลขึ้นเป็น องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 ปัจจุบัน กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศจัดตั้งแล้วทั่วประเทศ 5,300 แห่ง ซึ่งนับว่าเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นรูปแบบใหม่ที่เล็กและใกล้ชิดประชาชนในท้องถิ่นมากที่สุด อย่างไรก็ตามได้มีการปรับปรุง พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.2540 โดยกำหนดให้มีพื้นที่รับผิดชอบครอบคลุมพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วยแต่ให้มีอำนาจมีหน้าที่ดำเนินการในกิจการที่องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการไม่ได้ หรือต้องประสานงานร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลหลายแห่ง

2.2.3 แนวคิดขององค์กรปกครองท้องถิ่น

โดยที่ "กฎหมายการปกครองท้องถิ่น” แสดงให้เห็นจุดมุ่งหมายสำคัญ 2 ประการ คือ ต้องการให้การจัดทำบริการสาธารณะมีประสิทธิภาพ นั่นคือ จัดทำบริการสาธารณะให้ทั่วถึงและตรงกับความต้องการของราษฎรในท้องถิ่น ตามความจำเป็นในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งจุดมุ่งหมายนี้จะสำเร็จก็ด้วยวิธีการให้ราษฎรในท้องถิ่นเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการด้วยนั่นเอง และต้องการให้การปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันสอนการปกครองประเทศในระบอบประชาธิปไตย โดยผู้ที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นจะต้องมาจากการเลือกตั้งของราษฎรในท้องถิ่นนั้น" ดังนั้น กฎหมายการปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นกฎหมายที่บัญญัติขึ้นเพื่อจัดตั้งองค์การปกครองท้องถิ่น จึงมีวัตถุประสงค์กระจายอำนาจบริหารไปสู่ท้องถิ่น โดยกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างท้องถิ่นกับส่วนกลาง

ในขอบเขตการกำกับดูแล นั่นคือ จะไม่กำหนดให้ราชการส่วนกลางมีอำนาจบังคับบัญชาเหนือคณะผู้บริหารของท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหารส่วนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ แต่จะให้มีอำนาจในการกำกับดูแลเพื่อป้องกันมิให้ราษฎรได้รับความเดือดร้อนจากการกระทำของราชการส่วนท้องถิ่นและเพื่อเป็นหลักประกันแก่ราษฎรในท้องถิ่นว่าจะได้รับการบริการสาธารณะอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ จะกำกับดูแลและตรวจสอบให้ราชการส่วนท้องถิ่น กระทำการโดยชอบด้วยกฎหมาย หากมีการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเกิดขึ้นก็จะมีอำนาจในการเพิกถอนหรือยับยั้งการกระทำนั้นได้ ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามที่มีกฎหมายบัญญัติให้อำนาจแก่ราชการส่วนกลางให้กระทำได้ไว้อย่างชัดแจ้งด้วย

แม้ในบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 หมวด 9 การปกครองส่วนท้องถิ่นมาตรา 282 ยังบัญญัติไว้ว่า "มาตรา 1 รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเอง ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น" และมาตรา 283 วรรค 2 "การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องทำเท่าที่จำเป็นตามที่กฎหมายบัญญัติ แต่ต้องเป็นไป เพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศโดยส่วนรวม ทั้งนี้จะกระทบถึงสาระสำคัญแห่งหลักการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือนอกเหนือจากที่กฎหมายบัญญัติไว้มิได้"

ดังนั้น แนวคิดพื้นฐานของระบบการปกครองท้องถิ่น จึงพอสรุปได้ว่า เป็นระบบของการกระจายอำนาจทางการปกครองไปสู่ท้องถิ่น เพื่อจัดทำการบริการสาธารณะได้อย่างทั่วถึง ตรงกับความต้องการของราษฎรและเหมาะสมกับสภาพของแต่ละท้องถิ่นโดยให้ประชาชนในท้องถิ่นนั้นโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น เพื่อเป็นกระบวนการให้การเรียนรู้ในระบบประชาธิปไตยแก่ประชาชน ราชการส่วนกลางมีบทบาทในการกำกับดูแลและให้ความช่วยเหลือท้องถิ่นต้องมีอิสระในการตัดสินใจ กำหนดทิศทาง นโยบาย และการบริหารจัดการ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองได้

2.2.4 โครงสร้างการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 70 ได้แบ่งการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็น 4 รูปแบบ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล และราชการส่วนท้องถิ่นอื่นตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งได้แก่ กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา (ชูวงศ์ ฉายะบุตร, 2539) ต่อมาในปี 2537 ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ทำให้มีการปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้นอีก 1 รูปแบบ คือ องค์การบริหารส่วนตำบล หลังจากนั้นได้มีพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาลใน พ.ศ. 2542

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบได้กำหนดโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบไว้ ดังนี้

1) องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.2540 แก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบัน เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นทุกจังหวัดเพื่อทำกิจการส่วนจังหวัดที่ไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่การบริหารราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยมีพื้นที่รับผิดชอบครอบคลุมเขตจังหวัดและเป็นการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น โครงสร้างองค์การบริหารส่วนจังหวัด

ประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดและรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งทั้งสองส่วนมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน

2) เทศบาล

เทศบาลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 และแก้ไขเพิ่มเติมจนถึงปัจจุบัน โดยมาตรา 9 ถึงมาตรา 11 กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาจัดตั้งเทศบาลไว้ ดังนี้

2.1) เทศบาลตำบล ได้แก่ ท้องถิ่นที่มีประกาศกระทรวงมหาดไทยในพระราชกฤษฎีกายกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบล โดยที่กฎหมายไม่ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าการเป็นเทศบาลตำบลจะต้องมีเงื่อนไขอย่างไร แต่ในทางปฏิบัติกระทรวงมหาดไทยได้ตั้งหลักเกณฑ์การเป็นเทศบาลตำบลว่าพื้นที่จะจัดตั้งเป็นเทศบาลตำบลจะต้องมีรายได้ไม่ต่ำกว่า 12 ล้านบาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน) มีประชากรตั้งแต่ 7,000 คนขึ้นไป และอยู่กันหนาแน่นไม่ต่ำกว่า 1,500 คน ต่อตารางกิโลเมตร

2.2) เทศบาลเมือง ได้แก่ ท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัด หรือท้องถิ่นชุมนุมชนที่มีประชากรตั้งแต่ 10,000 คนขึ้นไป และมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่ซึ่งกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติเทศบาล

2.3) เทศบาลนคร ได้แก่ ท้องถิ่น/ชุมชนที่มีประชากรตั้งแต่ 50,000 คนขึ้นไป และมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่ซึ่งกำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยเทศบาลโครงสร้างของเทศบาลแบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย คือ สภาเทศบาลและคณะเทศมนตรี โดยสภาเทศบาลมีหน้าที่พิจารณาร่างข้อบัญญัติเทศบาล และกำกับดูแลการบริหารเทศบาลของคณะเทศมนตรี มีหน้าที่ควบคุมและรับผิดชอบการบริหารกิจการของเทศบาลตามที่กฎหมายกำหนด โดยมีนายกเทศมนตรีเป็นหัวหน้า ทั้งนี้ ในแต่ละเทศบาลจะมีการแบ่งส่วนราชการแตกต่างกันตามความเหมาะสม ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และแก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ 12 พ.ศ. 2546 กำหนด อำนาจหน้าที่ของเทศบาลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเป็น 2 ประเภท คือ อำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายจัดตั้งเทศบาลกำหนด และอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเฉพาะอื่น ๆ กำหนด สำหรับอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายจัดตั้งเทศบาลกำหนดมี 2 ส่วน คือ หน้าที่ที่ต้องปฏิบัติทั้งเทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร

3) การปกครองรูปแบบพิเศษ

การปกครองรูปแบบพิเศษมี 2 รูปแบบ ได้แก่ กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา ดังนี้

3.1) กรุงเทพมหานคร จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2515 ตามประการคณะปฏิวัติฉบับ 335 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ และต่อมาได้ตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 กำหนดให้กรุงเทพมหานครมีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นนครหลวง และให้แบ่งพื้นที่การบริหารเป็นเขตและแขวง มีโครงสร้างประกอบด้วย ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร 1 คน รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร 4 คน สภากรุงเทพมหานครและสภาเขต

3.2) เมืองพัทยา เมืองพัทยาเป็นหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษที่จัดตั้งโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารเมืองพัทยา พ.ศ. 2521 การจัดโครงสร้างภายในของเมือง

พัทยาตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ สภาเมืองพัทยาและปลัดเมืองพัทยา สภาเมืองพัทยา เป็นฝ่ายนิติบัญญัติมีสมาชิก 2 ประเภท ประเภทแรกเป็นสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน จำนวน 9 คน ส่วนประเภทที่สองเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มาจากการแต่งตั้งโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จำนวน 8 คน สภาเมืองพัทยาทำหน้าที่วางนโยบายและอนุมัติแผนการบริหารเมือง พิจารณาและอนุมัติร่างข้อบัญญัติเมืองต่าง ๆ แต่งตั้งบุคคลเป็นกรรมการสามัญและวิสามัญ รวมทั้งควบคุมการทำงานของปลัดเมืองพัทยา ส่วนปลัดเมืองพัทยาจะเป็นฝ่ายบริหารโดยการว่าจ้างของสภาเมืองพัทยา มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารกิจการเมืองพัทยาให้เป็นไปตามนโยบายของสภาเมืองพัทยา ร่างแผน/ข้อบัญญัติงบประมาณและข้อบัญญัติอื่น รวบรวมปัญหาในการบริหารราชการเมืองพัทยาพร้อมข้อเสนอแนะ และรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีเพื่อเสนอสภาเมืองพัทยา ฯลฯ

ในปี พ.ศ. 2542 ได้มีการตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา ฉบับใหม่โดยมีโครงสร้างแบ่งเป็น 2 ฝ่าย คือ สภาเมืองพัทยา และปลัดเมืองพัทยา

4) องค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดเล็กที่สุดและอยู่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด จุดมุ่งหมายของการจัดตั้ง อบต. คือ การกระจายอำนาจไปสู่ประชาชนให้ได้มากที่สุด และสามารถพัฒนา อบต. ไปสู่การปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล

องค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคล ซึ่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลทำหน้าที่พัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยองค์การบริหารส่วนตำบลแบ่งโครงสร้างออกเป็น 2 ส่วน คือ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

ในปี พ.ศ. 2540 มีการจัดตั้ง อบต. รวมทั้งสิ้น 6,397 แห่ง ซึ่งในจำนวนนี้เป็ น อบต. ที่มีรายได้ต่ำกว่า 3 ล้านบาท เป็นจำนวน 5,788 แห่ง (ร้อยละ 90.48) พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546 จึงมีบทบัญญัติให้ยุบรวมองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

1) อบต. ที่มีเขตติดต่อกันสามารถรวมกันได้ หากเป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนในตำบลนั้น

2) อบต. อาจรวมกับหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่มีเขตติดต่อกันภายในเขตอำเภอเดียวกันได้ ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในตำบลนั้น

3) อบต. ที่มีประชากรไม่ถึง 2,000 คน ต้องยุบรวมกับ อบต. อื่นที่มีอาณาเขตติดต่อกันและอยู่ภายในอำเภอเดียวกัน ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในตำบลนั้น

จากบทบัญญัติดังกล่าวมีผลทำให้จำนวนของ อบต. มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และมีแนวโน้มลดลงทุกปี โดยในปี พ.ศ. 2565 มีจำนวน อบต. ทั้งสิ้น 5,300 แห่ง

2.3.5 การมีส่วนร่วมของประชาชน

รากฐานระบบประชาธิปไตยจากเจตนารมณ์ของกฎหมายจะเห็นได้ว่า “องค์กรปกครองท้องถิ่น” หรือกล่าวในอีกนัยหนึ่ง ก็คือ "ราชการส่วนท้องถิ่น" จึงถูกจัดตั้งขึ้นบนพื้นฐานของแนวความคิดในการพัฒนาระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่ต้องการให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม

และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น จึงถือได้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นรากฐานของระบอบประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นและเป็นกลไกการปกครองที่จะ "บำบัดทุกข์ บำรุงสุข" ให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นของตนได้อย่างแท้จริง ทั้งนี้ เพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมาจากประชาชนดำเนินกิจการเพื่อประชาชนโดยการกำกับดูแลของประชาชน องค์กรปกครองท้องถิ่นจึงเป็นกลไกของการมีส่วนร่วมในเชิงปกครองหรือในเชิงโครงสร้างของชุมชนนั่นเอง

โครงสร้างการบริหารจัดการขององค์กรปกครองท้องถิ่น เมื่อกล่าวในเชิงโครงสร้างขององค์กรปกครองท้องถิ่น ก็พบว่า ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญมาตรา 285 กำหนดให้ "องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น โดยคณะผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน โดยความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น" ดังนั้น องค์กรปกครองท้องถิ่นโดยทั่วไป จึงจะแบ่งโครงสร้างการบริหารจัดการ ออกเป็น 2 ส่วน คือ

1) สภาท้องถิ่น มีบทบาทอานาจหน้าที่ในการตราข้อกำหนดของท้องถิ่น ซึ่งจะเป็นกฎหมายที่มีผลบังคับใช้ ในระดับท้องถิ่นนั้น ทั้งในเรื่องที่เกี่ยวกับการงบประมาณประจำปีที่ฝ่ายบริหารเสนอ และเรื่องอื่น ๆ ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 หรือพระราชบัญญัติอื่น ๆ ที่กำหนดให้เป็นอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ เพื่อเป็น กฎ/ระเบียบ/ข้อบังคับ ที่ให้ชุมชนในท้องถิ่นนั้นได้ยึดถือปฏิบัติหรือเป็นกติกาของสังคม เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้อยู่ร่วมกันอย่างเป็นปกติสุข

2) คณะผู้บริหารท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการ กิจการต่าง ๆ ที่เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และดำเนินการให้เกิดการบังคับใช้ตามกฎหมายท้องถิ่นที่สภาท้องถิ่นได้ตราขึ้น เพื่อให้เกิดการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข และคุ้มครองประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ นอกจากนั้น สภาท้องถิ่นยังมีบทบาทในการตรวจสอบการบริหารจัดการของคณะผู้บริหารท้องถิ่นโดยการพิจารณาอนุมัติงบประมาณแผนงาน โครงการ และการตั้งกระทู้ถาม กรณีที่สงสัย หรือให้ความเห็นข้อแนะนำแก่คณะผู้บริหารท้องถิ่นฯ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชนในฐานะผู้เป็นเจ้าของอำนาจที่แท้จริงเป็นปัจจัยที่สาคัญอย่างยิ่ง ต่อการผลักดันให้กลไก (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือราชการส่วนท้องถิ่น) ดำเนินภารกิจการพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นต่อการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดที่ประชาชนในท้องถิ่นสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้ ดังนี้ คือ

1) การใช้สิทธิในการเลือกสรร หรือเลือกตั้งผู้แทนของตนเอง เข้าไปเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือเป็นคณะผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นดังกล่าวฯ เพื่อเป็นตัวแทนในการพิทักษ์รักษาผลประโยชน์ และกำหนดทิศทางการพัฒนา ให้สอดคล้องกับความต้องการของตนเองและชุมชน ทั้งนี้ หากผู้แทนข้างต้นไม่ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ประชาชนในท้องถิ่นก็มีสิทธิที่จะไม่เลือกตั้งให้เป็นผู้แทนในสมัยต่อ ๆ ไปได้

2) การเสนอความต้องการต่อผู้แทนของตน เพื่อนำเข้าสู่การพิจารณากำหนดเป็นนโยบาย แผนงาน/โครงการ ในเรื่องต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในชุมชนการ

ตรวจสอบการดำเนินงานของสภาฯ และคณะผู้บริหารองค์กรปกครองท้องถิ่น ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ โดยการเฝ้ามองและติดตามการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของตนแล้วเสนอความคิดเห็นต่อสาธารณะ โดยเสนอในนามของกลุ่ม/ชมรมหรือองค์กรชุมชนในท้องถิ่น โดยอาจผ่านสื่อของชุมชน เช่น หอกระจายข่าว สื่อมวลชนท้องถิ่น หรือโดยวิธีการตั้งข้อสังเกตโดยผ่านปากต่อปากของชุมชนเองหรือผ่านผู้แทนของตนที่ได้เลือกไป รวมทั้ง การร้องเรียนผ่านผู้บริหารของหน่วยงานที่กำกับดูแลองค์กรปกครองท้องถิ่นนั้นก็ได้

3) การร้องเรียน หรือร้องทุกข์ ต่อองค์กรปกครองท้องถิ่น ในกรณีที่ประชาชนได้รับความเดือดร้อนจากการประกอบกิจการใด ๆ ในท้องถิ่นนั้น ซึ่งเป็นสิทธิที่ประชาชนสามารถร้องเรียนได้และขณะเดียวกันเป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองท้องถิ่น ในฐานะเจ้าพนักงาน ฯ ที่ต้องดำเนินการแก้ไขเรื่องดังกล่าว ตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด

4) การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามข้อกำหนดของท้องถิ่น ซึ่งถือว่าเป็น "กติกา" หรือ "หลักปฏิบัติ" ที่สภาท้องถิ่นได้ตราขึ้น เพื่อให้ใช้บังคับในเขตท้องถิ่นนั้น ๆ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการรักษาความสะอาดและความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง แล้วแต่กรณี รวมทั้ง ต้องให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมเรื่องต่าง ๆ ขององค์กรปกครองท้องถิ่นด้วย

จากบทบาทและสิทธิหน้าที่ของประชาชนที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองท้องถิ่นดังกล่าว จึงกล่าวได้ว่า ประชาชนเป็นองค์ประกอบหรือปัจจัยที่สาคัญที่จะให้องค์กรปกครองท้องถิ่นเป็นองค์กรที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับประชาชนได้เป็นที่พึ่งและเป็นหัวหอกของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นสมดังเจตนารมณ์ของการปกครองท้องถิ่นในระบอบประชาธิปไตยและการกระจายอำนาจสู่ประชาชนอย่างแท้จริง การปกครองท้องถิ่นที่เป็น "ประชาธิปไตย" และที่ประชาชนมีส่วนร่วมจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนในท้องถิ่นนั้น อย่างไรก็ตามองค์กรปกครองท้องถิ่นจะเข้มแข็งได้อย่างเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับประชาชนได้อย่างยั่งยืน ประชาชนในท้องถิ่นจำเป็นต้องมีการดำเนินงานในลักษณะ "ประชาสังคม" กล่าวคือ มีการรวมตัวของชุมชนเป็นองค์กรหรือชมรม หรือกลุ่มต่าง ๆ อย่างหลากหลาย ตามความต้องการของชุมชนเพื่อให้ทุกส่วนของชุมชนได้มีส่วนร่วม ทั้งในการกำหนดวิสัยทัศน์ การกำหนดปัญหา การวิเคราะห์ปัญหา การวางแผน การดำเนินการ และติดตามกำกับการ โดยองค์กรปกครองท้องถิ่นจะเป็นองค์ภาคีหนึ่งที่สำคัญและมีบทบาทร่วมกับองค์กรต่าง ๆ ของชุมชนนั้น ในการดำเนินการพัฒนา (โกวิทย์ พวงงาม, 2550 หน้า 6-12)

2.2.5 บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม

โดยหลักการพื้นฐาน องค์กรของรัฐไม่ว่าประเภทใดจะมีสิทธิถือครองกรรมสิทธิ์ในทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนนับเป็นแนวทางหนึ่งที่จะทำให้เกิดความยั่งยืนในการพัฒนา การให้อำนาจในการบริหารจัดการชุมชนหรือท้องถิ่นย่อมทำให้การพัฒนาและการแก้ไขปัญหาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นองค์กรที่ทำงานอยู่ในท้องถิ่น และมีความใกล้ชิดกับท้องถิ่นมากที่สุด ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมตามที่กฎหมายกำหนดและมีหน้าที่ที่ควรทำ เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน ดังต่อไปนี้

1. อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กำหนดให้รัฐต้อง

1) อนุรักษ์ ฟื้นฟู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และจัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย

2) อนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา ฟื้นฟู บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการและได้รับประโยชน์จากการดำเนินการดังกล่าวด้วยตามที่กฎหมายบัญญัติ (มาตรา 57)

3) การดำเนินการใดของรัฐหรือที่รัฐจะอนุญาตให้ผู้ใดดำเนินการ ถ้าการนั้น อาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ อนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดของประชาชนหรือชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง รัฐต้องดำเนินการให้มีการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนหรือชุมชน และจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียและประชาชนและชุมชนที่เกี่ยวข้องก่อน เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาดำเนินการหรืออนุญาตตามที่กฎหมายบัญญัติ บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจากหน่วยงานของรัฐก่อนการดำเนินการหรืออนุญาตตามวรรคหนึ่ง ในการดำเนินการหรืออนุญาตตามวรรคหนึ่ง รัฐต้องระมัดระวังให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน ชุมชน สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพน้อยที่สุด และต้องดำเนินการให้มีการเยียวยาความเดือดร้อนหรือเสียหายให้แก่ประชาชนหรือชุมชนที่ได้รับผลกระทบอย่างเป็นธรรมและโดยไม่ชักช้า (มาตรา 58)

4) รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน ดังต่อไปนี้

ก) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศให้เหมาะสมกับสภาพของพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ข) จัดให้มีการวางผังเมืองทุกระดับและบังคับการให้เป็นไปตามผังเมืองอย่างมีประสิทธิภาพ รวมตลอดทั้งพัฒนาเมืองให้มีความเจริญโดยสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่

ค) จัดให้มีมาตรการกระจายการถือครองที่ดินเพื่อให้ประชาชนสามารถมีที่ทำกินได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

ง) จัดให้มีทรัพยากรน้ำที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อการอุปโภคบริโภคของประชาชน รวมทั้งการประกอบเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และการอื่น

จ) ส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานและการใช้พลังงานอย่างคุ้มค่า รวมทั้งพัฒนาและสนับสนุนให้มีการผลิตและการใช้พลังงานทางเลือกเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงด้านพลังงานอย่างยั่งยืน (มาตรา 72)

2. อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการ สิ่งแวดล้อม ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น

พ.ศ.2542 และกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกฎหมายว่าด้วยการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้กำหนดอำนาจหน้าที่ในการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยจำแนกเป็นอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ดังนี้

1) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

2) การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ

3) การส่งเสริมการท่องเที่ยว

4) การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

5) การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

6) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น

7) การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

8) การคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน

3. อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535

1) สามารถกู้ยืมเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมเพื่อจัดให้มีระบบบำบัดอากาศเสียหรือน้ำเสีย ระบบกำจัดของเสียหรืออุปกรณ์อื่นใด โดยทำการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดส่งน้ำเสียหรือของเสียจากแหล่งกำเนิดไปให้ผู้รับจ้างให้บริการทำการบำบัดหรือกำจัด

2) จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตท้องถิ่นตามแนวทางที่กำหนดไว้เสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อรวมไว้เป็นส่วนหนึ่งของแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด

3) กรณีที่มีแหล่งกำเนิดมลพิษตั้งอยู่ในท้องถิ่น ให้รวบรวมรายงานสรุปผลการทำงานของระบบควบคุมและบำบัดอากาศเสียหรือน้ำเสีย หรือระบบกำจัดของเสีย ซึ่งเจ้าของแหล่งกำเนิดมลพิษจัดทำขึ้นอย่างน้อยเดือนละครั้งส่งไปให้เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ

4. อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายอื่น

1) การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย การจัดตั้งและดูแลระบบบำบัดน้ำเสีย (กฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข กฎหมายว่าด้วยการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง กฎหมายว่าด้วยโรงงาน และกฎหมายว่าด้วยวัตถุอันตราย (เสาวนีย์ เภรีฤกษ์, 2561 หน้า 1-3)

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการ

2.3.1 ความหมายของการจัดการ

การบริหารหรือการจัดการ เป็นศาสตร์แขนงหนึ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำเนินกิจกรรมของหน่วยงานทุกระดับโดยการบริหาร (Administration) นิยมใช้ในภาครัฐหรือหน่วยงานเกี่ยวกับนโยบายและการจัดการ (Management) นิยมใช้ในภาคธุรกิจเอกชน ซึ่ง The Encyclopedia Americana ได้ขยายความว่า การบริหารและการจัดการใช้ทดแทนกันได้ คำว่า “การบริหาร”เป็นการจัดการงานบริหารระดับสูง ส่วน“การจัดการ”เป็นศิลปะของการประสานองค์ประกอบหรือปัจจัยการผลิตเพื่อมุ่งความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรเป็นความสำเร็จตามวัตถุประสงค์โดยอาศัยแรงงาน วัสดุ และเครื่องจักรมาบริหารจัดการ (Lunenburg & Ornstein 1996 , อ้างถึงในคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2546, หน้า 69) ได้กล่าวถึงความแตกต่างระหว่างคำดังกล่าวกับการจัดการเชิงวิทยาศาสตร์ (Scientific Management) ว่า การบริหารจัดการจะให้ความสนใจประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวิธีการจัดโครงสร้างองค์การโดยภาพรวม ในขณะที่การจัดการเชิงวิทยาศาสตร์จะสนใจการจัดการกับงานและคนงาน ซึ่งอาจสรุปได้ว่า ผู้ที่ใช้ในความหมายแตกต่างกัน ส่วนใหญ่จะเห็นว่า คำว่า “การบริหาร” ครอบคลุมภาพรวมขององค์การในขณะที่การจัดการมุ่งไปที่การจัดการกับทรัพยากรเพื่อให้บรรลุจุดหมาย และคำว่า “การบริหาร” ในที่นี้จะใช้ในความหมายว่า เป็นความพยายามใช้ศาสตร์และศิลป์จูงใจผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกองค์การให้ร่วมมือร่วมใจดำเนินกิจกรรม เพื่อให้องค์การประสบความสำเร็จทั้งในเชิงประสิทธิผลและประสิทธิภาพ

ปีเตอร์ เอฟ ดรักเกอร์ Peter F Drucker (1954, p.12) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า “การบริหาร คือ การทำให้งานต่างๆ ขององค์การสำเร็จได้ โดยอาศัยคนอื่นเป็นผู้ทำ” (Management is Getting Things done Through Other People)

ฮาร์รอล , คุ้นท์ และคายริล Harold , Koontz and Cyril (1972, p. 43) ให้คำจำกัดความของคำว่า “การบริหารหรือการจัดการ” ไว้สอดคล้องกันว่า การบริหารหรือการจัดการ หมายถึง การดำเนินงานของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมกันปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยอาศัยปัจจัยทั้งหลาย ได้แก่ คน เงิน วัสดุสิ่งของ ซึ่งนับว่าเป็นอุปกรณ์ของการจัดการนั้น ๆ รวมถึงกระบวนการจัดหน่วยงานและการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ให้การทำงานบรรลุเป้าหมายร่วมกัน

เออร์เนสต์ เดล (Ernest Dale , อ้างถึงใน สมคิด บางโม 2539, p. 29) กล่าวไว้ว่า การจัดการ คือกระบวนการจัดการองค์การและการใช้ทรัพยากรต่างๆ ให้บบรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้า

บาร์นาร์ด , เชสเตอร์ แอล Barnard ,Chester I (1956, p. 28) ให้ความหมายของการบริหารไว้สั้นๆ ว่า “การบริหาร” หมายถึง การทำงานให้สำเร็จโดยบุคคลอื่น

เฟสเลอร์ และเคลตต์ Fesler & Kettl (1991, p. 7) ให้ความหมายว่า “การบริหาร” เป็นการจัดการทำให้เกิดความสำเร็จและเห็นว่าการบริหารเป็นการระดมให้บุคคลดำเนินการให้ไปสู่เป้าหมาย

บาร์ตอล และ มาร์ติน Bartol & Martin (1991, p. 6) ให้ได้ความหมายว่าการจัดการเป็นกระบวนการที่ทำให้เป้าหมายขององค์การประสบความสำเร็จโดยผ่านหน้าที่หลัก 4 อย่าง คือ การวางแผน การจัดองค์การ การใช้ภาวะผู้นำและการควบคุม

พจนานุกรมนานาชาติ กรอลิเออร์ (The Grolier International Dictionary. 1992, p. 11) ให้ความหมายว่า “การบริหาร” เป็นศิลปะหรือการนำนโยบายของรัฐบาล ธุรกิจ หรืองานราชการของรัฐไปปฏิบัติ

สมคิด บางโม (2539, หน้า 29) มีความเห็นว่า การจัดการ คือ ศิลปะในการใช้คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ขององค์การและนอกองค์การเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ

โดยสรุป ความหมายของ “การบริหาร” “จัดการ” จากนักวิชาการที่ได้ให้แนวคิดและคำจำกัดความไว้ดังกล่าวข้างต้น การบริหารจัดการ หมายถึง การดำเนินงานขององค์กรที่ต้องมีคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมกันปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ การบริหารจัดการทุกประเภทจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยทางการบริหารจัดการมาใช้อย่างเป็นกระบวนการที่สำคัญ ได้แก่

1. บุคลากร(Man) ทรัพยากรบุคคลที่ถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งที่จะก่อผลสำเร็จให้กับกิจการได้อย่างมาก ทั้งนี้ในแง่ของปริมาณและคุณภาพ

2. งบประมาณ (Money) นับเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ให้การสนับสนุนในการจัดหาทรัพยากรเพื่อหล่อเลี้ยงและเอื้ออำนวยให้กิจกรรมขององค์การดำเนินไปโดยไม่ติดขัด

3. วัสดุอุปกรณ์ (Material) คือ เครื่องจักร อุปกรณ์ที่จัดหาและซื้อมาอย่างพิถีพิถันเพื่อใช้ปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่า

4. การจัดการ (Management) การจัดการเป็นเรื่องของการผสมผสานหรือบูรณาการทรัพยากรการจัดการ ประกอบด้วย คน (Man) เงิน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) วิธีการ (Method) ตลาด (Market) ข้อมูลข่าวสาร (Information) และเวลา(Time)

2.3.2 หลักการจัดการ

หนึ่งในแนวคิดทฤษฎีการบริหารจัดการ (Management Theory) ที่เกิดขึ้นในอดีตและได้รับความนิยมมาจนถึงยุคปัจจุบันนั้นก็คือ ทฤษฎีที่เรียกว่า POCCC (Fayol , 1925) ซึ่งผู้ให้กำเนิดทฤษฎีนี้ คือ อองริ ฟาโยล (Henri Fayol) วิศวกรเหมืองแร่และนักวิชาการชาวฝรั่งเศสที่มีชื่อเสียง โดยเขาได้สรุปหลักทฤษฎีไว้ว่า “หากวันหนึ่งคุณต้องอยู่ในสภาวะที่ต้องใช้คนจำนวนมาก ๆ ในการทำงานแล้วละก็หัวใจของการบริหารจัดการ เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย”

ก. การบริหารจัดการ (Management Theory) นั้นมีองค์ประกอบ 5 ประการด้วยกัน ประกอบด้วย

1. การวางแผน (Planning) การกำหนดแผนปฏิบัติการหรือวิถีทางที่จะปฏิบัติงานไว้ตั้งแต่ต้นจนจบ ให้ครอบคลุมทุกกระบวนการ เป็นแนวทางที่วางไว้สำหรับการทำงานในอนาคต ซึ่งการวางแผนนี้จะเกิดขึ้นจากวิสัยทัศน์บวกกับจินตนาการในการบริหารจัดการที่คาดการณ์ล่วงหน้า ซึ่งจะถ่ายทอดออกมาเป็นแผนปฏิบัติการการทำงานและเป้าหมายที่จะต้องบรรลุสู่ความสำเร็จ

2. การจัดองค์การ (Organizing) การกำหนดตำแหน่งงาน ภาระ หน้าที่ ความรับผิดชอบ ตลอดจนจำนวนคน ให้ครอบคลุมการทำงานครบทุกกระบวนการ รวมถึง การจัด

โครงสร้างตำแหน่ง โครงสร้างองค์กร เพื่อจัดลำดับการบริหารและสั่งการด้วย หากองค์กรมีการจัดการองค์กรที่เป็นระบบระเบียบ แบ่งงานชัดเจน ไม่ทับซ้อน มีหน้าที่ครบ มีปริมาณคนพอกับที่ต้องการ ก็ย่อมทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพ และโอกาสบรรลุผลสำเร็จที่สูง

3. การบังคับบัญชา (Commanding) การจัดองค์กรตลอดจนจัดโครงสร้างการทำงานนั้น จะทำให้เราเห็นสายบังคับบัญชาที่ชัดเจน เห็นลำดับความสำคัญ ตลอดจนอำนาจหน้าที่ในการสั่งการ เพราะการทำงานหมู่มากจำเป็นต้องมีผู้บังคับบัญชา เพื่อให้การทำงานดำเนินไปได้อย่างราบรื่น มีคนคอยควบคุม สั่งการ ดูภาพรวม ตลอดจนสอดส่องปัญหาเพื่อหาทางแก้ไขให้ไวที่สุด ข้อดีในการมีอำนาจสั่งการอีกอย่างก็คือ ช่วยให้เกิดการตัดสินใจอย่างทันท่วงที ผู้ที่มีอำนาจการตัดสินใจจะต้องสามารถวิเคราะห์สิ่งต่างๆ ได้อย่างรอบคอบ และตัดสินใจได้เฉียบขาด ว่องไว ตลอดจน มีความรับผิดชอบในการตัดสินใจของตนด้วย และผู้บังคับบัญชาที่ดียังสามารถที่จะสร้างแรงจูงใจในการทำงาน เข้าใจและเอาใจใส่ผู้ใต้บังคับบัญชา ให้กำลังใจ รวมถึงอยู่ข้างๆ ในยามที่เกิดวิกฤติ

4. การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง ภาระหน้าที่ในการเชื่อมโยงงานตลอดจนการปฏิบัติการทุกอย่าง รวมไปถึงกำลังคนที่หน่วยให้ทำงานเข้ากันให้ได้ กำกับให้มุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน อำนวยให้เกิดการทำงานที่ราบรื่น เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามที่วางไว้ ทุกอย่างหากขาดการประสานงานที่ดี ก็อาจทำให้เกิดความล้มเหลวได้ เมื่อมีการแบ่งโครงสร้างตลอดจนมอบหมายงานให้กับแต่ละส่วนชัดเจนแล้วการประสานงานให้เกิดการทำงานที่ดีที่สุดนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะแต่ละส่วนต้องทำงานสอดประสานกันเพื่อผลสำเร็จเดียวกันนั่นเอง การประสานงานที่ดีนั้นจำเป็นจะต้องมีในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับบุคคลต่อบุคคล หัวหน้างานต่อลูกน้อง แผนกต่อแผนก ไปจนถึงผู้บริหารต่อทุกหน่วยงานในองค์กรเช่นกัน

5. การควบคุม (Controlling) หมายถึง การกำกับตลอดจนบริหารจัดการทุกอย่างให้สำเร็จลุล่วงไปตามแผนที่วางไว้ ประคองการดำเนินงานให้เป็นไปตามกรอบที่กำหนด ทั้งในเรื่องของกรอบเวลา มาตรฐานการปฏิบัติการ ขั้นตอนการทำงาน ไปจนถึง การประสานงานทุกฝ่ายให้เกิดความราบรื่น การควบคุมนี้ยังรวมไปถึงการบริหารที่ไม่ใช่ทรัพยากรบุคคลอีกด้วย แต่รวมถึงทรัพยากรที่เป็นวัตถุดิบ เครื่องจักร ผลผลิตที่ได้ ตลอดจนงบประมาณในการดำเนินงานทั้งหมดด้วย เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพที่สุด

ข. หลักในการบริหารจัดการ (Principles of Management)

เป็นที่ทราบกันไปแล้วว่า อองริ ฟาโยล (Henri Fayol) ได้นำเอาประสบการณ์การบริหารจัดการของตนมาสร้างเป็นหลักในการบริหารจัดการ 14 ประการ ที่ก่อให้เกิดความสำเร็จขององค์กร ซึ่งหลักการนี้ยังได้รับการยกย่องและใช้กันมาจนถึงทุกวันนี้ โดยหลักการจัดการทั้ง 14 ประการนั้น มีรายละเอียดดังนี้

1. การแบ่งหน้าที่และการทำงาน (Division of Work)
2. อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ (Authority & Responsibility)
3. ระเบียบวินัย (Discipline)
4. เอกภาพแห่งการบังคับบัญชา (Unity of Command)
5. เอกภาพของทิศทางการดำเนินงาน (Unity of Direction)

6. ผลประโยชน์ส่วนบุคคลเป็นรองกว่าประโยชน์ส่วนรวม (Subordination of Individual Interest)
7. การให้ผลประโยชน์ตลอดจนค่าตอบแทน (Remuneration)
8. สมดุลของการรวมและกระจายอำนาจ (The Degree of Centralization)
9. สายการบังคับบัญชา (Scalar chain)
10. ความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความพร้อมในการทำงาน (Order)
11. ความเสมอภาค (equity)
12. เสถียรภาพในการทำงาน (Stability of Tenure of Personnel)
13. เสรีภาพในการนำเสนอสิ่งใหม่ (Initiative)
14. ความเข้าใจและการไว้วางใจซึ่งกันและกัน (Esprit de Corps)

อองริ ฟาโยล (Henri Fayol) ได้คิดค้นทฤษฎี POCCC และกำหนดหลักการบริหารจัดการไว้เป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติการ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ฝ่ายบริหาร ตลอดจนผู้จัดการในการจัดการบริหารองค์กรเป็นอย่างมาก ในขณะเดียวกันหลักการนี้ ก็สามารถปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมได้ตามลักษณะองค์กรอีกด้วย ทำให้การบริหารจัดการเป็นระบบ ระเบียบ และปฏิบัติงานได้อย่างราบรื่น มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้องค์กรมีศักยภาพ และประกอบกิจการได้อย่างประสบความสำเร็จได้เป็นอย่างดี

หลักการต่างๆ ของอองริ ฟาโยล (Henri Fayol) ยังเป็นแกนยึดที่สำคัญที่ครอบคลุมรายละเอียดทุกกระบวนการ และภาพรวมทั้งองค์กร เพราะส่งเสริมสนับสนุนให้ใส่ใจตั้งแต่เรื่องของการวางแผน, การปฏิบัติการ, การให้อำนาจ, การจัดสรรกำลังคน, การสร้างความยุติธรรม, การส่งเสริมให้มีความคิดริเริ่ม, ไปจนกระทั่งการดูแลเรื่องอัตราจ้างที่เหมาะสม ซึ่งเป็นการบริหารจัดการที่ครบองค์ ครบกระบวนการ และทุกคนทุกฝ่ายได้รับผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมกันหมด สิ่งสำคัญอีกอย่างของหลักการต่างๆ ของอองริ ฟาโยล (Henri Fayol) นั้นก็คือ การที่ไม่ได้มุ่งเน้นเฉพาะการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลเพียงอย่างเดียว แต่ยังมุ่งเน้นไปยังการบริหารจัดการทรัพยากรอื่นๆ ที่ไม่ใช่สิ่งไม่มีชีวิตอีกด้วย

ดรัคเกอร์ (Peter Drucker, 2006 อ้างใน สาคร สุขศรีวงศ์, 2550, หน้า 25) กล่าวไว้ว่า การจัดการ หมายถึง การทำงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กร ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ทางการจัดการ ซึ่งรวมถึงกิจกรรม 4 ประการ ได้แก่ การวางแผน การจัดการองค์กร การชี้นำ และการควบคุมองค์กร นอกจากกิจกรรมการจัดการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การตัดสินใจในการบริหารจัดการการจัดการเชิงกลยุทธ์ การจัดการทรัพยากรมนุษย์ การบริหารกลุ่ม และการจัดการในสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศ

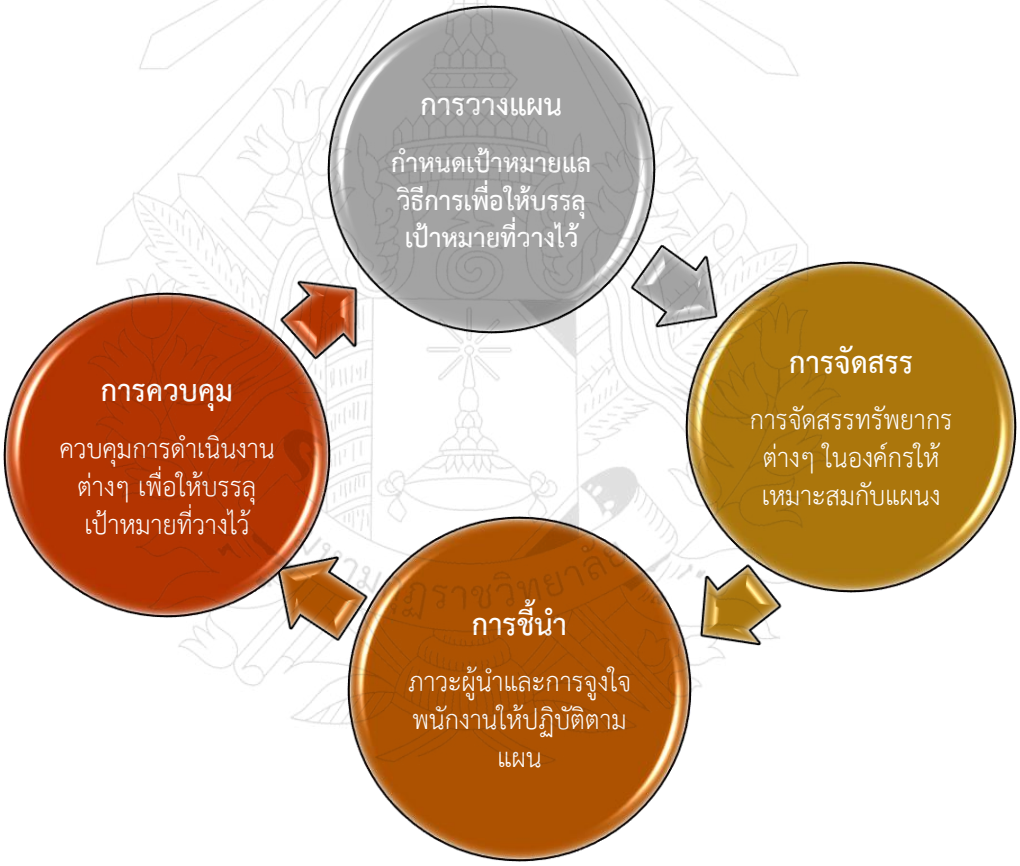
ดรัคเกอร์ (Drucker, 2006 อ้างใน สาคร สุขศรีวงศ์, 2550, หน้า 26-27) กล่าวถึงกิจกรรมหลักทางการจัดการแบ่งออกเป็นกระบวนการ ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรม 4 ประการ คือ

1. การวางแผน (Planning) ประกอบด้วย การกeหนดขอบเขตของธุรกิจ ตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ตลอดจนกำหนดวิธีการเพื่อให้สามารถดำเนินงานได้ตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้

2. การจัดองค์การ (Organizing) ประกอบด้วย การจัดบุคคล แบ่งแผนงาน และจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ ให้เหมาะสม สอดคล้องกับแผนงาน เพื่อให้องค์กรสามารถดำเนินการตามแผนให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด การวางแผน และการจัดการองค์กรนี้ จัดได้ว่าอยู่ในส่วนของการคิดซึ่งเป็นนามธรรม เพื่อให้ส่วนการคิดนี้นำไปสู่การกระทำที่สำเร็จเป็นรูปธรรมจะต้องอาศัยสมาชิกในองค์กร ซึ่งหมายถึงตนเองและผู้อื่นร่วมกันทำงาน และเพื่อให้สมาชิกสามารถทำงานได้ตามความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่และบรรลุวัตถุประสงค์จะต้องอาศัยกิจกรรมในลำดับต่อไปนี้เรียกว่า การชี้นำ

3. การชี้นำ (Leading) ประกอบด้วยเนื้อหา 2 เรื่องสำคัญ คือ ภาวะผู้นำ (Leadership) ซึ่งเกี่ยวกับการพัฒนาตัวผู้บริหารเอง และการจูงใจ (Motivation) ซึ่งเกี่ยวกับการชักจูง หรือการกระตุ้นให้ผู้อื่นทำงานได้เต็มที่ตามความรู้ความสามารถ

4. การควบคุมองค์กร (Controlling) เป็นการควบคุมองค์กรให้การดำเนินงานต่าง ๆ ภายในองค์กร เป็นไปตามแผนงาน ความคาดหวังหรือมาตรฐานที่กำหนดกองแผนงานและประเมินผล

ภาพที่ 2.1 กิจกรรมหลักในการจัดการ (Peter Drucker, 2006)
ที่มา : ดรัคเกอร์ (Drucker, 2006 อ้างใน สาคร สุขศรีวงศ์, 2550, หน้า 27)

กล่าวโดยสรุป “หลักการจัดการ” ตามทฤษฎี POCCC ของ อองริ ฟาโยล (Henri Fayol) และ ดรัคเกอร์ (Peter Drucker) เป็นแนวคิดการบริหารจัดการเชิงปฏิบัติการที่คิดค้นขึ้นเพื่อรองรับการทำงานกับคนหมู่มาก สามารถปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับขนาดองค์กร จำนวนคน และประเภทของธุรกิจด้วยเช่นกัน เพราะหลักการนี้มีความเป็นสากลที่ปรับใช้ได้กับทุกสายงานและสาขาอาชีพ ถึงแม้หลักการนี้จะเป็นหลักการที่เกิดขึ้นมานานแล้วแต่หัวใจของหลักการบริหารจัดการผ่านกิจกรรม การวางแผน การจัดการองค์กร การชี้นำ การประสานงาน การควบคุมองค์กร การให้อำนาจการจัดสรรกำลังคน การสร้างความยุติธรรม การส่งเสริมให้มีความคิดริเริ่ม ไปจนกระทั่งการดูแลเรื่องอัตราจ้างที่เหมาะสม ซึ่งเป็นการบริหารจัดการที่ครบองค์ ครบกระบวนการ และทุกคนทุกฝ่ายได้รับผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมกันหมด หลักการดังกล่าวมีประโยชน์และใช้ได้ดีสำหรับในยุคปัจจุบัน ขณะที่ การบริหารองค์กรสมัยใหม่จะต้องมององค์การอย่างเป็นระบบที่มีสิ่งแวดล้อมเข้ามาเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการ จึงจำเป็นที่ผู้บริหารในองค์การต้องเข้าใจและปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่มากระทบองค์การ

2.4 แนวคิดการจัดการสิ่งแวดล้อม

2.4.1 ความหมายการจัดการสิ่งแวดล้อม

การดำรงชีวิตของมนุษย์ไม่ว่าจะในอดีตหรือปัจจุบันย่อมมีเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม โดยที่สิ่งแวดล้อมเป็นตัวกำหนดแบบแผนชีวิตความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันในแต่พื้นที่ในขณะเดียวกันมนุษย์ก็เป็นตัวการสำคัญที่ทำให้สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งสาเหตุจากการเพิ่มจำนวนประชากรอย่างรวดเร็ว การขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างมาก ทำให้ความต้องการใช้ทรัพยากรเพิ่มอย่างรวดเร็วตามไปด้วย ประกอบกับปัจจุบันได้มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในกระบวนการผลิตและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสมัยใหม่ ทำให้การนำทรัพยากรมาใช้อย่างรวดเร็วสิ้นเปลือง และยังส่งผลกระทบทำให้เกิดปัญหามลพิษในสิ่งแวดล้อม

สถานการณ์การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีการกำหนดนโยบายและแผนเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 และตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2561 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชาติ ควบคู่ไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประทศอย่างยั่งยืน ในช่วงระยะเวลา 20 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2560-2579) ภายใต้นโยบายและแผนดังกล่าวเพื่อให้หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทุกกระทรวง ทบวง กรม และท้องถิ่น ได้ใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาในการจัดทำแผนงาน โครงการ และงบประมาณที่สอดคล้องกัน (สำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ,2561, หน้า 11-35)

ก. ความหมายของสิ่งแวดล้อม

ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2561 มาตรา 4 ได้ให้ความหมายของคำว่า “สิ่งแวดล้อม” หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์ได้ทำขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (2530) ให้นิยาม “สิ่งแวดล้อม” ว่า คือ ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวมนุษย์ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้นอยู่ รอบๆ ตัวเรา ทั้งที่มีลักษณะกายภาพที่เห็นได้และไม่สามารถเห็นได้ มีอิทธิพลเกี่ยวโยงถึงกัน เป็นปัจจัยในการเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ผลกระทบจากปัจจัยหนึ่งจะมีส่วนเสริมสร้างหรือทำลายอีกส่วนหนึ่งอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ สิ่งแวดล้อมเป็นวงจรหรือวัฏจักรซึ่งเกี่ยวข้องกันทั้งระบบ

นิธินาถ เจริญโภคราช (2542) กล่าวถึงสิ่งแวดล้อมว่า เป็นสิ่งที่อยู่รอบตัวเรา ประกอบด้วยสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต โดยมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างมีระบบ ประกอบด้วย สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ประกอบด้วยสิ่งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม และสามารถให้ประโยชน์แก่มนุษย์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งที่ก่อให้เกิดประโยชน์และโทษ

เกษม จันทร์แก้ว (2545, หน้า 2) ได้ให้ความหมายของ “สิ่งแวดล้อม”ว่า หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพ ชีวภาพ และสังคมที่อยู่รอบตัวมนุษย์ซึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติและมนุษย์ได้ทำขึ้น ทั้งนี้ยังได้ให้ความหมายของสิ่งแวดล้อมเพิ่มเติมอีกว่า หมายถึง สิ่งที่เกิดตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น สิ่งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม สิ่งที่เห็นได้ด้วยตาและไม่สามารถเห็นได้ด้วยตา สิ่งที่เป็นทั้งที่ให้คุณและให้โทษ และได้จำแนกสิ่งแวดล้อมออกเป็น 4 มิติ ดังนี้

1. มิติทรัพยากร หมายถึง ทรัพยากรทั้งที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้น มีบทบาทต่อมนุษย์ในการเอื้อให้ปัจจัยด้านอาหาร ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค เครื่องนุ่งห่ม ให้ความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน อันได้แก่ ทรัพยากรกายภาพทรัพยากรชีวภาพ คุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์ และคุณค่าคุณภาพชีวิต

2. มิติเทคโนโลยี มีบทบาทและความสำคัญต่อการใช้ทรัพยากรอย่างมาก โดยมนุษย์นำเทคโนโลยีหลายรูปแบบ ทั้งด้านการนำทรัพยากรมาเพิ่มมูลค่าสร้างผลผลิต และด้านการป้องกันบำบัดมลพิษ ซึ่งทั้งนี้ก็เพื่อสนองความต้องการของตนเอง

3. มิติของเสียและมลพิษสิ่งแวดล้อม คือ เมื่อมีการใช้ทรัพยากรด้วยเทคโนโลยีใดก็ตาม ย่อมมีของเสียและมลภาวะเกิดขึ้นเสมอ มิติทางของเสียและมลพิษสิ่งแวดล้อมเป็นมิติที่แสดงให้เห็นผลของการใช้ทรัพยากร

4. มิติมนุษย์หรือเศรษฐสังคม ซึ่งเกี่ยวข้องกับมนุษย์ที่ได้สร้างพฤติกรรมของมนุษย์ต่อสภาพแวดล้อม ทั้งระบบสิ่งแวดล้อมย่อย หรือทั้งระบบสิ่งแวดล้อม ซึ่งมิติมนุษย์ประกอบด้วย ประชากร การศึกษา อนามัยและสาธารณสุข เศรษฐกิจ โบราณสถานความปลอดภัย การเมืองและการปกครอง การนันทนาการ

จากความหมายของ “สิ่งแวดล้อม” ที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า “สิ่งแวดล้อม” หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต มีลักษณะกายภาพที่เห็นได้และไม่สามารถเห็นได้ เกิดขึ้นโดยธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์สร้างทำขึ้น จำแนกสิ่งแวดล้อมออกเป็น 4 มิติ ได้แก่ มิติทรัพยากร, มิติเทคโนโลยี, มิติของเสียและมลพิษสิ่งแวดล้อม และมิติมนุษย์หรือเศรษฐสังคม

ข. ประเภทของสิ่งแวดล้อม

ได้มีนักวิชาการให้ความหมาย ดังนี้

สวัสดิ์ โนนสูง (2543, หน้า 5) ได้จำแนกสิ่งแวดล้อมตามการเกิดได้ 2 ประเภท คือ

1) สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติมี 2 พวก คือ

1.1 สิ่งมีชีวิต ได้แก่ มนุษย์พืช และสัตว์

1.2 สิ่งไม่มีชีวิต ได้แก่อากาศ แสงแดด น้ำ ดิน แร่ ภูมิประเทศ ตลอดจนปรากฏการณ์ทางธรรมชาติเช่น น้ำท่วม และฝนแล้ง เป็นต้น

2) สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น เกิดจากการดัดแปลงธรรมชาติให้เหมาะสมกับความต้องการหรือให้ใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น จำแนกได้ 2 พวก คือ

2.1 สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ คือ สิ่งที่มีรูปธรรมมองเห็นจับต้องได้ ส่วนใหญ่เป็นสิ่งก่อสร้าง เช่น บ้านเรือน โรงงาน ถนน รถยนต์ คอกสัตว์ สวนผลไม้โบราณวัตถุ และโบราณสถานซึ่งมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์

2.2 สิ่งแวดล้อมทางสังคมคือ สิ่งที่เป็นนามธรรมหรือไม่มีตัวตน และจับต้องไม่ได้ อาจสร้างขึ้นโดยตั้งใจ ไม่ได้ตั้งใจ หรือเพื่อความสงบสุขในการอยู่ร่วมกันเช่น ประเพณีศาสนา วัฒนธรรม กฎหมาย การทะเลาะวิวาท และการศึกษา เป็นต้น

นิวัติ เรืองพานิช (2542, หน้า 5) ได้แบ่งสิ่งแวดล้อมออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติซึ่งแบ่งย่อยออกเป็น 2 ชนิด ได้แก่

1.1 สิ่งแวดล้อมที่มีชีวิต ได้แก่ พืช สัตว์ และมนุษย์

1.2 สิ่งแวดล้อมที่ไม่มีชีวิต หรือสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ ลมฟ้า อากาศดิน ภูมิประเทศ และไฟ เป็นต้น

2) สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น ส่วนใหญ่เป็นแบบแผนวิถีการดำเนินชีวิตของสังคมมนุษย์ สิ่งแวดล้อมเหล่านี้ ได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณีศิลปะ วัฒนธรรม สิ่งก่อสร้างหรือสถาปัตยกรรม ศาสนา ระบบเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษาและวิทยาการต่าง ๆ เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (อ้างแล้ว) แบ่งสิ่งแวดล้อมกว้าง ๆ ได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (หรือสิ่งแวดล้อมที่ไม่มีชีวิต) ได้แก่ ดิน น้ำ อากาศ และแร่ธาตุ เป็นต้น และสิ่งแวดล้อมทางชีวภาพ (หรือสิ่งแวดล้อมที่มีชีวิต) ได้แก่ ป่าไม้ สัตว์ป่า มนุษย์ และสิ่งมีชีวิตอื่นๆ ที่อยู่รอบตัวเรา

2. สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ สิ่งแวดล้อมทางสังคม สิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม เช่น ศาสนา ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมประจำชาติ และศิลปกรรม รวมทั้งสิ่งแวดล้อมทางการเมือง ความเจริญก้าวหน้าทางการเมือง และความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาการต่างๆ ด้วย

กล่าวโดยสรุปจากนักวิชาการที่ได้แบ่งประเภทสิ่งแวดล้อมไว้ดังกล่าวข้างต้น สิ่งแวดล้อมสามารถจำแนกเป็น 2 ประเภท คือ

1. สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ประกอบด้วย

- สิ่งแวดล้อมที่มีชีวิต ได้แก่ ดิน น้ำ อากาศ และแร่ธาตุ เป็นต้น
- สิ่งแวดล้อมที่ไม่มีชีวิต ได้แก่ ป่าไม้ สัตว์ป่า มนุษย์ และสิ่งมีชีวิตอื่นๆ ที่อยู่รอบตัวมนุษย์

2. สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น เป็นแบบแผนวิถีการดำเนินชีวิตของสังคมมนุษย์ ได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณีศิลปะ วัฒนธรรม สิ่งก่อสร้างหรือสถาปัตยกรรม ศาสนา ระบบเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษาและวิทยาการต่าง ๆ เป็นต้น

ค. ปัญหาสิ่งแวดล้อม ได้มีนักวิชาการให้ความหมาย ดังนี้

เกษม จันทร์แก้ว (2541, หน้า 537) กล่าวว่า สภาพปัญหาสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันนั้น ทั้งระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด ระดับประเทศ ระดับภูมิภาค ระดับทวีป และระดับโลก มีความคล้ายคลึงกันมาก นอกจากความรุนแรงของแต่ละปัญหาเท่านั้นที่มีความแตกต่างกัน ซึ่งปัญหาเหล่านั้นสามารถแบ่งได้เป็น 10 ประเภท ดังนี้

1. การเพิ่มของประชากร
2. การลดลงของพื้นที่ป่าไม้
3. การสูญพันธุ์ของสัตว์ป่า
4. การขาดแคลนน้ำ
5. การเสื่อมโทรมและพังทลายของดิน
6. ผลที่เกิดจากเกษตรกรรม เช่น สารพิษตกค้างในผลผลิต ในดิน และแหล่งน้ำ
7. เมืองและชุมชนที่ไม่มีแบบแผนที่ชัดเจน จนก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรม สลัม ขยะ การจราจร น้ำเสีย อากาศเสีย
8. สาธารณสุขเช่น การแพร่กระจายของเชื้อโรคในอากาศทำให้เป็นภัยต่อชีวิต
9. การขยายตัวของภาคอุตสาหกรรม
10. ภาวะโลกร้อนที่มีผลต่อดินฟ้าอากาศ และการผลิตอาหารในอนาคต

ง. สาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อม ได้มีนักวิชาการให้ความหมาย ดังนี้

เกษม จันทร์แก้ว (2541, หน้า 539) กล่าวว่า สาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อมนั้นเกิดจากหลายสาเหตุด้วยกัน ดังนี้

1. การใช้ทรัพยากรมากเกินความสามารถต่อการปรับตัวของระบบสิ่งแวดล้อม เช่น การทำป่าไม้การทำประมง ทำเหมืองแร่ ฯลฯ
2. การนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อนำทรัพยากรมาใช้สนองความต้องการของมนุษย์โดยไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอหรือเหมาะสม
3. ช่วงเวลาการใช้ทรัพยากรไม่เหมาะสมแทนที่จะนำทรัพยากร มาใช้ในช่วงฤดูแล้งกลับนำมาใช้ในช่วงฤดูฝน
4. มีผู้ใช้ทรัพยากรมากเกินไป ทั้งนี้ เพราะประชากรมีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและปริมาณมาก
5. ผู้ใช้ทรัพยากรขาดความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ทำให้ขาดความระมัดระวังในการใช้ นอกจากจะนำมาใช้มากและไม่เหมาะสมแล้ว ยังอาจมีส่วนสร้างของเสีย และมลภาวะเกิดขึ้นได้
6. เกิดมวลสารใหม่หรือเพิ่มขึ้นจากเดิมจากการใช้ทรัพยากร เช่น การใช้สารปราบศัตรูพืชเกษตร ก่อให้เกิดการตกค้างในพืช ดิน และแหล่งน้ำ หรืออาจก่อให้เกิดการกระตุ้นให้สารธรรมชาติเพิ่มขึ้น

7. การผสมผสานระบบบริหารไม่เป็นไปตามทฤษฎี หรือไม่มีการประสานงานแต่ละระบบสิ่งแวดล้อม จึงทำให้เกิดปัญหาแบลูกโซ่ และเพิ่มความรุนแรง แทนที่จะแก้ไขได้แต่ไม่สามารถดำเนินการได้เพราะไม่มีการวางแผนผสมผสานระบบบริหารงานมาก่อน

2.4.2 การจัดการสิ่งแวดล้อม

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญที่มนุษย์ได้นำมาใช้ในการดำรงชีวิตและแสวงหาความสะดวกสบาย ส่งผลให้เกิดปัญหาความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมและปัญหามลพิษตามมา สถานการณ์สิ่งแวดล้อมในช่วงหลายปีที่ผ่านมา เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางลบมากขึ้นอย่างชัดเจน ทำให้ในปัจจุบันประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมเป็นประเด็นที่ถูกกล่าวถึงมากขึ้น เนื่องจากมีปรากฏการณ์ที่เป็นความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อม และก่อให้เกิดผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ขึ้นบ่อยครั้ง ทำให้เกิดการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินจำนวนมหาศาล (โสภา รัตน์ จาระสมบัติ, 2551)

การจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นประเด็นที่ประเทศทั่วโลกต่างให้ความสำคัญ ตั้งแต่การประชุมสุดยอดของโลก ว่าด้วย การพัฒนาและสิ่งแวดล้อมขององค์การสหประชาชาติ ในปี 2535 ได้นำไปสู่การจัดทำแผนปฏิบัติการท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน สำหรับศตวรรษที่ 21 หรือที่เรียกว่า Local Agenda 21 และต่อมาการประชุมสุดยอดของโลกว่าด้วย การพัฒนาที่ยั่งยืน ในปี พ.ศ. 2545 ได้เรียกร้องให้ทุกประเทศต้องกำหนดให้การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นวาระแห่งชาติ รวมถึง การตั้งคณะกรรมการการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับประเทศขึ้นมารับผิดชอบและให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างบทบาท และศักยภาพของหน่วยงานท้องถิ่น และภาคีท้องถิ่นการปฏิบัติ (Local Agenda 21) โดยการริเริ่มและกระตุ้นให้มีภาคีความร่วมมือที่ดี ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกัน กับหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐ รวมถึง ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2555, หน้า 4) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ได้การกำหนดทิศทางยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ให้ความสำคัญกับประเด็นด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร่อยหรอเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นทั้งต้นทุนในเชิงเศรษฐกิจและผลกระทบร้ายแรงต่อคุณภาพชีวิตประชาชน ในขณะที่การบริหารจัดการภาครัฐยังด้อยประสิทธิภาพ ขาดความโปร่งใส และมีปัญหาคอร์รัปชันเป็นวงกว้าง จึงส่งผลให้การผลักดันขับเคลื่อนการพัฒนาไม่เกิดผลสัมฤทธิ์เต็มที่ บางภาคส่วนของสังคมจึงยังถูกทิ้งอยู่ข้างหลัง ดังนั้น การพัฒนามุ่งเน้นการพัฒนามีความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและสอดคล้องกับกรอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ในยุทธศาสตร์ที่ 4 โดยมีเป้าหมายการพัฒนา ดังนี้

1) การรักษาฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สร้างสมดุลของการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและเป็นธรรม

- อนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้เพื่อสร้างสมดุลธรรมชาติ
- อนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน
- พัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดินและแก้ไขการบุกรุกที่ดินของรัฐ
- ปกป้องทรัพยากรทางทะเลและป้องกันการกัดเซาะตลิ่งและชายฝั่ง
- วางแผนบริหารจัดการทรัพยากรแร่เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์สูงสุดและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและประชาชน

2) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อให้เกิดความมั่นคง สมดุล และยั่งยืน

- เร่งรัดการประกาศใช้ร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ....
- เร่งรัดให้มีแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระดับลุ่มน้ำอย่างบูรณาการทั้ง 25 ลุ่มน้ำ
- ผลักดันกระบวนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment : SEA) มาใช้เป็นเครื่องมือน้ำเสนอทางเลือกในการตัดสินใจระดับนโยบายแผน และแผนงาน ที่เหมาะสมกับศักยภาพของลุ่มน้ำ
- เพิ่มประสิทธิภาพการเก็บกักน้ำของแหล่งน้ำต้นทุนและระบบกระจายน้ำให้ดีขึ้น
- เพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำและการจัดสรรน้ำต่อหน่วยในภาคการผลิตให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้สูงขึ้น

3) แก้ไขปัญหาวิกฤตสิ่งแวดล้อม

- เร่งรัดแก้ไขปัญหาการจัดการขยะตกค้างสะสมในพื้นที่วิกฤต ผลักดันกฎหมายและกลไกเพื่อการคัดแยกขยะ สนับสนุนการแปรรูปเป็นพลังงาน ใช้มาตรการทางเศรษฐศาสตร์เพื่อให้เกิดการลดปริมาณขยะ รวมทั้ง สร้างวินัยคนในชาติเพื่อการจัดการขยะอย่างยั่งยืน
- เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำวิกฤตและลุ่มน้ำสำคัญอย่างครบวงจร โดยลดการเกิดน้ำเสียจากแหล่งกำเนิด
- แก้ไขปัญหาวิกฤตหมอกควันไฟป่าในเขตภาคเหนือและภาคใต้
- ปรับปรุงกฎหมายและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเมืองเพื่อรองรับการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

4) เพิ่มประสิทธิภาพการลดก๊าซเรือนกระจกและขีดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

- ส่งเสริมการผลิตและการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- สนับสนุนการผลิตภาคการเกษตรไปสู่เกษตรกรรมที่ยั่งยืน
- ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศ
- สร้างแรงจูงใจเพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนไปสู่การบริโภคที่ยั่งยืน

5) สนับสนุนการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และเพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

6) บริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงด้านภัยพิบัติ

7) พัฒนาระบบการบริหารจัดการและกลไกแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

8) การพัฒนาความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ

สอนชัย ผาลิวงค์ (2556, หน้า 18)ได้ให้ความหมายของการจัดการ (Management) และสิ่งแวดล้อม (Environment) ดังนี้ การจัดการ (Management) หมายถึง การดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งด้านการจัดหา การเก็บรักษา การซ่อมแซม การใช้อย่างประหยัด

และการสงวนรักษาเพื่อให้กิจกรรมที่ดำเนินการนั้น สามารถให้ผลยั่งยืนต่อมวลมนุษย์และธรรมชาติ โดยหลักการแล้ว “การจัดการ” จะต้องมีแนวทางการดำเนินงาน ขบวนการ และขั้นตอน รวมทั้งจุดประสงค์ในการดำเนินงานที่ชัดเจนแน่นอน

ศิริชัย ไตรสารศรี (2539, หน้า 37) กล่าวว่า การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 3 ประการ คือ

1.การสงวน (Preservation) คือ การธำรงไว้ซึ่งความสมดุลของธรรมชาติ โดยปล่อยทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้มีความเจริญเติบโตและมีความสัมพันธ์พึ่งพาอาศัยกันและกันตามธรรมชาติ โดยมนุษย์ไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยว

2.การอนุรักษ์ (Conservation) คือ แนวคิดในการป้องกันรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไม่ให้ถูกทำลายหรือเสื่อมสลายลงไป

3.การพัฒนา (Development) คือ แนวคิดในการปรับปรุง ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีสภาพดีขึ้นรวมทั้งการใช้ประโยชน์ (Utiliztion) คือ แนวคิดในการนำเอาทรัพยากรธรรมชาติมาใช้เป็นประโยชน์อย่างถูกต้องเหมาะสมตามหลักวิชาการ

เทเวศ อร่ามเรือง (2551, หน้า 11-23) ได้ให้ความหมายของ“การจัดการสิ่งแวดล้อม” หมายถึง การดำเนินงานต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้าน การจัดหา การเก็บรักษา การซ่อมแซม การใช้อย่างประหยัด และการสงวนรักษา เพื่อให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้น สามารถเอื้ออำนวยประโยชน์แก่มวลมนุษย์ได้ใช้ตลอดไปอย่างไม่ขาดแคลนหรือมีปัญหาใด ๆ หรืออาจจะหมายถึง กระบวนการจัดการแผนงานหรือกิจกรรมในการจัดสรรและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อสนองความต้องการในระดับต่าง ๆ ของมนุษย์และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนา คือ เสถียรภาพทางเศรษฐกิจสังคมและคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยยึดหลักการอนุรักษ์ด้วยการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างฉลาด ประหยัด และก่อให้เกิดผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ แต่ถ้าเราจะกำหนดว่าสิ่งแวดล้อมที่เรากล่าวกันทั่ว ๆ ไปนั้น เป็นเรื่องของปัญหาภาวะมลพิษ อันเนื่องมาจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ หรือจากผลของความก้าวหน้าของการพัฒนาแล้ว เราก็สามารถให้คำจำกัดความแยกระหว่างการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและการจัดการสิ่งแวดล้อมได้

มนัส สุวรรณ (2549) ได้กล่าวถึง หลักในการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมเพื่อสังคมที่ยั่งยืนมีหลักการที่สำคัญ 2 หลักการที่สามารถนำไปใช้ให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติเพื่อให้แต่ละสังคมมีสภาพเป็นสังคมที่ยั่งยืนๆ ได้ดังนี้

1. หลักการแก้ปัญหาที่ต้นเหตุ ซึ่งบางครั้งเรียกว่า วิธีการป้องกัน โดยจำเป็นต้องเน้นที่การจัดการมนุษย์ในฐานะที่เป็นตัวการสำคัญที่สุดที่ก่อให้เกิดวิกฤต ซึ่งหลักการนี้ค่อนข้างมีประสิทธิภาพในการจัดการให้บังเกิดผลได้มากกว่าเมื่อเทียบกับหลักการหลัง เป็นความจริงที่ว่า การป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาใดๆ เลยย่อมดีกว่าปล่อยให้เกิดปัญหาแล้วจึงค้นหาวิธีที่จะแก้ไข กรณีสิ่งแวดล้อม ถ้าสามารถป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาได้ย่อมหมายถึง สภาพสังคมมนุษย์และสภาพสิ่งแวดล้อมเองจนปลอดจากผลกระทบ จึงไม่จำเป็นต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการบำบัดรักษา ตรงกันข้ามเมื่อปัญหาสิ่งแวดล้อมเกิดขึ้นแล้ว คงไม่มีวิธีการอย่างอื่นนอกจากการรักษา นอกเหนือจากผลกระทบที่อาจมีต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมแล้ว ในสภาพการณ์เช่นนี้ จำเป็นต้องเสียเวลาและ

ค่าใช้จ่ายในการบำบัดรักษา ซึ่งก็ไม่แน่ว่าจะสามารถบรรเทาหรือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมได้ทั้งหมด การจัดการที่ตัวมนุษย์สามารถทำได้หลายลักษณะที่จะทำให้สภาวะแวดล้อมดีขึ้น ดังนี้

1) การสร้างความตระหนักด้านสิ่งแวดล้อม
2) การสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม
3) การมีส่วนร่วมของประชาชน
4) การบูรณาการความรู้จากหลากหลายสาขาวิชา

โดยหลักการและแนวคิดการจัดการที่มนุษย์ คือ การพิจารณาในคุณลักษณะทางประชากร 2 ส่วน คือ คุณภาพของประชากร จำนวนหรือปริมาณประชากรที่มากเกินไปหรือน้อยเกินไปอาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต่างกัน การมีประชากรมากย่อมทำให้เกิดความต้องการในสาธารณูปโภคและสาธารณูปการมาก การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ย่อมมากตามไปด้วย แน่นอนที่สิ่งแวดล้อมจะได้รับผลกระทบมากด้วยเช่นกัน ตรงกันข้ามถ้ามีประชากรน้อยผลกระทบที่เกิดจากทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในแง่ของการใช้ประโยชน์ย่อมน้อย ตามไปด้วย อย่างไรก็ตามการมีประชากรมากอาจไม่ส่งผลกระทบมากอย่างที่คิด หรือที่ควรจะเป็นก็ได้หากประชากรมีคุณภาพ กรณีของสิ่งแวดล้อม คุณภาพของประชากรคือความตระหนักและจิตสำนึกในการใช้ประโยชน์

2. หลักการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ ซึ่งในบางครั้งเรียกว่า วิธีการรักษา โดยจะมุ่งเน้นการจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ วิธีการนี้นิยมกระทำกันโดยการรณรงค์ให้ประชาชนทุกกลุ่มทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม แม้ไม่สามารถกระทำได้โดยตรง แต่ปลูกฝังให้เกิดเป็นนิสัยในชีวิตประจำวัน โดยอาศัยหลัก 5 Rs ดังนี้

1) รู้จักนำกลับมาใช้ใหม่ (Reuse)
2) รู้จักการหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ (Recycle)
3) รู้จักซ่อมแซมบำรุง (Repair)
4) รู้จักลดการใช้ เมื่อรู้ว่าไม่จำเป็น (Reduce)
5) รู้จักปฏิเสธเมื่อรู้ว่าไม่เป็นประโยชน์ (Reject)

สำหรับมาตรการทางสังคมถือว่า เป็นมาตรการสากลที่ทุกประเทศนำมาใช้ในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม มาตรการนี้อาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญที่มีให้กับองค์กรหรือหน่วยงานในการออกกฎหมาย ซึ่งอาจเป็นไปในรูปของพระราชบัญญัติพระราชกฤษฎีกา พระราชกำหนด กฎกระทรวง หรือระเบียบข้อบังคับอื่นๆ เพื่อคุ้มครองและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

การจัดการปัญหามลพิษและปัญหาสิ่งแวดล้อมอีกมาตรการหนึ่ง ซึ่งอาจไม่พบเห็นในต่างประเทศ แต่เป็นมาตรการที่มีประสิทธิภาพมากสำหรับประเทศไทย คือ การใช้หลักของศาสนาและวัฒนธรรมซึ่งคนยึดเหนี่ยวเป็นหัวใจสำคัญ ในหลายกรณีการจัดการด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ทางสังคม ตลอดจนมาตรการทางเศรษฐกิจไม่สามารถนามาใช้ให้บังเกิดผล อาจเป็นด้วยเหตุผลที่ว่ามีความเป็นวิชาการมากเกินไป หรือเป็นเรื่องที่ไกลตัวมากเกินไป การใช้หลักทางศาสนาและวัฒนธรรมกลับนำมาปฏิบัติให้บังเกิดผลได้เป็นอย่างดี

เกษม จันทร์แก้ว (2544, หน้า 293) ได้ประมวลผลจากการศึกษาความหมาย และคำนิยาม “การจัดการสิ่งแวดล้อม”ของ Jolly (1978), Dasmann (1976, 1980), Winslow and

Gubby (1976), Chunkao (1981), Gopal (1977), Watt (1973) และ Moran and other (1980), ธรรมจรรย์ ตุลยธำรง (2546, หน้า 24) โดยสรุปความหมายจากทรรศนะของนักวิชาการต่าง ๆ ได้ว่า การจัดการสิ่งแวดล้อมจะเป็นอันหนึ่งอันใดได้จากข้อความต่อไปนี้

1. การจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นเหมือนกับการอนุรักษ์แต่ต่างกันที่การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมนั้น เป็นเหมือนทฤษฎีและหลักการไม่ได้มีแผนงานปฏิบัติส่วนคำว่า “การจัดการสิ่งแวดล้อม” นั้น เป็นคำที่มีความหมายในเชิงปฏิบัติได้

2. การจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นกระบวนการ ซึ่งหมายถึงว่าต้องมีกลไกสิ่งแวดล้อมควบคุมและมีขั้นตอนการดำเนินงานอย่างมีแบบแผน มิใช่จะทำอะไรก็ได้ กล่าวคือ ต้องมีจุดเริ่มต้นและลงท้ายที่มีกลไกควบคุมด้วยเหตุดังนี้ การจัดการสิ่งแวดล้อมจึงสามารถยอมรับได้ในทางปฏิบัติและเป็นตามหลักทางวิทยาศาสตร์ทุกประการ

3. การจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นเสมือนแผนงานในการดำเนินการทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งการกำหนดแผนงานนี้ต้องครอบคลุมนโยบาย มาตรการ แผนงาน และโครงการ หรือแผนปฏิบัติ (Actionplan) ที่มีขั้นตอนและกลไกควบคุมให้แผนงานดำเนินไปได้

4. การจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในระบบสิ่งแวดล้อมโดยต้องยึดหลักและวิธีการอนุรักษ์วิทยา ซึ่งผู้ใช้ต้องตระหนักดีว่าต้องมีทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสำหรับมวลมนุษย์ต่อไป ทั้งปริมาณที่เพียงพอ คุณภาพเป็นไปตามความต้องการและเวลาที่ต้องการต้องมีให้ได้ นอกจากนี้ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต้องไม่ให้เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมทั้งทางตรง และทางอ้อม แต่ถ้าหลีกเลี่ยงไม่ได้ก็ยอมให้เกิดให้น้อยที่สุด หรือเกิดได้ตามความสามารถของธรรมชาติที่จะช่วยตัวเองได้เท่านั้น ถ้าเกินกว่านี้แล้วก็จะเกิดมลพิษสิ่งแวดล้อมได้ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การจัดการสิ่งแวดล้อม คือ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมขั้นแผนการปฏิบัติหรือหาวิธีการอนุรักษ์มาประยุกต์ใช้ กล่าวคือ มีแผนการใช้และดำเนินการต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างที่กำหนดไว้อย่างมีขั้นตอนและมีกลไกควบคุม

5. การจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นแนวทางหนึ่งของนิเวศพัฒนาปฏิบัติหรือพัฒนาแบบยั่งยืน กล่าวคือ การจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นหลักที่เปิดโอกาสให้มีการใช้ทรัพยากรได้แต่ต้องไม่ให้คุณค่าทางนิเวศวิทยาสูญเสียไป หมายถึงว่า การนำทรัพยากรมาใช้นั้น ต้องอยู่ในวิสัยที่ธรรมชาติฟอกตัวเอง ฟื้นฟูตัวเอง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าเกินความสามารถของธรรมชาติแล้วปัญหาของเสียมีมากเกินไปจนกลายเป็นมลพิษสิ่งแวดล้อมก็จะมากตามอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

6. การจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นหลักการและแผนปฏิบัติให้ผู้บริหารใช้ดำเนินงานตั้งแต่เริ่มโครงการและดำเนินโครงการ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการจัดการสิ่งแวดล้อมมีกลไกที่กำกับกระบวนการและแผนงานการใช้ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม นักบริหารสามารถจะทราบแนวคิดและแนวดำเนินงานอย่างมีขั้นตอนดังกล่าวก่อน จึงนำไปตัดสินใจ

เกษม จันทร์แก้ว (2556, หน้า 77) ได้ประมวลผลจากการศึกษาความหมายและคำนิยามของคำว่า การจัดการสิ่งแวดล้อมของ NCU (2000) ที่ชี้ให้เห็นว่า การจัดการสามารถนำมาประยุกต์เพื่อให้คำนิยามและความหมายของ“การจัดการสิ่งแวดล้อม”(environmental management) ไว้ ดังนี้

การจัดการสิ่งแวดล้อม หมายถึง กระบวนการสร้างศักยภาพของสิ่งแวดล้อมให้เกิดการคงสภาพด้วยการใช้อย่างยั่งยืน การขจัดของเสีย/มลพิษ และการควบคุมกิจกรรมการจัดการ เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อมนุษย์ตลอดไป ดังนั้น การจัดการสิ่งแวดล้อมก็คือ กระบวนการ (processing) สร้างศักยภาพบรรดาสิ่งแวดล้อมทั้งหลายที่ให้คุณต่อมนุษย์ทั้งทางตรงและทางอ้อม นั่นคือ

1. การใช้อย่างยั่งยืน เป็นตัวสิ่งแวดล้อมนั้น ๆ ต้องแสดงหรือมีศักยภาพที่คงสภาพหรือใกล้เคียงสภาวะนั้น ๆ ที่สามารถเอื้อประโยชน์ต่อมนุษย์ได้อย่างมั่นคงตลอดไป การที่จะทำได้นั้นต้องมีแผนงานและมาตรการที่เป็นรูปธรรม

2. การจัดการของเสีย/มลพิษ เป็นขยะติดเชื้อและ/หรือขยะกากของเสียอันตรายจำเป็นต้องจัดการ หมายถึง การควบคุมและกำจัดให้หมดไป หรือลดความเป็นพิษ อันต้องใช้ความรู้ความสามารถในการจัดการ ตั้งแต่การเก็บ ขนย้าย วิธีกำจัด และการนำไปใช้ประโยชน์

3. การควบคุมกิจกรรม เป็นแนวทางปฏิบัติที่การจัดการสิ่งแวดล้อมต้องยึดปฏิบัติควบคุมกิจกรรมทั้งในระบบการจัดการและนอกระบบ หรือจากภายนอก ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้น ๆ จะเอื้อประโยชน์ต่อมนุษย์ให้ยั่งยืนได้ อาจหมดไปหรือเสื่อมโทรมไปจนถึงขั้นวิกฤตและเป็นอันตรายต่อมนุษย์ได้

บุญรับ ศักดิ์มณี (2546, หน้า 81) กล่าวว่า การจัดการสิ่งแวดล้อม หมายถึง กระบวนการในการสงวนการอนุรักษ์และการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมและได้รับประโยชน์สูงสุด ควรคำนึงในเรื่องต่อไปนี้

1. การอนุรักษ์และการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมต้องคำนึงถึงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทุกด้านควบคู่กันไป

2. การวางแผนในการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างชาญฉลาดและต้องเชื่อมโยงกับการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และคุณภาพชีวิตอย่างกลมกลืน ตลอดจนรักษาไว้ซึ่งความสมดุลของระบบนิเวศควบคู่กันไป

3. การบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมต้องเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับทุกคนควรต้องตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไปตลอดเวลา

4. ความสำเร็จของการพัฒนาประเทศขึ้นอยู่กับความอุดมสมบูรณ์ และความปลอดภัยของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5. จำนวนอัตราประชากรโลกเพิ่มขึ้นก็มีการบริโภคเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ แต่ในขณะที่มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเพิ่มขึ้นตามด้วยจึงเป็นเหตุทำให้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ จึงลดลงและก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตามมาทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ ตามลำดับ

ศิริชัย ไตรสารศรี(2539, หน้า 37) กล่าวว่า การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมประกอบด้วย 3 ประการ คือ

1.การสงวน (Preservation) คือ การธำรงไว้ซึ่งความสมดุลของธรรมชาติ โดยปล่อยทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้มีความเจริญเติบโตและมีความสัมพันธ์พึ่งพาอาศัยกันและกันตามธรรมชาติ โดยมนุษย์ไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยว

2.การอนุรักษ์ (Conservation) คือ แนวคิดในการป้องกันรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไม่ให้ถูกทำลายหรือเสื่อมสลายลงไป

3.การพัฒนา (Development) คือ แนวคิดในการปรับปรุงฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีสภาพดีขึ้น รวมทั้งการใช้ประโยชน์ (Utiliztion) คือ แนวคิดในการนำเอาทรัพยากรธรรมชาติมาใช้เป็นประโยชน์อย่างถูกต้องเหมาะสมตามหลักวิชาการ

สรุปได้ว่า การจัดการสิ่งแวดล้อม หมายถึง การวางแผน การจัดสรร การใช้ทรัพยากรและการกระทำหรือการดำเนินการใด ๆ เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนทำให้คุณภาพสิ่งแวดล้อมดีขึ้นและเกิดประโยชน์ต่อชุมชน แม้เมื่อสภาพแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลง จึงต้องเข้ามามีการจัดการ โดยอาศัยหลักการ 2 หลักการกระทำควบคู่กันไป คือ การจัดการที่ต้นเหตุนั้นคือ ตัวคน ได้แก่ การสร้างความตระหนักและจิตสำนึก ให้เห็นถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน การวางกฎ ระเบียบ และข้อบังคับของชุมชน มีการจัดกิจกรรมขึ้นเพื่อส่งเสริมให้คนในชุมชนช่วยกันรักษาสิ่งแวดล้อม และป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบตามมาภายหลัง ส่วนที่สอง เป็นการจัดการที่ปลายเหตุ ได้แก่ การรณรงค์ให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ยังมีการนำกฎหมายเข้ามาบังคับใช้เพื่อคุ้มครองและรักษาสิ่งแวดล้อม รวมถึงวัฒนธรรมประเพณีก็เป็นส่วนสำคัญอีกประการหนึ่งที่มีส่วนขัดเกลาให้มนุษย์รู้ถึงคุณค่าของสิ่งแวดล้อม

2.4.3 การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม

การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2555, หน้า 24-25) ประกอบด้วย 6 หลักการสำคัญ คือ

1. “การพัฒนาที่ยั่งยืน” (Sustainable Development) เป็นหลักการที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่มีดุลยภาพ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะต้องเกื้อกูลและไม่เกิดความขัดแย้งซึ่งกันและกัน โดยการพัฒนาเศรษฐกิจให้ขยายตัวอย่างมีคุณภาพและแข่งขันได้ จะต้องคำนึงถึงขีดจำกัดของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สามารถสงวนรักษาไว้ใช้ประโยชน์ได้อย่างยาวนาน ใช้ทรัพยากรทุกชนิดอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยไม่ส่งผลเสียต่อความต้องการของสังคมทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

2. “การบริหารจัดการเชิงระบบนิเวศ” (Ecosystem Approach) เป็นหลักการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงความสัมพันธ์เชิงระบบหรือองค์รวม (Holistic) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อการดำรงอยู่ของระบบนิเวศอย่างสมดุล และการตอบสนองต่อความต้องการของมนุษย์ในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ได้แก่ การจัดการลุ่มน้ำอย่างบูรณาการและการบริหารจัดการกลุ่มป่า

3. “การระวังไว้ก่อน” (Precautionary Principle) เป็นหลักการจัดการเชิงรุกที่เน้นการป้องกันผลกระทบล่วงหน้าโดยการสร้างระบบภูมิคุ้มกันให้กับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีระบบนิเวศที่เปราะบางและพื้นที่เสี่ยง

4. “ผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย” (Polluters Pay Principle: PPP) และ “ผู้ได้รับผลประโยชน์เป็นผู้จ่าย” (Beneficiaries Pay Principle: BPP) เป็นหลักการในการนำเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์มาใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยสร้างแรงจูงใจและภาระรับผิดชอบ เพื่อลดการก่อมลพิษ ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการฟื้นฟูและ

อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมถึง สร้างความเป็นธรรมให้กับผู้เสียประโยชน์เพื่อลดความขัดแย้งทางสังคม

5. “ความเป็นหุ้นส่วนของรัฐ - เอกชน” (Public-Private Partnership) เป็นหลักการที่ใช้สร้างการร่วมรับผิดชอบและควรนำมาใช้ควบคู่กับหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่ายเพื่อส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามาลงทุนและมีบทบาทในการจัดการสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

6. “ธรรมาภิบาล” (Good Governance) เป็นหลักการที่มุ่งเน้นให้เกิดความยั่งยืนในการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนการกระจายอำนาจที่ยึดหลักการพื้นที่-หน้าที่-การมีส่วนร่วม (Area-Function-Participation : AFP) การบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม ความโปร่งใสในกระบวนการตัดสินใจการเปิดเผยข้อมูลสู่สาธารณะ และการกำหนดภาระรับผิดชอบ (Accountability) ของทุกภาคส่วนอย่างจริงจัง

2.5 พระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดได้กล่าวไว้ในพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และแก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่3) พ.ศ. 2546 ในหมวดที่ 4 อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ดังนี้ (พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540, 2546) มาตรา 45 องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการภายในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด ดังต่อไปนี้

1) ตราข้อบัญญัติโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมาย

2) จัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

3) สนับสนุนสภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น

4) ประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ของสภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่น

5) แบ่งสรรเงินซึ่งตามกฎหมายจะต้องแบ่งให้แก่สภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่น

6) อำนาจหน้าที่ของจังหวัดตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. 2498 เฉพาะภายในเขตสภาตำบล

7) คุ้มครองดูแลบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

8) จัดทำกิจกรรมใดๆอันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดและกิจการนั้นเป็นการสมควรให้ราชการส่วนท้องถิ่นร่วมกันดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำทั้งนี้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

9) จัดทำกิจการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

2.5.2 พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496

อำนาจหน้าที่ของเทศบาลได้กล่าวไว้ในพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่12) พ.ศ. 2546 ในส่วนที่ 3 หน้าที่ของเทศบาลได้กล่าวถึงอำนาจหน้าที่ของเทศบาล ดังนี้ (พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496, 2546)

2.1 เทศบาลตำบล

มาตรา 50 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายเทศบาลตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

1) รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน
2) ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ
3) รักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดินและที่สาธารณะรวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
4) ป้องกันและระงับโรคติดต่อ
5) ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง
6) ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม
7) ส่งเสริมการพัฒนาสตรีเด็กเยาวชนผู้สูงอายุและผู้พิการ
8) บำรุงศิลปะจารีตประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดี
9) หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล

มาตรา 51 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายเทศบาลตำบลอาจจัดกิจการใด ๆในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

1) ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา
2) ให้มีโรงฆ่าสัตว์
3) ให้มีตลาดท่าเทียบเรือและท่าข้าม
4) ให้มีสุสานและฌาปนสถาน
5) บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
6) ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้
7) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
8) ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ
9) เทศพาณิชย์

2.2 เทศบาลเมือง

มาตรา 53 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายเทศบาลเมืองมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

1) กิจการตามที่ระบุไว้ใน มาตรา 50
2) ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา
3) ให้มีโรงฆ่าสัตว์
4) ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์และรักษาคนเจ็บไข้
5) ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ

6) ให้มีและบำรุงส้วมสาธารณะ

7) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น

8) ให้มีการดำเนินกิจการโรงรับจำนำหรือสถานสินเชื่อท้องถิ่น

มาตรา 54 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายเทศบาลเมืองอาจทำกิจการใด ๆ ในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

1) กิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา53

2) ให้มีสุสานและฌาปนสถาน

3) บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร

4) ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก

5) ให้มีและบำรุงโรงพยาบาล

6) ให้มีการสาธารณูปการ

7) จัดทำกิจการซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข

8) จัดตั้งและบำรุงโรงเรียนอาชีวศึกษา

9) ให้มีและบำรุงสถานที่สำหรับการกีฬาและพลศึกษา

10) ให้มีและบำรุงสวนสาธารณะ สวนสัตว์ และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

11) ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรมและรักษาความสะอาดเรียบร้อยของท้องถิ่น

12) เทศพาณิชย์

2.3) เทศบาลนคร

มาตรา 56 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายเทศบาลนครมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

1) กิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา53

2) ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก

3) กิจการอย่างอื่นซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข

4) การควบคุมสุขลักษณะและอนามัยในร้านจำหน่ายอาหารโรงมหรสพและสถานบริการอื่น

5) จัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและการปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม

6) จัดให้มีและควบคุมตลาดท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ

7) การวางผังเมืองและการควบคุมการก่อสร้าง

8) การส่งเสริมกิจการการท่องเที่ยว

มาตรา 57 เทศบาลนครอาจจัดทำกิจกรรมอื่น ๆ ตามมาตรา 54 ได้

2.5.3 พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลได้กล่าวไว้ในพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 และแก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบัน ในส่วนที่ 3 อำนาจหน้าที่ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

มาตรา 66 องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม

มาตรา 67 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายนี้องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

1) จัดให้มีการบำรุงทางน้ำและทางบก

2) รักษาความสะอาดของถนนทางน้ำทางเดินและที่สาธารณะรวมทั้งการกำจัดมูลฝอยสิ่งปฏิกูล

3) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ

4) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

5) ส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม

6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรีเด็กเยาวชนผู้สูงอายุและผู้พิการ

7) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

8) บำรุงรักษาศิลปะจารีตประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

มาตรา 67 (8) ถูกแก้ไขและเพิ่มเติม (9) โดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่3) พ.ศ. 2542 ตามลำดับ

2.5.4 พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560 บังคับใช้ วันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2560

หมวด 1 การรักษาความสะอาดในที่สาธารณะและสถานสาธารณะ

หมวด 2 การดูแลรักษาสนามหญ้าและต้นไม้ในถนนและสถานสาธารณะ

หมวด 3 การห้ามทิ้งสิ่งปฏิกูลมูลฝอยในที่สาธารณะและสถานสาธารณะ

หมวด 4 การรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย

หมวด 5 อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่

หมวด 6 บทกำหนดโทษ

ให้ใช้บังคับ ตั้งแต่แต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมวด 1 การรักษาความสะอาดในที่สาธารณะและสถานสาธารณะ

มาตรา 6 เจ้าของอาคาร บริเวณของอาคารที่อยู่ติดกับทางเท้า มีหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาดทางเท้าที่อยู่ติดกับอาคารหรือบริเวณของอาคารในกรณีที่เป็นตลาด ให้เจ้าของตลาดมีหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาด และทางเท้าด้วย

มาตรา 7 ถ้าผู้ถูกแจ้งหรือผู้ถูกห้ามไม่ปฏิบัติตาม ให้รีบแจ้งความต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา 8

1) วางกระถางต้นไม้บนทางเท้าหรือปลูกต้นไม้ที่บริเวณภายนอกอาคารที่ตนเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองและปล่อยปละละเลยให้ต้นไม้เหี่ยวแห้งหรือมีสภาพรกรุงรัง

2) ปล่อยปละละเลยให้ต้นไม้หรือธัญพืชที่ตนปลูกไว้หรือที่ขึ้นเองในที่ดินของตนให้เหี่ยวแห้งหรือมีสภาพรกรุงรัง หรือปล่อยปละละเลยให้มีการทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในบริเวณที่ดินของตน

มาตรา 9 ห้ามมิให้ผู้ใดอาบน้ำหรือซักล้างสิ่งใด ๆ บนถนน หรือในสถานสาธารณะซึ่งมิได้จัดไว้เพื่อการนั้น หรือในบริเวณทางน้ำที่ได้ประกาศห้ามไว้

มาตรา 10 การโฆษณาด้วยการปิด ทิ้ง หรือโปรยแผ่นประกาศหรือใบปลิวในที่สาธารณะ จะกระทำได้เมื่อได้รับหนังสืออนุญาต และต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขที่กำหนดในหนังสืออนุญาตด้วย

มาตรา 12 ห้ามมิให้ผู้ใดขูด กระเทาะ ขีด เขียน พ่นสี หรือทำให้ปรากฏด้วยประการใดๆ ซึ่งข้อความ ภาพ หรือรูปรอยใดๆ ที่กำแพงที่ติดกับถนน บนถนนที่ต้นไม้หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของอาคารที่อยู่ติดกับถนนหรืออยู่ในที่สาธารณะ เว้นแต่เป็นการกระทำของราชการส่วนท้องถิ่น ราชการส่วนอื่นหรือรัฐวิสาหกิจหรือของหน่วยงานที่มีอำนาจกระทำได้

มาตรา 13 เจ้าของรถซึ่งใช้บรรทุกสัตว์ กรวด หิน ดิน เลน ทราย สิ่งปฏิกูล มูลฝอย หรือสิ่งอื่นใด ต้องจัดให้รถนั้นอยู่ในสภาพที่ป้องกันมิให้มูลสัตว์หรือสิ่งดังกล่าวตกหล่นรั่วไหล ปลิว ฟุ้งกระจายลงบนถนนในระหว่างที่ใช้รถ มิให้น้ำมันจากรถรั่วไหลลงบนถนน

มาตรา 14 ห้ามมิให้ผู้ใด

1) ปล่อยสัตว์ นำสัตว์ หรือจูงสัตว์ไปตามถนนหรือเข้าไปในบริเวณที่ประกาศห้ามไว้

2) ปล่อยให้สัตว์ถ่ายมูลบนถนนและมิได้ขจัดมูล

มาตรา 15 ห้ามมิให้ผู้ใดล้างรถยนต์ รถจักรยานยนต์ หรือล้อเลื่อนบนถนนหรือสถานสาธารณะและทำให้ถนนหรือสถานสาธารณะสกปรกเลอะเทอะ

มาตรา 16 ห้ามมิให้ผู้ใดใช้ส่วนหนึ่งส่วนใดของถนนเป็นสถานที่ซ่อมเปลี่ยนแปลง ต่อเติม หรือติดตั้งอุปกรณ์รถยนต์ รถจักรยานยนต์ หรือล้อเลื่อน ยกเว้นรถเสียบนท้องถนน

มาตรา 17 ห้ามมิให้ผู้ใด

1) กระทำ ให้ทางเท้าชำรุดเสียหาย

2) จอดหรือขับขี่รถยนต์ รถจักรยานยนต์ หรือล้อเลื่อน บนทางเท้า เว้นแต่เป็นการจอดหรือขับขี่เพื่อเข้าไปในอาคารหรือมีประกาศผ่อนผันให้จอดหรือขับขี่ได้

มาตรา 18 ห้ามมิให้ผู้ใดทิ้ง วาง หรือกองซากยานยนต์บนถนนหรือสถานสาธารณะ

มาตรา 19 ห้ามมิให้ผู้ใดตั้ง วาง หรือกองวัตถุใดๆ บนถนน เว้นแต่เป็นการกระทำในบริเวณที่ประกาศกำหนด

มาตรา 20 ห้ามมิให้ผู้ใด

1) ปรุงอาหาร ขายหรือจำหน่ายสินค้าบนถนน หรือในสถานสาธารณะ

2) ใช้รถยนต์หรือล้อเลื่อนเป็นที่ปรุงอาหารเพื่อขายหรือจำหน่ายบนถนนหรือในสถานสาธารณะ

3) ขายหรือจำหน่ายสินค้าซึ่งบรรทุกบนรถยนต์ รถจักรยานยนต์ หรือล้อเลื่อนบนถนน

มาตรา 21 ห้ามมิให้ผู้อยู่ในรถยนต์หรือผู้ขับขี่หรือผู้นั่งซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์ซื้อสินค้าที่ขายหรือจำหน่ายในสถานสาธารณะหรือบนถนนยกเว้นถนนส่วนบุคคล

มาตรา 22 ห้ามมิให้ผู้ใดจูง ไล่ หรือต้อนสัตว์ลงไปในทางน้ำซึ่งได้ปิดประกาศห้ามไว้ ณ บริเวณดังกล่าว

มาตรา 23 ห้ามมิให้ผู้ใดเทหรือทิ้งกรวด หิน ดิน เลน ทราย หรือเศษวัตถุก่อสร้างลงในทางน้ำ หรือกองไว้ หรือกระทำด้วยประการใดๆ ให้วัตถุดังกล่าวไหลหรือตกลงในทางน้ำ

มาตรา 24 เจ้าของร้านจำหน่ายอาหารและหรือเครื่องดื่มซึ่งจัดสถานที่ไว้สำหรับบริการลูกค้าได้ในขณะเดียวกันไม่ต่ำกว่ายี่สิบคน ต้องจัดให้มีส้วมที่ต้องด้วยสุขลักษณะตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เพื่อให้ลูกค้าใช้ในระหว่างเปิดทำการค้า

มาตรา 25 เจ้าของสถานีบริการการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงหรือก๊าซสำหรับยานพาหนะ ต้องจัดให้มีส้วมที่ต้องด้วยสุขลักษณะ

หมวด 2 การดูแลรักษาสนามหญ้าและต้นไม้ในถนนและสถานสาธารณะ

มาตรา 26 ห้ามทิ้งสิ่งปฏิกูล มูลฝอย หรือเท หรือกองกรวด หิน ดินเลน ทราย หรือสิ่งอื่นใดในบริเวณที่ได้ปลูกหญ้าหรือต้นไม้ซึ่งราชการส่วนท้องถิ่นราชการส่วนอื่นหรือรัฐวิสาหกิจเป็นเจ้าของ

มาตรา 27 ห้ามโค่นต้นไม้ ตัด เด็ด ให้เกิดความเสียหายหรือน่าจะเป็นอันตรายแก่ต้นไม้ หรือใบ ดอก ผลหรือส่วนหนึ่งของต้นไม้ที่ปลูกไว้หรือขึ้นเองตามธรรมชาติในสถานสาธารณะ เว้นแต่ผู้ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือ

มาตรา 28 ห้ามปล่อยหรือจูงสัตว์เข้าไปในบริเวณที่ราชการส่วนท้องถิ่น ราชการส่วนอื่น หรือรัฐวิสาหกิจได้ปลูกหรืออนุญาตให้ผู้อื่นปลูกหญ้าหรือต้นไม้ไว้ และได้ปิดประกาศหรือปักป้ายห้ามไว้

หมวด 3 การห้ามทิ้งสิ่งปฏิกูลมูลฝอยในที่สาธารณะและสถานสาธารณะ

มาตรา 29 ห้ามถ่ายอุจจาระหรือปัสสาวะลงในที่สาธารณะซึ่งมิใช่สถานที่ที่ได้จัดไว้เพื่อการนั้น

มาตรา 30 ห้ามเท ปล่อยหรือระบายอุจจาระหรือปัสสาวะจากอาคารหรือยานพาหนะลงในทางน้ำ

มาตรา 31 ห้าม

1) บ้วนหรือถ่มน้ำลาย เสมหะ บ้วนน้ำหมาก สั่งน้ำมูก เท ทิ้ง ลงบนถนนหรือพื้นรถหรือพื้นเรือโดยสาร

2) ทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในสถานสาธารณะนอกภาชนะหรือที่ที่ราชการส่วนท้องถิ่นได้จัดไว้

มาตรา 32 ห้าม

1) ทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยลงบนที่สาธารณะ

2) ปล่อยปละละเลยให้มีสิ่งปฏิกูลในที่ดินของตนในสภาพที่ประชาชนอาจเห็นได้จากที่สาธารณะ

มาตรา 33 ห้ามเทหรือทิ้งสิ่งปฏิกูล มูลฝอย น้ำโสโครกหรือสิ่งอื่นใดลงบนถนนหรือในทางน้ำ มิให้ใช้บังคับแก่เจ้าของ หรือผู้ครอบครองเรือหรืออาคารประเภทเรือนแพ ซึ่งจอดหรืออยู่ในท้องที่ที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นยังไม่ได้จัดส้วมสาธารณะ หรือภาชนะสำหรับทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย

มาตรา 34 ห้ามมิให้ผู้ใดเท หรืออุจจาระ หรือปัสสาวะจากอาคารหรือยานพาหนะลงในที่สาธารณะ

หมวด 3/1 การจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย

มาตรา 34/1 การเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยในเขตพื้นที่ของราชการส่วนท้องถิ่นเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นนั้นแต่ไม่รวมถึงองค์การบริหารส่วนจังหวัด

มาตรา 34/2 ผู้ใดประสงค์จะดำเนินกิจการรับทำเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย โดยทำเป็นธุรกิจหรือโดยได้รับประโยชน์ตอบแทนด้วยการคิดค่าบริการ ต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น

มาตรา 34/3 เพื่อประโยชน์ในการรักษาความสะอาดและการจัดระเบียบในการคัดแยก เก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ออกข้อกำหนดของท้องถิ่น ดังต่อไปนี้

1) กำหนดหลักเกณฑ์การจัดให้มีที่รองรับสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยในสถานที่เอกชนที่เปิดให้ประชาชนเข้าไปได้

2) กำหนดการอื่นใดที่จำเป็นเกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย เพื่อให้ถูกต้องด้วยสุขลักษณะ

หมวด 4 การรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย

มาตรา 35 ห้ามกระทำด้วยประการใดๆ ให้โคมไฟ ป้าย ศาลาที่พัก ม้านั่ง ส้วม หรือสิ่งอื่นใด ที่ราชการส่วนท้องถิ่น ราชการส่วนอื่นหรือรัฐวิสาหกิจได้จัดทำไว้เพื่อสาธารณชนเกิดความเสียหายหรือใช้ประโยชน์ไม่ได้

มาตรา 36 ต้นไม้ในที่สาธารณะ

มาตรา 37 ห้ามยืน นั่ง หรือนอนบนราวสะพานสาธารณะ หรือนอนในที่สาธารณะ

มาตรา 38 ห้ามติดตั้ง ตาก วาง หรือแขวนสิ่งใดๆ ที่อาคารในลักษณะที่สกปรกรกรุงรังหรือไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยและมีสภาพที่ประชาชนอาจเห็นได้จากที่สาธารณะ มิได้มีหนังสืออนุญาตมีอำนาจสั่งให้ผู้กระทำการปลด หรือรื้อถอนภายในเวลาที่กำหนด

มาตรา 40 ห้ามติดตั้ง ตาก วาง หรือแขวนสิ่งใดๆ ที่อาคารในลักษณะที่สกปรกรกรุงรังหรือไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยและมีสภาพที่ประชาชนอาจเห็นได้จากที่สาธารณะ

มาตรา 41 เจ้าของอาคารซึ่งตั้งอยู่ในระยะไม่เกินยี่สิบเมตรจากขอบทางเดินรถที่มีผิวจราจรกว้างไม่ต่ำกว่าแปดเมตร และที่ผู้สัญจรไปมาอาจเห็นอาคารหรือบริเวณของอาคารได้จากถนนนั้น ต้องดูแลรักษาอาคารนั้นมิให้สกปรกรกรุงรัง

หมวด 5 อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา 42 ในเขต กทม.ให้เป็นอำนาจของรมต.ว่าการกระทรวงมหาดไทยที่จะให้คำแนะนำผู้ว่าราชการ กทม. ในเขตเทศบาล สุขาภิบาล เมืองพัทยา และองค์การปกครองท้องถิ่นอื่นให้เป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด และของปลัดกระทรวงมหาดไทยสำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด

มาตรา 43 ผู้ว่าราชการ กทม. ผู้ว่าราชการจังหวัดในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี ประธานกรรมการสขุาภิบาล ปลัดเมืองพัทยามีหน้าที่รับผิดชอบการปฏิบัติตามพรบ. นี้

ในกรณีที่ได้มีการมอบหมายให้รองผู้ว่าราชการ กทม.หรือปลัด กทม. รองผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ เทศมนตรีหรือปลัดเทศบาล กรรมการสุขาภิบาล ปลัดสุขาภิบาลหรือผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นช่วยปฏิบัติหน้าที่ให้ผู้ได้รับมอบหมายมีหน้าที่รับผิดชอบเช่นเดียวกับผู้มอบหมาย

มาตรา 44 นอกจากอำนาจหน้าที่ที่ได้บัญญัติไว้ในพรบ.นี้ ให้ที่มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1) โฆษณาให้ประชาชนได้ทราบถึงหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตาม

2) สอดส่องและกวดขันไม่ให้มีการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้โดยเคร่งครัด

3) ตักเตือนผู้กระทำความผิดหรือสั่งให้ผู้กระทำความผิดแก้ไขหรือขจัดความสกปรกหรือความไม่เป็นระเบียบหรือความไม่เรียบร้อยให้หมดไป

4) จับกุมผู้กระทำความผิดซึ่งไม่เชื่อฟังคำตักเตือนและดำเนินคดี

มาตรา 45 เมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นในท้องที่ใดและพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่อาจทราบตัวผู้กระทำผิด ให้ทุกคนร่วมกันขจัดหรือแก้ไขไม่ให้สิ่งที่ผิดกฎหมายปรากฏอยู่ในที่สาธารณะอีกต่อไป ให้จัดหาอุปกรณ์และอำนวยความสะดวกให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติการ และให้วางระเบียบการปฏิบัติการของพนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา 46 ในกรณีที่ได้จับกุมผู้กระทำความผิด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งให้ผู้กระทำความผิดจัดการลบ ล้าง กวาด เก็บ ตกแต่ง ปรับปรุงสิ่งที่เป็นความผิดมิให้ปรากฏอีกต่อไปภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าผู้กระทำความผิดปฏิบัติตามให้คดีเป็นอันเลิกกัน ถ้าผู้ไม่ปฏิบัติตาม มีอำนาจจัดทำหรือมอบหมายให้ผู้อื่นจัดทำให้เกิดความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย และให้ผู้กระทำความผิดชดใช้ค่าใช้จ่าย

มาตรา 47 ให้มีอำนาจประกาศกำหนดเวลาห้ามเข้าหรืออยู่ในสถานสาธารณะประกาศนั้นให้ติดตั้งหรือแขวนไว้ในบริเวณสถานสาธารณะที่ห้ามนั้นซึ่งเห็นได้ง่าย

มาตรา 48 บรรดาความผิด ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นแต่งตั้งและพนักงานสอบสวน มีอำนาจเปรียบเทียบได้ เมื่อผู้ต้องหาชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบภายในสิบห้าวันแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ถ้าไม่ยินยอมตามที่เปรียบเทียบหรือเมื่อยินยอมแล้วไม่ชำระค่าปรับภายในกำหนดเวลา ให้ดำเนินคดีเพื่อฟ้องร้องต่อไป ค่าปรับที่ได้จากการเปรียบเทียบ ให้แบ่งแก่ผู้แจ้งกึ่งหนึ่ง ผู้จับกุมอีกกึ่งหนึ่ง

มาตรา 50 ในกรณีที่มีการกระทำความผิดหรือมีเหตุอันควรสงสัย มีอำนาจจับกุมผู้กระทำความผิดหรือผู้ที่ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดนั้น พร้อมด้วยยานพาหนะ เครื่องมือและสิ่งของที่ใช้ในการกระทำความผิดเพื่อดำเนินการตามกฎหมายได้ ในการปฏิบัติหน้าที่ให้แสดงบัตรประจำตัวเมื่อบุคคลที่เกี่ยวข้องร้องขอบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา 51 ในกรณีที่มีผู้กระทำความผิด ประชาชนผู้พบเห็นอาจแจ้งความต่อพนักงานเพื่อให้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่โดยไม่ชักช้าและให้ถือว่าประชาชนผู้พบเห็นการกระทำความผิดดังกล่าวเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

หมวด 6 บทลงโทษ

มาตรา 52 ฝ่าฝืน มาตรา 9 มาตรา 14 มาตรา 36 มาตรา 37 มาตรา 38 มาตรา 47 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

มาตรา 53 ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ มาตรา 6 มาตรา 21 มาตรา 28 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา 54 ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ มาตรา 8 วรรค 1 มาตรา 15 มาตรา 20 มาตรา 22 มาตรา 26 มาตรา 27 มาตรา 29 มาตรา 31 มาตรา 32 มาตรา 35 มาตรา 39 มาตรา 40 มาตรา 41 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

มาตรา 55 ผู้ใดขับขี่รถซึ่งบรรทุกมูลสัตว์ กรวด หิน ดิน เลน ทราย มูลฝอยหรือมีน้ำมันและวัตถุดังกล่าวได้ตกหล่น ปลิว ฟุ้งกระจาย หรือรั่วไหลลงบนถนน ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามพันบาท

มาตรา 56 ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ มาตรา 10 วรรค 1 มาตรา 12 มาตรา 16 วรรค 1 มาตรา 17 มาตรา 18 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา 57 ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ มาตรา 13 วรรค 1 มาตรา 19 มาตรา 23 มาตรา 30 มาตรา 33 วรรค 1 มาตรา 34 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา 58 ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ มาตรา 24 มาตรา 25 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท และต้องระวางโทษปรับอีกวันละหนึ่งร้อยบาทเรียงรายวันจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา 58/1 ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ มาตรา 34/2 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 58/2 ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ มาตรา 34/3 (1),(5) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 59 ไม่ปฏิบัติ มาตรา 57 ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดตามที่มีการแจ้งความนั้น

2.5.5 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2560

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มีเป้าหมายในการคุ้มครองควบคุมกำกับดูแลประชาชนในด้านสาธารณสุขสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนและมีลักษณะเป็นการกระจายอำนาจไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ราชการส่วนท้องถิ่น มีอำนาจในการออกข้อกำหนดของท้องถิ่น ซึ่งใช้บังคับในเขตพื้นที่รับผิดชอบได้และให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่น ในการควบคุมดูแลโดยการออกค าสั่งให้แก้ไขปรับปรุง การอนุญาตหรือไม่อนุญาต การสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาต และการเปรียบเทียบคดี เจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มีอยู่ 3 ประเภท ได้แก่

1. เจ้าพนักงานท้องถิ่น (นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเจ้าพนักงานโดยตำแหน่ง)
2. เจ้าพนักงานสาธารณสุข
3. ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น

และเจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มีอำนาจตามมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 คือ แจ้งเจ้าพนักงานท้องถิ่นเพื่อออกคำสั่งเมื่อพบเห็นผู้ดำเนินกิจการไม่ปฏิบัติตามข้อบัญญัติท้องถิ่น หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง และหรือออกคำสั่งให้แก้ไขปรับปรุงกรณีที่เป็นอันตรายร้ายแรง และต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน แจ้งเจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบ (สามารถแจ้งโดยวาจาได้)

สารบัญญัติที่สำคัญในหมวดที่เกี่ยวข้องกับการอนามัยสิ่งแวดล้อม ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ได้แบ่งออกเป็น 16 หมวด 90 มาตรา โดยมีหมวดที่สำคัญดังจะกล่าวดังต่อไปนี้

หมวด 3 การกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ขอบเขตการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยของราชการส่วนท้องถิ่นกับกรมโรงงานอุตสาหกรรม

1. สิ่งปฏิกูลและมูลฝอยที่อยู่ในความควบคุมของราชการส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

- อุจจาระ, ปัสสาวะ และสิ่งอื่นใดที่เป็นสิ่งโสโครกหรือมีกลิ่นเหม็น

- เศษอาหาร กระดาษ โฟม พลาสติก ขวด แก้ว โลหะ ฯลฯ และของเสียอันตราย ได้แก่ มูลฝอยติดเชื้อจากโรงพยาบาล กากสารเคมี สารเคมีก าจัดแมลง กากน้ำมัน หลอดฟลูออเรสเซนต์ แบตเตอรี่ที่ใช้งานแล้ว ฯลฯ

2. สิ่งปฏิกูลและมูลฝอยที่อยู่ในความควบคุมของกรมโรงงานอุตสาหกรรม ตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535

- ของเสียจากการประกอบกิจการโรงงาน เช่น สิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้วที่มีองค์ประกอบ หรือ ปนเปื้อนสารอันตราย หรือมีคุณสมบัติที่เป็นอันตราย

หมวด 4 สุขลักษณะของอาคาร อาคาร ตึก บ้านเรือน ร้าน แพ คลังสินค้า สำนักงาน หรือสิ่งที่สร้างขึ้นอย่างอื่นซึ่งบุคคล อาจเข้าอยู่หรือเข้าใช้สอยได้มีหลักเกณฑ์ที่สำคัญคือห้ามเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคาร

1. ทำให้อาคาร ส่วนหนึ่งของอาคาร สิ่งที่ต่อเนื่องของอาคาร ชำรุดทรุดโทรม มีสภาพรกรุงรัง จนอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้อยู่อาศัย

2. มีสินค้า เครื่องเรือน สัมภาระ สิ่งของมากเกินไป ทับซ้อนกันเกินไป จนอาจเป็นเหตุให้เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ให้โทษ หรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของ ผู้อยู่อาศัย หรือไม่ถูกต้องด้วยสุขลักษณะของการใช้เป็นที่อยู่อาศัย

3. ต้องไม่ยอมให้มีคนอยู่มากเกินไปในอาคาร จนอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้อยู่ในอาคารตามเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศกระทรวงกระทรวงสาธารณสุข (มาตรา 24) ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคทางเดินหายใจ เมื่อปรากฏว่าอาคารใดไม่ถูกสุขลักษณะตามข้อกำหนดข้อ 1 - 3 จนอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้อยู่อาศัย หรือเป็นที่อาศัยของสัตว์ให้โทษ เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของ หรือผู้ครอบครองอาคาร จัดการแก้ไขเปลี่ยนแปลง รื้อถอนอาคาร ย้ายสินค้า เครื่องเรือน ให้จัดเสียใหม่ แล้วแต่กรณีถ้าไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจเข้าดำเนินการได้ โดยเจ้าของเป็นผู้เสียค่าใช้จ่าย

หมวด 5 เหตุรำคาญ

การกระทำใดๆ ไม่ว่าจะเป็นการกระทำของบุคคล กลุ่มบุคล หน่วยงาน สถานประกอบการ หรือโรงงานที่ก่อให้เกิดผลกระทบจนเป็นเหตุให้เสื่อมหรือเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ย่อมถือว่าเป็นการก่อเหตุรำคาญ โดยลักษณะที่ถือว่าเหตุรำคาญตามมาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ได้แก่

1. แหล่งน้ำทางระบายน้ำ ที่อาบน้ำ ส้วม ที่ใส่มูล สถานที่อื่นใดที่มีทำเลไม่เหมาะสมจนอาจก่อให้เกิดความเสื่อม หรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

2. การเลี้ยงสัตว์ ในสถานที่หรือโดยวิธีหรือมีจำนวนที่มากเกินไป จนอาจก่อให้เกิดความเสื่อม หรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

3. อาคาร โรงงาน สถานประกอบการ ไม่มีการระบายอากาศ การระบายน้ำทิ้ง การกำจัดสิ่งปฏิกูล การควบคุมสารพิษ หรือมีแต่ไม่มีการควบคุมจนก่อให้เกิดกลิ่นเหม็น จนอาจก่อให้เกิดความเสื่อม หรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

4. การกระทำใด ที่ทำให้เกิด กลิ่น แสง รังสี เสียง ความร้อน สิ่งมีพิษ ความสั่นสะเทือน ฝุ่นละออง เขม่า เถ้าหรือกรณีอื่นใด ในกรณีที่มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นในที่หรือทางสาธารณะ เจ้าพนักงานท้องถิ่น สามารถออกคำสั่งเป็นหนังสือให้บุคคลที่เป็นสาเหตุแห่งเหตุรำคาญนั้น ระงับหรือป้องกันเหตุรำคาญภายในเวลาอันสมควร ถ้าผู้ได้รับคำสั่งไม่ปฏิบัติตามคำสั่งและเหตุรำคาญนั้นอาจเกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นเข้าระงับเหตุ นั้น โดยผู้รับคำสั่งเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการนั้น ในกรณีที่มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นในสถานที่เอกชน ให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกคำสั่งเป็นหนังสือให้บุคคลที่เป็นต้นเหตุ/เกี่ยวข้องกับการก่อหรืออาจก่อให้เกิดเหตุรำคาญนั้นระงับหรือป้องกันเหตุรำคาญภายในระยะเวลาอันสมควร ถ้าผู้ได้รับคำสั่งไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นอาจเข้าระงับเหตุรำคาญนั้นได้ และถ้าการนั้นเกิดจากการกระทำหรือการละเลยของเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้น ผู้นั้นต้องเสียค่าใช้จ่ายด้วย กรณีที่เหตุรำคาญนั้นอาจเป็นอันตรายร้ายแรงต่อสุขภาพหรือมีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพ เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองใช้ หรือยินยอมให้บุคคลใดใช้สถานที่นั้น จนกว่าจะเป็นที่พอใจว่าได้ระงับเหตุรำคาญนั้นแล้ว

หมวด 6 การควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์

การควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ ตามมาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุขพ.ศ. 2535 ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่น กำหนดให้ส่วนใดของพื้นที่ในเขตอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่นหรือทั้งหมด เป็นเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ดังนี้

1. เขตห้ามเลี้ยงปล่อยสัตว์บางชนิดโดยเด็ดขาด

2. เขตห้ามเลี้ยงปล่อยสัตว์บางชนิดเกินกว่าจำนวนที่กำหนด

3. เขตให้เลี้ยงหรือปล่อยสัตว์บางชนิด โดยต้องอยู่ภายใต้มาตรการอย่างใดอย่างหนึ่ง

หมวด 7 กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

กิจการที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้เป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ โดยสามารถแบ่งออกเป็น 13 กลุ่ม 142 ประเภท ดังนี้

1) กิจการที่เกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ มี 3 กิจการ

2) กิจการที่เกี่ยวกับสัตว์และผลิตภัณฑ์ มี 8 กิจการ

3) กิจการที่เกี่ยวกับอาหาร เครื่องดื่ม น้ าดื่ม มี 26 กิจการ

4) กิจการที่เกี่ยวกับยา เวชภัณฑ์ เครื่องส าอาง ผลิตภัณฑ์ช าระล้าง มี 5 กิจการ

5) กิจการที่เกี่ยวกับการเกษตร มี 9 กิจการ

6) กิจการที่เกี่ยวกับโลหะหรือแร่ มี 6 กิจการ

7) กิจการที่เกี่ยวกับยานยนต์ เครื่องจักรหรือเครื่องกล มี 7 กิจการ

8) กิจการที่เกี่ยวกับไม้ มี 8 กิจการ

9) กิจการที่เกี่ยวกับการบริการ มี 15 กิจการ

10) กิจการที่เกี่ยวกับสิ่งทอ มี 8 กิจการ

11) กิจการที่เกี่ยวกับหิน ดิน ทราย ซีเมนต์หรือวัตถุที่คล้ายคลึง มี 11 กิจการ

12) กิจการที่เกี่ยวกับปิโตรเลี่ยม ถ่านหิน สารเคมี มี 17 กิจการ

13) กิจการอื่นๆ มี 11 กิจการ

การควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข

กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ถูกกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 หมวด 7 โดยมีบทบัญญัติสำคัญตามมาตรา 31 มาตรา 32 และ มาตรา 33

มาตรา 31 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข โดยคำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุข มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดให้กิจการใดเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ” ปัจจุบันรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขได้ประกาศกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ 13 กลุ่มกิจการ รวม 142 ประเภท ภายใต้ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ดังนี้

1. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. 2558

2. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ (ฉบบที่ 2) พ.ศ. 2560

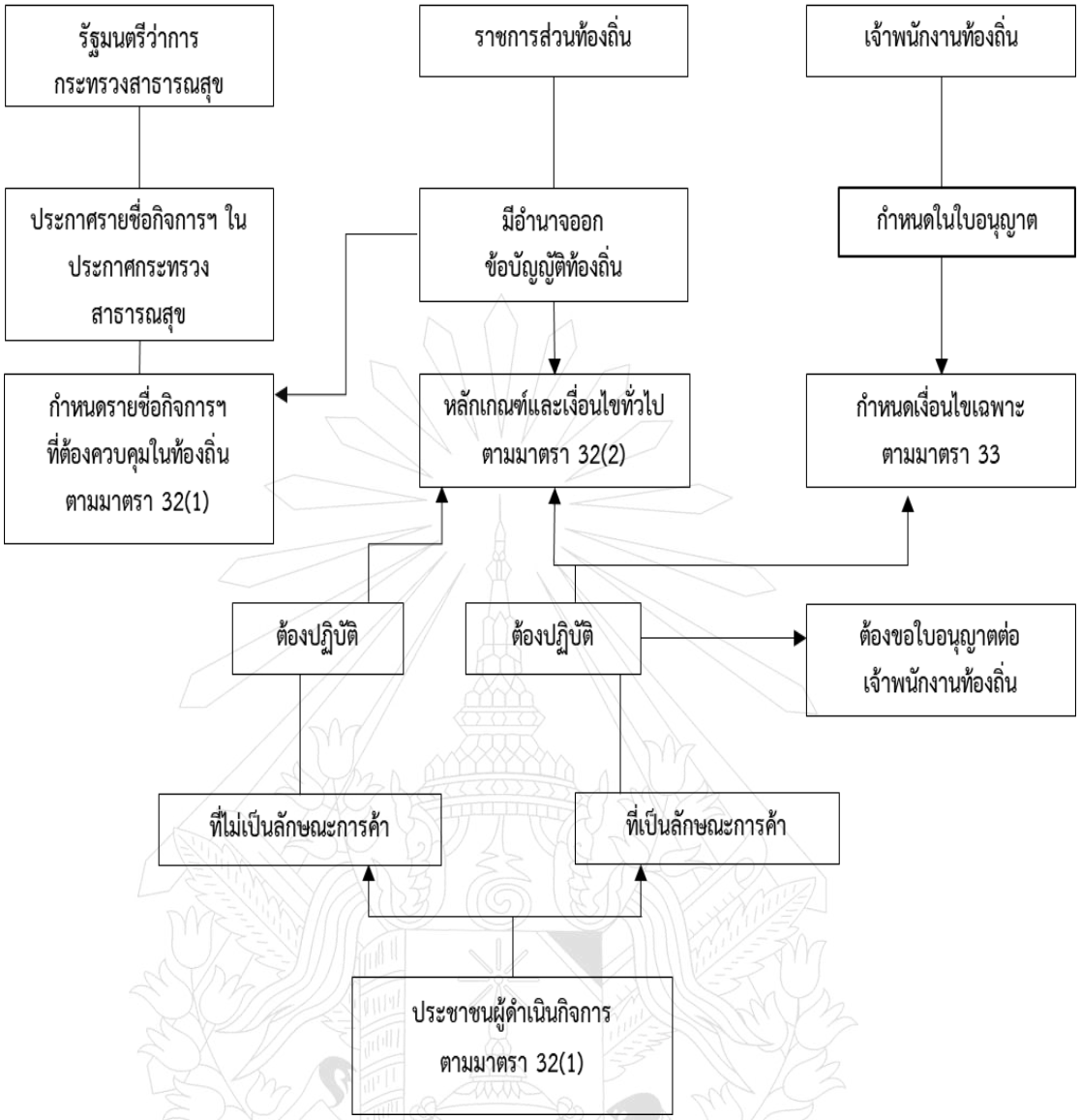
3. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562

มาตรา 32 ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่น

1) กำหนดประเภทของกิจการตามมาตรา 31 ที่ต้องมีการควบคุมภายในท้องถิ่น

2) กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขให้ผู้ดำเนินกิจการดูแลสภาพหรือสุขลักษณะของสถานที่ที่ใช้ดำเนินกิจการและมาตรการป้องกันอันตรายต่อสุขภาพ

มาตรา 33 เมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ข้อบัญญัติท้องถิ่นตามมาตรา 32 ใช้บังคับ ห้ามมิให้ผู้ใดดำเนินกิจการตามประเภทที่มีข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดให้เป็นกิจการที่ต้องมีการควบคุมตามมาตรา 32 ในลักษณะที่เป็นการค้า เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น ทั้งนี้ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มีลักษณะกระจายอำนาจไปสู่ราชการส่วนท้องถิ่น ดังนั้น บทบาทหน้าที่ในการควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ จึงเป็นอำนาจของเจ้าพนักงานท้องถิ่นและราชการส่วนท้องถิ่นเป็นสำคัญ โดยมีกลไกการควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขดังนี้

ภาพที่ 2.2 กลไกการควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข มาตรการควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของราชการส่วนท้องถิ่น

1. การออกข้อบัญญัติท้องถิ่น

บทบัญญัติมาตรา 32 (1) กำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ โดยการกำหนดประเภทของกิจการตามมาตรา 31 บางกิจการหรือทุกกิจการ ให้เป็นกิจการที่ต้องควบคุมในท้องถิ่น ซึ่งหมายความว่า กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพที่รัฐมนตรีประกาศ จะมีผลใช้บังคับในท้องถิ่นใดราชการส่วนท้องถิ่นนั้นจะต้องออกข้อบัญญัติของท้องถิ่นกำหนดให้เป็นกิจการที่ต้องควบคุมในท้องถิ่นนั้นเสียก่อน ซึ่งไม่จำเป็นต้องกำหนดทุกประเภทกิจการ จะกำหนดกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพทั้งหมดหรือเพียงบางส่วน เป็นกิจการที่ต้องควบคุมในท้องถิ่นนั้นก็ได้ขึ้นอยู่กับว่ากิจการนั้นเป็นปัญหาในเขตท้องถิ่นนั้นหรือไม่

บทบัญญัติมาตรา 32 (2) ยังให้อำนาจแก่ราชการส่วนท้องถิ่นในการควบคุม กำกับดูแลการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพในด้านสุขลักษณะ การป้องกันอันตรายและความปลอดภัยด้วย โดยให้อำนาจในการกำหนดหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขทั่วไป สำหรับให้ผู้ดำเนินกิจการปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลสภาพหรือสุขลักษณะของสถานที่ที่ใช้ดำเนินกิจการ และมาตรการป้องกันอันตรายต่อสุขภาพ

1) การดูแลสภาพ หรือสุขลักษณะของสถานที่ที่ใช้ดำเนินกิจการ ซึ่งหมายถึง สภาวการณ์สุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมของสถานประกอบการ ทั้งในด้านการดูแลรักษาความสะอาด ความเป็นระเบียบของอาคาร การรักษาสภาพ การใช้งานของเครื่องมืออุปกรณ์ ระบบการระบายอากาศ แสง เสียง ระบบการจัดการสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย ให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ดีและถูกสุขลักษณะ

2) มาตรการป้องกันอันตรายต่อสุขภาพ ซึ่งหมายถึง ระบบป้องกันอุบัติเหตุ อัคคีภัย ระบบการกำจัดมลพิษ ระบบการป้องกันการปนเปื้อนในผลิตภัณฑ์อาหาร รวมทั้งระบบป้องกันตนเองของผู้ปฏิบัติในสถานประกอบการนั้นด้วย ทั้งนี้เพื่อป้องกันอันตรายต่อสุขภาพที่อาจเกิดขึ้นต่อผู้ประกอบกิจการ ผู้ปฏิบัติงาน และประชาชน นอกจากนี้ราชการส่วนท้องถิ่นอาจกำหนดขนาดของกิจการแต่ละประเภทที่ต้องการควบคุมภายในท้องถิ่น โดยให้ถือเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขทั่วไป โดยคำนึงถึงความจำเป็น ความเหมาะสมของสภาพพื้นที่และสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนในท้องถิ่นนั้นด้วย รวมถึง สามารถกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การขอ การออก การต่อใบอนุญาต และค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และไม่เกินอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

2. การออกใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

การอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ประกอบกิจการเป็นมาตรการที่จะป้องกันควบคุมปัญหาตั้งแต่บื้องต้น บทบัญญัติมาตรา 33 กำหนดว่า “เมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ข้อกำหนดของท้องถิ่นตามมาตรา 32 (1) ใช้บังคับห้ามมิให้ผู้ใดดำเนินกิจการตามประเภทที่มีข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดให้เป็นกิจการที่ต้องมีการควบคุมตามมาตรา 32 (1) ในลักษณะที่เป็นการค้า เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น...” ซึ่งหมายความว่าผู้ประกอบกิจการใดที่เข้าข่ายเป็นกิจการที่ต้องควบคุมในท้องถิ่นตามที่ราชการส่วนท้องถิ่นกำหนดตามมาตรา 32 (1) ไม่ว่าจะเป็นกรณีที่ประกอบกิจการก่อนที่ข้อบัญญัติท้องถิ่นจะมีการบังคับใช้ หรือเป็นกรณีที่ประกอบกิจการภายหลังที่ข้อบัญญัติท้องถิ่นมีผลบังคับใช้ ผู้ประกอบกิจการจะต้องขออนุญาตต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น ภายใน 90 วัน นับแต่วันที่ข้อบัญญัติของท้องถิ่นมีผลใช้บังคับ สำหรับการต่อหรือไม่ต่อใบอนุญาตนั้น เจ้าพนักงานจะต้องมีการตรวจสอบกิจการว่าปฏิบัติถูกต้องด้วยสุขลักษณะเป็นไปตามพระราชบัญญัติ กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่น หรือเงื่อนไขที่ระบุในใบอนุญาต

3. การควบคุมกำกับกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

การควบคุมกำกับกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เป็นมาตรการตรวจสอบว่ากิจการมีสภาพที่ถูกสุขลักษณะ ไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพเป็นไปตามกฎหมาย ซึ่งควรตรวจสอบเป็นประจำทุกปี โดยเจ้าพนักงานต้องมีการตรวจสอบอาคารสถานที่ประกอบกิจการ เครื่องมืออุปกรณ์ ความเสี่ยงด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ระบบป้องกันอันตรายหรืออุบัติภัย ระบบกำจัดสิ่งปฏิกูล มูลฝอย และอื่นๆ ที่

จำเป็น เมื่อพิจารณาเห็นว่าสถานประกอบกิจการถูกต้องด้วยสุขลักษณะเป็นไปตามกฎหมาย ก็อนุญาตให้ประกอบกิจการ หากเห็นว่าไม่ถูกต้องแต่สามารถปรับปรุงแก้ไขได้ก็อาจให้เวลาในการปรับปรุงแก้ไขก่อนอนุญาต ส่วนกรณีไม่เหมาะสม ไม่ถูกต้อง ไม่อาจแก้ไขได้ สามารถมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ประกอบกิจการได้ ทั้งนี้ การพิจารณาว่าสถานประกอบกิจการปฏิบัติถูกต้องด้วยสุขลักษณะเป็นไปตามกฎหมายหรือไม่ ให้พิจารณาหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในข้อบัญญัติท้องถิ่น และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง อาทิ

- กฎกระทรวงควบคุมสถานประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. 2560
- ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดประเภทหรือขนาดของกิจการ และหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่ผู้ขออนุญาตจะต้องด าเนินการก่อนพิจารณาออกใบอนุญาต พ.ศ. 2561
- ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่เกี่ยวข้อง พ.ศ. 2561
- กฎหมายอื่น เช่น กฎหมายว่าด้วยผังเมือง กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร กฎหมายว่าด้วยโรงงาน กฎกระทรวงควบคุมสถานประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. 2560 กฎกระทรวงควบคุมสถานประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. 2560 ประกาศขึ้นเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรการควบคุมสถานประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพให้เหมาะสมกับสภาวการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 4 สิงหาคม 2560 มีสาระสำคัญสรุปโดยสังเขป ดังนี้

1) ผู้ดำเนินกิจการในสถานประกอบกิจการประเภทที่ราชการส่วนท้องถิ่นได้ออกข้อบัญญัติของท้องถิ่นกำหนดให้เป็นกิจการที่ต้องควบคุมและมีผลใช้บังคับในท้องถิ่นนั้นแล้ว ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎกระทรวงนี้

2) สถานประกอบกิจการที่ตั้งอยู่ในท้องที่ที่กฎหมายว่าด้วยการผังเมืองหรือกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารมีผลใช้บังคับ สถานประกอบกิจการที่เป็นโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน หรือสถานประกอบกิจการที่มีการประกอบกิจการเกี่ยวกับวัตถุอันตราย ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องด้วย แล้วแต่กรณี

3) สถานประกอบกิจการต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามค่ามาตรฐาน หลักเกณฑ์ หรือวิธีการตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดเพิ่มเติม ในระหว่างที่ยังไม่มีประกาศของรัฐมนตรีเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ตามกฎกระทรวงนี้ในเรื่องใด ให้นำหลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรการควบคุมสถานประกอบกิจการตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องมาปรับใช้โดยอนุโลม

4) สถานประกอบกิจการต้องปฏิบัติถูกต้องด้วยสุขลักษณะตามที่กำหนดในกฎกระทรวงฯ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 หมวด

หมวด 1 สถานที่ตั้ง ลักษณะอาคาร และการสุขาภิบาล

- สถานประกอบกิจการต้องตั้งอยู่ห่างจากศาสนสถาน โรงพยาบาล สถานศึกษา สถานเลี้ยงเด็ก สถานดูแลผู้สูงอายุหรือผู้ป่วยพักฟื้นหรือผู้พิการหรือสถานที่ที่ต้องมีการคุ้มครองสุขภาพประชาชนเป็นพิเศษ ไม่อยู่ในระยะที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน หรือต้องจัดให้มีระบบป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนที่มีประสิทธิภาพ

- อาคารต้องมีความมั่นคง แข็งแรง ทางหนีไฟ บันไดหนีไฟ หรือทางออกฉุกเฉินให้มีลักษณะตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ต้องไม่มีสิ่งกีดขวาง มีแสงสว่างเพียงพอ และมีป้ายหรือเครื่องหมายแสดงชัดเจน โดยทางออกฉุกเฉินต้องมีไฟส่องสว่างฉุกเฉินเมื่อระบบไฟฟ้าปกติขัดข้อง

- สถานประกอบกิจการต้องมีการจัดแสงสว่างและการระบายอากาศ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

- สถานประกอบกิจการต้องจัดให้มีห้องน้ำและห้องส้วม ตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง และมีการดูแลรักษาความสะอาดให้อยู่ในสภาพที่ถูกสุขลักษณะเป็นประจำทุกวัน

- สถานประกอบกิจการต้องมีการเก็บ รวบรวม หรือกำจัดมูลฝอยที่ถูกสุขลักษณะ

(1) มีภาชนะบรรจุ หรือภาชนะรองรับที่เหมาะสมและเพียงพอกับประเภทและปริมาณมูลฝอย รวมทั้งมีการทำความสะอาดภาชนะบรรจุหรือภาชนะรองรับและบริเวณที่เก็บภาชนะนั้นอยู่เสมอ

(2) ในกรณีที่กำจัดมูลฝอยเอง ต้องได้รับความเห็นชอบจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น และดำเนินการให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของท้องถิ่น และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(3) กรณีที่มีมูลฝอยที่ปนเปื้อนสารพิษ หรือวัตถุอันตราย หรือสิ่งอื่นใดที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพหรือมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จะต้องดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- สถานประกอบกิจการต้องดูแลมิให้มีน้ำท่วมขัง มีการระบายน้ำที่เหมาะสม กรณีที่มีน้ำทิ้งหรือน้ำเสีย ต้องดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน หรือกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

- สถานประกอบกิจการต้องป้องกันกำจัดแมลงและสัตว์ที่เป็นพาหะนำโรค ให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ

- สถานประกอบกิจการที่มีโรงอาหารหรือห้องครัวที่จัดไว้สำหรับการประกอบอาหาร การปรุงอาหารหรือการสะสมอาหารสำหรับผู้ปฏิบัติงาน ต้องดำเนินการให้ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาลอาหาร

- สถานประกอบกิจการต้องจัดวางสิ่งของเป็นระเบียบเรียบร้อย ปลอดภัย เป็นสัดส่วน และดูแลรักษาความสะอาดให้ถูกต้องตามสุขลักษณะ

- สถานประกอบกิจการต้องจัดให้มีน้ำดื่มสะอาด มีคุณภาพ สำหรับผู้ปฏิบัติงานอย่างเพียงพอทุกวัน

- สถานประกอบกิจการต้องจัดให้มีน้ำใช้ที่มีปริมาณและคุณภาพเหมาะสมกับการประกอบกิจการนั้นๆ

หมวด 2 ความปลอดภัย อาชีวอนามัย และการป้องกันเหตุรำคาญ

- สถานประกอบกิจการต้องมีมาตรการความปลอดภัยในการทำงานและปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

- สถานประกอบกิจการที่มีการดำเนินการเกี่ยวกับวัตถุอันตราย ต้องมีสถานที่ปลอดภัยสำหรับเก็บรักษาวัตถุอันตราย หรือสิ่งของที่อาจก่อให้เกิดอันตรายหรืออัคคีภัย ตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุอันตราย และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- สถานประกอบกิจการต้องจัดให้มีที่ชำระร่างกายและที่ล้างตาฉุกเฉิน ตามความจำเป็นและเหมาะสม

- สถานประกอบกิจการต้องใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักร ที่มีสภาพที่ปลอดภัยสำหรับการใช้งาน มีการติดตั้งในลักษณะที่แข็งแรง มั่นคง ปลอดภัย โดยมีระบบป้องกันอันตราย และป้ายคำเตือนหรือคำแนะนำในการป้องกันอันตรายจากอุปกรณ์ เครื่องมือ หรือเครื่องจักรนั้น และมีการดูแล ตรวจสอบ บำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพดี

- สถานประกอบกิจการต้องจัดให้มีการตรวจสุขภาพผู้ปฏิบัติงานตามกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

- สถานประกอบกิจการที่อาจก่อให้เกิดมลพิษ ของเสียอันตราย หรือมีการใช้สารเคมีหรือวัตถุอันตราย จะต้องดำเนินการควบคุมป้องกันมิให้เกิดผลกระทบจนเป็นเหตุรำคาญหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้ปฏิบัติงาน และผู้อยู่อาศัยบริเวณใกล้เคียงหรือผู้ที่ต้องประสบกับเหตุนั้น

4. การออกคำสั่งเจ้าพนักงานท้องถิ่น

ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้ดำเนินกิจการไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัติ กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่น หรือเงื่อนไขที่ระบุในใบอนุญาต เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถออกคำสั่งได้ดังนี้

1) การออกคำสั่งให้แก้ไขหรือปรับปรุง เป็นมาตรการกำกับดูแลผู้ดำเนินกิจการที่ได้รับอนุญาตแล้ว ปรากฏว่าปฏิบัติไม่ถูกต้อง เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกค าสั่งให้แก้ไขหรือปรับปรุงให้ถูกต้องได้โดยให้กำหนด ระยะเวลาที่จะต้องปฏิบัติตามคำสั่งไว้ตามสมควรแต่ต้องไม่น้อยกว่า 7 วัน

2) การออกคำสั่งให้หยุดดำเนินกิจการ ถ้าผู้ดำเนินกิจการไม่ปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องตามคำสั่งเจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือถ้าการดำเนินกิจการนั้นจะก่อให้เกิดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะเกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพของประชาชน เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถออกคำสั่งให้หยุดดำเนินกิจการนั้นไว้ทันทีเป็นการชั่วคราวจนกว่าจะปราศจากอันตรายแล้วก็ได้

3) การสั่งพักใช้ใบอนุญาต เป็นมาตรการควบคุมผู้ที่ได้รับอนุญาตแล้วไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้อง ตามพระราชบัญญัติ กฎกระทรวง หรือข้อบัญญัติท้องถิ่น หรือเงื่อนไขที่ระบุไว้ในใบอนุญาต ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น มีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้ภายในเวลาที่เห็นสมควรแต่ต้องไม่เกิน 15 วัน

4) การสั่งเพิกถอนใบอนุญาต เป็นมาตรการที่จะมิให้ผู้ซึ่งได้รับใบอนุญาตได้ประกอบกิจการต่อไปเป็นเวลาอย่างน้อย 1 ปี หากเกิดกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้

ก) การไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัติ กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่น และเหตุนั้นก่อให้เกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพหรือสภาวะความเป็นอยู่ของประชาชน

ข) กรณีที่เคยถูกพักใช้ใบอนุญาตตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป และมีเหตุที่จะต้องถูกพักใช้อีก หมายความว่าเมื่อต้องถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตครั้งที่ 3 จะสั่งเพิกถอนใบอนุญาตก็ได้

ค) กรณีที่ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าได้กระทำผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น มีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตได้ ผู้ที่ถูกเพิกถอนจะขอรับใบอนุญาตสำหรับกิจการที่ถูกเพิกถอนอีกไม่ได้จนกว่าจะพ้นกำหนด 1 ปี นับแต่วันที่ถูกสั่งเพิกถอน ทั้งนี้ ในกรณีที่เจ้าพนักงานสาธารณสุขตรวจพบเหตุที่ไม่ถูกต้องหรือมีการกระทำใดๆ ที่ฝ่าฝืน พระราชบัญญัติ กฎกระทรวง

ข้อบัญญัติท้องถิ่น หรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ และเห็นว่าจะมีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน หรือจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพของประชาชนเป็นส่วนรวม ซึ่งสมควรจะต้องดำเนินการแก้ไขโดยเร่งด่วน ให้เจ้าพนักงานสาธารณสุขมีอำนาจออกคำสั่ง ให้ผู้กระทำการไม่ถูกต้องหรือฝ่าฝืน แก้ไขหรือระงับเหตุ หรือดำเนินการใดๆ เพื่อแก้ไขหรือระงับเหตุนั้นได้ตามสมควร แล้วให้แจ้งเจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบ

2.6 บริบทพื้นที่

2.6.1 ประวัติและความเป็นมาของจังหวัดสมุทรสาคร

สมุทรสาครเป็นจังหวัดชายทะเล ตั้งอยู่ปากแม่น้ำท่าจีน หลักฐานทางประวัติศาสตร์กล่าวไว้ว่า ในสมัยกรุงศรีอยุธยา สมุทรสาครเดิมเป็นชุมชนขนาดใหญ่ที่มีชาวจีนนำเรือสำเภาเข้ามาจอดเทียบท่าค้าขายแลกเปลี่ยนสินค้าและได้พักอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก จึงเรียกว่า บ้านท่าจีน ตั้งอยู่บริเวณปากอ่าวไทย ในรัชสมัยสมเด็จพระมหาจักรพรรดิแห่งกรุงศรีอยุธยา (พ.ศ. 2099) ได้โปรดให้ยกฐานะบ้านท่าจีนขึ้นเป็น เมืองสาครบุรี เพื่อเป็นหัวเมืองสำหรับเรียกระดมพลในช่วงสงคราม และเป็นเมืองด่านหน้าป้องกันผู้รุกรานทางทะเล

ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงโปรดให้เปลี่ยนชื่อเมืองสาครบุรีเป็น เมืองสมุทรสาคร ต่อมาในปี พ.ศ. 2440 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ได้มีพระราชดำริที่จะทรงปฏิรูปการปกครองบริหารราชการส่วนภูมิภาคเป็นมณฑลเทศาภิบาล และมีพระราชดำริที่จะสร้างความเจริญให้แก่ท้องถิ่น โดยใช้รูปแบบการปกครองแบบสุขาภิบาล และเมื่อวันที่ 18 มีนาคม พ.ศ. 2448 มีพระบรมราชโองการให้ยกฐานะตำบลท่าฉลอมเป็นสุขาภิบาล โดยเรียกว่า สุขาภิบาลท่าฉลอม ถือได้ว่าเป็นสุขาภิบาลที่ตั้งขึ้นในหัวเมืองเป็นแห่งแรกของประเทศไทย ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 6) (พ.ศ. 2459) โปรดเกล้าให้ทางราชการเปลี่ยนคำว่า “เมือง” เป็น “จังหวัด” ทั่วทุกแห่งในพระราชอาณาจักร “เมืองสมุทรสาคร” จึงได้เปลี่ยนเป็น จังหวัดสมุทรสาคร มาจวบจนปัจจุบัน

ส่วนคำว่า มหาชัย ที่เรียกกันโดยทั่วไปนั้น เป็นชื่อคลองที่สมเด็จพระสรรเพชญที่ 8 แห่งกรุงศรีอยุธยาโปรดให้ขุดคลองลัดจากเมืองธนบุรี เป็นแนวตรงไปออกปากน้ำเมืองสาครบุรีแทนคลองโคกขามที่คดเคี้ยว แต่ยังไม่ทันเสร็จทรงสวรรคตเสียก่อน จนถึงรัชสมัยสมเด็จพระสรรเพชญที่ 9 ได้โปรดให้ขุดคลองต่อจนแล้วเสร็จ และได้พระราชทานนามว่าคลองมหาชัย ซึ่งต่อมา ณ บริเวณฝั่งซ้ายปากคลองได้เกิดชุมชนขนาดใหญ่ขึ้นชื่อว่า “มหาชัย” และเป็นที่นิยมเรียกขานแต่นั้นเป็นต้นมา

จังหวัดสมุทรสาครมีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มชายฝั่งทะเล สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 1.00 - 2.00 เมตร มีแม่น้ำท่าจีนไหลผ่านตอนกลางจังหวัด ไหลคดเคี้ยวจากแนวเหนือลงใต้สู่อ่าวไทยที่อำเภอเมืองสมุทรสาคร ระยะทางยาวประมาณ 70 กิโลเมตร พื้นที่ตอนบนในเขตอำเภอบ้านแพ้วและอำเภอกระทุ่มแบน มีความอุดมสมบูรณ์ของดินและมีโครงข่ายแม่น้ำลำคลองเชื่อมโยงถึงกันกระจายอยู่ทั่วพื้นที่กว่า 170 สาย จึงเหมาะที่จะทำการเพาะปลูกพืชนานาชนิด และบางส่วนเป็นย่านธุรกิจ อุตสาหกรรมและที่อยู่อาศัย พื้นที่ตอนล่างของจังหวัดในเขตอำเภอเมืองสมุทรสาครอยู่ติดชายฝั่งทะเลยาว 41.8 กิโลเมตร จึงเหมาะที่จะประกอบอาชีพประมงทะเล เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง

และทำนาเกลือ ในช่วงฤดูฝนบางพื้นที่ประสบปัญหาน้ำท่วมหนัก ทำให้เศรษฐกิจโดยรวมเสียหายอย่างมาก โดยเฉพาะด้านการเกษตร (จังหวัดสมุทรสาคร, 2566)

ที่ตั้งและอาณาเขตติดต่อ

จังหวัดสมุทรสาครเป็นจังหวัดชายทะเลอ่าวไทย มีแม่น้ำท่าจีนไหลผ่ากลางจังหวัด เป็นจังหวัดในเขตพื้นที่ภาคกลางตอนล่างของประเทศไทยประมาณเส้นรุ้งที่ 13 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 100 องศาตะวันออก เป็นจังหวัดปริมณฑล มีพื้นที่ติดกับเขตหนองแขม เขตบางบอน และเขตบางขุนเทียนของกรุงเทพมหานคร มีพื้นที่ 872.347 ตารางกิโลเมตร

ทิศเหนือ ติดกับอำเภอสามพราน (จังหวัดนครปฐม)
ทิศตะวันออก ติดกับเขตหนองแขม เขตบางบอน และเขตบางขุนเทียน (กรุงเทพมหานคร)
ทิศใต้ ติดกับอ่าวไทย
ทิศตะวันตก ติดกับอำเภอบางแพ อำเภอดำเนินสะดวก (จังหวัดราชบุรี) และอำเภอเมืองสมุทรสงคราม (จังหวัดสมุทรสงคราม)
จำนวนประชากร (พ.ศ. 2564) ทั้งหมด 586,789 คน

2.5.2 การปกครองส่วนภูมิภาค

แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 3 อำเภอ, 40 ตำบล และ 290 หมู่บ้าน
1) อำเภอเมืองสมุทรสาคร
2) อำเภอกระทุ่มแบน
3) อำเภอบ้านแพ้ว

2.5.3 การปกครองส่วนท้องถิ่น

มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แบ่งตามประเภทและอำนาจบริหารจัดการภายในท้องที่ ดังนี้

- องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร
- เทศบาลนคร 2 แห่ง ได้แก่ เทศบาลนครสมุทรสาครและเทศบาลนครอ้อมน้อย
- เทศบาลเมือง 2 แห่ง ได้แก่ เทศบาลเมืองกระทุ่มแบนและเทศบาลเมืองคลองมะเดื่อ
- เทศบาลตำบล 11 แห่ง
- องค์การบริหารส่วนตำบล 23 แห่ง

การปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 70 ได้แบ่งการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็น 4 รูปแบบ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล และราชการส่วนท้องถิ่นอื่นตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งได้แก่ กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา (ชูวงศ์ ฉายะบุตร, 2539) ต่อมาในปี 2537 ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ทำให้มีการปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้นอีก 1 รูปแบบ คือ องค์การบริหารส่วนตำบล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ที่มีขอบเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งเป็นการศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบทั่วไป ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด, เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 3 รูปแบบ ล้วนมี

ภารกิจหน้าที่การจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นตามพระราชบัญญัติจัดตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ ได้แก่ พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.2540 แก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบัน, พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 และแก้ไขเพิ่มเติมจนถึงปัจจุบัน และพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 และแก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบัน โดยภารกิจหน้าที่รับผิดชอบด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและการสาธารณสุขจะอยู่ภายใต้หน่วยงานที่เรียกว่า “กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม”ของทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบต่างๆ โดยสรุปภารกิจด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามกฎหมายจัดตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบและพระราชบัญญัติการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 ประกอบด้วย

1. การรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะ
2. การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
3. การคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
4. การควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร” ผู้วิจัยได้รวบรวมผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ณัฐนันท์ เขียวเกษม (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษาเขตประกอบการไออาร์พีซี จังหวัดระยอง” ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินการเขตประกอบการไออาร์พีซี มีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับดีมาก เป็นไปตามกฎหมายด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง ระบบบริหารจัดการด้านคุณภาพ ความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสิ่งแวดล้อม (QHSE) มีแผนรองรับสถานการณ์ฉุกเฉิน มีกระบวนการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านช่องทางต่างๆ รวมถึงการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการและกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม และมีช่องทางในการร้องเรียนเมื่อเกิดผลกระทบจากการดำเนินงาน ทางเขตประกอบการ ฯ ก็จะมีกระบวนการเยียวยาตามลำดับขั้นตอน อาจเกิดความล่าช้าส่งผลให้ประชาชนมองว่า เขตประกอบการ ฯ จัดการปัญหาล่าช้า ทางเขตประกอบการ ฯ ควรสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ประชาชนในชุมชน รวมถึงผู้บริหารระดับสูงเขตประกอบการ ฯ ปรับเปลี่ยนนโยบายให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย

เมธาพร บุตรกุล และดร.วีระยุทธ พรพจน์ธนมาศ (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลอำแพง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร” ผลการศึกษาพบว่า ผลการศึกษาพบว่า 1) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลอำแพง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร โดยภาพรวมมีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน 6 ด้าน พบว่า มีด้านที่มีความคิดเห็นในการบริหารงานอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความมีส่วนร่วม และ ด้านหลักความรับผิดชอบ มีด้านที่โดยรวมมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านหลักคุณธรรม และด้าน

หลักความคุ้มค่า 2) ปัญหาและอุปสรรคการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลอำแพง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาครพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลอำแพง สาเหตุเกิดจากผู้บริหารท้องถิ่นขาดความใจในหลักธรรมาภิบาล ไม่มีการสนับสนุนในการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลอย่างจริงจัง 3) แนวทางการส่งเสริมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลอำแพง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ควรส่งเสริมยกระดับความรู้ผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานในองค์กรโดยการสนับสนุนให้มีการจัดฝึกอบรมการบริหารการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น และควรใช้จ่ายงบประมาณอย่างคุ้มค่าให้เกิดประโยชน์ต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่สูงสุด

ติยานนท์ แสงบุตร (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์” ผลการศึกษาพบว่า 1) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.81, S.D.=0.67) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 6 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านหลักนิติธรรม ($\bar{X}$ =3.98, S.D.=0.62) ด้านหลักความรับผิดชอบ ($\bar{X}$ =3.92, S.D.=0.61) ด้านหลักคุณธรรม ($\bar{X}$ =3.84, S.D.=0.64) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X}$ =3.75, S.D.=0.76) ด้านหลักความโปร่งใส ($\bar{X}$ =3.69, S.D.=0.66) และด้านหลักความคุ้มค่า ($\bar{X}$ =3.65, S.D.=0.72) 2) ผลการวิจัยเปรียบเทียบปัจจัยด้านบุคคลที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน และรายได้ต่อเดือน ที่ต่างกันมีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ควรมีการแต่งตั้งตัวแทนประชาชนเข้าร่วมอนุมัติ การจัดซื้อจัดจ้างตามโครงการทุกครั้ง ควรปฏิบัติตนให้อยู่ในกรอบของกฎหมายและนโยบายของหน่วยงานให้เป็นแบบอย่างแก่ประชาชน และควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร้องทุกข์และนำปัญหาที่ได้รับทราบนำไปปฏิบัติดำเนินการแก้ไขให้มากที่สุด มีการรายงานผลการดำเนินการเกี่ยวกับข้อร้องเรียนของประชาชนที่ได้รับทราบ และควรประพฤติตัวอยู่ในระเบียบวินัยใช้ทรัพยากรในสำนักงานอย่างประหยัด เพื่อลดค่าใช้จ่ายจากเงินโครงการและงบประมาณที่ได้ในแต่ละปี

จตุพร ไกรกิจราษฎร์ และคณะ (2565) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “หลักธรรมาภิบาล : การปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ผลการศึกษาพบว่า พบว่า การกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองท้องถิ่นมีอิสระในการบริหารจัดการ การบริหารบุคคล การบริหารการคลัง มีกฎหมายระเบียบของตนเอง มีผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งทุกระดับ เป็นการดำเนินการตามทฤษฎีกระจายอำนาจ แต่โดยที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยมีจำนวนมาก มีขนาดพื้นที่งบประมาณ และภาระที่แตกต่างกัน มีวิธีการทำงานที่ผูกติดกับโครงสร้างอำนาจในชุมชน การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในทางปฏิบัติเพื่อสร้างความโปร่งใส สร้างจิตสำนึก ให้ปรากฏทุกระดับ ทั้งผู้บริหารบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้ายการเสริมสร้างหลักการบริหารกิจการที่ดีคือ การเสริมสร้างการมีส่วน

ร่วมของประชาชน มีความโปร่งใส มีจิตสำนึกในความรับผิดชอบ และสิ่งที่จะเอื้อให้เกิดการดำเนินการ เป็นไปตามกฎ ระเบียบ และแนวทางการปฏิบัติทำให้การบริหารท้องถิ่นประสบผลสำเร็จ

วิวัฒน์ บุญเกษม (2565) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี” ผลการศึกษาพบว่า ผลการวิจัยพบว่า 1) การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ หลักความเสมอภาค หลักประสิทธิผล หลักคุณธรรมจริยธรรม หลักประสิทธิภาพ หลักการกระจายอำนาจ หลักความโปร่งใส หลักรับผิดชอบสามารถตรวจสอบได้ หลักการตอบสนอง หลักนิติธรรม และหลักการมีส่วนร่วม ตามลำดับ 2) คุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม รองลงมา ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านจิตใจ และด้านร่างกาย ตามลำดับ

มณฑิรา มีรส และสุเนตร สุวรรณละออง (2559) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “รูปแบบการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนจังหวัด : กรณีศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี” ผลการศึกษาพบว่า 1. ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการนำหลักธรรมาภิบาลไปประยุกต์ใช้องค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี ได้แก่ ผู้นำการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ การมีส่วนร่วมภาคส่วนต่าง ๆ และบุคลากร 2. รูปแบบการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี เป็นรูปแบบที่ผู้นำเน้นการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มคนต่าง ๆ และการให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วม

สมพล โนดไธสง และผศ.ดร.ชุติระ ระบอบ (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ความตระหนักและการยอมรับต่อเกณฑ์ธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม : กรณีศึกษาสถานประกอบการอุตสาหกรรมที่เข้าร่วมโครงการธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม จังหวัดสมุทรปราการ” ผลการศึกษาพบว่า ผลการวิจัยพบว่า สถานประกอบการมีแนวทางปฏิบัติสอดคล้องกับเกณฑ์ธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม สำหรับความตระหนักและการยอมรับของผู้บริหารและผู้นำชุมชนใน 7 ด้าน ได้แก่ ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร มีส่วนร่วมแก้ปัญหาความโปร่งใส ความรับผิดชอบต่อสังคม นิติธรรม ความยุติธรรม และความยั่งยืน มีคะแนนเฉลี่ยในระดับสูงทุกด้าน ทุกฝ่ายมีส่วนเกี่ยวข้องกับการป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมและกระตือรือร้นเข้ามามีส่วนร่วม ช่องทางการสื่อสาร เพื่อให้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง ผ่านทางเว็ปไซด์ หนังสือพิมพ์ และอื่น

ศิวพา สิริจามร และจำลอง โพธิ์บุญ (2558) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ ธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี” ผลการศึกษาพบว่า เทศบาลเมืองศรีราชามีการจัดการสิ่งแวดล้อมตามหลักธรรมาภิบาลครบทุกข้อ วิเคราะห์ได้ว่า ปัจจัยภายในที่เป็นจุดแข็ง ได้แก่ ผู้บริหาร บุคลากร การมียุทธศาสตร์และแผนงานของโครงการด้านสิ่งแวดล้อมที่ชัดเจน การจัดสรรงบประมาณ การนำเทคโนโลยีมาใช้ สร้างวัฒนธรรมและค่านิยมที่ดีในองค์กร ส่วนจุดอ่อน ได้แก่ บุคลากรในระดับปฏิบัติงานไม่เพียงพอ นโยบายยังไม่ครอบคลุมปัญหาสิ่งแวดล้อมทั้งหมดและโครงสร้างการบริหารยังมีลักษณะเป็นระบบราชการ ปัจจัยภายนอกที่เป็นโอกาส ได้แก่ พื้นที่เป็นแหล่งเศรษฐกิจและแหล่งท่องเที่ยว ความร่วมมือจากผู้นำชุมชนและประชาชน และหน่วยงานต่างๆ ข้อจำกัด ได้แก่ สภาพพื้นที่

และประชากรแฝงบทเรียนสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ความมุ่งมั่นและเสียสละของผู้บริหาร การให้ความสำคัญกับการดูแลรักษาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ส่งเสริมการมีส่วนร่วม มีการศึกษาความเหมาะสมของโครงการและตรวจสอบติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง สร้างจิตสำนึกที่ดีในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกและองค์กรต่าง ๆ

มาริสา นิ่มกุล (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ความสำเร็จในการจัดการสิ่งแวดล้อมกรณีศึกษาเทศบาลเมืองน่าน” ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการสิ่งแวดล้อมกรณีศึกษาเทศบาลเมืองน่าน ประกอบด้วยปัจจัยหลายมิติ ได้แก่ มิติด้านการเรียนรู้และพัฒนา พบว่า เทศบาลเมืองน่านได้ให้การสนับสนุนและพัฒนาบุคลากรให้มีการพัฒนาตนเองทั้งด้านความรู้ การศึกษา และประสบการณ์มีการปรับปรุงพัฒนากระบวนการอย่างต่อเนื่อง มิติด้านการบริหารจัดการภายในองค์กร พบว่า เทศบาลมีการปฏิบัติตามกฎหมายและนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมอย่างชัดเจน มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมของเทศบาลให้ประชาชนรับทราบหลายช่องทาง รวมถึงเปิดโอกาสให้ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม มิติด้านความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในการดำเนินงานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมของเทศบาล รวมถึงการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในเทศบาล และมิติด้านประสิทธิผลในการดำเนินงานของเทศบาล พบว่า เทศบาลเมืองน่านประสบความสำเร็จในการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยได้รับรางวัลการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมหลายรางวัล ข้อเสนอแนะเพื่อให้เทศบาลเมืองน่านมีการดำเนินงานด้านการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น พบว่า ทางเทศบาลเมืองน่านควรร่วมมือกับเทศบาลอื่นเพื่อขยายงานด้านการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพในวงกว้างขึ้น

ชาญยุทธ พวงกำหยาด (2560) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัญหาและอุปสรรคในการนำหลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติของเทศบาลในพื้นที่ภาคกลางตอนล่าง” พบว่า เจ้าหน้าที่ฝ่ายงานส่งผลต่อขาดบุคลากรในการปฏิบัติงานทำให้เกิดความล่าช้า กระบวนการดำเนินงานไม่โปร่งใส ไม่มีประสิทธิภาพทำให้ไม่สนองต่อความต้องการของประชาชน และการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับต่ำเนื่องจากประชาชนประกอบอาชีพเกษตรกรรมหรือทำงานเป็นกะ ไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมกับเทศบาลได้

รมณีย์ วงษา (2559) ได้ศึกษาเรื่อง “สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของพนักงานส่วนตำบลองค์กรบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า 1.สภาพการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมาสุดไปน้อยสุด คือ หลักความรับผิดชอบ หลักคุณธรรม หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วมและหลักความคุ้มค่า 2.ปัญหาการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของพนักงานส่วนตำบล พบว่า หลักนิติธรรมคือการขาดการประชาสัมพันธ์ข้อบัญญัติตำบลให้แก่ประชาชนเข้าใจ หลักคุณธรรมคือการมาปฏิบัติงานไม่ตรงเวลา หลักความโปร่งใส คือ ไม่ได้จัดทำขั้นตอนการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน หลักการมีส่วนร่วม คือ การขาดการจัดทำประชาคม ขาดการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ คือ ไม่มีการให้บริการประชาชนในช่วงเวลาพักเที่ยง และหลักความคุ้มค่า คือ การใช้งบประมาณไม่เหมาะสมกับโครงการ/กิจกรรม

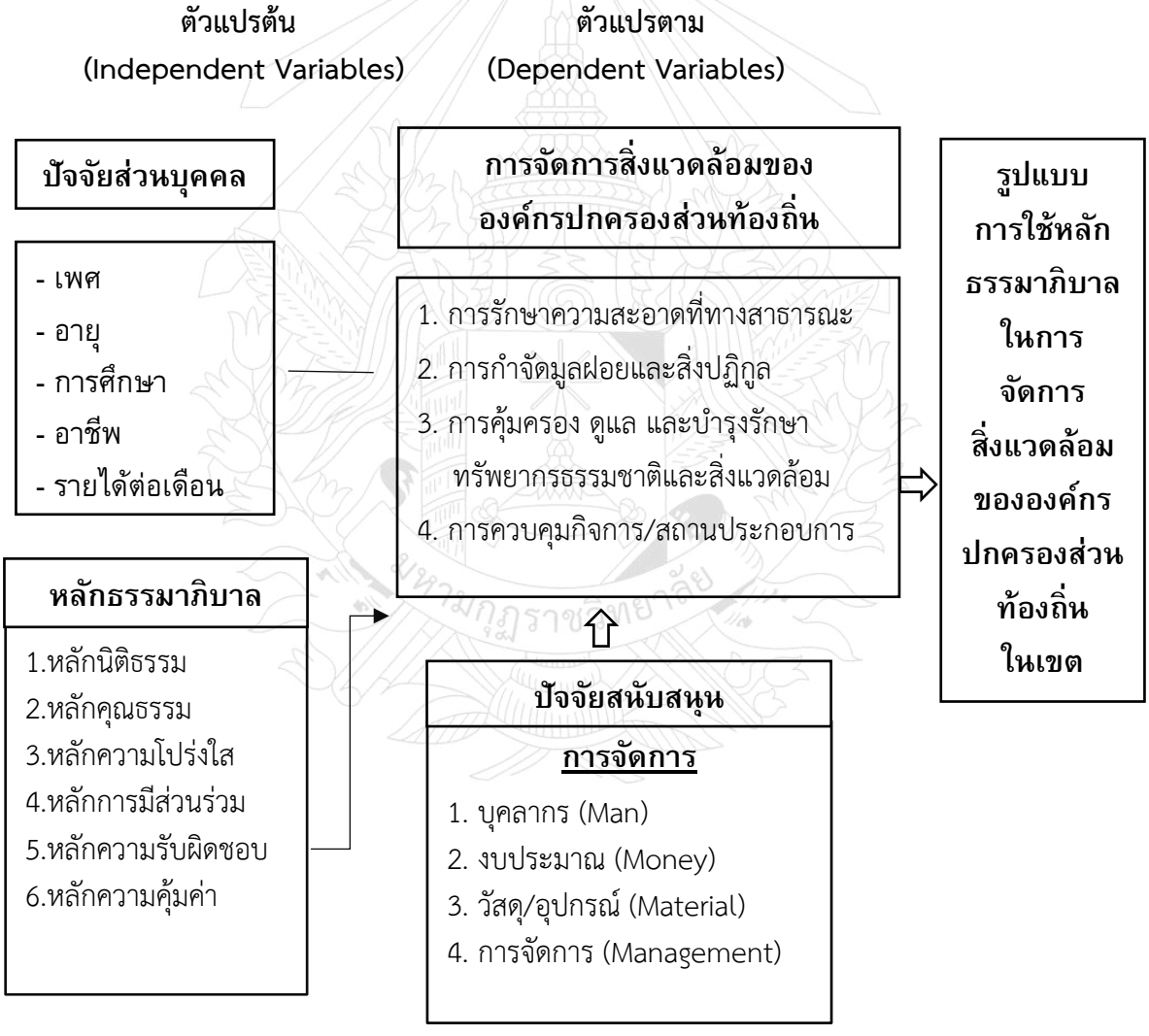
จุฑาทิพย์ สุจริตกุล (2563) ได้ศึกษาเรื่อง “การนำหลักธรรมาภิบาลมาบริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทย” ผลการศึกษาพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นรากฐานในการปกครองตามระบบประชาธิปไตย ตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นโดยตรง แต่ด้วยปัญหาในการบริหารงานไม่มีประสิทธิภาพ ไม่สนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น การทุจริตคอรัปชั่น จึงได้นำหลักธรรมาภิบาล ประกอบไปด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า มาใช้แก้ปัญหาด้านบริหารงาน ทุจริตคอรัปชั่น บุคลากร นักการเมืองท้องถิ่น และบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แนวทางการนำหลักธรรมมาภิบาลไปบริหารองค์กร อาทิการส่งเสริมการรวมกลุ่มประชาชนและการสร้างประชาคม ส่งเสริมกระบวนการการมีส่วนร่วมทางการเมือง ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งข้าราชการประจำและข้าราชการการเมือง เพื่อเสริมสร้างพลังให้แก่ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นและถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเกิดการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนต่อไป

กิตติ์รวี เลขะกุล, นิวัตน์ สวัสดิ์แก้ว, ศรัญลักษณ์ เทพวารินทร์ (2561) “ธรรมาภิบาลวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลองค์การของเทศบาลในเขตภาคใต้ของประเทศไทย” ผลจากการวิจัย พบว่า ธรรมาภิบาลและวัฒนธรรมองค์การที่เข้าในสมการถดถอยพหุคูณมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลองค์การของเทศบาลในเขตภาคใต้ของประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.001 โดยวัฒนธรรมพันธกิจส่งผลต่อประสิทธิผลองค์การของเทศบาลในเขตภาคใต้ของประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.001 ส่วนธรรมาภิบาลด้านหลักการบริหารจัดการส่งผลต่อประสิทธิผลองค์การของเทศบาลในเขตภาคใต้ของประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยปัจจัยดังกล่าวสามารถร่วมกันอธิบายประสิทธิผลองค์การของเทศบาลได้ ร้อยละ 56.80

T. C. AZEVEDO, A. A. PORTELLA and F I.M.G.SANCHEZ(2559) ได้ศึกษาเรื่อง “การจัดการสิ่งแวดล้อมเทศบาล : ข้อเสนอของเครื่องมือสำหรับการวินิจฉัยของตำรวจสิ่งแวดล้อมสาธารณะในพื้นที่เมืองซัลวาดอร์ (MAS)” จุดมุ่งหมายในบทความนี้ คือ การเสนอแบบจำลองสำหรับการจัดทำแผนที่กลยุทธ์การจัดการสิ่งแวดล้อมของเทศบาลสำหรับนโยบายสาธารณะด้านสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น ในการทำเช่นนั้น การศึกษาได้ใช้วิธีการทางทฤษฎี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มีการอภิปรายเกี่ยวกับแนวคิดของนโยบายสาธารณะและภาพจำลองของการจัดการสิ่งแวดล้อมของเทศบาลบราซิลประวัติโดยย่อของประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสิ่งแวดล้อมแห่งชาติในปัจจุบัน ตามระเบียบวิธี การศึกษาทางบรรณานุกรมได้ดำเนินการผ่านการทบทวนวรรณกรรม ซึ่งช่วยให้สามารถเสนอเครื่องมือสำหรับการทำแผนที่การดำเนินการและกลยุทธ์การจัดการสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลของเขตนครหลวงซัลวาดอร์ (MAS) การศึกษาเชิงทฤษฎีนี้ส่งผลให้เกิดการสร้างแบบจำลองที่จะใช้โดยการวิจัยเชิงประจักษ์สำหรับการทำแผนที่นโยบายสาธารณะด้านสิ่งแวดล้อมในศาลาว่าการ MAS

2.8 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร” ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี รวมทั้ง งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร 4 ประการ ประกอบด้วย 1) การรักษาความสะอาดของที่ทางสาธารณะ 2) การกำจัดมูลฝอยสิ่งปฏิกูล 3) การคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ 4) การควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ การจัดการสิ่งแวดล้อมโดยใช้ตามหลักธรรมาภิบาลประกอบด้วย 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ และ 6) หลักความคุ้มค่า รวมถึง หลักการบริหารจัดการ 4 ประการ ได้แก่ 1) ด้านบุคลากร (Man) 2) ด้านงบประมาณ (Money) 3) ด้านวัสดุ/อุปกรณ์ (Material) และ 4) ด้านการจัดการ (Management) ซึ่งผู้วิจัยนำมากำหนดเป็นกรอบแนวความคิดของการวิจัยในครั้งนี้ ดังนี้

ภาพที่ 2.3 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 3
วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร” นี้ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1. เพื่อศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร 2. เพื่อศึกษาหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร 3. เพื่อสร้างรูปแบบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งการวิจัยเรื่องนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการวิจัย ดังนี้

3.1 รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ ตามด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

3.2.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

3.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.3 การวิจัยเชิงปริมาณ

3.1 รูปแบบการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร” นี้ เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพตามด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎีหลักธรรมาภิบาลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสร้างเครื่องมือสัมภาษณ์และทำการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ หลังจากนั้นนำผลที่ได้ไปสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อค้นหางานวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้แต่ละข้อ สรุปผลวิจัย อภิปรายผลวิจัยและข้อเสนอแนะ

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

3.2.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ด้านการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบการวิจัย โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) โดยแบ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 20 รูป/คน ประกอบด้วย ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครหรือผู้แทน จำนวน 6 คน

1.	นายชุมพล จันทร์จรัสวัฒนา	นายกเทศมนตรีเทศบาลนครสมุทรสาคร
2.	ดร.รังสรรค์ เจียรนัย	นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลท่าจีน
3.	นายไชยา กังรวมบุตร	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ
4.	นางสาวณตฤณ สุริวงษ์	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแพ้ว
5.	นางขวัญดาว สุมนัส	นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลหลักห้า
6.	นายธานี อ้อมน้อย	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลอำแพง

กลุ่มที่ 2 คณะกรรมการหมู่บ้าน/ชุมชน จำนวน 5 คน

1.	นายชนินทร์ ปุจฉาการ	กำนันตำบลบางยาง
2.	นายสราวุธ วรรณรังษี	กำนันตำบลเจ็ดริ้ว
3.	นางสมพิศ กลับบ้านเกาะ	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านเกาะ
4.	นายศักดิ์พันธ์ ทับไกร	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 ตำบลเจ็ดริ้ว
5.	นายถวิล เฮ็งเส็ง	คณะกรรมการหมู่บ้านหมู่ที่ 3 ตำบลเจ็ดริ้ว

กลุ่มที่ 3 นักวิชาการหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง จำนวน 2 คน

1.	นางสุภาพ ศรีจันทร์	ผู้อำนวยการส่วนสิ่งแวดล้อม สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2.	นางสาวปิยาภรณ์ รอดขำ	นักส่งเสริมปกครองท้องถิ่นชำนาญการ

กลุ่มที่ 4 เครือข่ายองค์กร อาสาสมัครด้านสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ จำนวน 4 คน

1.	นายสมพร อ่วมประทุม	ประธานเครือข่าย ทสม.จังหวัดสมุทรสาคร
2.	ดร.วรพงษ์ ชอบชื่น	ประธานเครือข่าย ทสม.อำเภอเมือง ฯ
3.	นายมนตรี พลังจุนันท์	ประธานเครือข่าย ทสม.อำเภอกระทุ่มแบน
4.	นายภัฏ สุริวงษ์	ทสม.ตำบลบ้านแพ้ว(ทสม.ดีเด่นระดับเขต)

กลุ่มที่ 5 ผู้ปฏิบัติงานด้านสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 3 คน

1.	นายมิตรภาพ อนุศาสนนันท์	ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม องค์การบริหารส่วนตำบลหลักสาม
2.	นายบุญส่ง จันทร์จำรัสศรี	ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแพ้ว
3.	นางสาวกัญย์ปรียา เรืองกาญจนวัติ	ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม องค์การบริหารส่วนตำบลบางยาง

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ด้านการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะ จำนวน 14 รูป/คน ประกอบด้วย พระภิกษุเป็นนักวิชาการเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญด้านพุทธศาสตร์/รัฐศาสตร์ จำนวน 1 รูป/คน นักวิชาการเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญด้านพุทธศาสตร์ จำนวน 3 รูป/คน นักวิชาการเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญด้านปกครองท้องถิ่น จำนวน 2 รูป/คน นักวิชาการเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 8 รูป/คน

1.	พระครูศรีปริยัติวิธาน, ผศ.ดร.	นักวิชาการด้านพุทธศาสตร์/รัฐศาสตร์ มมร.
2.	พระครูสุทธิเมธาวัฒน์	อาจารย์คณะสังคมศาสตร์ มมร.
3.	พระมหาชินกร สุจิตฺโต, ดร.	อาจารย์บัณฑิตศึกษา มมร.
4.	พระครูสังฆรักษ์ยศวีร์ ปมุตฺโต, ดร.	อาจารย์บัณฑิตศึกษา มมร.
5.	ผศ.ดร.สมภพ ระงับทุกข์	อาจารย์บัณฑิตศึกษา มมร
6.	รองศาสตราจารย์ ดร.สุกิจ ชัยมุสิก	อาจารย์บัณฑิตศึกษา มมร
7.	รองศาสตราจารย์ ดร.มานพ นักการเรียน	อาจารย์ประจำสาขาพุทธศาสตร์ มมร.สธ.
8.	ผศ.ดร.วิญญู กินะเสน	นักวิชาการด้านพุทธศาสตร์ มมร.สธ.
9.	ดร.บานชื่น นักการเรียน	อาจารย์คณะสังคมศาสตร์ มมร.สธ.
10.	พอ.ดร.คีรีบูรณ์ จำปาเทศ	อาจารย์พิเศษ คณะสังคมศาสตร์ มมร.
11.	ดร.วันชัย แสงสุวรรณ	อาจารย์พิเศษ คณะสังคมศาสตร์ มมร.
12.	ดร.สุพิชัย ศิริรักษ์	อาจารย์พิเศษ คณะสังคมศาสตร์ มมร.
13.	นางสาวปิยาภรณ์ รอดขำ	นักส่งเสริมปกครองท้องถิ่นชำนาญการ
14.	นางสาวอธิชา เอี่ยมวิลัย	ประชาชนตำบลคลองโยง อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

ในการดำเนินการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) โดยได้ดำเนินการจัดประชุมสัมมนากลุ่มเฉพาะ ในวันที่ 17 มีนาคม 2567 เวลา 13.00 – 16.00 น. ณ ห้องประชุม 204 คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม และแบบออนไลน์โปรแกรม Google Meeting โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกษฎา ผาทอง อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก เข้าร่วมสัมมนาวิพากษ์และสังเกตุการณ์ในการประชุมสัมมนากลุ่ม

3.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1) เพื่อศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

2) เพื่อศึกษาหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

3) เพื่อสร้างรูปแบบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา การใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร แบ่งเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 สัมภาษณ์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ชื่อ/สกุล/อาชีพ/ตำแหน่ง/หน่วยงาน/องค์กร และความเชี่ยวชาญ/ประสบการณ์

ส่วนที่ 2 สัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลในทางการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หลักธรรมาภิบาล จำนวน 6 ข้อ

1) หลักนิติธรรม จำนวน 1 ข้อ

2) หลักคุณธรรม จำนวน 1 ข้อ

3) หลักความโปร่งใส จำนวน 1 ข้อ

4) หลักความรับผิดชอบ จำนวน 1 ข้อ

5) หลักการมีส่วนร่วม จำนวน 1 ข้อ

6) หลักความคุ้มค่า จำนวน 1 ข้อ

การจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 4 ด้าน

1. การรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะ จำนวน 1 ข้อ

2. การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล จำนวน 1 ข้อ

3. การคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวน 1 ข้อ

4. การควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ จำนวน 1 ข้อ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1) ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากเอกสาร ตำรา และสร้างเครื่องมือที่เป็นแบบสัมภาษณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำมาวิเคราะห์ เก็บผลการวิเคราะห์ ไว้ในบันทึกเสียง และบันทึกไว้ในเอกสารที่จัดเตรียมไว้

2) นำความรู้และแนวคิดที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาประมวลเพื่อกำหนดโครงสร้างของเครื่องมือและขอบเขตเนื้อหา โดยการสร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ให้กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร โดยนำข้อมูลสรุปประเด็นจากการวิเคราะห์ มาสังเคราะห์จัดทำเป็นข้อคำถามเพื่อกระจายข้อเท็จจริงในรูปแบบกำหนดคำถามต่าง ๆ เพื่อตอบโจทย์วิจัยในเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ แบ่งเป็น 4 ส่วน รวมทั้งสิ้น 16 ข้อคำถาม ภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 คน และนำมาหาดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้เทคนิค IOC (Index of item Objective Congruence) โดยพิจารณาจากค่า IOC มากกว่า 0.05 ขึ้นไป

3) นำความรู้และแนวคิดที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า และผลการวิเคราะห์องค์ประกอบมาเป็นฐานในการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำมาวิเคราะห์เพื่อหาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร และการหาค่าความเที่ยงตรงของเครื่องมือ

4) การหาค่าความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามแบบขั้นตอนของการวิจัย ดังนี้

4.1) ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้

4.2) หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ที่สร้างแล้วเสร็จเสนอประธานคณะกรรมการที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญแล้วนำมาปรับแก้ไขให้เหมาะสม จำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาทั้งในเนื้อหาสาระและโครงสร้างของ

คำถาม รูปแบบของแบบสัมภาษณ์ ตลอดจนภาษาที่ใช้ และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์รายข้อ (Index of item Objective Congruent : IOC)

4.3) แบบสัมภาษณ์ที่ได้รับการปรับแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของประเด็นคำถามการวิจัยกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ในรูปแบบเทคนิคการวิเคราะห์ IOC (Index of item Objective Congruent) โดยมีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ IOC ดังนี้

1) รศ.ดร.มานพ นักการเรียน อาจารย์ประจำคณะพุทธศาสตร มมร.
2) ดร.สมภพ ระงับทุกข์ อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มมร.
3) ดร.เกษฎา ผาทอง อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มมร.
4) ดร.กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์ อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มมร.
5) พระครูศรีปริยัติวิธาน (ดร.) อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มมร.

4.4) ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ

4.5) นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับการตรวจสอบแก้ไขความถูกต้องจากอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญนำมาคำนวนหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามตามวัตถุประสงค์ (Index of item Objective Congruent : IOC) ของแบบสอบถามความรู้ความเข้าใจโดยใช้สูตร ดังนี้

สูตร $IOC = \frac{\sum R}{N}$

เมื่อ IOC = แทนดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ = แทนผลรวมของคะแนนความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ

N = แทนจำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยที่ +1 = แน่ใจว่าข้อคำถามตรงตามวัตถุประสงค์

0 = ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามตรงตามวัตถุประสงค์

-1 = แน่ใจว่าข้อคำถามไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

ค่าความสอดคล้อง IOC ของแบบสัมภาษณ์เรื่อง “การใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร” ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกคำถามที่มีค่าสอดคล้องแบบ IOC ที่มีค่าตั้งแต่ 0.05 ขึ้นไป จากข้อคำถามทั้งหมดจำนวน 16 ข้อ จึงบ่งชี้ให้เห็นว่าคำถามที่สัมภาษณ์ในแต่ละข้อมีเนื้อหาข้อความตรงกับเชิงเนื้อหาสามารถนำไปหาค่าความเชื่อมั่นได้

2) การตรวจสอบเครื่องมือวิจัยเชิงคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพที่ได้ใช้แบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 แบบสัมภาษณ์ (Interview) เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง (Structure In-depth Interview) เพื่อศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

2.2 การสร้างเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครและนำมาร่างเป็นข้อคำถามที่จะใช้ในการสัมภาษณ์ ไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับความถูกต้องในการออกแบบสัมภาษณ์ในส่วนของความสอดคล้องกับเนื้อหาและทฤษฎี นำไปปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ หลังจากนั้นนำแบบสัมภาษณ์แต่ละข้อคำถามมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์และนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัยต่อไป

3.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น ก่อนลงภาคสนามหรือลงพื้นที่ ข้อมูลที่สำคัญ คือ ข้อมูล แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หลักธรรมาภิบาล แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม และพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง สภาพของพื้นที่หรือบริบทพื้นที่ที่ทำการศึกษา การบูรณาการการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืน เพื่อให้เกิดรูปแบบหรือองค์ความรู้จากการวิจัยตามกรอบแนวคิดที่ได้วางไว้ และองค์ความรู้จากการวิจัยโดยสังเคราะห์เป็นความรู้เชิงนวัตกรรม

1) การเก็บรวบรวมข้อมูล

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 20 ท่าน จะใช้การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างแบบมีโครงสร้าง โดยผู้วิจัยจะส่งหนังสืออย่างเป็นทางการโดยคำรับรองของคณบดีคณะสังคมศาสตร์เพื่อขอสัมภาษณ์ด้วยตนเอง พร้อมส่งบริบทเนื้อหาต่าง ๆ ที่จะใช้ในการสัมภาษณ์ล่วงหน้า และกำหนดวัน เวลา สถานที่ของบุคคลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างงานวิจัย โดยจำแนกเป็น 5 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครหรือผู้แทน กลุ่มคณะกรรมการหมู่บ้าน/ชุมชน กลุ่มนักวิชาการ หน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง กลุ่ม ผู้ปฏิบัติงานด้านสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกลุ่มเครือข่ายองค์กร อาสาสมัครด้านสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ เพื่อให้ครอบคลุมทุกด้านเพื่อจะหาคำตอบโจทย์วิจัยตามวัตถุประสงค์งานวิจัยที่ตั้งไว้ ส่วนในขณะสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะขออนุญาตจากผู้เชี่ยวชาญใช้เครื่องมือบันทึก กล้องบันทึกภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว อนึ่ง ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้ทั้งการสัมภาษณ์แบบกึ่งทางการ (Semi-formal interview) และการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal interview) ดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จึงมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1) ขั้นตอนการสัมภาษณ์ ได้แก่ ก่อนลงสนามเพื่อรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเริ่มต้นด้วยการนัดหมายวัน เวลา ที่จะสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่าง พร้อมกับขอเอกสารที่เกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร โดยผู้วิจัยต้องศึกษาประเด็นคำถามที่กำหนดไว้ที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เตรียมและศึกษาวิธีการใช้เครื่องบันทึกเสียง เตรียมสมุดจดบันทึกและอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้พร้อมก่อนดำเนินการสัมภาษณ์

2) ขั้นตอนดำเนินการสัมภาษณ์ ได้แก่ ก่อนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะสนทนาสร้างความคุ้นเคยกับผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ แจ้งวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ อธิบายเหตุผล และขออนุญาตใช้เครื่องมือบันทึกเสียงในขณะสัมภาษณ์ ขออนุญาตใช้กล้องถ่ายรูป เพื่อใช้อ้างอิงในการสัมภาษณ์ รวมทั้งแจ้งให้ทราบว่า ข้อมูลต่าง ๆ ที่บันทึกเสียงไว้ ผู้วิจัยขอเก็บไว้เป็น

ความลับ หากผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ประสงค์ที่จะให้บันทึกเสียงช่วงใด ผู้วิจัยจะไม่ทำการบันทึก

2) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม จำนวน 14 รูป/คน จะใช้การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง โดยผู้วิจัยจะส่งหนังสืออย่างเป็นทางการโดยคำรับรองของคณบดีคณะสังคมศาสตร์ เพื่อขอให้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม ณ วัน เวลา พร้อมกับส่งบริบทเนื้อหาต่าง ๆ ประเด็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยโดยตรง เพื่อใช้สำหรับการเสวนาทางวิชาการในการสนทนกลุ่ม และกำหนด วัน เวลาและสถานที่ ส่วนในขณะสนทนากลุ่มประกอบด้วย พระภิกษุเป็นนักวิชาการเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญด้านพุทธศาสตร์/รัฐศาสตร์ นักวิชาการเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญด้านพุทธศาสตร์ นักวิชาการเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญด้านสิ่งแวดล้อม นักวิชาการเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญด้านปกครองท้องถิ่น เครือข่ายองค์กร อาสาสมัครด้านสิ่งแวดล้อม นักบริหารงานท้องถิ่นระดับสูง นักวิชาการเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญด้านรัฐศาสตร์ โดยผู้วิจัยได้ขออนุญาตบันทึกภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว อนึ่ง ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้ทั้งการสัมภาษณ์แบบกึ่งทางการ (Semi-formal interview) ระหว่างการสัมมนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

3.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดกฎเกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูลตามชนิดการวิจัย 3 ชนิด ได้แก่

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพมีขั้นตอน ดังนี้

1) ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสารเนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนา

2) ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ (Interview) ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปมัย (Analytic induction) โดยการนำข้อมูลมมาเรียบเรียง และจำแนกอย่างเป็นระบบ จากนั้นนำมาตีความหมายเชื่อมโยงความสัมพันธ์และสร้างข้อสรุปจากข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมได้ โดยทำไปพร้อม ๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งนี้เพื่อที่จะได้ศึกษาประเด็นต่าง ๆ ได้ลึกซึ้ง เมื่อประเด็นใดวิเคราะห์แล้วไม่มีความชัดเจนจะต้องไปเก็บข้อมูลในประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้ เพื่อตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ข้อมูลเชิงคุณภาพได้นำมาวิเคราะห์เพื่อหาความเชื่อมโยงความสัมพันธ์เชิงทฤษฎี

3) การสร้างบทสรุปและการพิสูจน์บทสรุป เป็นการนำแนวทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทางวิชาการมาสร้างเป็นบทสรุปกับข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้อีกครั้งหนึ่ง โดยเน้นความเชื่อมโยงเพื่อนำไปสู่การพิสูจน์ที่เป็นรูปธรรมและตรงกับข้อเท็จจริงที่ปรากฏ

3.3 การวิจัยเชิงปริมาณ

3.3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ หมายถึง ประชาชนที่อาศัยอยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 39 แห่ง รวม 586,789 คน ผู้วิจัยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Taro- Yamane) จะใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 399 คน โดยผู้วิจัยแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

3.3.2 ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา

ระยะเวลาในการทำวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2566 ถึง มกราคม พ.ศ. 2567 รวมเป็นระยะเวลา 6 เดือน

3.3.3 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย

1. ตัวอิสระ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล และหลักธรรมาภิบาล

ปัจจัยส่วนบุคคลประกอบด้วย

-เพศ

-อายุ

-การศึกษา

-อาชีพ

-รายได้ต่อเดือน

หลักธรรมาภิบาลประกอบด้วย

-หลักนิติธรรม

-หลักคุณธรรม

-หลักความโปร่งใส

-หลักการมีส่วนร่วม

-หลักความรับผิดชอบ

-หลักความคุ้มค่า

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ประกอบด้วย

-ด้านงานรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะ

-ด้านงานการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

-ด้านงานการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

-ด้านงานการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ

3.3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล และการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากเอกสาร ประกอบด้วย หนังสือ ตำรา งานวิจัย บทความวิจัย และบทความทางวิชาการ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามสำหรับใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะของประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 30 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครจำนวน 24 ข้อ

3. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาและปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลอง (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 ชุด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธี Alpha Coefficient ของ Cronbach เมื่อได้ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น (Reliability Coefficient) ของแบบสอบถามแล้ว จึงนำแบบสอบถามไปแจกให้กับกลุ่มตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้เพื่อดำเนินการทำการวิจัยต่อไป

3.3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การจัดเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ประสานงานกับผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร และประชาชนที่อาศัยอยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร เพื่อเป็นตัวแทนในการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้ชี้แจงรายละเอียดแก่กลุ่มตัวอย่างก่อนที่จะมีการตอบแบบสอบถามให้ชัดเจนก่อน

2. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 399 คน ในระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม ถึง วันที่ 30 กันยายน 2566 ได้แบบสอบถามกลับมา 360 ชุด คิดเป็นร้อยละ 90

3. ตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

3.3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการแจกแบบสอบถามมาวิเคราะห์ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบลิเคิร์ต (Five Rating Likert Scale) มาวิเคราะห์ทางสถิติด้วยโปรแกรมทางสังคมศาสตร์ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามดังนี้ คือ

5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
4 หมายถึง เห็นด้วยมาก
3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย
1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

เกณฑ์ในการแปลผลหรือความหมายของค่าเฉลี่ย นำหนักคำตอบ ผู้วิจัยได้กำหนดเป็น 5 ระดับ ดังนี้ คือ

ค่าเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายความว่า มีความเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.41-4.20 หมายความว่า มีความเห็นอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายความว่า มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายความว่า มีความเห็นอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายความว่า มีความเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์ในการวัดระดับความสัมพันธ์ของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ หากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเข้าใกล้ -1 หรือ 1 แสดงว่ามีสัมพันธ์ในทางลบหรือทางบวกในระดับสูง แต่หากมีค่าใกล้ 0 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ในระดับต่ำหรือไม่มีเลย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ค่า r	ระดับของความสัมพันธ์
0.90 – 1.00	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก
0.70 – 0.89	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
0.50 – 0.69	มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
0.30 - 0.49	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ
0.00 -0.30	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำที่สุด

3.3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยใช้สถิติเชิงพรรณนา และสถิติเชิงอนุมานในการวิเคราะห์ข้อมูลและทดสอบสมมติฐาน โดยรายละเอียดมีดังนี้

1. ใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

2. ใช้การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในการวิเคราะห์หลักธรรมาภิบาล และการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

3. ใช้การวิเคราะห์ t-test เพื่อวิเคราะห์หาความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการใช้ธรรมาภิบาลและการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครสำหรับปัจจัยส่วนบุคคลที่มีตัวแปร 2 ตัว

4. ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance-ANOVA) เพื่อวิเคราะห์หาความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการประยุกต์ธรรมาภิบาลและการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครสำหรับปัจจัยส่วนบุคคลที่มีตัวแปร 3 ตัวขึ้นไป

5. ใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson Correlation) ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมาภิบาลกับการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

6. ใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ในการวิเคราะห์หลักธรรมาภิบาลกับการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “การใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร” มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร 2) เพื่อศึกษาหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร 3) เพื่อสร้างรูปแบบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร โดยผู้วิจัยได้นำคำตอบจากการสัมภาษณ์ จำนวน 20 คน โดยจำแนกเป็น 5 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครหรือผู้แทน กลุ่มคณะกรรมการหมู่บ้าน/ชุมชน ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มนักวิชาการ หน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง กลุ่มผู้ปฏิบัติงานด้านสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มเครือข่ายองค์กร อาสาสมัครด้านสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิเคราะห์สามารถตอบวัตถุประสงค์งานวิจัยในข้อที่ 1 นำข้อมูลที่ได้จากการแจกแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณให้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครแล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิเคราะห์สามารถตอบวัตถุประสงค์งานวิจัยในข้อที่ 2 และนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) จากข้อสรุปของนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านรัฐศาสตร์ นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านพุทธศาสตร์ นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อม นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านปกครองท้องถิ่น เครือข่ายองค์กร อาสาสมัครด้านสิ่งแวดล้อม จำนวน 14 รูป/คน นำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ ผลการวิเคราะห์สามารถตอบวัตถุประสงค์งานวิจัยโดยการนำเสนอ ดังต่อไปนี้

4.1 การใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

4.2 หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

4.3 รูปแบบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

4.1 การใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เชิงกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant) จำนวน 20 ท่าน เกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลและการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วมและหลักความคุ้มค่า ผลการสัมภาษณ์มีดังต่อไปนี้

4.1.1 การใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

1) การใช้หลักนิติธรรม (Rule of Law)

หลักนิติธรรม ในบริบทของการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับรู้ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการตรากฎหมาย กฎ ระเบียบ และข้อบังคับต่าง ๆ ทางด้านสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นอย่างเป็นธรรม มีการบังคับใช้อย่างเคร่งครัด ถูกต้อง และเป็นที่ยอมรับของประชาชน

การศึกษากระบวนการและผลของการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักนิติธรรม พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร มีการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยมีการตรากฎหมาย กฎระเบียบ และข้อบังคับต่าง ๆ ทางด้านสิ่งแวดล้อม มีการนำกฎหมายมาเป็นหลักในการปฏิบัติในการทำงานอย่างเคร่งครัด ซึ่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ พระราชบัญญัติจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดพ.ศ.2540 และที่แก้ไขเพิ่มเติม, พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 และที่แก้ไขเพิ่มเติม, พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม, พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม, พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม, พระราชบัญญัติการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมไปถึงประกาศกระทรวงที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินั้นๆ เช่น กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะในการจัดการมูลฝอยทั่วไป พ.ศ. 2560, กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะในการจัดการสิ่งปฏิกูล พ.ศ.2561, กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะในการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ.2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม, กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะในการจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน พ.ศ.2563 ฯลฯ และยังมีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พ.ศ. 2548 พระราชบัญญัติรักษาคลองประปา พ.ศ. 2526 พระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 เป็นต้น ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการตรากฎหมายหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม ที่เรียกว่า “ข้อบัญญัติ / เทศบัญญัติ” ที่ออกตามความในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ให้มีผลในการบังคับใช้ในท้องถิ่นของตนเอง ในเรื่องต่าง ๆ เช่น การจัดการมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ กิจการตลาด สถานที่จำหน่ายอาหารและสถานที่สะสมอาหาร การควบคุมการเลี้ยงและปล่อยสัตว์ และการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ โดยมีการใช้มาตรการส่งเสริม การรณรงค์ และความร่วมมือจากชุมชนก่อน ส่วนการนำหลักนิติธรรมมาบังคับใช้อย่างเคร่งครัดนั้นในกรณีที่มีการฝ่าฝืนหรือก่อมลพิษส่งผลกระทบต่อประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีการตรวจและให้คำแนะนำในการแก้ไขก่อนเสมอ โดยผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 1 (01, 2566) ให้สัมภาษณ์ว่า

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับหรือประเภทต่างๆ มีการดำเนินงานให้เป็นไปตามกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ แม้กระทั่งในการจัดบริการสาธารณะ เช่น การให้บริการรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะ การกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย ก็ยังคงต้องมีกฎหมายที่ออกมาควบคุม การจัดการ การดำเนินการ รวมทั้งการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการให้บริการ

ทั้งนี้ก็ยังคงต้องอยู่บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของประชาชน เพราะเมื่อมีกฎหมายก็ต้องมีการบังคับใช้ ซึ่งการบังคับใช้กฎหมายก็ต้องดูความเหมาะสมของชุมชน พื้นที่ เช่นกัน”

ส่วนผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 2 (02, 2566) ได้ให้สัมภาษณ์ในประเด็นนี้ว่า

“ปัจจุบัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีกฎหมายควบคุมกำกับตามที่เราเรียกกันว่า พระราชบัญญัติจัดตั้งตามประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ เช่น พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เช่น ซึ่งได้กำหนดภารกิจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ การดำเนินการใด ๆ ที่มีการใช้งบประมาณโดยไม่เป็นไปตามภารกิจหน้าที่ ก็ย่อมส่งผลให้มีการตรวจสอบจากหน่วยงานที่ทราบกันอยู่แล้ว ได้แก่ สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน และคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ดังนั้น การปฏิบัติงานในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องให้เป็นไปตามกฎหมายที่ให้อำนาจไว้”

นอกจากนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 7 (07, 2566) ได้ให้สัมภาษณ์ในประเด็นนี้ว่า

“สำหรับความเห็นส่วนตัวแล้วคิดว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ดำเนินการเกี่ยวกับหลักนิติธรรมที่สอดคล้องกับภารกิจหน้าที่ตามกฎหมายจัดตั้งของตนเอง นอกจากนี้การทำงานในส่วนของการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมก็ยังคงต้องนำกฎหมายที่เกี่ยวข้องในส่วนของสิ่งแวดล้อมที่ให้อำนาจไว้ เช่น พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560 เช่น การควบคุมกิจการ ฯ การรักษาความสะอาดในที่ทางสาธารณะ การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล เพื่อผู้ปฏิบัติใช้เป็นกรอบในการดำเนินงานเพื่อการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย ดังนั้น การเดินตามหลักนิติธรรมก็ต้องพิจารณาไปพร้อมๆ กับบริบทของสังคมพื้นที่นั้นๆ ด้วย”

การใช้มาตรการส่งเสริมด้านสิ่งแวดล้อม หรือการดำเนินโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับด้านสิ่งแวดล้อม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดทำประชาคมชี้แจงถึงหลักการและความสำคัญ รวมถึงประโยชน์ที่ประชาชนและส่วนรวมจะได้รับก่อน เพื่อให้ประชาชนเข้าใจและสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง เช่น การยกร่างข้อบัญญัติ / เทศบัญญัติ การจัดการมูลฝอยทั่วไป กิจกรรมการแยกขยะ การลดขยะตั้งแต่ต้นทาง ด้วยการใช้ภาชนะใส่อาหารที่ทำจากวัสดุธรรมชาติ คัดแยกขยะรีไซเคิล เป็นต้น ส่งผลให้การขอความร่วมมือจากชุมชนทำได้ง่ายและได้รับความร่วมมือ โดยผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 3 (03, 2566) ได้ให้ข้อมูลในประเด็นนี้ว่า

“ หลักนิติธรรม ในการออกเป็นกฎ ระเบียบ หรือ ข้อบังคับต่างๆ เช่น ข้อบัญญัติหรือเทศบัญญัติ เรื่อง การจัดการมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ตลาด สถานที่จำหน่ายอาหารและสะสมอาหาร ต้องผ่านกระบวนการให้ความเห็นชอบจากหลายฝ่าย และมีการขอความเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้เกี่ยวข้องที่จะต้องนำไปปฏิบัติด้วย และต้องมีความเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ และผู้ปฏิบัติสามารถปฏิบัติตามได้จริงด้วย เช่น การกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการจัดเก็บมูลฝอยทั่วไป ”

ส่วนผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 4 (04, 2566) ได้ให้สัมภาษณ์ในประเด็นนี้ว่า

“การบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีความสงบสุขได้นั้น ต้องอาศัยหลักการที่สำคัญ เพื่อความเสมอภาค เท่าเทียม ทั้งสิทธิ และหน้าที่นั่นคือ หลักนิติธรรม”

ในขณะเดียวกัน ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 6 (06, 2566) ได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ว่า

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานรัฐที่เป็นการกระจายอำนาจการปกครองให้มาอยู่ใกล้กับประชาชนมากที่สุด ผู้บริหาร ฯ ก็มาจากประชาชนในพื้นที่นั้น ๆ เลือกตั้งมาเพื่อปกครอง บริหารจัดการ ดูแล จัดบริการสาธารณะ การสาธารณูปโภค การจัดการโครงสร้างสาธารณะในพื้นที่ ฯลฯ เหล่านี้ ล้วนจักต้องอาศัยหลักนิติธรรม ได้แก่ ระเบียบ กฎหมายที่จะให้กระทำได้ และเป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสม”

ส่วนผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 9 (09, 2566) ได้ให้สัมภาษณ์ในประเด็นนี้ว่า

“การออกกฎระเบียบและการใช้บังคับกฎระเบียบเป็นสิ่งที่ดี เพราะจะทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างถูกต้อง แต่สิ่งสำคัญควรปรับให้สอดคล้องกับยุคสมัย และมีการบังคับใช้อย่างจริงจังเพราะกฎระเบียบบางอย่างไม่ทันกับยุคสมัยที่มันเปลี่ยนแปลงไป เหตุการณ์เปลี่ยน สถานการณ์เปลี่ยน กฎระเบียบควรปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ จึงจะสามารถทำให้การปฏิบัติงานในองค์กรประสบผลสำเร็จได้ แต่ถ้าไม่ปรับให้ทันสมัย กฎระเบียบนั้นเองจะเป็นตัวขัดขวางความเจริญก้าวหน้าขององค์กร หลักนิติธรรมในองค์กรปัจจุบันกำลังปรับให้เหมาะสมสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงอยู่ แต่ก็ยังมีความคืบหน้าค่อนข้างจะช้ามาก”

นอกจากนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 10 (10, 2566) ได้ให้สัมภาษณ์ในประเด็นนี้ว่า

“การออกกฎระเบียบและการบังคับใช้กฎระเบียบนั้น ต้องไม่ขัดแย้งกับกฎหมาย/ระเบียบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทที่ให้อำนาจไว้และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 ฯลฯ และควรประกอบไปด้วยคุณธรรม จะต้องไม่ละเมิดสิทธิมนุษยชนตามที่กฎหมายรัฐธรรมนูญกำหนดไว้”

ในขณะเดียวกันผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 11 (11, 2566) ได้ให้สัมภาษณ์ในประเด็นนี้ว่า

“หลักนิติธรรมเป็นหลักที่ใช้ในการกำกับดูแลติดตามการทำงานให้อยู่ในกรอบและถูกต้อง เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน แต่ก็ต้องอยู่ในหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมและสามารถยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์ การออกกฎระเบียบและการบังคับใช้กฎระเบียบก็ควรให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และต้องใช้วิจารณญาณที่ดีพิจารณาตามหลักการและความจำเป็น และที่สำคัญจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความมีคุณธรรม”

ส่วนผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 8 (08, 2566) ได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ว่า

“ ด้านหลักนิติธรรม จะเป็นหลักที่ไว้ให้ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ใช้กฎหมายยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อมุ่งไปสู่ความถูกต้อง ความยุติธรรม ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ใช้กฎหมายยังขาดความรอบรู้และความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงานที่ปฏิบัติ โดยควรจัดให้มีการฝึกอบรมให้ความรู้แก่ผู้ปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและเป็นประจำ เพื่อความทันสมัยของกฎหมาย เกิดเป็นธรรมให้

เป็นที่ยอมรับของสังคมหรือไม่เลือกปฏิบัติ การจัดทำข้อบังคับบางส่วนที่มีประโยชน์ต่อชุมชน เช่น เรื่อง การจัดการขยะ”

นอกจากนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 10 (10, 2566) ได้ให้สัมภาษณ์ในประเด็นนี้ว่า

“การบังคับใช้กฎหมายที่อาจมีปัญหาเรื่องอิทธิพลจะมีการเกรงใจกันมาก ยิ่งในช่วงเลือกตั้งทำอะไรก็จะกระทบกับฐานเสียง อาจจะเคยเห็นว่า ท้องถิ่นบางแห่งปล่อยปละละเลยเรื่องสิ่งแวดล้อมเพราะปัญหาผู้อิทธิพลในท้องถิ่นนั้น”

โดยสรุปความคิดเห็นต่อการใช้หลักนิติธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่า มีการดำเนินงานให้เป็นไปตามกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ ได้แก่ พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ยังมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องในส่วนของสิ่งแวดล้อมที่ให้อำนาจไว้ เช่น พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560 ในการจัดบริการสาธารณะ เช่น การให้บริการรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะ การกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย การควบคุมกิจการ มีการตรากฎหมายที่ออกมาควบคุม การจัดการ การดำเนินการ รวมทั้ง การกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการให้บริการ โดยอยู่บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของประชาชน และมีความเหมาะสมของพื้นที่ การออกกฎระเบียบและการใช้บังคับกฎระเบียบ ควรให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ปรับให้สอดคล้องกับยุคสมัย และมีการบังคับใช้อย่างจริงจัง และต้องใช้วิจารณญาณที่ดีพิจารณาตามหลักการและความจำเป็น และที่สำคัญจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความมีคุณธรรม

2) การใช้หลักคุณธรรม (Morality)

หลักคุณธรรม ในบริบทของการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปฏิบัติงานโดยยึดหลักของความถูกต้อง มีความซื่อสัตย์อดทน ขยันหมั่นเพียร มีความจริงใจ มีระเบียบวินัย มีจรรยาบรรณ

การศึกษากระบวนการและผลของการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักคุณธรรม พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ไม่เคยถูกร้องเรียนหรือฟ้องร้องเรื่องการละเลยละเว้นการปฏิบัติในการจัดการสิ่งแวดล้อม ซึ่งผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการประกาศประมวลจริยธรรมเพื่อให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติ เพื่อใช้เป็นหลักสำคัญในมาตรฐานทางจริยธรรมของหน่วยงาน ดังต่อไปนี้

1. จริยธรรมหลัก

(1) ยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศ อันได้แก่ ชาติศาสนา พระมหากษัตริย์และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยยึดถือผลประโยชน์ของประเทศชาติเป็นสำคัญ ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในกรอบศีลธรรมอันดีและเทิดทูนรักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์

(2) ซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบต่อหน้าที่ ปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมาตามกฎหมายและตามทำนองคลองธรรม โปร่งใส และมีจิตสำนึกที่ดี

(3) กล้าตัดสินใจ และกระทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม และกล้าแสดงความคิดเห็นคัดค้าน หรือเสนอให้มีการลงโทษผู้ที่ทำสิ่งไม่ถูกต้อง

(4) คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และมีจิตสาธารณะ

(5) มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานและภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(6) ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรม ปราศจากอคติและไม่เลือกปฏิบัติโดยการใช้ความรู้สึกหรือความสัมพันธ์ส่วนตัวหรือเหตุผลของความแตกต่างทางเชื้อชาติศาสนา เพศ อายุสภาพร่างกาย สถานะของบุคคลหรือฐานะทางเศรษฐกิจสังคม

(7) ดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีและรักษาภาพลักษณ์ของทางราชการ ด้วยการรักษาเกียรติศักดิ์ของความเป็นพนักงานส่วนท้องถิ่น รวมทั้งปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีและดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. จริยธรรมทั่วไป

(1) ยึดมั่นธรรมาภิบาลและอุทิศตนเพื่อประโยชน์สุขแก่ประชาชน

(2) ดูแลรักษาและใช้ทรัพย์สินของทางราชการอย่างประหยัด คุ้มค่า และระมัดระวังไม่ให้เกิดความเสียหาย

(3) ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุภาพ เรียบร้อย และมีอัธยาศัยที่ดี

(4) มุ่งบริการประชาชน และแก้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนด้วยความเป็นธรรม รวดเร็ว เสมอภาค และเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

(5) จัดทำบริการสาธารณะ และกิจกรรมสาธารณะ ต้องคำนึงถึงคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

(6) ให้ข้อมูลข่าวสารตามข้อเท็จจริงแก่ประชาชนอันอยู่ในความรับผิดชอบของตนอย่างถูกต้องครบถ้วนและไม่บิดเบือน

(7) เรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มขีดความสามารถให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

(8) ไม่กระทำการอันมีลักษณะเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม

(9) ต้องปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมอย่างตรงไปตรงมา และไม่กระทำการเลี่ยงประมวลจริยธรรมนี้

โดยผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 5 (05, 2566) ได้ให้สัมภาษณ์ในประเด็นนี้ว่า

“ด้านหลักคุณธรรม จะเป็นพื้นฐานสำคัญของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถ้าผู้บริหารไม่มีคุณธรรมในการปกครอง ลูกบ้านหรือผู้ใต้ปกครองจะปกครองลำบาก ไม่เชื่อฟังหรือเคารพนับถือ หรือถ้าเป็นการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนหากไม่มีความเอื้อเฟื้อ ขาดความชัดเจนความจริงใจ และขาดความเสมอภาคก็เช่นกัน การมีกิจกรรมที่เน้นสร้างคุณธรรมในสังคม เพื่อเป็นแบบอย่าง และการกระตุ้นให้สังคมได้มีกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง นำคุณธรรมมาบริหารองค์กรควบคู่ไปกับกฎหมาย การบริหารบ้านเมืองหรือองค์กรด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ยึดหลักความถูกต้องดีงามในระดับที่ประชาชนและสังคมพอใจ เพื่อความสุขของประชาชน (สิ่งที่ประชาชนควรที่จะได้รับ)”

ส่วนผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 8 (08, 2566) ได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ว่า

“หลักคุณธรรม เป็นสิ่งที่ควรให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใกล้ชิดกับประชาชนที่สุด ในการดำเนินการใด ๆ การนำหลักคุณธรรมมาใช้ก่อนหลักนิติธรรม ยังสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการดำเนินงาน ดังนั้น คุณธรรม จริยธรรม ความดีและความเป็นธรรมเป็นหลักสำคัญ”

นอกจากนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 10 (10, 2566) ได้ให้สัมภาษณ์ในประเด็นนี้ว่า

“หลักคุณธรรมในทางปฏิบัติงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานรัฐที่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด การที่ประชาชนมาอยู่รวมกันเป็นชุมชน อาจมีการกระทบกระทั่งกัน เกิดข้อร้องเรียนต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องมีการนำกฎหมายมาบังคับใช้ หากการแก้ไขนำหลักคุณธรรมมาใช้มีการอธิบาย ทำความเข้าใจ การมีทางออกในการแก้ไขปัญหานั้น ๆ ก็จะนำมาซึ่งการแก้ไขปัญหาได้อย่างยั่งยืน ”

ส่วนความเป็นธรรมในการแก้ไขความขัดแย้งด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งท้องถิ่นมีการคำนึงถึงประโยชน์ของสาธารณะเป็นหลัก และใช้การเจรจาชี้แจงทำความเข้าใจระหว่างผู้ได้รับผลกระทบกับประชาชนอย่างค่อยเป็นค่อยไป มีการนำกลวิธีการแก้ไขความขัดแย้งโดยใช้คนกลางที่มีความสนิทสนม นับถือและไว้วางใจ กับผู้ที่มีความคิดเห็นไม่ตรงกันมาช่วยเจรจา เพื่อสอบถามถึงปัญหาและความต้องการ ซึ่งนำไปสู่การแก้ไขปัญหาโดยสันติ อย่างไรก็ตามการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดจะเลือกเป็นวิธีการสุดท้าย เพราะอาจก่อให้เกิดความรุนแรงมาก โดยผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 16 (16, 2566) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นธรรมในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในท้องถิ่นว่า

“คุณธรรมจริยธรรมนั้น ในการบริหารงานภาครัฐที่มีหน้าที่ในการให้บริการแก่ประชาชนมีความสำคัญเป็นอย่างมากเพราะเป็นหน่วยงานที่ต้องนำมาซึ่งความสุขของประชาชน ชุมชน ท้องถิ่น แม้ว่าหลักนิติธรรมจะยังให้เกิดความยุติธรรมได้ในการตัดสินกรณีเกิดความขัดแย้ง แต่การใช้หลักคุณธรรมยังให้เกิดการแก้ไขความขัดแย้งในทางที่เป็นความเข้าใจและการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขและยั่งยืน”

ส่วนผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 8 (8, 2566) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นธรรมในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในท้องถิ่นว่า

“ หลักคุณธรรม เป็นหลักการสำคัญในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กร หากผู้บริหาร ฯ มีแนวทางในการปฏิบัติตนและปฏิบัติงาน ในความถูกต้องดีงาม เจ้าหน้าที่มีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายและต่อประชาชน โดยมีใช้ดุลยพินิจอย่างเหมาะสม ไม่โอนอ่อนตามอิทธิพลใด ๆ ด้านการให้บริการประชาชน มีการอำนวยความสะดวกให้บริการด้วยความรวดเร็ว มีอัธยาศัยอันดี และไม่เลือกปฏิบัติ เป็นมาตรฐานเดียวกัน ย่อมนำมาซึ่งความความสุขและความเชื่อมั่นของประชาชน ”

ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 18 (18, 2566) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นธรรมในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในท้องถิ่นว่า

“ หลักคุณธรรมขององค์กร การปฏิบัติงานร่วมกันของเจ้าหน้าที่ การให้บริการสาธารณะกับประชาชนหลักคุณธรรมเป็นสิ่งสำคัญในหากองค์กรไหนไร้ซึ่งคุณธรรม ความเข้มแข็งของ

องค์กรนั้นก็สั่นคลอน เพราะหากคนในองค์กรรู้สึกว่าไม่มีความเป็นธรรม การให้บริการสาธารณะกับประชาชนก็คงจะหาความมีคุณธรรมได้ยาก ย่อมสะท้อนให้เห็นจุดอ่อนหรือความด้อยประสิทธิภาพขององค์กรนั้นๆ ได้ ดังนั้น คนในองค์กรจะต้องตระหนักถึงความสำคัญของความมีคุณธรรมจริยธรรม ความดี และความเป็นธรรมให้มาก ก็จะทำให้องค์กรพัฒนาและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น”

ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 20 (20, 2566) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นธรรมในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในท้องถิ่นว่า

“ หลักคุณธรรมในองค์กร มีฐานมาจากหลักคำสอนทางพุทธศาสนาเป็นหลักคุณธรรม คือ แนวปฏิบัติที่ดีที่เป็นแบบอย่างให้แก่บุคคลอื่นได้ ที่ต้องนำมาปฏิบัติ จริยธรรม คือวิถีแห่งการปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความดีงามและความเป็นธรรมกับบุคคลและหน่วยงาน องค์กรที่ดี บุคลากรต้องมีคุณธรรมและจริยธรรมทั้งสองอย่าง ”

ส่วนผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 5 (5, 2566) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นธรรมในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในท้องถิ่นว่า

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรรัฐที่ใกล้ชิดประชาชน โดยที่มีภารกิจหน้าที่ในการดูแลประชาชนในพื้นที่ของตน ในการบริหารจัดการใด ๆ ของภาครัฐแน่นอนว่าจักต้องมีหลักนิติธรรม แต่การใช้หลักนิติธรรมอย่างเดียวก็ไม่ได้ทำให้การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพไปทั้งหมด หลักคุณธรรมจึงจำเป็นต้องมีควบคู่กันไปด้วย ความเข้าใจ การมีเหตุผล และแนวในการปฏิบัติที่เป็นไปได้ในทางที่สร้างสรรและเกิดผลลัพธ์ในทางที่เป็นประโยชน์ทั้งส่วนรวม นำไปสู่การยอมรับ และความร่วมมือ นำไปสู่ความยั่งยืน ”

นอกจากนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 19 (19, 2566) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นธรรมในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในท้องถิ่นว่า

“หลักนิติธรรมเป็นหลักที่ใช้ในการกำกับดูแลติดตามการทำงานให้อยู่ในกรอบและถูกต้อง เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน แต่ก็ต้องอยู่ในหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมและสามารถยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์ การออกกฎระเบียบและการบังคับใช้กฎระเบียบก็ควรให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และต้องใช้วิจารณญาณที่ดีพิจารณาตามหลักการและความจำเป็น และที่สำคัญจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความมีคุณธรรม”

โดยสรุปความคิดเห็นต่อการใช้หลักคุณธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าเป็นสิ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใกล้ชิดกับประชาชนที่สุด ในการดำเนินการใด ๆ ควรนำหลักคุณธรรมมาใช้ก่อนเสมอ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงาน และยังเป็นพื้นฐานสำคัญของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถ้าผู้บริหารไม่มีคุณธรรมในการปกครอง ลูกบ้านหรือผู้ใต้ปกครองก็ไม่เชื่อฟังหรือเคารพนับถือ หรือถ้าเป็นการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน หากไม่มีความเอื้อเฟื้อ ขาดความชัดเจน ขาดความจริงใจ และขาดความเสมอภาคก็เช่นกัน การมีกิจกรรมที่เน้นสร้างคุณธรรมในสังคม เพื่อเป็นแบบอย่างและการกระตุ้นให้สังคมได้มีกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง การนำหลักคุณธรรมมาบริหารองค์กรควบคู่ไปกับกฎหมาย ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ยึดหลักความถูกต้องดีงามในระดับที่ประชาชนและสังคมพอใจเพื่อความสุขของประชาชน ยกตัวอย่างเช่น กรณีเมื่อเกิดข้อร้องเรียนต่าง ๆ ควรนำหลักคุณธรรมมาใช้มีการอธิบาย ทำความเข้าใจ การมีทางออกในการแก้ไขปัญหานั้น ๆ ก่อนที่จะมีการนำ

กฎหมายมาบังคับใช้ ก็จะนำมาซึ่งการแก้ไขปัญหาได้อย่างยั่งยืน มีแนวทางในการปฏิบัติตนและปฏิบัติงานแก่เจ้าหน้าที่ในความถูกต้อง มีความรับผิดชอบ มีการอำนวยความสะดวกให้บริการด้วยความรวดเร็ว มีอัธยาศัยอันดี และไม่เลือกปฏิบัติเป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยมีใช้ดุลยพินิจอย่างเหมาะสม ไม่โอนอ่อนตามอิทธิพลใด ๆ ย่อมนำมาซึ่งความความสุขและความเชื่อมั่นของประชาชน

3) หลักความโปร่งใส (Transparency)

หลักความโปร่งใส ในบริบทของการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส ทั้งในแง่ของการให้ข้อมูลด้านสิ่งแวดลอมที่เป็นความจริงให้ประชาชนรับรู้ เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้โดยง่าย และยังสามารถตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่ได้

การศึกษากระบวนการและผลของการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักความโปร่งใส พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร มีการกำหนดผู้รับผิดชอบชัดเจนในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมแก่ประชาชนทั่วถึง หลายช่องทาง เช่น เอกสาร เว็บไซต์ เสียงตามสาย หอกระจายข่าว การประชุมต่าง ๆ ซึ่งข้อมูลข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมนั้นสามารถเปิดเผยได้อย่างตรงไปตรงมา เช่น ผลการตรวจคุณภาพสิ่งแวดล้อม งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงาน เป็นต้น โดยผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 14 (15, 2566) ได้ให้สัมภาษณ์ในประเด็นนี้ว่า

“ผู้บริหารควรมีนโยบาย หรือส่งเสริมค่านิยมในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในหลักความโปร่งใสเพื่อสร้างความเชื่อมั่น การทำงานงานที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานในขั้นตอนต่างๆ ของหน่วยงาน เช่น การร่วมแสดงความคิดเห็นร่วมวางแผน/จัดทำแผนงาน ร่วมดำเนินการ และร่วมติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานของหน่วยงานจะสะท้อนให้เห็นถึง การดำเนินงานด้วยความโปร่งใสได้”

ส่วน ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 6 (06, 2566) ได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ว่า

“ความเชื่อมั่นในการบริหารองค์กรจะไม่มี ถ้าขาดระบบถ่วงดุลขาดการตรวจสอบขาดระเบียบที่ชัดเจนและทำงานขาดหลักการ เพื่อให้แน่ใจว่าทุกอย่างดำเนินไปตามแผนการทำงาน มีการตรวจสอบความถูกต้องของรายงานบัญชีการเงินรวมทั้งข้อมูลต่าง ๆ ที่ผลิตโดยองค์กร "

ในขณะเดียวกัน ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 16 (16, 2566) ได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ว่า

“ผู้บริหารมีความมั่นคงในการบริหารจัดการองค์กรและผลประโยชน์ของประชาชน การบริหารงานของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ในทุกด้านในทุกเรื่อง เปิดโอกาสให้สังคมตรวจสอบได้เมื่อมีข้อสงสัย เมื่อประชาชนเชื่อและไว้วางใจในผู้บริหาร จะทำให้องค์กรแข็งแกร่ง”

นอกจากนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 3 (3, 2566) ได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ว่า

“การบริหารในองค์กรให้เกิดความโปร่งใส ก่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดี ทำให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการปฏิบัติงานแบบมีส่วนร่วม การประกาศวิสัยทัศน์การบริหารไปยังบุคลากรให้เกิดความเข้าใจในจุดมุ่งหมาย ภารกิจหน้าที่ มีการปฏิบัติงานโดยมีการวางแผนงานไว้อย่างรัดกุม”

ส่วน ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 12 (12, 2566) ได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ว่า

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องให้ความสำคัญและบริหารองค์กรให้เป็นไปตามหลักความโปร่งใส การดำเนินกิจกรรมใด ๆ ต้องการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร เช่น แผนพัฒนาองค์กร ฯ แผนการดำเนินงาน การประกาศจัดซื้อจัดจ้าง ฯลฯ เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดได้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก หลายช่องทาง สามารถเข้ามามีส่วนรวมในกิจกรรมต่าง ๆ ตรวจสอบความถูกต้องในการทำงานได้”

ในขณะเดียวกัน ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 15 (15, 2566) ได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ว่า

“การประเมิน ITA (Integrity & Transparency Assessment) ของหน่วยงานรัฐตามกติกาของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ซึ่ง ITA เป็นเครื่องมือหรือเป็นมาตรวัดในเรื่องหลักความโปร่งใส ลักษณะของไอทีเอ คือ ระเบียบที่จะต้องประพฤติปฏิบัติเพื่อให้ผ่านเกณฑ์ โดยแปลผลออกมาเป็นคะแนน โดยคะแนนที่สูงแปลผันตรงกับความโปร่งใสขององค์กร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไม่ว่าจะเป็นบุคคลภายนอกที่มาใช้บริการ หรือคนในองค์กรที่ปฏิบัติงาน”

ส่วน ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 11 (11, 2566) ได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ว่า

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานของรัฐที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนที่สุด และมาจากการเลือกของประชาชนในพื้นที่ทุก ๆ 4 ปี หากผู้บริหารขาดคุณธรรม จริยธรรม ความดี กลไกการคัดสรรด้วยการเลือกตั้งก็เป็นกลไกหนึ่ง กลไกถัดมา คือ การตรวจสอบจากหน่วยงานที่เป็นอิสระตามรัฐธรรมนูญ ได้แก่ สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) และคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปปช.) ระบบการถ่วงดุล และตรวจสอบการใช้อำนาจเหล่านี้ล้วนนำมาซึ่งหลักความโปร่งใสในการบริหารองค์กร”

ส่วน ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 9 (9, 2566) ได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ว่า

“ความโปร่งใสขององค์กร การปฏิบัติการหรือดำเนินการใด ๆ ต้องสามารถอธิบาย/ชี้แจง และสามารถทวนสอบได้ ความโปร่งใสเป็นนโยบายของผู้บริหาร ฯ และผู้ปฏิบัติงานต้องตั้งอยู่บนฐานของกฎหมายระเบียบ ภารกิจหน้าที่ที่ให้อำนาจไว้ การเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองที่แท้จริง ผลการปฏิบัติงานที่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตนเท่านี้ก็ยังความโปร่งใสให้องค์กรได้”

นอกจากนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 1 (1, 2566) ได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ว่า

“ ความโปร่งใสเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ชุมชนกับหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ ถ้าชุมชนหวาดระแวงหรือรู้สึกว่าหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นปิดบังแอบทำอะไรโดยที่เขาไม่รู้โดยเฉพาะเรื่องงบประมาณ ชุมชนก็ไม่ไว้ใจการทำงาน เมื่อขอความร่วมมือหรือมีกิจกรรมร่วมกันก็จะดำเนินไปด้วยความไม่ราบรื่น ชุมชนก็ไม่มีความสุขไม่มีผลดีเลย จริงอยู่มันก็ทำงานได้นั่นแหละ แต่ถ้าชุมชนกับหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นเข้าใจกันดีมีอะไรก็ช่วยเหลือกันมันดีต่อการพัฒนามากกว่าอยู่แล้ว”

โดยสรุปความคิดเห็นต่อการใช้หลักความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่า ผู้บริหารควรมีนโยบายหรือส่งเสริมค่านิยมในการปฏิบัติงานเพื่อสร้างความเชื่อมั่น เปิดโอกาสให้ผู้มี

ส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานในขั้นตอนต่างๆ ของหน่วยงาน เช่น การร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมวางแผน/จัดทำแผนงาน ร่วมดำเนินการ และร่วมติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานของหน่วยงาน เช่น แผนพัฒนาองค์กร แผนการดำเนินงาน ฯลฯ รวมไปถึงการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดได้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก หลายช่องทาง เช่น การประกาศจัดซื้อจัดจ้าง กิจกรรมหรือโครงการที่ทำเพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ ฯลฯ สามารถเข้ามามีส่วนรวมในกิจกรรมต่าง ๆ ตรวจสอบความถูกต้องในการทำงานได้ ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงการทำงานด้วยความโปร่งใส และควรมีระบบการตรวจสอบภายใน มีการตรวจสอบความถูกต้องของรายงานบัญชีการเงินรวมทั้งข้อมูลต่าง ๆ ที่ผลิตโดยองค์กร เพื่อให้แน่ใจว่าทุกอย่างดำเนินไปตามแผนการทำงาน ผู้บริหารมีความมั่นคงในการบริหารจัดการองค์กรและผลประโยชน์ของประชาชน เปิดโอกาสให้สังคมตรวจสอบได้เมื่อมีข้อสงสัย ก่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดี ทำให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4) หลักความรับผิดชอบ (Responsiveness)

หลักความรับผิดชอบ ในบริบทของการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปฏิบัติงานโดยมีความตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ของตน มีความรับผิดชอบต่อท้องถิ่น เคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง ยอมรับทั้งผลดีและผลเสียที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน

การศึกษากระบวนการและผลของการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดผู้รับผิดชอบในการจัดการสิ่งแวดล้อมชัดเจน โดยหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง คือ กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม หน้าที่เกี่ยวกับ งานบริหาร งานธุรการ งานสุขาภิบาล งานสิ่งแวดล้อม งานสัตวแพทย์ งานศูนย์บริการสาธารณสุข และงานรักษาความสะอาด ซึ่งมีผู้อำนวยการเป็นหัวหน้าหน่วยงาน และมีพนักงานทั้งข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้าง ซึ่งหากดูโครงสร้างของหน่วยงานที่มีหน้าที่น่าจะเพียงพอในการปฏิบัติงาน แต่จากการสัมภาษณ์องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครส่วนใหญ่ พบว่า จากโครงสร้างดังกล่าวมีพนักงานราชการเพียงไม่กี่คน ส่วนใหญ่จะเป็นลูกจ้าง และข้าราชการในส่วนที่เป็นนักวิชาการด้านสาธารณสุข และด้านสิ่งแวดล้อมยังไม่เพียงพอ บางแห่งมีหัวหน้าหน่วยงานเพียงคนเดียว บางแห่งไม่มีหัวหน้าหน่วยงานมีแต่ลูกจ้าง ดังนั้น ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ความรู้ ความเข้าใจ ในการทำงาน และสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ดีและเป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสม ตามหลักวิชาการและกฎหมาย อาจจะขาดประสิทธิภาพ โดยผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 7 (7, 2566) ได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ว่า

“หลักความรับผิดชอบผู้บริหารองค์กรปกครอง ต้องเข้าใจหน้าที่ในการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชาแต่ละหน่วยงานในองค์กร โดยความรับผิดชอบของหน่วยงานนั้น ๆ อยู่บนพื้นฐานของระเบียบ ฯ ที่กำหนดไว้ก่อน บางครั้งการมอบหมายผู้รับผิดชอบซึ่งมิใช่งานของตนในการปฏิบัติงานที่ต้องอาศัยความรู้ความชำนาญเฉพาะด้าน อาจส่งผลต่อการปฏิบัติที่ขาดประสิทธิภาพและส่งผลต่อกำลังใจของผู้ปฏิบัติงาน หากแต่กิจกรรมหรืองานที่ทำให้สังคมหรือการแก้ปัญหาที่ซับซ้อนต้องบูรณาการร่วมกันก็ต้องกำหนดการรับผิดชอบร่วมกัน ดังนั้น หน้าที่ต้องตามมาด้วยความรับผิดชอบ และความชำนาญก็เกิดมาจากหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่เช่นกัน”

ส่วน ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 4 (4, 2566) ได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ว่า

“ความรับผิดชอบในองค์กรเป็นสิ่งสำคัญ คนในองค์กรจะต้องตระหนักในการทำหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุด เป็นเสมือนจิ๊กซอว์ที่สำคัญ คอยต่อ คอยเติมเต็ม ให้งานขององค์กรให้มีความสมบูรณ์ ดังนั้นหากคนในองค์กรมีความรับผิดชอบต่อภาระงานของตนเอง ก็จะทำให้องค์กรประสบความสำเร็จบรรลุเป้าหมายได้อย่างแน่นอน”

ในขณะเดียวกัน ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 2 (2, 2566) ได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ว่า

“ความรับผิดชอบในงาน การใช้คนให้ถูกต้องเหมาะสมกับภาระงานที่ทำและให้มีความรับผิดชอบ ซึ่งผู้บริหารจะให้ความสำคัญในการติดตามงาน และผู้ปฏิบัติงานมีหน้าที่ในการรายงานการปฏิบัติงานเป็นระยะ ๆ ไม่ว่าจะประสบผลสำเร็จหรือมีอุปสรรคในการปฏิบัติงาน”

ส่วน ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 11 (11, 2566) ได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ว่า

“การดำเนินงานให้เป็นไปตามพันธกิจขององค์กรที่กำหนดร่วมกัน การขับเคลื่อนปฏิบัติงานเป็นไปตามพันธกิจ ถือเป็นหลักความรับผิดชอบต่อองค์กร ทั้งผู้บริหารและบุคลากรทุกระดับ”

ขณะที่ ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 8 (8, 2566) ได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ว่า

“ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง เป็นจิตสำนึกของบุคคล ความเข้าใจเรื่องหน้าที่ต้องตามมาด้วยความรับผิดชอบ ทุกตำแหน่งหน้าที่คือฟันเฟืองขับเคลื่อนองค์กร อย่าคิดว่าความรับผิดชอบเป็นหน้าที่ผู้บริหารอย่างเดียว”

นอกจากนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 7 (7, 2566) ได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ว่า

“ความรับผิดชอบ เป็นหน้าที่หลักตั้งแต่ระดับผู้บริหารและผู้ใต้บังคับบัญชา บุคลากรต้องมีความรับผิดชอบในงานของตน เมื่อมีความขัดข้องควรรายงานผู้บังคับบัญชาเพื่อช่วยหาทางออก”

โดยสรุปความคิดเห็นต่อการใช้หลักความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่า ผู้บริหารองค์กรปกครองต้องเข้าใจหน้าที่ในการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชาแต่ละหน่วยงานในองค์กร โดยความรับผิดชอบของหน่วยงานนั้น ๆ อยู่บนพื้นฐานของระเบียบ ฯ ที่กำหนดไว้ก่อน บางครั้งการมอบหมายผู้รับผิดชอบซึ่งมิใช่งานของตนในการปฏิบัติงานที่ต้องอาศัยความรู้ความชำนาญเฉพาะด้าน อาจส่งผลต่อการปฏิบัติที่ขาดประสิทธิภาพและส่งผลต่อกำลังใจของผู้ปฏิบัติงาน หากแต่กิจกรรมหรืองานที่ทำให้สังคมหรือการแก้ปัญหาที่ซับซ้อนต้องบูรณาการร่วมกันก็ต้องกำหนดการรับผิดชอบร่วมกัน ดังนั้น หน้าที่ต้องตามมาด้วยความรับผิดชอบ และความชำนาญก็เกิดมาจากหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่เช่นกัน ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง เป็นจิตสำนึกของบุคคล ความเข้าใจเรื่องหน้าที่ต้องตามมาด้วยความรับผิดชอบ ทุกตำแหน่งหน้าที่คือฟันเฟืองขับเคลื่อนองค์กร อย่าคิดว่าความรับผิดชอบเป็นหน้าที่ผู้บริหารอย่างเดียว บุคลากรต้องมีความรับผิดชอบในงานของตน เมื่อมีความขัดข้องควรรายงานผู้บังคับบัญชาเพื่อช่วยหาทางออก

5) หลักการมีส่วนร่วม (Participation)

หลักการมีส่วนร่วม ในบริบทของการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและการตัดสินใน

เรื่อง สิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น เช่น การทำประชาคมให้ประชาชนผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียได้แสดงความคิดเห็น และสอบถาม รวมไปถึงการรับรู้ความเข้าใจ เป็นต้น

การศึกษากระบวนการและผลของการจัดการสิ่งแวดล้อมตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนมาก โดยยึดประโยชน์ส่วนรวมและความพึงพอใจของประชาชนเป็นหลัก โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมและการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในทุกระดับ เริ่มจากการทำประชาคมเพื่อสอบถามปัญหาความต้องการของประชาชนแล้วรวบรวมความคิดเห็นมาจัดทำเป็นโครงการ แผนงาน กิจกรรม ควบคู่ไปกับการตั้งงบประมาณแล้วบรรจุลงในแผนพัฒนาท้องถิ่น ทั้งแผนระยะ 1 ปี และแผนระยะ 4 ปีจนนำมาสู่แผนปฏิบัติการและการดำเนินการ รวมไปถึง กรณีการดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่เกี่ยวข้องก่อนการพิจารณาออกใบอนุญาตประกอบกิจการใดที่อาจก่อให้เกิดเหตุรำคาญหรือผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน ชุมชน หรือสิ่งแวดล้อม ให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่เกี่ยวข้อง พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 6 (6, 2566) ได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ว่า

“การมีส่วนร่วมของประชาชน สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว ถือเป็นสิ่งที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง การเปิดโอกาสประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ การร่วมแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของตนเอง การรับรู้การดำเนินการ การได้รับการแก้ไขหรือการนำปัญหาเข้าไปในแผนการพัฒนา รวมถึงการเข้าถึงข่าวสารความเคลื่อนไหวของหน่วยงาน เหล่านี้ล้วนนำมาซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนั้น ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินกิจกรรมใด ๆ นอกจากจะประสบความสำเร็จแล้วยังนำมาซึ่งความโปร่งใสในการบริหารงานด้วย”

ส่วน ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 10 (10, 2566) ได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ว่า

“ในการให้บริการสาธารณะของทุก ๆ กิจกรรมต้องการการมีส่วนร่วมของประชาชน ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับการเปิดโอกาส การประชาสัมพันธ์ การเผยแพร่ข่าวสารนำไปสู่การรับรู้ว่าเขาควรจะเข้ามามีส่วนร่วมหรือไม่ มีส่วนร่วมแล้วเขาได้ประโยชน์อย่างไร เช่น ในการทำงานด้านสิ่งแวดล้อมการรักษาความสะอาดเขาได้รับการบริการ ส่วนในพื้นที่สาธารณะได้เข้ามาทำประโยชน์ในพื้นที่ส่วนรวม ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการมีสิ่งแวดล้อมที่ดี เป็นต้น เหล่านี้นำมาสู่เครือข่ายในการทำงานเพื่อให้เกิดความยั่งยืน”

ในขณะเดียวกัน ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 5 (5, 2566) ได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ว่า

“การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นหลักสำคัญ ถ้าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำในสิ่งที่ประชาชนไม่เห็นด้วยก็ไม่ยั่งยืน ถ้ามุ่งแต่โครงการที่เป็นกิจกรรมขึ้นมา ปีหนึ่งไม่กี่เดือนเสร็จ พอจบโครงการก็จบหมด ไม่มีอะไรที่จะต่อยอดได้เลย”

นอกจากนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 7 (7, 2566) ได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ว่า

“การพัฒนาท้องถิ่นในปัจจุบัน การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหลักการที่มีความสำคัญมาก ในการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องส่งเสริมให้เกิดขึ้นให้ได้ อีกทั้ง

การมีส่วนร่วมเป็นรูปแบบของการประชาสัมพันธ์งานและการเปิดเผยข้อมูลให้ประชาชนได้รับทราบอีกด้วย และสิ่งสำคัญคือ การทำอย่างไรให้ผลจากการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นมีประโยชน์สูงสุดในการบริหารและการพัฒนา”

ซึ่งข้อมูลดังกล่าวสอดคล้องกับ ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 16 (16, 2566) ได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ว่า

“นอกจากการมีส่วนร่วมของชุมชนแล้ว การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายที่ร่วมมือกันจัดการสิ่งแวดล้อม เช่น วัด โรงเรียน โรงพยาบาล ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และภาคเอกชน การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมของเครือข่ายก็มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน”

นอกจากนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 17(17, 2566) ได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ว่า

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องคำนึงถึงความต้องการของประชาชนเป็นหลัก อะไรที่ชาวบ้านสนใจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะพิจารณาก่อน เพราะสิ่งที่ประชาชนสนใจมัน ต้องเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต อย่างเรื่องน้ำดื่ม-น้ำใช้ เรื่องความสะอาด การคมนาคม ไฟฟ้า เรื่องมลพิษ ฯลฯ ประชาชนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาก และเป็นพลังมวลชนที่ขับเคลื่อนการพัฒนาในการร่วมคิดร่วมทำ”

โดยสรุปความคิดเห็นต่อหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่า การเปิดโอกาสประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ การร่วมแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของตนเอง การรับรู้การดำเนินการ การได้รับการแก้ไขหรือการนำปัญหาเข้าไปในแผนการพัฒนาในการให้บริการสาธารณะ ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับการเปิดโอกาส การประชาสัมพันธ์ การเผยแพร่ข่าวสารนำไปสู่การรับรู้ว่าเขาควรจะเข้ามามีส่วนร่วมหรือไม่ มีส่วนร่วมแล้วเขาได้ประโยชน์อย่างไร เช่น ในการทำงานด้านสิ่งแวดล้อมการรักษาความสะอาดเขาได้รับการบริการ ส่วนในพื้นที่สาธารณะได้เข้ามาทำประโยชน์ในพื้นที่ส่วนรวม ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการมีสิ่งแวดล้อมที่ดี เป็นต้น อีกทั้งการมีส่วนร่วมเป็นรูปแบบของการประชาสัมพันธ์งานและการเปิดเผยข้อมูลให้ประชาชนได้รับทราบ และสิ่งสำคัญคือการทำอย่างไรให้ผลจากการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน ภาคีเครือข่ายที่ร่วมมือกันจัดการสิ่งแวดล้อม เช่น วัด โรงเรียน โรงพยาบาล ศูนย์กและภาคเอกชน เหล่านี้นำมาสู่การทำงานเพื่อให้เกิดความยั่งยืน

6) หลักความคุ้มค่า(Effectiveness and Efficiency)

หลักความคุ้มค่า ในบริบทของการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปฏิบัติงานโดยการบริหารจัดทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ใช้เวลาน้อย ผลงานมีความถูกต้องและเกิดประโยชน์สูงสุดทั้งต่อท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อม

การศึกษากระบวนการและผลของการจัดการสิ่งแวดล้อมตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครแสดงให้เห็นเด่นชัดในผลการดำเนินงานในรูปแบบโครงการต่าง ๆ เช่น ได้รับรางวัลในการประกวดโครงการต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งแสดงถึง

ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดการสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 1 (1, 2566) ได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ว่า

“หลักความคุ้มค่า การทำโครงการในแต่ละโครงการต้องให้ชาวบ้านได้รับประโยชน์สูงสุดเท่าที่จะทำได้ จึงจะมีความคุ้มค่ามากที่สุดของโครงการนั้น ประสิทธิภาพและประสิทธิผลความประหยัด คำนึงถึงขนาดของปัญหา หรือผู้ที่จะได้รับประโยชน์จากโครงการ การใช้จ่ายงบประมาณของทางราชการให้คุ้มค่าประหยัด เช่น มีมาตรการในการบำรุงรักษา วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องใช้ต่าง ๆ ให้พร้อมใช้งานตลอดเวลา การตรวจสอบความคุ้มค่าในการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมนี้ ถือว่าเป็นเรื่องสำคัญ”

ส่วน ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 10 (10, 2566) ได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ว่า

“การประเมินการทำงานของหน่วยงานในปัจจุบันนี้ ยึดหลักประสิทธิภาพและประสิทธิผลเป็นสำคัญ เพราะสามารถกำหนดตัวชี้วัดได้มีผลลัพธ์ให้เห็นเป็นรูปธรรม หน่วยงานต่าง ๆ จึงมุ่งการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลการจัดสรรทรัพยากรและการใช้ทรัพยากรให้น้อยแต่ได้ประโยชน์สูงสุดจึงจำเป็นต่อการทำงาน ขณะเดียวกันจะมุ่งแต่ปริมาณเพียงอย่างเดียวก็ไม่ได้ต้องคำนึงถึงคุณภาพของงานด้วย เช่น ลดการใช้วัตถุดิบแต่ใช้เวลาทำงานนานขึ้น คุณภาพไม่ได้ความพึงพอใจก็ลดลงแล้ว แบบนี้เราก็ไม่ถือว่ามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล”

ในขณะที่ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 3 (3, 2566) ได้แสดงความคิดเห็นว่า

“ ในการบริหารจัดการบนหลักของความคุ้มค่า การใช้การจ้างเหมาบริการแทนการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะจัดจ้างบุคคลในการจัดการมูลฝอยทั่วไปของจังหวัดสมุทรสาคร สามารถเปรียบเทียบให้เห็นได้ชัดในเรื่องความคุ้มค่า คือ แต่เดิมเรามีการจ้างพนักงานจัดเก็บมูลฝอยเองต่อรถจัดเก็บมูลฝอย 1 คัน เราต้องมีพนักงาน 3 – 4 คน ค่าจ้างต่อเดือนประมาณคร่าว ๆ ก็อยู่ที่ 40,000 บาท ยังไม่รวมค่าที่กำจัดมูลฝอยซึ่งราคาคิดเป็น 600 บาทต่อตัน เรามีรถจัดเก็บมูลฝอยกว่า 10 คัน ซึ่งวัน ๆ หนึ่งเรามีปริมาณขยะไม่ต่ำกว่า 20 ตัน ถ้ารวมกันคร่าว ๆ ยังไม่รวมค่าบำรุงรักษาซ่อมแซมรถ ค่าน้ำมัน ค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการขยะเราอยู่ที่ 7 – 8 แสนบาท ยังมีปัญหาอุปสรรคในการให้บริหารคนในการทำงานอีก ปัจจุบันนี้เมื่อเราใช้การจ้างเหมาบริการแทนการจัดจ้างก็เป็นการเปิดประมูลด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ได้ผู้รับจ้างในการจัดเก็บ ขน และนำขยะมูลฝอยไปกำจัดโดยคิดราคาต่อตัน ๆ ละหนึ่งร้อยกว่าบาท ถ้าในปริมาณขยะมูลฝอยที่เท่ากันเราเกิดประหยัดลงไปมาก ความมีประสิทธิภาพเราก็ประเมินจากการส่งมอบงานจ้างเราไม่ต้องบริหารคนที่เคยมีปัญหา ขาด ลาป่วย หรือลาออก ค่าน้ำมันรถ ค่าบำรุงรักษา รวมไปถึงกรณีที่ถ้ารถเกิดอุบัติเหตุมีการละเมิดทำให้มีการบาดเจ็บหรือเสียชีวิตการจ่ายค่าชดเชยบุคคลที่ได้รับการละเมิดไม่ว่าจะทรัพย์สินหรือชีวิต เหล่านี้เห็นได้ชัดเจนว่าการจัดการมีความคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลอย่างยิ่ง”

ซึ่งสอดคล้องกับ ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 14 (14, 2566) ได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ว่า

“ความคุ้มค่าถือเป็นหลักการสำคัญขององค์กร การรณรงค์ให้ทุกคนมีจิตสำนึกร่วมกันใช้วัสดุขององค์กรกันอย่างประหยัด การใช้วัสดุและครุภัณฑ์แล้วมีการดูแลบำรุงรักษา รู้จักการวางแผนการใช้อย่างประหยัด พยายามใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่ามากที่สุด ไม่ว่า น้ำ ไฟฟ้า กระดาษ หรือแม้แต่การใช้สอยงบประมาณ ก็จะต้องคำนึงถึงความคุ้มค่าเสมอ พยายามปลูกฝังจิตสำนึกให้

บุคลากรในหน่วยงานกระทำเป็นวัฒนธรรมองค์กร เนื่องจากความประหยัดสามารถช่วยลดต้นทุนขององค์กรได้ เมื่อต้นทุนขององค์กรต่ำก็ย่อมก่อให้เกิดความคุ้มค่ามากยิ่งขึ้น และยังสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพของคนในองค์กรด้วย ปัจจุบันในองค์กรก็จะมี ตลอดจนองค์กรก็มีแนวทางในการร่วมกันประหยัดอย่างเป็นรูปธรรมและทุกคนรับทราบและปฏิบัติได้อย่างทั่วถึง”

นอกจากนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 14 (14, 2566) ได้แสดงความคิดเห็นว่า

“สำหรับประเด็นการประหยัด ความคุ้มค่า การมีความรู้ ความเข้าใจดิจิตอลเทคโนโลยีอันนี้สำคัญมาก คือ ปัจจุบันนี้สังคมกำลังมุ่งสู่การประหยัด และการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เป็นต้นว่า การประหยัดกระดาษ ด้วยการนำเอาเทคโนโลยีมาสู่สังคมไร้กระดาษ หรือที่เรียกว่า Paperless ภาครัฐ ก็จะต้องเดินเข้าสู่เส้นทางของการประหยัดตรงนี้ด้วย ลดปริมาณขยะ ลดปริมาณกระดาษ ลดปริมาณการใช้หมึก รวมทั้งเครื่องถ่ายเอกสารให้ลดน้อยลงใช้เป็นระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์แทน การประหยัดเนื้อที่ในการเก็บเอกสารเป็นแฟ้มมีตู้เอกสารก็มีการเก็บด้วยระบบจัดการเอกสาร (Document Management System) ในรูปแบบดิจิทัลซึ่งเป็นกระบวนการหนึ่งในการเปลี่ยนผ่านสู่ Digital Transformation ซึ่งจะช่วยลดเวลาทำงานเอกสารให้เร็วยิ่งขึ้น และสามารถจัดการเอกสารผ่านระบบออนไลน์ได้จากทุกที่ทุกเวลา รวมถึงสามารถค้นหาเอกสารได้อย่างง่ายดาย และความปลอดภัยของเอกสาร (Document Security)

โดยสรุปความคิดเห็นต่อหลักความคุ้มค่าของประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่า การทำโครงการในแต่ละโครงการต้องให้ชาวบ้านได้รับประโยชน์สูงสุดเท่าที่จะทำได้ จึงจะมีความคุ้มค่ามากที่สุดของโครงการนั้น ประสิทธิภาพและประสิทธิผลความประหยัด คำนึงถึงขนาดของปัญหา หรือผู้ที่จะได้รับประโยชน์จากโครงการ การใช้จ่ายงบประมาณของทางราชการให้คุ้มค่าประหยัด เช่น มีมาตรการในการบำรุงรักษา วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องใช้ต่าง ๆ ให้พร้อมใช้งานตลอดเวลา การตรวจสอบความคุ้มค่าในการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมนี้ถือว่าเป็นเรื่องสำคัญ ตัวอย่างในการบริหารจัดการบนหลักของความคุ้มค่า เช่น การใช้การจ้างเหมาบริการในการจัดการมูลฝอยทั่วไปของจังหวัดสมุทรสาครสามารถเปรียบเทียบให้เห็นได้ชัดในเรื่องความคุ้มค่า คือ แต่เดิมเรามีการจ้างพนักงานจัดเก็บมูลฝอยเองต่อรถจัดเก็บมูลฝอย 1 คัน เราต้องมีพนักงาน 3 – 4 คน ค่าจ้างต่อเดือนประมาณคร่าว ๆ ก็อยู่ที่ 40,000 บาท ยังไม่รวมค่าที่กำจัดมูลฝอยซึ่งราคาคิดเป็น 600 บาทต่อตัน เรามีรถจัดเก็บมูลฝอยกว่า 10 คัน ซึ่งวัน ๆ หนึ่งเรามีปริมาณขยะไม่ต่ำกว่า 20 ตัน ถ้ารวมกันคร่าว ๆ ยังไม่รวมค่าบำรุงรักษาซ่อมแซมรถ ค่าน้ำมัน ค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการขยะเราอยู่ที่ 7 – 8 แสนบาท ยังมีปัญหาอุปสรรคในการให้บริหารคนในการทำงานอีก ปัจจุบันนี้เมื่อเราใช้การจ้างเหมาบริการแทนการจัดจ้างก็เป็นการเปิดประมูลด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ได้ผู้รับจ้างในการจัดเก็บ ขน และนำขยะมูลฝอยไปกำจัดโดยคิดราคาต่อตัน ๆ ละหนึ่งร้อยกว่าบาท ถ้าในปริมาณขยะมูลฝอยที่เท่ากันเราเกิดประหยัดลงไปมาก ความมีประสิทธิภาพเราก็ประเมินจากการส่งมอบงานจ้างเราไม่ต้องบริหารคนที่เคยมีปัญหา ขาด ลาป่วย หรือลาออก ค่าน้ำมันรถ ค่าบำรุงรักษา รวมไปถึงกรณีที่ถ้ารถเกิดอุบัติเหตุมีการละเมิดทำให้มีการบาดเจ็บหรือเสียชีวิตการจ่ายค่าชดเชยบุคคลที่ได้รับการละเมิดไม่ว่าจะทรัพย์สินหรือชีวิต เหล่านี้เห็นได้ชัดเจนว่าการจัดการมีความคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลอย่างยิ่ง

4.1.2 การใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อม (Environmental Management) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โดยหลักการพื้นฐานองค์กรของรัฐใดจะมีสิทธิในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด การให้อำนาจในการบริหารจัดการชุมชนหรือท้องถิ่นย่อมทำให้การพัฒนาและการแก้ไขปัญหาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นองค์กรที่ทำงานที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนตามที่กฎหมายกำหนดไว้หลายฉบับ ลำดับแรก คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 มาตรา 57 มาตรา 58 มาตรา 72 ที่กำหนดให้รัฐต้องอนุรักษ์ ฟื้นฟู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และจัดให้มีพื้นที่สาธารณะ อนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา ฟื้นฟู บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน การดำเนินการใดของรัฐหรือที่รัฐจะอนุญาตให้ผู้ใดดำเนินการ ถ้าการนั้นอาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ อนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดของประชาชนหรือชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง และ รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศให้เหมาะสมกับสภาพของพื้นที่ ลำดับที่สอง คือ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ในการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ใน มาตรา 16 (2) การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ (17) การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (18) การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย (27) การดูแลรักษาที่สาธารณะ ลำดับที่สาม คือ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม สารบัญญัติที่สำคัญในหมวดที่เกี่ยวข้องกับการอนามัยสิ่งแวดล้อม หมวด 3 การกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย หมวด 5 เหตุรำคาญ หมวด 6 การควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ หมวด 7 กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ และลำดับท้ายสุด คือ พระราชบัญญัติการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 หมวดที่ 1 การรักษาความสะอาดในที่สาธารณะและสถานสาธารณะ หมวดที่ 3 การจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย และหมวดที่ 4 การรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เชิงกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant) จำนวน 20 ท่าน เกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลและการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะ ด้านการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ด้านการดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ ผลการสัมภาษณ์มีดังต่อไปนี้

1) ด้านการรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะ

ด้านการรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะ ในบริบทของการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การดูแลการรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะให้เป็นไป

ตามพระราชบัญญัติการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 มาตรา 6 ถึง มาตรา 25

การศึกษากระบวนการและผลของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะ พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การจัดการสิ่งแวดล้อม มีการนำกฎหมายมาเป็นหลักและแนวทางในการปฏิบัติในการทำงาน หากแต่การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นด้านการรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะนั่นเป็นปัจจัยที่ทำให้ความสำเร็จที่ง่ายและเกิดความยั่งยืน โดยผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 1 (01, 2566) ให้สัมภาษณ์ว่า

“ด้านการรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะ ประชาชนต้องให้ความร่วมมือ ถ้าประชาชนมองว่าเป็นหน้าที่ของทางราชการอย่างเดียวความสำเร็จค่อนข้างยาก ทั้งนี้ทั้งนั้นภาคราชการก็ไม่ได้ปฏิเสธว่าที่ไม่ประสบความสำเร็จเพราะประชาชนไม่ให้ความร่วมมือ ประชาชนเขาดูอยู่ว่าเรามีความตั้งใจมากแค่ไหนถ้าเรามีความตั้งใจมากความร่วมมือมาเอง”

ส่วน ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 2 (02, 2566) ได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ ว่า

“ในด้านการรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเราต้องการให้ภาคประชาชน ภาคเอกชน เครือข่ายชุมชนและอาสาสมัคร (อถล.) ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมกิจกรรม ร่วมแสดงความคิดเห็น การแก้ไขปัญหา และร่วมกันรักษาสิ่งแวดล้อม แต่หากมีการฝ่าฝืนในหรือไม่ปฏิบัติตามก็คงต้องใช้หลักนิติธรรมเพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม”

ในขณะที่ ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 3 (03, 2566) ได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ ว่า

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรรณรงค์ให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วม ปลูกจิตสำนึกให้เห็นถึงความสำคัญของการรักษาความสะอาดในพื้นที่สาธารณะ การสร้างเครือข่ายในการเฝ้าระวังการลักลอบทิ้งขยะมูลฝอยในที่ทางสาธารณะ เพื่อการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องในเรื่องการรักษาความสะอาด โดยมีการประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงบทลงโทษหากพบว่ามีการกระทำผิด”

นอกจากนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 4 (04, 2566) ได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ ว่า

“ความคิดเห็นของประชาชนกับคำว่า ที่ทางสาธารณะ ในอดีตกับปัจจุบันแตกต่างกันในอดีตที่ทางสาธารณะ เช่น ถนน คูคลอง ฯลฯ ที่อยู่บริเวณหน้าบ้านเราชาวบ้านก็จักเก็บกวาดทำความสะอาดเองก่อน แต่ในปัจจุบันประชาชนคิดว่าเป็นหน้าที่ของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ จึงจะเห็นว่าต้องมีการออกกฎหมายเรื่องการรักษาความสะอาดมาบังคับใช้ ซึ่งเรื่องนี้เป็นเรื่องของจิตสำนึก การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมในเรื่องการไม่ทิ้งขยะข้างทาง การทิ้งขยะให้ลงถัง เราจะเห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีกิจกรรมรณรงค์เก็บขยะ ทำความสะอาดถนนหนทางซึ่งต้องใช้แรงงาน งบประมาณ และเวลา รวมไปถึงความเสี่ยงอันตรายจากอุบัติเหตุทางถนนได้”

ซึ่งสอดคล้องกับ ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 9 (09, 2566) ได้แสดงความคิดเห็นว่า

“หลักธรรมาภิบาลที่สำคัญ คือ หลักการมีส่วนร่วม ประชาชน เอกชน หน่วนราชการต่าง ๆ การสร้างการมีส่วนร่วมก็ต้องมีการจัดกิจกรรม ความต่อเนื่องของการจัดกิจกรรม การ

มอบประกาศเกียรติคุณให้กับผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่องเหล่านี้ เป็นต้น ซึ่งการรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะเป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่แล้ว การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนจะนำมาซึ่งความยั่งยืนในการดำเนินงานของเรา”

สอดคล้องกับ ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 12 (12, 2566) ได้แสดงความคิดเห็นว่า

“ในฐานะผู้ใหญ่บ้านและเป็นประธาน ทสม.ตำบลในเรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อม เราต้องเป็นตัวอย่างให้กับลูกบ้าน ในการทำกิจกรรมใด ๆ หรือปัญหาใด ๆ ในหมู่บ้าน มีงานวัด หรือโรงเรียนเราจะมีการประชุม ร่วมกันคิด เสนอความคิดเห็นว่าเราจะทำอย่างนี้ดีไหม ใครเห็นอย่างไรก็ให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมมาเป็นจิตอาสาช่วยกันร่วมกันทำประโยชน์ให้กับหมู่บ้าน ทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีโครงการหรือกิจกรรมใด ๆ เราก็จะให้ความร่วมมืออย่างนี้ทุก ๆ ครั้งไป ในปีที่ผ่านมา หมู่บ้านของเรา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ก็ได้รับรางวัลดีเด่นมาหลายเรื่องมันเป็นความภาคภูมิใจ อย่างเรื่องถนนปลอดถังขยะลูกบ้านเราก็เห็นว่าเราทำแล้วถนนหนทางในหมู่บ้านสะอาด ได้ประหยัดค่าจัดการขยะมูลฝอยเพราะปริมาณขยะที่ต้องทิ้งลดลง ขยะที่แยกแล้วเอามาแลกไข่ แลกน้ำมัน มันเกิดประโยชน์ก็ให้ความร่วมมือ”

และ ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 8 (08, 2566) ได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ ว่า

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจะต้องใช้หลักธรรมาภิบาลร่วมกันทั้ง 6 หลัก แต่หลักการมีส่วนร่วมถือเป็นหลักสำคัญลำดับแรก การได้รับความร่วมมือนำไปสู่การจัดการที่ยั่งยืน และหลักคุณธรรมในการทำความเข้าใจและร่วมหาแนวทางแก้ไขปัญหาในแต่ละครัวเรือน เช่น ร้านอาหารที่มีเศษอาหาร (ขยะเปียก) จำนวนมาก เราอาจหาชาวบ้านที่เลี้ยงหมู เลี้ยงปลารับเศษอาหารนั้นไปเป็นอาหารลดค่าอาหารหมูหรือปลา ร้านก็ได้แยกขยะเปียกที่จะทำให้ขยะเน่าเหม็นลดปริมาณขยะลง เราได้ผลการปฏิบัติงานที่เป็นไปตามนโยบาย โดยการนำหลักนิติธรรมมาใช้อาจเป็นลำดับหลังสุด”

สรุปความคิดเห็นต่อด้านการรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเราต้องการให้ภาคประชาชน ภาคเอกชน เครือข่ายชุมชนและอาสาสมัคร (อถล.) ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมกิจกรรม ร่วมแสดงความคิดเห็น การแก้ไขปัญหา และร่วมกันรักษาสิ่งแวดล้อม การสร้างการมีส่วนร่วมควรมีการจัดกิจกรรม ความต่อเนื่องของการจัดกิจกรรม การมอบประกาศเกียรติคุณให้กับผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมเหล่านี้ เป็นต้น ซึ่งการรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะเป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่แล้ว การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนจะนำมาซึ่งความยั่งยืน ถ้าประชาชนมองว่าเป็นหน้าที่ของทางราชการอย่างเดียวความสำเร็จค่อนข้างยาก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรรณรงค์ให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วม ปลูกจิตสำนึกให้เห็นถึงความสำคัญของการรักษาความสะอาดในพื้นที่สาธารณะ การสร้างเครือข่ายในการเฝ้าระวังการลักลอบทิ้งขยะมูลฝอยในที่ทางสาธารณะ เพื่อเฝ้าระวังและให้เบาะแสข้อมูลผู้กระทำความผิด และดำเนินการลงโทษให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

2) ด้านการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

ด้านการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ในบริบทของการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การจัดการมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 มาตรา 34/1 ถึง มาตรา 34/4 และพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 หมวดที่ 3 มาตรา 18 ถึง มาตรา 20

การศึกษากระบวนการและผลของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการจัดการมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลภายในท้องถิ่นของตนเอง หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบ คือ กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ซึ่งตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ท้องถิ่นจะมีการจัดการเอง มอบหมายให้หน่วยงานรัฐหรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่น หรือมีการจ้างเหมาบุคคลภายนอก (Out Source) โดยจะต้องหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด ซึ่งในปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครส่วนใหญ่จะใช้วิธีการจัดการมูลฝอยโดยการจ้างเหมาบุคคลภายนอก (Out Source) เพิ่มขึ้น มีการตราข้อบัญญัติ / เทศบัญญัติ เรื่อง การจัดการมูลฝอยทั่วไป เพื่อการบังคับใช้ในท้องถิ่นของตนเป็นไปตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 เช่นกัน โดยผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 1 (01, 2566) ให้สัมภาษณ์ว่า

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องคำนึงถึงความทันสมัยของเหตุการณ์บ้านเมืองในปัจจุบัน มีความเป็นธรรมและเป็นที่ยอมรับของสังคม ประชาชนก็พร้อมใจที่จะปฏิบัติตามเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับตนเอง และควรมีการออกเทศบัญญัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องพร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการร่างเทศบัญญัตินั้น ๆ”

สอดคล้องกับ ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 8 (08, 2566) ได้แสดงความคิดเห็นว่า

“การใช้หลักความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการแสดงความรับผิดชอบหากมีข้อร้องเรียนเรื่องมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล พร้อมดำเนินการแก้ไข และการป้องกันอาจต้องใช้หลักนิติธรรมเพื่อนำไปปฏิบัติและบังคับใช้ เช่น การออกข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง”

ส่วน ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 7 (07, 2566) ได้แสดงความคิดเห็นว่า

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจะต้องใช้หลักธรรมาภิบาลร่วมกันทั้ง 6 หลัก โดยเน้นหลักการมีส่วนร่วม และหลักคุณธรรมเช่นเดียวกับด้านการรักษาความสะอาดในที่ทางสาธารณะเพื่อนำไปสู่ความยั่งยืน ทั้งนี้ ก็ต้องนำหลักนิติธรรมมาใช้ในการออกข้อกำหนดหรือข้อบังคับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติหากมีการลักลอบนำขยะมาทิ้งในที่ทางสาธารณะ”

ขณะที่ ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 4 (04, 2566) ได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ ว่า

“ ในพื้นที่อำเภอบ้านแพ้วเป็นพื้นที่เกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ เรายังไม่พบการลักลอบทิ้งขยะ เราจะเน้นหลักการมีส่วนร่วม เช่น การมีกิจกรรมจิตอาสาพระราชทานร่วมกันทำความสะอาดสองข้างทางเป็นกิจกรรมหนึ่งที่สร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน และความต่อเนื่องของกิจกรรมเราอาจปรับตามความเหมาะสมตามบริบทของพื้นที่ การมีป้ายประชาสัมพันธ์ เช่น “คิดก่อนทิ้ง” ในเชิงสร้างสรรเพื่อการปลูกฝังจิตสำนึก และในส่วนของการบังคับใช้กฎหมายนั้นเราจะนำมาใช้หลังสุด”

สอดคล้อง ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 3 (03, 2566) ได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ ว่า

“การนำหลักธรรมาภิบาลในด้านนี้ก็จะมีลักษณะเช่นเดียวกับด้านการรักษาความสะอาดในที่ทางสาธารณะการส่งเสริม การบูรณาการ ภาคประชาชน ภาคเอกชน เครือข่ายและหน่วยราชการในพื้นที่ต้องเป็นไปอย่างต่อเนื่อง กรณีที่มีการลักลอบนำขยะมาทิ้งในที่ทางสาธารณะ การ

ได้รับเบาะแสจากเครือข่ายด้านสิ่งแวดล้อม ก็ต้องมีการนำหลักนิติธรรมมาบังคับใช้ รวมไปถึง หลักคุณธรรมในการมอบรางวัลให้กับเครือข่ายในการให้เบาะแส”

นอกจากนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 3 (03, 2566) ได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ ว่า

“ในด้านการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสิ่งสำคัญ แม้ว่าจะเป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ประชาชนก็ดูอยู่ว่าเรามีความตั้งใจแค่ไหน อาทิ เช่น การคัดแยกขยะท้องถิ่นทำได้มากน้อยแค่ไหน ต้องคัดแยกขนาดไหน ถึงอย่างไรคัดแยกขยะแล้วรถจัดเก็บขยะไปก็ยังมาเทรวมอยู่ดีซึ่งก็เป็นข้อเท็จจริงส่วนหนึ่ง แต่ถ้าคัดแยกแล้วรถจัดเก็บเขาไม่มารวมหรอกเพราะเขาเอาไปขายได้เป็นรายได้เสริมนอกจากเงินเดือน แต่ด้วยการทำงานที่ทำในช่วงกลางคืนหรือเช้ามืดชาวบ้านยังนอนอยู่จึงไม่เห็นการทำงาน ส่วนการที่เราจะมีการจัดซื้อถังแยกขยะแต่ละประเภท การซื้อรถขยะที่มีการคัดแยกภาครัฐเราก็ยังไม่มีงบประมาณขนาดนั้นและปัจจุบันนี้ในการการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลเรามีการจัดจ้างบริการบุคคลภายนอก (Out Source) เข้ามาทำให้บริหารจัดการมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในแง่ของงบประมาณและการจัดการบุคลากร”

สรุปความคิดเห็นต่อด้านการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่า ควรมีการจัดการมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลภายในท้องถิ่นของตน หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบ คือ กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ซึ่งตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ท้องถิ่นจะมีการจัดการเอง มอบหมายให้หน่วยงานรัฐหรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่น หรือมีการจ้างเหมาบุคคลภายนอก (Out Source) โดยจะต้องหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด ซึ่งในปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครส่วนใหญ่จะใช้วิธีการจัดการมูลฝอยโดยการจ้างเหมาบุคคลภายนอก (Out Source) เพิ่มขึ้น มีการตราข้อบัญญัติ / เทศบัญญัติ เรื่อง การจัดการมูลฝอยทั่วไป เพื่อการบังคับใช้ในท้องถิ่นของตนเป็นไปตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ควรจะต้องใช้หลักธรรมาภิบาลร่วมกันทั้ง 6 หลัก โดยเน้นหลักการมีส่วนร่วม และหลักคุณธรรมเพื่อนำไปสู่ความยั่งยืน ทั้งนี้ การนำหลักนิติธรรมมาใช้ในการออกข้อกำหนดหรือข้อบังคับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ หากพบการลักลอบนำขยะมาทิ้งในที่ทางสาธารณะ รวมทั้ง การส่งเสริม การบูรณาการ ทั้งภาคประชาชน ภาคเอกชน เครือข่ายและหน่วยราชการในพื้นที่ต้องเป็นไปอย่างต่อเนื่อง มีความเป็นธรรมและเป็นที่ยอมรับของสังคม ประชาชนก็พร้อมใจที่จะปฏิบัติตาม หากมีข้อร้องเรียนเรื่องมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลควรดำเนินการแก้ไข และบังคับใช้กฎหมาย

3) ด้านการดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามาร่วมรับรู้ตัดสินใจและนำเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาหรือการจัดกิจกรรมในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนรณรงค์ให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมและการปลูกจิตสำนึกให้เห็นถึงความสำคัญของการคุ้มครองดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและมีช่องทางในการรับเรื่องร้องเรียน”

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเราต้องต้องใช้หลักการมีส่วนร่วมให้หน่วยราชการอื่น ภาคประชาชน ภาคเอกชน เครือข่ายชุมชนและอาสาสมัคร (อถล.) ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วม

โครงการ/กิจกรรม ในการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาสิ่งแวดล้อม ส่วนการใช้หลักนิติธรรมในการดำเนินงานด้านนี้อาจมีกฎหมายหลายฉบับ หลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอาจทำให้มีความซับซ้อนในการดำเนินงาน”

“ ในด้านการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องระมัดระวังในการใช้จ่ายงบประมาณเนื่องจากอาจจะมีหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่โดยตรง ได้แก่ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดอาจเป็นการบูรณาการจัดกิจกรรมและท้องถิ่นนำประชาชนเข้าร่วมกิจกรรม ส่วนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถ้าจะมีการใช้จ่ายงบประมาณด้านนี้มีแนวทางที่จะต้องนำเข้าโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) ก่อน ซึ่งโครงการดังกล่าว ฯ อาจเป็นเรื่องการอนุรักษ์พันธ์พืช สัตว์ ปราชญ์ชาวบ้าน สมุนไพรประจำถิ่น รวมไปถึงประเพณีและวัฒนธรรมพื้นที่”

“ในพื้นที่อำเภอบ้านแพ้วเป็นพื้นที่เกษตรกรรมในการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หลักการมีส่วนร่วมก็ยังถือเป็นหลักการสำคัญ การมีเครือข่ายเฝ้าระวังด้านสิ่งแวดล้อม หากเป็นการใช้งบประมาณก็ต้องคำนึงถึงหลักความคุ้มค่าและที่สำคัญที่สุดคือหน่วยงานที่มีภารกิจหลัก เช่น แม่น้ำ คูคลองสาธารณะ ฯลฯ อาจจะต้องมีการประสานหน่วยงานชลประทานและกรมเจ้าท่า เพื่อป้องกันการใช้งบประมาณซ้ำซ้อนกัน”

“ด้วยความแตกต่างของพื้นที่รับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสาคร เป็นต้นว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนึ่งซึ่งเป็นเขตชุมชนเมืองจะไม่มีพื้นที่ ๆ เป็นป่าไม้ ต้นไม้ก็แทบจะไม่มีเลย ส่วนอีกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนึ่ง มีพื้นที่ติดชายทะเล พื้นที่ติดทะเลจะมีป่าชายเลนที่เราจะต้องมีการอนุรักษ์ คุ้มครองพืชหรือสัตว์น้ำที่กำลังจะสูญหายไป เช่น ต้นแสม ต้นลำพู ต้นขลู่ รวมไปถึงปลาวาฬบลูด้า ซึ่งในการดำเนินงานหลักก็เป็นหน้าที่ของสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ดังนั้นในการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจเป็นการบูรณาการในการทำงานร่วมกัน”

“ด้านการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในฐานะที่เป็นผู้นำชุมชน เป็นประธานเครือข่ายด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งในตำบลเราก็มีอยู่ทุกหมู่บ้าน หลักของความรับผิดชอบและการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสิ่งที่สำคัญ ถ้าเกิดปัญหาในด้านสิ่งแวดล้อมเราต้องมีการประชุมว่าเกิดปัญหาอะไร จะมีแนวทางการแก้ไขอย่างไร หรือเชิญองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เรามาร่วมรับฟังปัญหาและหาแนวทางแก้ไขให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมคงอยู่กับเราไปยังลูกหลานต่อไป”

“ด้วยโครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเรายังไม่ค่อยทันสมัย โครงสร้างของงานจัดการสิ่งแวดล้อม งานกำจัดสิ่งปฏิกูลมูลฝอย งานบำบัดน้ำเสียไปอยู่ที่กองช่าง ในงานสุขาภิบาลซึ่งจริง ๆ แล้ว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเราไปล้อมาจากหน่วยงานหลัก เช่น ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมโยธาธิการและผังเมือง กรมควบคุมมลพิษ อย่างที่กล่าวมานอกจากปัญหาเรื่องโครงสร้างและหน้าที่แล้วการใช้จ่ายงบประมาณก็เช่นเดียวกัน อีกทั้งหากเรามองในแง่ของความเพียงพอในงบประมาณที่รัฐบาลจัดสรรให้จังหวัดสมุทรสาครเพียง 10 % จากรายได้ที่สี่แสนล้านบาท

ต่อปี ถือเป็นการคืนงบประมาณกลับมาให้จังหวัดสมุทรสาครน้อยกว่าการที่เรามีกิจกรรมทางเศรษฐกิจมากย่อมส่งผลต่อการจัดการมลพิษที่ย่อมมีมากตามไปด้วย จังหวัดสมุทรสาครมีโรงงานกว่า 7,000 แห่ง เงินงบประมาณที่จัดสรรลงมาในการจัดการมลพิษทางดิน น้ำเสีย อากาศยังไม่พอเลย เรื่องการจัดการขยะมูลฝอยเราจะเห็นว่า ในจังหวัดไกล ๆ การมีสถานที่กำจัดขยะที่มีระบบดีมากเลยมูลค่าหลายร้อยล้านแต่จังหวัดนั้นมีขยะมูลฝอยนิดเดียว แต่จังหวัดสมุทรสาครที่มีปริมาณขยะมูลฝอยมากเนื่องจากมีแรงงานทั้งคนไทยเองและต่างด้าวที่อพยพเข้ามาหางานทำอยู่ในจังหวัดเรารวมกับประชากรในจังหวัดเองก็เกือบล้านคนยังหามีสถานที่กำจัดขยะที่มีคุณภาพของรัฐไม่ได้เลย”

สรุปความคิดเห็นต่อด้านการดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่า ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามาร่วมรับรู้ ตัดสินใจและเสนอความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหา รณรงค์และการปลูกจิตสำนึกให้เห็นถึงความสำคัญของการคุ้มครองดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม รวมทั้งมีช่องทางในการรับเรื่องร้องเรียน ในด้านการคุ้มครอง ดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในส่วนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องระมัดระวังในการใช้จ่ายงบประมาณเนื่องจากอาจจะมีหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่โดยตรง ได้แก่ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หากเป็นการใช้งบประมาณก็ต้องคำนึงถึงหลักความคุ้มค่าและที่สำคัญที่สุดคือ หน่วยงานที่มีภารกิจหลัก เช่น แม่น้ำ คูคลองสาธารณะ ฯลฯ อาจจะต้องมีการประสานหน่วยงานชลประทานและกรมเจ้าท่า เพื่อป้องกันการใช้งบประมาณซ้ำซ้อนกัน ประกอบกับ ความแตกต่างของพื้นที่รับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสาครเป็นเขตชุมชนเมืองจะไม่มีพื้นที่ ๆ เป็นป่าไม้ ต้นไม้ก็แทบจะไม่มีเลย ส่วนอีกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนึ่ง มีพื้นที่ติดชายทะเล พื้นที่ติดทะเลจะมีป่าชายเลนที่เราจะต้องมีการอนุรักษ์ คุ้มครองพืชหรือสัตว์น้ำที่กำลังจะสูญหายไป เช่น ต้นแสม ต้นลำพู ต้นขลู่ รวมไปถึงปลาวาฬบลูด้า ดังนั้นในการดำเนินงานก็เป็นหน้าที่ของหน่วยงานหลักองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจเป็นการบูรณาการในการทำงานร่วมกัน ความเพียงพอในงบประมาณที่รัฐบาลจัดสรรให้จังหวัดสมุทรสาครเพียง 10 % จากรายได้ที่สี่แสนล้านบาทต่อปี ถือเป็นการคืนงบประมาณกลับมาให้จังหวัดสมุทรสาครน้อยกว่าการที่เรามีกิจกรรมทางเศรษฐกิจมากย่อมส่งผลต่อการจัดการมลพิษที่ย่อมมีมากตามไปด้วย จังหวัดสมุทรสาครมีโรงงานกว่า 7,000 แห่ง เงินงบประมาณที่จัดสรรลงมาในการจัดการมลพิษทางดิน น้ำเสีย อากาศยังไม่พอเลย เรื่องการจัดการขยะมูลฝอยเราจะเห็นว่า ในจังหวัดไกล ๆ การมีสถานที่กำจัดขยะที่มีระบบดีมากเลยมูลค่าหลายร้อยล้านแต่จังหวัดนั้นมีขยะมูลฝอยนิดเดียว แต่จังหวัดสมุทรสาครที่มีปริมาณขยะมูลฝอยมากเนื่องจากมีแรงงานทั้งคนไทยเองและต่างด้าวที่อพยพเข้ามาหางานทำอยู่ในจังหวัดเรารวมกับประชากรในจังหวัดเองก็เกือบล้านคนยังหามีสถานที่กำจัดขยะที่มีคุณภาพของรัฐไม่ได้เลย

4) ด้านการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ

ด้านการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ ในบริบทของการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การควบคุมกิจการที่เป็นไปตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 หมวดที่ 7 กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ มาตรา 31 ถึง มาตรา 32 ซึ่งกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ หมายถึง กิจการที่มีกรรมวิธีการผลิตที่ก่อให้เกิดมลพิษหรือสิ่งที่ทำให้เกิดโรคที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณข้างเคียงไม่ว่าจะเป็นมลพิษทาง

อากาศ ทางน้ำ ทางเสียง แสง ความร้อน ความสั่นสะเทือน รังสี ฝุ่นละออง เขม่า เถ้า ฯลฯ ปัจจุบันกระบวนการผลิตสินค้าหรือบริการก่อให้เกิดมลพิษหรือของเสียจากกระบวนการผลิตหรือการให้บริการมากขึ้น ซึ่งหากไม่มีการป้องกันหรือควบคุมดูแลสถานประกอบกิจการให้เหมาะสมย่อมมีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนที่อยู่อาศัยบริเวณใกล้เคียงหรือผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบกิจการ

การศึกษากระบวนการและผลของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการตราข้อบัญญัติ / เทศบัญญัติ เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เพื่อการบังคับใช้ในท้องถิ่นของตนเป็นไปตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 ซึ่งกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพมี 13 ประเภท 142 กิจการ โดยผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 2 (02, 2566) ได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ว่า

“ในด้านนี้ควรหลักความรับผิดชอบ และหลักนิติธรรมสำคัญมาเป็นลำดับต้น ๆ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการออกข้อบัญญัติการควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการดำเนินการตรวจสอบ ติดตามสถานประกอบการที่ได้รับอนุญาติให้ปฏิบัติข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้น ๆ และตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง”

ซึ่ง ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 8 (08, 2566) ได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ว่า

“ในด้านการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการนี้ มีความเห็นว่า หลักธรรมาภิบาลที่เราจะนำมาก็ต้องสัมพันธ์กับกระบวนงาน ในการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการก่อนการพิจารณาออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการ ฯ ต้องมีการเปิดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่เกี่ยวข้องก็เป็นการนำหลักการมีส่วนร่วม ในเรื่องกระบวนการในการผลิตของสถานประกอบการก็ต้องมีการแสดงข้อเท็จจริงในกระบวนการผลิตว่ามีมลพิษใดเกิดขึ้นและมีมาตรการกำจัดมลพิษอย่างไรสถานประกอบการต้องอธิบายให้ชาวบ้านเข้าใจเกิดความโปร่งใส และหากมีข้อร้องเรียนจากชาวบ้านว่าได้รับผลกระทบ ทั้งเจ้าหน้าที่ก็ต้องนำข้อร้องเรียนเข้าสู่กระบวนการแก้ไขผลกระทบโดยมิชักช้า ทั้งนี้อยู่บนฐานของความรับผิดชอบ”

ขณะที่ ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 11 (11, 2566) ได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ว่า

“ด้านการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีการออกข้อบังคับ นำระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้องมาเป็นหลักในการปฏิบัติก่อนเสมอ กรณีที่เกิดข้อร้องเรียนว่าส่งผลกระทบถ้ามีความซับซ้อนในกระบวนการแก้ไขอาจต้องมีการประสานหน่วยงานหลัก เช่น สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด สำนักงานสิ่งแวดล้อมจังหวัด ฯลฯ ที่มีบุคลากรที่เชี่ยวชาญในการร่วมแก้ไขปัญหา”

นอกจากนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 20 (20, 2566) ได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ว่า

ส่วน ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 14 (14, 2566) ได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ว่า

“ด้านการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องนำหลักนิติธรรมก่อน โดยหลักคุณธรรมนำมาใช้ในการตรวจแนะนำและแก้ไขที่สำคัญ คือ ผู้ประกอบการควรมีจิตสำนึกและตระหนักเช่นกัน”

ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 19 (19, 2566) ได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ว่า

“ในด้านการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ หลักนิติธรรมจะเป็นหลักการสำคัญ การจะพิจารณาออกใบอนุญาตนั้นอาจเป็นลำดับท้าย ๆ แล้ว การอนุญาตก่อสร้างก็ต้องเป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องก่อนว่ามีข้อจำกัดหรือไม่ ส่วนกรณีที่พบว่าก่อมลพิษเกิดข้อร้องเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ควรดำเนินตรวจสอบและมีคำแนะนำในการแก้ไขด้วยหลักความโปร่งใส ด้วยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการที่มาจากหลายภาคส่วน หรือไตรภาคี”

สรุปความคิดเห็นด้านการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่า ในด้านนี้ควรหลักความรับผิดชอบ และหลักนิติธรรมสำคัญมาเป็นลำดับต้น ๆ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการออกข้อบัญญัติการควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการดำเนินการตรวจสอบ ติดตามสถานประกอบการที่ได้รับอนุญาติให้ปฏิบัติข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้น ๆ และตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ในการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการก่อนการพิจารณาออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการ ฯ ควรมีการเปิดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่เกี่ยวข้องเรื่องกระบวนการในการผลิตของสถานประกอบการก็ต้องมีการแสดงข้อเท็จจริงในกระบวนการผลิตว่ามีมลพิษใดเกิดขึ้นและมีมาตรการกำจัดมลพิษอย่างไรสถานประกอบการต้องอธิบายให้ชาวบ้านเข้าใจ และหากมีข้อร้องเรียนจากชาวบ้านว่าได้รับผลกระทบ ทั้งเจ้าหน้าที่ก็ต้องนำข้อร้องเรียนเข้าสู่กระบวนการแก้ไขผลกระทบโดยมิชักช้า

จากผลการสัมภาษณ์ที่กล่าวไปแล้วข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ได้มีการจัดการสิ่งแวดล้อมที่สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 หลัก ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า โดยสามารถสรุปผลการศึกษาได้ ดังแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) การใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

หลักธรรมาภิบาล	ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)
หลักนิติธรรม	โดยสรุปความคิดเห็นต่อการใช้หลักนิติธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่า มีการดำเนินงานให้เป็นไปตามกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ ได้แก่ พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ยังมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องในส่วนของสิ่งแวดล้อมที่ให้อำนาจไว้ เช่น พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

หลักธรรมาภิบาล	ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)
	พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560 ในการจัดบริการสาธารณะ เช่น การให้บริการรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะ การกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย การควบคุมกิจการ มีการตรากฎหมายที่ออกมาควบคุม การจัดการ การดำเนินการ รวมทั้งการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการให้บริการ โดยอยู่บนพื้นฐาน
หลักคุณธรรม	การมีส่วนร่วมของประชาชน และมีความเหมาะสมของพื้นที่ การออกกฎระเบียบและการใช้บังคับกฎระเบียบ ควรให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ปรับให้สอดคล้องกับยุคสมัย และมีการบังคับใช้อย่างจริงจัง และต้องใช้วิจารณญาณที่ดีพิจารณาตามหลักการและความจำเป็น และที่สำคัญจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความมีคุณธรรมโดยสรุปความคิดเห็นต่อการใช้หลักคุณธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่า เป็นสิ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใกล้ชิดกับประชาชนที่สุด ในการดำเนินการใด ๆ ควรนำหลักคุณธรรมมาใช้ก่อนเสมอ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงาน และยังเป็นพื้นฐานสำคัญของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถ้าผู้บริหารไม่มีคุณธรรมในการปกครอง ลูกบ้านหรือผู้ใต้ปกครองก็ไม่เชื่อฟังหรือเคารพนับถือ หรือถ้าเป็นการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน หากไม่มีความเอื้อเฟื้อ ขาดความชัดเจน ขาดความจริงใจ และขาดความเสมอภาคก็เช่นกัน การมีกิจกรรมที่เน้นสร้างคุณธรรมในสังคม เพื่อเป็นแบบอย่างและการกระตุ้นให้สังคมได้มีกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง การนำหลักคุณธรรมมาบริหารองค์กรควบคู่ไปกับกฎหมาย ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ยึดหลักความถูกต้องดีงามในระดับที่ประชาชนและสังคมพอใจเพื่อความสุขของประชาชน ยกตัวอย่างเช่น กรณีเมื่อเกิดข้อร้องเรียนต่าง ๆ ควรนำหลักคุณธรรมมาใช้มีการอธิบาย ทำความเข้าใจ การมีทางออกในการแก้ไขปัญหานั้น ๆ ก่อนที่จะมีการนำกฎหมายมาบังคับใช้ ก็จะนำมาซึ่งการแก้ไขปัญหาได้อย่างยั่งยืน มีแนวทางในการปฏิบัติตนและปฏิบัติงานแก่เจ้าหน้าที่ในความถูกต้อง มีความรับผิดชอบ มีการอำนวยความสะดวกให้บริการด้วยความรวดเร็ว มีอัธยาศัยอันดี และไม่เลือกปฏิบัติเป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยมีใช้ดุลยพินิจอย่างเหมาะสม ไม่โอนอ่อนตามอิทธิพลใด ๆ ย่อมนำมาซึ่งความความสุขและความเชื่อมั่นของประชาชน

หลักธรรมาภิบาล	ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)
หลักความโปร่งใส	โดยสรุปความคิดเห็นต่อการใช้หลักความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่า ผู้บริหารควรมีนโยบายหรือส่งเสริมค่านิยมในการปฏิบัติงานเพื่อสร้างความเชื่อมั่น เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานในขั้นตอนต่างๆ ของหน่วยงาน เช่น การร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมวางแผน/จัดทำแผนงาน ร่วมดำเนินการ และร่วมติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานของหน่วยงาน เช่น แผนพัฒนาองค์กร แผนการดำเนินงาน ฯลฯ รวมไปถึงการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดได้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก หลายช่องทาง เช่น การประกาศจัดซื้อจัดจ้าง กิจกรรมหรือโครงการที่ทำเพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ ฯลฯ สามารถเข้ามามีส่วนรวมในกิจกรรมต่าง ๆ ตรวจสอบความถูกต้องในการทำงานได้ ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงการทำงานด้วยความโปร่งใส และควรมีระบบการตรวจสอบภายใน มีการตรวจสอบความถูกต้องของรายงานบัญชีการเงินรวมทั้งข้อมูลต่าง ๆ ที่ผลิตโดยองค์กร เพื่อให้แน่ใจว่าทุกอย่างดำเนินไปตามแผนการทำงาน ผู้บริหารมีความมั่นคงในการบริหารจัดการองค์กรและผลประโยชน์ของประชาชน เปิดโอกาสให้สังคมตรวจสอบได้เมื่อมีข้อสงสัย ก่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดี ทำให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
หลักความรับผิดชอบ	โดยสรุปความคิดเห็นต่อการใช้หลักความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่า ผู้บริหารองค์กรปกครองต้องเข้าใจหน้าที่ในการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชาแต่ละหน่วยงานในองค์กร โดยความรับผิดชอบของหน่วยงานนั้น ๆ อยู่บนพื้นฐานของระเบียบ ฯ ที่กำหนดไว้ก่อน บางครั้งการมอบหมายผู้รับผิดชอบซึ่งมิใช่งานของตนในการปฏิบัติงานที่ต้องอาศัยความรู้ความชำนาญเฉพาะด้าน อาจส่งผลต่อการปฏิบัติที่ขาดประสิทธิภาพและส่งผลต่อกำลังใจของผู้ปฏิบัติงาน หากแต่กิจกรรมหรืองานที่ทำให้สังคมหรือการแก้ปัญหาที่ซับซ้อนต้องบูรณาการร่วมกันก็ต้องกำหนดการรับผิดชอบร่วมกัน ดังนั้น หน้าที่ต้องตามมาด้วยความรับผิดชอบ และความชำนาญก็เกิดมาจากหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่เช่นกัน ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง เป็นจิตสำนึกของบุคคล ความเข้าใจเรื่องหน้าที่ต้องตามมา
หลักความรับผิดชอบ(ต่อ)	ด้วยความรับผิดชอบ ทุกตำแหน่งหน้าที่คือฟันเฟืองขับเคลื่อนองค์กร อย่าคิดว่าความรับผิดชอบเป็นหน้าที่ผู้บริหารอย่างเดียว บุคลากรต้องมีความรับผิดชอบในงานของตน เมื่อมีความขัดข้องควรรายงานผู้บังคับบัญชาเพื่อช่วยหาทางออก

หลักธรรมาภิบาล	ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)
หลักการมีส่วนร่วม	โดยสรุปความคิดเห็นต่อหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่า การเปิดโอกาสประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ การร่วมแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของตนเอง การรับรู้การดำเนินการ การได้รับการแก้ไขหรือการนำปัญหาเข้าไปในแผนการพัฒนาในการให้บริการสาธารณะ ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับการเปิดโอกาส การประชาสัมพันธ์ การเผยแพร่ข่าวสารนำไปสู่การรับรู้ว่าเขาควรจะเข้ามามีส่วนร่วมหรือไม่ มีส่วนร่วมแล้วเขาได้ประโยชน์อย่างไร เช่น ในการทำงานด้านสิ่งแวดล้อมการรักษาความสะอาดเขาได้รับการบริการ ส่วนในพื้นที่สาธารณะได้เข้ามาทำประโยชน์ในพื้นที่ส่วนรวม ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการมีสิ่งแวดล้อมที่ดี เป็นต้น อีกทั้งการมีส่วนร่วมเป็นรูปแบบของการประชาสัมพันธ์งานและการเปิดเผยข้อมูลให้ประชาชนได้รับทราบ และสิ่งสำคัญคือ การทำอย่างไรให้ผลจากการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน ภาคีเครือข่ายที่ร่วมมือกันจัดการสิ่งแวดล้อม เช่น วัด โรงเรียน โรงพยาบาล ศูนย์กและภาคเอกชน เหล่านี้นำมาสู่การทำงานเพื่อให้เกิดความยั่งยืน
หลักความคุ้มค่า	โดยสรุปความคิดเห็นต่อหลักความคุ้มค่าของประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่า การทำโครงการในแต่ละโครงการต้องให้ชาวบ้านได้รับประโยชน์สูงสุดเท่าที่จะทำได้ จึงจะมีความคุ้มค่ามากที่สุดของโครงการนั้น ประสิทธิภาพและประสิทธิผลความประหยัด คำนึงถึงขนาดของปัญหา หรือผู้ที่จะได้รับประโยชน์จากโครงการการใช้จ่ายงบประมาณของทางราชการให้คุ้มค่าประหยัด เช่น มีมาตรการในการบำรุงรักษา วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องใช้ต่าง ๆ ให้พร้อม
หลักความคุ้มค่า (ต่อ)	ใช้งานตลอดเวลา การตรวจสอบความคุ้มค่าในการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมนี้ ถือว่าเป็นเรื่องสำคัญ ตัวอย่างในการบริหารจัดการบนหลักของความคุ้มค่า เช่น การใช้การจ้างเหมาบริการในการจัดการมูลฝอยทั่วไปของจังหวัดสมุทรสาครสามารถเปรียบเทียบให้เห็นได้ชัดในเรื่องความคุ้มค่า คือแต่เดิมเรามีการจ้างพนักงานจัดเก็บมูลฝอยเองต่อรถจัดเก็บมูลฝอย 1 คัน เราต้องมีพนักงาน 3 – 4 คน ค่าจ้างต่อเดือนประมาณคร่าว ๆ ก็อยู่ที่ 40,000 บาท ยังไม่รวมค่าที่กำจัดมูลฝอยซึ่งราคาคิดเป็น 600 บาทต่อตัน เรามีรถจัดเก็บมูลฝอยกว่า 10 คัน ซึ่งวัน ๆ หนึ่งเรามีปริมาณขยะไม่ต่ำกว่า 20 ตัน ถ้ารวมกันคร่าว ๆ ยังไม่รวมค่าบำรุงรักษาซ่อมแซมรถ ค่าน้ำมัน ค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการขยะ

หลักธรรมาภิบาล	ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)
	เราอยู่ที่ 7 – 8 แสนบาท ยังมีปัญหาอุปสรรคในการให้บริหารคนในการทำงานอีก ปัจจุบันนี้เมื่อเราใช้การจ้างเหมาบริการแทนการจัดจ้างก็เป็นการเปิดประมูลด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ได้ผู้รับจ้างในการจัดเก็บ ขน และนำขยะมูลฝอยไปกำจัดโดยคิดราคาต่อตัน ๆ ละหนึ่งร้อยกว่าบาท ถ้าในปริมาณขยะมูลฝอยที่เท่ากันเราเกิดประหยัดลงไปมาก ความมีประสิทธิภาพเราก็ประเมินจากการส่งมอบงานจ้าง เราไม่ต้องบริหารคนที่เคยมีปัญหา ขาด ลาป่วย หรือลาออก ค่าน้ำมันรถ ค่าบำรุงรักษา รวมไปถึงกรณีที่ถ้ารถเกิดอุบัติเหตุมีการละเมิดทำให้มีการบาดเจ็บหรือเสียชีวิตการจ่ายค่าชดเชยบุคคลที่ได้รับการละเมิดไม่ว่าจะทรัพย์สินหรือชีวิต เหล่านี้เห็นได้ชัดเจนว่าการจัดการมีความคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลอย่างยิ่ง

การจัดการสิ่งแวดล้อม	ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)
ด้านการรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะ ในบริบทของการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การดูแลการรักษาความสะอาดที่และทางสาธารณะให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 มาตรา 6 ถึง มาตรา25	สรุปความคิดเห็นต่อด้านการรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเราต้องการให้ภาคประชาชน ภาคเอกชน เครือข่ายชุมชนและอาสาสมัคร (อถล.) ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมกิจกรรม ร่วมแสดงความคิดเห็น การแก้ไขปัญหา และร่วมกันรักษาสิ่งแวดล้อม การสร้างการมีส่วนร่วมควรมีการจัดกิจกรรม ความต่อเนื่องของการจัดกิจกรรม การมอบประกาศเกียรติคุณให้กับผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมเหล่านี้ เป็นต้น ซึ่งการรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะเป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่แล้ว การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนจะนำมาซึ่งความยั่งยืน ถ้าประชาชนมองว่าเป็นหน้าที่ของทางราชการอย่างเดียวความสำเร็จค่อนข้างยาก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรรณรงค์ให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วม ปลูกจิตสำนึกให้เห็นถึงความสำคัญของการรักษาความสะอาดในพื้นที่สาธารณะ การสร้างเครือข่ายในการเฝ้าระวังการลักลอบทิ้งขยะมูลฝอยในที่ทางสาธารณะ เพื่อเฝ้าระวังและให้เบาะแสข้อมูลผู้กระทำความผิด และดำเนินการลงโทษให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
ด้านการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ในบริบทของการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การจัดการมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีการจัดการมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลภายในท้องถิ่นของตน หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบ คือ กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ซึ่งตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ท้องถิ่นจะมีการจัดการเอง มอบหมายให้
พ.ศ. 2535 มาตรา 34/1 ถึง มาตรา 34/4 และพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 หมวดที่ 3 มาตรา 18 ถึง มาตรา 20	หน่วยงานรัฐหรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่น หรือมีการจ้างเหมาบุคคลภายนอก (Out Source) โดยจะต้องหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด ซึ่งในปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

	ส่วนใหญ่จะใช้วิธีการจัดการมูลฝอยโดยการจ้างเหมาบุคคลภายนอก (Out Source) เพิ่มขึ้น มีการตราข้อบัญญัติ / เทศบัญญัติ เรื่อง การจัดการมูลฝอยทั่วไป เพื่อการบังคับใช้ในท้องถิ่นของตนเป็นไปตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ควรจะต้องใช้หลักธรรมาภิบาลร่วมกันทั้ง 6 หลัก โดยเน้นหลักการมีส่วนร่วม และหลักคุณธรรมเพื่อนำไปสู่ความยั่งยืน ทั้งนี้ การนำหลักนิติธรรมมาใช้ในการออกข้อกำหนดหรือข้อบังคับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ หากพบการลักลอบนำขยะมาทิ้งในที่ทางสาธารณะ รวมทั้ง การส่งเสริม การบูรณาการ ทั้งภาคประชาชน ภาคเอกชน เครือข่ายและหน่วยราชการในพื้นที่ต้องเป็นไปอย่างต่อเนื่อง มีความเป็นธรรมและเป็นที่ยอมรับของสังคม ประชาชนก็พร้อมใจที่จะปฏิบัติตาม หากมีข้อร้องเรียนเรื่องมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ควรดำเนินการแก้ไข และบังคับใช้กฎหมาย
ด้านการดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	สรุปความคิดเห็นต่อด้านการดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่า ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามาร่วมรับรู้ ตัดสินใจและเสนอความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหา
ด้านการดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ต่อ)	รณรงค์และการปลูกจิตสำนึกให้เห็นถึงความสำคัญของการคุ้มครองดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม รวมทั้งมีช่องทางในการรับเรื่องร้องเรียน ในด้านการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในส่วนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องระมัดระวังในการใช้จ่ายงบประมาณ เนื่องจากอาจจะมีหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่โดยตรง ได้แก่ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หากเป็นการใช้งบประมาณก็ต้องคำนึงถึงหลักความคุ้มค่าและที่สำคัญที่สุดคือหน่วยงานที่มีภารกิจหลัก เช่น แม่น้ำ คูคลอง

	สาธารณะ ฯลฯ อาจจะต้องมีการประสานหน่วยงานชลประทานและกรมเจ้าท่า เพื่อป้องกันการใช้งบประมาณซ้ำซ้อนกัน ประกอบกับ ความแตกต่างของพื้นที่รับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสาคร เป็นเขตชุมชนเมืองจะไม่มีพื้นที่ ๆ เป็นป่าไม้ ต้นไม้ก็แทบจะไม่มีเลย ส่วนอีกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนึ่ง มีพื้นที่ติดชายทะเล พื้นที่ติดทะเลจะมีป่าชายเลนที่เราจะต้องมีการอนุรักษ์คุ้มครองพืชหรือสัตว์น้ำที่กำลังจะสูญหายไป เช่น ต้นแสม ต้นลำพู ต้นขลู่ รวมไปถึงปลาวาฬบลูด้า ดังนั้นในการดำเนินงานก็เป็นหน้าที่ของหน่วยงานหลักองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจเป็นการบูรณาการในการทำงานร่วมกัน ความเพียงพอในงบประมาณที่รัฐบาลจัดสรรให้จังหวัดสมุทรสาครเพียง 10 % จากรายได้ที่สี่แสนล้านบาทต่อปี ถือเป็นการคืนงบประมาณกลับมาให้
	จังหวัดสมุทรสาครน้อยกว่าการที่เรามีกิจกรรมทางเศรษฐกิจมากย่อมส่งผลต่อการจัดการมลพิษที่ย่อมมีมากตามไปด้วย จังหวัดสมุทรสาครมีโรงงานกว่า 7,000 แห่ง เงินงบประมาณที่จัดสรรลงมาในการจัดการมลพิษทางดิน น้ำเสีย อากาศยังไม่พอเลย เรื่องการจัดการขยะมูลฝอยเราจะเห็นว่า ในจังหวัดไกล ๆ การมีสถานที่กำจัดขยะที่มีระบบดีมากเลยมูลค่าหลายร้อยล้านแต่จังหวัดนั้นมีขยะมูลฝอยนิดเดียว แต่จังหวัดสมุทรสาครที่มีปริมาณขยะมูลฝอยมากเนื่องจากมีแรงงานทั้งคนไทยเองและต่างด้าวที่อพยพเข้ามาหางานทำอยู่ในจังหวัดเรารวมกับประชากรในจังหวัดเองก็เกือบล้านคนยังหามีสถานที่กำจัดขยะที่มีคุณภาพของรัฐไม่ได้เลย
ด้านการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ การควบคุมกิจการที่เป็นไปตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 หมวดที่ 7 กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ มาตรา 31 ถึง มาตรา 32 ซึ่งกิจการที่เป็น	สรุปความคิดเห็นด้านการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าในด้านนี้ควรหลักความรับผิดชอบ และหลักนิติธรรมสำคัญมาเป็นลำดับต้น ๆ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการออกข้อบัญญัติการ

อันตรายต่อสุขภาพ หมายถึง กิจการที่มีกรรมวิธีการผลิตที่ก่อให้เกิดมลพิษหรือสิ่งที่ทำให้เกิดโรคที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณข้างเคียง	ควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการดำเนินการตรวจสอบ ติดตามสถานประกอบการที่ได้รับอนุญาติให้ปฏิบัติข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้น ๆ และตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ในการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการก่อนการพิจารณาออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการ ฯ ควรมีการเปิดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่เกี่ยวข้องเรื่องกระบวนการในการผลิตของสถาน
	ประกอบการก็ต้องมีการแสดงข้อเท็จจริงในกระบวนการผลิตว่ามีมลพิษใดเกิดขึ้นและมีมาตรการกำจัดมลพิษอย่างไรสถานประกอบการต้องอธิบายให้ชาวบ้านเข้าใจ และหากมีข้อร้องเรียนจากชาวบ้านว่าได้รับผลกระทบ ทั้งเจ้าหน้าที่ก็ต้องนำข้อร้องเรียนเข้าสู่กระบวนการแก้ไขผลกระทบโดยมิชักช้า

4.2 หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

วัตถุประสงค์ ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

จากการแจกแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณให้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 400 คน ในระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม ถึง วันที่ 30 กันยายน 2566 ได้แบบสอบถามกลับมา 360 ชุด คิดเป็นร้อยละ 90 โดยผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ข้อมูลและสามารถสรุปผลที่ได้ ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ที่ตรงกัน ผู้ศึกษาได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัยฉบับนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการกำหนดสัญลักษณ์และ อักษรย่อดังนี้

n	แทน	ขนาดประชากรที่ใช้ในการวิจัย
$\bar{\mathbf{x}}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หรือ Standard Deviation
t	แทน	ค่าสถิติการแจกแจงแบบที
F	แทน	ค่าสถิติการแจกแจงแบบเอฟ
df	แทน	ชั้นของความเป็นอิสระ หรือ Degree of Freedom
Sig.	แทน	นัยสำคัญทางสถิติ หรือ P-Value
*	แทน	การมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความมั่นใจที่ร้อยละ 95 หรือ .05
**	แทน	การมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความมั่นใจที่ร้อยละ 99 หรือ .01
R^2	แทน	ค่ากำลังสองของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
Adjusted R^2	แทน	ค่ากำลังสองของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณที่ปรับแล้ว
b	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรอิสระในรูปแบบคะแนนดิบ
β	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรอิสระในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน
SE	แทน	ค่าการคลาดเคลื่อนมาตรฐานของตัวแปร

หลักธรรมาภิบาล (Good Governance, GGo)

LAW	แทน	หลักนิติธรรม (Rule of Law)
MOR	แทน	หลักคุณธรรม (Morality)
TRA	แทน	หลักความโปร่งใส (Transparency)
PAR	แทน	หลักการมีส่วนร่วม (Participation)
RES	แทน	หลักความรับผิดชอบ (Responsiveness)
EFF	แทน	หลักความคุ้มค่า (Effectiveness and Efficiency)

การจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Environmental management of local government organizations : EML)

CLE แทน การรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะ (Cleanliness in public places)

DIS แทน การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล (Disposal of garbage and sewage)

PRO แทน การคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (Protection and maintenance of natural resources and the environment)

CON แทน การควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ (Control of business establishments)

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร” ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. การวิเคราะห์การใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร
3. การวิเคราะห์การจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร
4. การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
5. การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร
6. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างธรรมาภิบาลกับการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร
7. การวิเคราะห์ธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ ผู้ศึกษาได้นำปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน มาวิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ จำนวน และร้อยละ ปรากฏผลดังแสดงในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	252	70
	หญิง	108	30
	รวม	**360**	**100.0**
อายุ	18 - 30 ปี	157	43.6
	31 - 45 ปี	118	32.8
	46 - 60 ปี	74	20.5
	61 - 75 ปี	11	3.1
	รวม	**360**	**100.0**
ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	179	49.6
	ปริญญาตรี	137	38.1
	สูงกว่าปริญญาตรี	44	12.2
	รวม	**360**	**100.0**
อาชีพ	รับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ	186	51.7
	พนักงานบริษัทเอกชน / รับจ้าง	52	14.4
	ธุรกิจส่วนตัว / ค้าขาย	50	13.9
	นิสิต / นักศึกษา	68	18.9
	งานบ้าน	4	1.1
	รวม	**360**	**100.0**
รายได้ต่อเดือน	ต่ำกว่า 15,000 บาท	167	46.4
	15,001 – 20,000 บาท	79	21.9
	20,001 - 25,000 บาท	32	8.9
	25,001 บาทขึ้นไป	82	22.8
	รวม	**360**	**100.0**

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 70.0 และเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 30 สำหรับอายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 18 ถึง 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 43.6 รองลงมา มีอายุระหว่าง 31 ถึง 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.8 มีอายุระหว่าง 46 ถึง 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.5 และ มีอายุ 61 ถึง 75 ปี คิดเป็น 3.1 ตามลำดับ สำหรับระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีการศึกษาอยู่ในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 49.6 รองลงมาคือ ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 38.1 และ สูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 12.2 สำหรับอาชีพ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอาชีพรับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 51.7 รองลงมาคือ นิสิต / นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 18.9 พนักงานบริษัทเอกชน /

รับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 14.4 ธุรกิจส่วนตัว / ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 13.9 และ งานบ้าน คิดเป็นร้อยละ 1.1 สำหรับรายได้ต่อเดือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ต่ำกว่า 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 46.4 รองลงมาคือ ผู้ที่มีรายได้ 25,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 22.8 ผู้ที่มีรายได้ระหว่าง 15,001 – 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 21.9 และ ผู้ที่มีรายได้ระหว่าง 20,001 - 25,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 8.9 ตามลำดับ

2. การใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความประหยัด ด้วยค่าสถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดังปรากฏตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.3 ความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครโดยภาพรวมและรายด้าน

หลักธรรมภิบาล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. หลักนิติธรรม	3.98	0.93	มาก	2
2. หลักคุณธรรม	4.07	0.94	มาก	1
3. หลักความโปร่งใส	3.94	1.05	มาก	4
4. หลักความรับผิดชอบ	3.96	1.00	มาก	3
5. หลักการมีส่วนร่วม	3.96	1.00	มาก	3
6. หลักความคุ้มค่า	3.89	1.04	มาก	5
โดยรวม	**3.96**	**0.99**	**มาก**	

จากตารางที่ 4.3 พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.96, S.D. = 0.99) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า หลักคุณธรรมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.07, S.D. = 0.94) รองลงมาคือ ด้านหลักนิติธรรม ($\overline{X}$ = 3.98, S.D. = 0.93) หลักความรับผิดชอบ ($\overline{X}$ = 3.96, S.D. = 1.00) หลักการมีส่วนร่วม ($\overline{X}$ = 3.96, S.D. = 1.00) หลักความโปร่งใส ($\overline{X}$ = 3.94, S.D. = 1.05) และ หลักความคุ้มค่า ($\overline{X}$ = 3.96, S.D. = 1.00) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 การใช้ธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครด้านหลักนิติธรรม

หลักนิติธรรม	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. มีการปฏิบัติงานตามภารกิจอำนาจและหน้าที่ที่กำหนดในพระราชบัญญัติจัดตั้งของท้องถิ่นนั้น ๆ (อบจ./เทศบาล/อบต.)	4.03	0.89	มาก	1
2. มีการรณรงค์/เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ปฏิบัติงานตามภารกิจอำนาจและหน้าที่ที่ให้ประชาชนทราบ	3.93	0.91	มาก	5
3. มีความชัดเจนในการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ ด้วยความเป็นธรรมเสมอภาคไม่เลือกปฏิบัติ	4.00	1.01	มาก	2
4. มีบังคับใช้กฎหมายโดยคำนึงถึงสิทธิและหน้าที่ของประชาชน	3.98	0.94	มาก	4
5. มีกลไกและระบบควบคุมภายในเพื่อสนับสนุนส่งเสริมการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล	3.99	0.91	มาก	3
โดยรวม	**3.98**	**0.93**	**มาก**	

จากตารางที่ 4.4 พบว่า การใช้ธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.98, S.D. = 0.93) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติงานตามภารกิจอำนาจและหน้าที่ที่กำหนดในพระราชบัญญัติจัดตั้งของท้องถิ่นนั้น ๆ (อบจ./เทศบาล/อบต.) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.03, S.D. = 0.89) รองลงมา ได้แก่ มีความชัดเจนในการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ ด้วยความเป็นธรรมเสมอภาคไม่เลือกปฏิบัติ ($\overline{X}$ = 4.00, S.D. = 1.01) มีกลไกและระบบควบคุมภายในเพื่อสนับสนุนส่งเสริมการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล ($\overline{X}$ = 3.99, S.D. = 0.91) มีบังคับใช้กฎหมายโดยคำนึงถึงสิทธิและหน้าที่ของประชาชน ($\overline{X}$ = 3.98, S.D. = 0.94) และ มีการรณรงค์/เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ปฏิบัติงานตามภารกิจอำนาจและหน้าที่ที่ให้ประชาชนทราบ ($\overline{X}$ = 3.93, S.D. = 0.91)

ตารางที่ 4.5 การใช้ธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครด้านหลักคุณธรรม

หลักคุณธรรม	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. มีปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม บนพื้นฐานของศีลธรรม และจริยธรรม	3.96	1.00	มาก	5
2. มีมนุษย์สัมพันธ์ในปฏิบัติหน้าที่มีความสุภาพอ่อนโยนและมีไมตรีจิต พร้อมให้บริการ	4.17	0.87	มาก	1
3. มีปฏิบัติงานด้วยความขยันขันแข็ง และตรงต่อเวลา	4.14	0.99	มาก	2
4. มีการสร้างจิตสำนึกให้บุคลากรยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต ขยัน อดทน และมีระเบียบวินัย	4.03	0.94	มาก	4
5. มีการส่งเสริม พัฒนา และการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมในหน่วยงานอย่างต่อเนื่อง	4.05	0.92	มาก	3
โดยรวม	**4.07**	**0.94**	**มาก**	

จากตารางที่ 4.5 พบว่า การประยุกต์ธรรมาภิบาลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ด้านหลักคุณธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.07, S.D. = 0.94) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีมนุษย์สัมพันธ์ในปฏิบัติหน้าที่มีความสุภาพอ่อนโยนและมีไมตรีจิต พร้อมให้บริการ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.17, S.D. = 0.87) รองลงมาคือ มีปฏิบัติงานด้วยความขยันขันแข็ง และตรงต่อเวลา ($\overline{X}$ = 4.14, S.D. = 0.99) มีการส่งเสริม พัฒนา และการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมในหน่วยงานอย่างต่อเนื่อง ($\overline{X}$ = 4.05, S.D. = 0.92) มีการสร้างจิตสำนึกให้บุคลากรยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต ขยัน อดทน และมีระเบียบวินัย ($\overline{X}$ = 4.03, S.D. = 0.94) และมีปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม บนพื้นฐานของศีลธรรม และจริยธรรม ($\overline{X}$ = 3.96, S.D. = 1.00)

ตารางที่ 4.6 การใช้ธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครด้านหลักความโปร่งใส

หลักความโปร่งใส	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. มีระบบงานที่ชัดเจน	4.03	1.01	มาก	1
2. มีหน่วยตรวจสอบภายในที่เข้มแข็ง	3.93	1.06	มาก	2
3. ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมการดำเนินงาน	3.90	1.10	มาก	4
4. เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่สำคัญของหน่วยงาน เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง, แผนงาน โครงการ ฯลฯ	3.93	1.05	มาก	2
5. มีการสรุปผลโครงการ/กิจกรรมที่สำเร็จลุล่วง เผยแพร่ข้อมูลต่อสาธารณะด้วยข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นจริง เปิดโอกาสให้ประชาชนติดตามตรวจสอบได้	3.91	1.07	มาก	3
โดยรวม	**3.94**	**1.05**	**มาก**	

จากตารางที่ 4.6 พบว่า การประยุกต์ธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ด้านหลักความโปร่งใสโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.94, S.D. = 1.05) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีระบบงานที่ชัดเจน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.03, S.D. = 1.01) รองลงมา คือ มีหน่วยตรวจสอบภายในที่เข้มแข็ง ($\overline{X}$ = 3.93, S.D. = 1.06) เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่สำคัญของหน่วยงาน เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับ ($\overline{X}$ = 3.93, S.D. = 1.05) มีการสรุปผลโครงการ/กิจกรรมที่สำเร็จลุล่วง เผยแพร่ข้อมูลต่อสาธารณะด้วยข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นจริง เปิดโอกาสให้ประชาชนติดตามตรวจสอบได้ ($\overline{X}$ = 3.91, S.D. = 1.07) และประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมการดำเนินงาน ($\overline{X}$ = 3.90, S.D. = 1.10)

ตารางที่ 4.7 การใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ด้านหลักความรับผิดชอบ

หลักความรับผิดชอบ	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. มีการกำหนดผู้รับผิดชอบงานชัดเจน	4.05	0.90	มาก	1
2. มีการจัดให้บริการสาธารณะตามความต้องการพื้นฐานได้ทั่วถึง	3.99	0.97	มาก	2
3. มีช่องทางหลายช่องทางในการรับข้อร้องเรียน / ร้องทุกข์	3.94	1.01	มาก	3
4. ข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์จากประชาชน ได้รับการแก้ไขอย่างรวดเร็ว	3.93	1.07	มาก	4
5. มีแนวทางปฏิบัติงาน การรับข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์และแนวทางการแก้ไขข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์ที่ชัดเจน	3.91	1.06	มาก	5
โดยรวม	**3.96**	**1.00**	**มาก**	

จากตารางที่ 4.7 พบว่า การประยุกต์ธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.96, S.D. = 1.00) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีการกำหนดผู้รับผิดชอบงานชัดเจน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.05, S.D. = 0.90) รองลงมาคือ มีการจัดให้บริการสาธารณะตามความต้องการพื้นฐานได้ทั่วถึง ($\overline{X}$ = 3.99, S.D. = 0.97) มีช่องทางหลายช่องทางในการรับข้อร้องเรียน / ร้องทุกข์ ($\overline{X}$ = 3.94, S.D. = 1.01 เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมสภาท้องถิ่น ($\overline{X}$ = 3.95, S.D. = 1.01) ข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์จากประชาชน ได้รับการแก้ไขอย่างรวดเร็ว ($\overline{X}$ = 3.93, S.D. = 1.07) และ มีแนวทางปฏิบัติงาน การรับข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์และแนวทางการแก้ไขข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์ที่ชัดเจน ($\overline{X}$ = 3.91, S.D. = 1.06)

ตารางที่ 4.8 การใช้ธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครด้านหลักการมีส่วนร่วม

หลักการมีส่วนร่วม	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา โดยการนำปัญหา / ความต้องการของชุมชนบรรจุลงในแผน	3.96	0.97	มาก	3
2. เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมสภาท้องถิ่น	3.95	1.01	มาก	4
3. เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องที่สำคัญและมีผลกระทบต่อชุมชน	3.94	1.01	มาก	5
4. เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของท้องถิ่น	3.98	1.00	มาก	2
5. มีการสร้างเครือข่ายประชาชนในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน	3.99	1.04	มาก	1
โดยรวม	**3.96**	**1.00**	**มาก**	

จากตารางที่ 4.8 พบว่า การประยุกต์ธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.96, S.D. = 1.00) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีการสร้างเครือข่ายประชาชนในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\overline{X}$ = 3.99, S.D. = 1.04) รองลงมาคือ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของท้องถิ่น ($\overline{X}$ = 3.98, S.D. = 1.00) เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา โดยการนำปัญหา/ความต้องการของชุมชนบรรจุลงในแผน ($\overline{X}$ = 3.96, S.D. = 0.97) เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมสภาท้องถิ่น ($\overline{X}$ = 3.95, S.D. = 1.01) และ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องที่สำคัญและมีผลกระทบต่อชุมชน ($\overline{X}$ = 3.94, S.D. = 1.00)

ตารางที่ 4.9 การใช้ธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครด้านหลักความคุ้มค่า

หลักความคุ้มค่า	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. มีการกำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม มุ่งเน้นการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า	3.90	1.06	มาก	2
2. มีการจัดลำดับ แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ก่อน-หลัง ตามความจำเป็นเร่งด่วน	3.92	1.01	มาก	1
3. มีการรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ใช้งบประมาณด้วยความประหยัด คุ้มค่า	3.89	1.05	มาก	3
4. มีการอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด	3.88	1.05	มาก	4
5. ผลการดำเนินงานสร้างความความพึงพอใจให้กับประชาชน	3.90	1.03	มาก	2
โดยรวม	**3.89**	**1.04**	**มาก**	

จากตารางที่ 4.9 พบว่า การประยุกต์ธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.89, S.D. = 1.04) เมื่อพิจารณารายข้อ มีการจัดลำดับ แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ก่อน-หลัง ตามความจำเป็นเร่งด่วน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\overline{X}$ = 3.92, S.D. = 1.01) รองลงมาคือ มีการกำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม มุ่งเน้นการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า ($\overline{X}$ = 3.90, S.D. = 1.06) ผลการดำเนินงานสร้างความความพึงพอใจให้กับประชาชน ($\overline{X}$ = 3.90, S.D. = 1.03) มีการรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ใช้งบประมาณด้วยความประหยัด คุ้มค่า ($\overline{X}$ = 3.89, S.D. = 1.05) และมีการอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด ($\overline{X}$ = 3.88, S.D. = 1.05) ตามลำดับ

3. การจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์องค์ประกอบการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งประกอบด้วย การรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะ การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล การคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ ด้วยค่าสถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\overline{x}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิจัย สามารถสรุปได้ดังตารางดังนี้

ตารางที่ 4.10 การจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร โดยภาพรวมและรายด้าน

การจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. การรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะ	4.03	0.89	มาก	1
2. การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล	4.02	0.96	มาก	2
3. การคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	4.00	0.91	มาก	3
4. การควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ	3.95	0.97	มาก	4
โดยรวม	**4.00**	**0.93**	**มาก**	

จากตารางที่ 4.10 พบว่า การจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.00, S.D. = 0.93) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.03, S.D. = 0.89) รองลงมา คือ ด้านการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ($\bar{X}$ = 4.02, S.D. = 0.96) การคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}$ = 4.00, S.D. = 0.91) การควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ ($\bar{X}$ = 3.95, S.D. = 0.97) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 การจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะ

ด้านการรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. มีการปฏิบัติงานตามภารกิจอำนาจและหน้าที่ที่กำหนดในพระราชบัญญัติจัดตั้งของท้องถิ่นนั้น ๆ (อบจ./เทศบาล/อบต.)	4.02	0.88	มาก	4
2. มีการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความขยันขันแข็ง ตรงต่อเวลา	4.07	0.87	มาก	1
3. มีระบบงานที่ชัดเจน	4.03	0.89	มาก	3
4. มีช่องทางในการรับข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์	4.03	0.91	มาก	3
5. มีการสร้างเครือข่ายประชาชนด้านสิ่งแวดล้อม สร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วม	4.05	0.85	มาก	2
6. ผลการดำเนินงานสร้างความความพึงพอใจให้กับประชาชน	4.03	0.95	มาก	3
โดยรวม	**4.03**	**0.89**	**มาก**	

จากตารางที่ 4.11 พบว่า การจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครด้านการรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.03, S.D. = 0.89) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีมีการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความขยันขันแข็ง ตรงต่อเวลา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.07, S.D. = 0.87) รองลงมาคือ มีการสร้างเครือข่ายประชาชนด้านสิ่งแวดล้อม สร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วม ($\bar{X}$ = 4.05, S.D. = 0.85) มีระบบงานที่ชัดเจน ($\bar{X}$ = 4.03, S.D. = 0.89) ช่องทางในการรับข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์ ($\bar{X}$ = 4.03, S.D. = 0.91) มีผลการดำเนินงานสร้างความความพึงพอใจให้กับประชาชน ($\bar{X}$ = 4.03, S.D. = 0.95) และมีการปฏิบัติงานตามภารกิจอำนาจและหน้าที่ที่กำหนดในพระราชบัญญัติจัดตั้งของท้องถิ่นนั้น ๆ (อบจ./เทศบาล/อบต.) ($\bar{X}$ = 4.02, S.D. = 0.88)

ตารางที่ 4.12 การจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

ด้านการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. มีการออกข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติ บัญญัติ เรื่อง การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล	4.05	0.95	มาก	1
2. มีการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติ เรื่อง การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล เช่น อัตราค่าธรรมเนียม การควบคุมการกำจัดมูลฝอยในพื้นที่ เป็นต้น	4.01	0.97	มาก	3
3. เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลอัตราค่าธรรมเนียมการให้บริการ	4.02	1.01	มาก	2
4. มีบุคลากรเพียงพอ	4.05	0.95	มาก	1
5. มีการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเข้าใจในบริบทพื้นที่	4.05	0.96	มาก	1
6. มีการสร้างเครือข่ายประชาชนสร้างจิตสำนึกการมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังในการลักลอบทิ้งขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล	3.96	0.94	มาก	4
โดยรวม	**4.02**	**0.96**	**มาก**	

จากตารางที่ 4.12 พบว่า การจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.02, S.D. = 0.96) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีการออกข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติ บัญญัติ เรื่อง การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล, มีบุคลากรเพียงพอ และมีการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเข้าใจในบริบทพื้นที่ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.05, S.D. = 0.95-0.96) รองลงมา คือ มีเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลอัตราค่าธรรมเนียมการให้บริการ ($\bar{X}$ = 4.02, S.D. = 1.01) มีการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติ เรื่อง การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล เช่น อัตราค่าธรรมเนียม การควบคุมการกำจัดมูลฝอยในพื้นที่ เป็นต้น ($\bar{X}$ = 4.01, S.D. = 0.97) มีการสร้างเครือข่ายประชาชนสร้างจิตสำนึกการมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังในการลักลอบทิ้งขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ($\bar{X}$ = 3.96, S.D. = 0.94)

ตารางที่ 4.13 การจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ด้านการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. มีโครงสร้างระบบงานที่ชัดเจน	3.97	0.99	มาก	6
2. มีการกำหนดผู้รับผิดชอบงานคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างชัดเจน	4.03	0.88	มาก	2
3. มีแผนงาน/โครงการในการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3.98	1.00	มาก	5
4. มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบในการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	4.00	0.90	มาก	4
5. มีการแก้ไขปัญหาข้อร้องเรียนด้านการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจากประชาชน อย่างรวดเร็ว	4.06	0.88	มาก	1
6. มีส่วนร่วมของเครือข่ายประชาชนในการจัดกิจกรรมในการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่างๆ ของท้องถิ่น	4.01	0.86	มาก	3
โดยรวม	**4.00**	**0.91**	**มาก**	

จากตารางที่ 4.13 พบว่า การจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.00, S.D. = 0.91) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีการแก้ไขปัญหาข้อร้องเรียนด้านการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจากประชาชนอย่างรวดเร็ว มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.06, S.D. = 0.88) รองลงมา คือ มีการกำหนดผู้รับผิดชอบงานคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างชัดเจน ($\bar{X}$ = 4.03, S.D. = 0.88) มีส่วนร่วมของเครือข่ายประชาชนในการจัดกิจกรรมในการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่างๆ ของท้องถิ่น ($\bar{X}$ = 4.01, S.D. = 0.86) มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบในการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}$ = 4.00, S.D. = 0.90) มีแผนงาน/โครงการในการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}$ = 3.98, S.D. = 1.00) มีโครงสร้างระบบงานที่ชัดเจน ($\bar{X}$ = 3.97, S.D. = 0.99) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.14 การจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ

ด้านการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. มีการออกข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติ เพื่อควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ	3.99	1.02	มาก	2
2. มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบในข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติใน เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ	4.03	0.88	มาก	1
3. มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่เอื้อประโยชน์ ละเว้นการปฏิบัติ หรือเลือกปฏิบัติในการควบคุมกิจการ / สถานประกอบการที่ฝ่าฝืน และเป็นผู้ก่อมลพิษทางสิ่งแวดล้อม	3.95	0.93	มาก	3
4. เปิดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ที่สถานประกอบการที่ยื่นขอใบอนุญาต ฯ ตั้งอยู่ ซึ่งอยู่ในขั้นตอนก่อนการพิจารณาออกใบอนุญาต ฯ	3.92	1.01	มาก	5
5. มีการติดตามข้อร้องเรียน และมีการดำเนินการภายในกรอบของกฎหมาย และมีการประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น อุตสาหกรรมจังหวัด สิ่งแวดล้อมจังหวัด ฯลฯ	3.90	0.99	มาก	6
6. มีการสร้างเครือข่ายประชาชนด้านสิ่งแวดล้อม สร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังด้านสิ่งแวดล้อม	3.93	1.01	มาก	4
โดยรวม	**3.95**	**0.97**	**มาก**	

จากตารางที่ 4.14 พบว่า การจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.95., S.D. = 0.97) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบในข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติใน เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.03, S.D. = 0.88) รองลงมา คือ มีการออกข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติ เพื่อควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ ($\bar{X}$ = 3.99, S.D. = 1.02) มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่เอื้อประโยชน์ ละเว้นการปฏิบัติ หรือเลือกปฏิบัติในการควบคุมกิจการ / สถานประกอบการที่ฝ่าฝืน และเป็นผู้ก่อมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}$ = 3.95, S.D. = 0.93) มีการสร้างเครือข่ายประชาชนด้านสิ่งแวดล้อม สร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}$ = 3.93, S.D. = 1.01) เปิดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ที่สถานประกอบการที่ยื่นขอใบอนุญาต ฯ ตั้งอยู่ ซึ่งอยู่ในขั้นตอนก่อนการพิจารณาออกใบอนุญาต ฯ ($\bar{X}$ = 3.92, S.D. = 1.01) มีการติดตามข้อร้องเรียน และมีการดำเนินการภายในกรอบของกฎหมาย และมีการประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น อุตสาหกรรมจังหวัด สิ่งแวดล้อมจังหวัด ฯลฯ ($\bar{X}$ = 3.90, S.D. = 0.99)

4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 4.15 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามเพศ

	เพศชาย		เพศหญิง		t	P
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
หลักนิติธรรม	4.04	0.82	3.85	0.91	1.939	.050
หลักคุณธรรม	4.07	0.83	3.98	0.97	.890	.022
หลักความโปร่งใส	3.98	0.91	3.84	1.18	1.178	.000
หลักความรับผิดชอบ	4.00	0.88	3.88	1.03	1.086	.002
หลักการมีส่วนร่วม	3.98	0.94	3.93	0.83	.469	.003
หลักความคุ้มค่า	3.98	0.896	3.70	1.19	2.481	.000

จากตารางที่ 4.15 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามเพศ จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย t-test พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร แตกต่างกัน โดยมีค่า Probability (P-Value) น้อยกว่า 0.05 ทุกด้าน

ตารางที่ 4.16 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามอายุ

ตัวแปรตาม	อายุ	$\bar{X}$	S.D	df	F	P
หลักนิติธรรม	18 - 30 ปี	4.08	0.70	359	3.755	.011*
	31 – 45 ปี	4.05	0.96			
	46 – 60 ปี	3.71	0.95			
	61 – 75 ปี	3.80	0.36			
หลักคุณธรรม	18 - 30 ปี	4.10	0.73	359	.920	.431
	31 – 45 ปี	4.07	1.04			
	46 – 60 ปี	3.90	0.93			
	61 – 75 ปี	3.96	0.46			
หลักความโปร่งใส	18 - 30 ปี	4.04	0.78	359	1.700	.167
	31 – 45 ปี	3.94	1.26			
	46 – 60 ปี	3.73	1.00			
	61 – 75 ปี	3.81	0.32			
หลักความรับผิดชอบ	18 - 30 ปี	4.07	0.76	359	1.416	.238
	31 – 45 ปี	3.93	1.07			
	46 – 60 ปี	3.81	1.06			
	61 – 75 ปี	3.96	0.35			
หลักการมีส่วนร่วม	18 - 30 ปี	4.02	0.81	359	1.233	.298
	31 – 45 ปี	4.01	1.03			
	46 – 60 ปี	3.80	1.12			
	61 – 75 ปี	3.72	0.57			
หลักความคุ้มค่า	18 - 30 ปี	4.01	0.79	359	1.159	.325
	31 – 45 ปี	3.85	1.22			
	46 – 60 ปี	3.77	1.05			
	61 – 75 ปี	3.76	0.45			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.16 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามอายุ จำแนกตามอายุ จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย ANOVA (F-Test) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามอายุ หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า ไม่แตกต่างกัน โดยมีค่า Probability (P-Value) มากกว่า 0.05 ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักนิติธรรม พบว่า มีความแตกต่างกัน โดยมีค่า Probability (P-Value) อยู่ที่ 0.011 ซึ่ง

น้อยกว่า 0.05 ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า ผู้ที่มีอายุ 18 - 30ปี มีความเห็นด้วยเกี่ยวกับหลักนิติธรรมสูงที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.08 รองลงมาคือ ผู้ที่มีอายุ 31– 45 ปี มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.05 ผู้ที่มีอายุ 61 – 75 ปี มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.80 และ ผู้ที่มีอายุ 46 – 60 ปี มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.71 ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม เพื่อให้ทราบความคิดเห็นที่แตกต่างกันของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามอายุ จำเป็นจะต้องมีการเปรียบเทียบรายคู่ โดยสามารถสรุปผลการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี Least Significant Difference (LSD) ได้ดังนี้

ตารางที่ 4.17 การเปรียบเทียบรายคู่ของความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามอายุ ด้วยวิธี LSD

ปัจจัย	อายุ	$\bar{X}$	18- 30 ปี	31– 45 ปี	46– 60 ปี	61– 75 ปี
หลักนิติธรรม	18 - 30 ปี	4.08	-	.034	.374*	.285
	31 – 45 ปี	4.05		-	.340*	.250
	46 – 60 ปี	3.71			-	.089
	61 – 75 ปี	3.80				-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.17 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อหลักนิติธรรมรายคู่จำแนกตามอายุ ด้วยวิธี LSD พบว่า ผู้ที่มีอายุ 18 - 30 ปี มีความคิดเห็นต่อหลักความนิติธรรมมากกว่าผู้ที่มีอายุ 46 – 60 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.08 และ 3.71 ตามลำดับ ผู้ที่มีอายุ 31 – 45 ปี มีความคิดเห็นต่อหลักนิติธรรม มากกว่าผู้ที่มีอายุ 46 – 60 ปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.05 และ 3.71 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.18 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามระดับการศึกษา

ตัวแปรตาม	ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	S.D	df	F	P
หลักนิติธรรม	ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.99	0.86	359	.009	.991
	ปริญญาตรี	3.98	0.82			
	สูงกว่าปริญญาตรี	3.97	0.86			
หลักคุณธรรม	ต่ำกว่าปริญญาตรี	4.06	0.88	359	.546	.580
	ปริญญาตรี	4.06	0.86			
	สูงกว่าปริญญาตรี	3.91	0.94			
หลักความโปร่งใส	ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.98	0.95	359	.991	.372
	ปริญญาตรี	3.85	1.12			
	สูงกว่าปริญญาตรี	4.06	0.76			
หลักความรับผิดชอบ	ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.98	0.94	359	.785	.457
	ปริญญาตรี	3.90	0.91			
	สูงกว่าปริญญาตรี	4.10	0.96			
หลักการมีส่วนร่วม	ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.98	0.92	359	1.112	.330
	ปริญญาตรี	3.89	1.01			
	สูงกว่าปริญญาตรี	4.14	0.90			
หลักความคุ้มค่า	ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.96	0.95	359	2.516	.082
	ปริญญาตรี	3.76	1.09			
	สูงกว่าปริญญาตรี	4.10	0.84			

จากตารางที่ 4.18 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครจำแนกตามระดับการศึกษา จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย ANOVA (F-Test) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามระดับการศึกษา ทางด้านหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า ไม่แตกต่างกัน โดยมีค่า Probability (P-Value) มากกว่า 0.05

ตารางที่ 4.19 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามอาชีพ

ตัวแปรตาม	อาชีพ	$\bar{X}$	S.D	df	F	P
หลักนิติธรรม	รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	4.22	0.68	359	19.781	.000*
	พนักงานบริษัทเอกชน / รับจ้าง	4.06	0.66			
	ธุรกิจส่วนตัว / ค้าขาย	3.14	1.19			
	นิสิต / นักศึกษา	3.90	0.74			
	งานบ้าน	4.20	0.54			
หลักคุณธรรม	รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	4.27	0.67	359	10.376	.000*
	พนักงานบริษัทเอกชน / รับจ้าง	4.00	1.07			
	ธุรกิจส่วนตัว / ค้าขาย	3.44	1.17			
	นิสิต / นักศึกษา	3.92	0.77			
	งานบ้าน	4.20	0.59			
หลักความโปร่งใส	รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	4.18	0.77	359	13.568	.000*
	พนักงานบริษัทเอกชน / รับจ้าง	3.93	1.31			
	ธุรกิจส่วนตัว / ค้าขาย	3.08	1.22			
	นิสิต / นักศึกษา	3.91	0.81			
	งานบ้าน	4.15	0.66			
หลักความรับผิดชอบ	รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	4.25	0.73	359	21.257	.000*
	พนักงานบริษัทเอกชน / รับจ้าง	4.03	0.86			
	ธุรกิจส่วนตัว / ค้าขาย	3.02	1.23			
	นิสิต / นักศึกษา	3.85	0.81			
	งานบ้าน	4.30	0.53			
หลักการมีส่วนร่วม	รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	4.20	0.77	359	19.857	.000*
	พนักงานบริษัทเอกชน / รับจ้าง	4.22	0.73			
	ธุรกิจส่วนตัว / ค้าขาย	3.01	1.24			
	นิสิต / นักศึกษา	3.85	0.90			
	งานบ้าน	4.10	0.74			

ตารางที่ 4.19 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามอาชีพ (ต่อ)

ตัวแปรตาม	อายุ	$\bar{X}$	S.D	df	F	P
หลักความคุ้มค่า	รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	4.17	0.75	359	15.669	.000*
	พนักงานบริษัทเอกชน / รับจ้าง	3.89	1.16			
	ธุรกิจส่วนตัว / ค้าขาย	3.00	1.28			
	นิสิต / นักศึกษา	3.84	0.88			
	งานบ้าน	4.00	0.82			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.19 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามอาชีพจากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย ANOVA (F-Test) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามอาชีพ พบว่า มีความแตกต่างกัน โดยมีค่า Probability (P-Value) อยู่ที่ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 ทุกด้าน ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า ผู้ที่มีอาชีพต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า แตกต่างกันทุกด้าน อย่างไรก็ตาม เพื่อให้ทราบความคิดเห็นที่แตกต่างกันของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามอาชีพ จำเป็นจะต้องมีการเปรียบเทียบรายคู่ โดยสามารถสรุปผลการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี Least Significant Difference (LSD) ได้ดังนี้

ตารางที่ 4.20 การเปรียบเทียบรายคู่ของความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามอาชีพ ด้วยวิธี LSD

ปัจจัย	อายุ	$\bar{X}$	รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	พนักงานบริษัทเอกชน/รับจ้าง	ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	นิสิต / นักศึกษา	งานบ้าน
หลักนิติธรรม	รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	4.22	-	.163	1.088*	.324*	.024
	พนักงานบริษัทเอกชน/รับจ้าง	4.06		-	.925*	.161	-.138
	ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	3.14			-	-.764	-1.064
	นิสิต / นักศึกษา	3.90			.764*	-	.500
	งานบ้าน	4.20		.138	1.064*	.500	-
หลักคุณธรรม	รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	4.27	-	.269*	0.833*	.349*	.070
	พนักงานบริษัทเอกชน/รับจ้าง	4.00		-	.564*	.079	-.020
	ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	3.44			-	-.484	-0.764
	นิสิต / นักศึกษา	3.92			.484*	-	-.279
	งานบ้าน	4.20		.200	.764	.279	-
หลักความโปร่งใส	รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	4.18	-	.258	1.100*	.270*	.034
	พนักงานบริษัทเอกชน/รับจ้าง	3.93		-	.842*	.012	-.233
	ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	3.08			-	-.830	-1.066
	นิสิต / นักศึกษา	3.91			.830*	-	-.235
	งานบ้าน	4.15		.223	1.066*	.235	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 4.20 การเปรียบเทียบรายคู่ของความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามอาชีพ ด้วยวิธี LSD (ต่อ)

ปัจจัย	อายุ	$\bar{X}$	รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	พนักงานบริษัทเอกชน/รับจ้าง	ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	นิสิต / นักศึกษา	งานบ้าน
หลักความรับผิดชอบ	รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	4.25	-	.218	1.225*	.398*	.054
	พนักงานบริษัทเอกชน/รับจ้าง	4.03		-	1.006*	.179	-.273
	ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	3.02			-	-.827*	-1.280
	นิสิต / นักศึกษา	3.85			.827*	-	-.452
	งานบ้าน	4.30		-.115	1.088*	.250	-
หลักการมีส่วนร่วม	รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	4.20	-	.279	1.168*	.333*	.172
	พนักงานบริษัทเอกชน/รับจ้าง	4.22		-	.888*	.054	-.107
	ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	3.01			-	-.834*	-0.996*
	นิสิต / นักศึกษา	3.85			.834*	-	-.161
	งานบ้าน	4.10		.107	.996*	.161	-
หลักความคุ้มค่า	รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	4.17	-	.258	1.100*	.270*	.034
	พนักงานบริษัทเอกชน/รับจ้าง	3.89		-	.842*	.012	-.233
	ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	3.00			-	-.830	-1.066
	นิสิต / นักศึกษา	3.84			.830*	-	-.235
	งานบ้าน	4.00		.223	1.066*	.235	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 4.20 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อหลักนิติธรรมรายคู่จำแนกตามอาชีพ ด้วยวิธี LSD พบว่า ผู้ที่มีอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีความคิดเห็นต่อหลักนิติธรรมมากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย และผู้ที่มีอาชีพนิสิต / นักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.22, 3.14 และ 3.90 ตามลำดับ ผู้ที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน/รับจ้าง มีความ

คิดเห็นต่อหลักนิติธรรม มากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.06 และ 3.14 ตามลำดับ ผู้ที่มีอาชีพนิสิต / นักศึกษา มีความคิดเห็นต่อหลักความนิติธรรมมากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 3.90 และ 3.14 ตามลำดับ ผู้ที่มีอาชีพงานบ้าน มีความคิดเห็นต่อหลักความนิติธรรมมากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.20 และ 3.14 ตามลำดับ

ผู้ที่มีอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีความคิดเห็นต่อหลักคุณธรรมมากกว่าผู้ที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน/รับจ้าง ผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย และผู้ที่มีอาชีพนิสิต / นักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.27, 4.00, 3.44 และ 3.92 ตามลำดับ ผู้ที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน/รับจ้าง มีความคิดเห็นต่อหลักคุณธรรม มากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.06 และ 3.44 ตามลำดับ ผู้ที่มีอาชีพนิสิต / นักศึกษา มีความคิดเห็นต่อหลักคุณธรรมมากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 3.92 และ 3.44 ตามลำดับ

ผู้ที่มีอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีความคิดเห็นต่อหลักความโปร่งใสมากกว่า ผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย และผู้ที่มีอาชีพนิสิต / นักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.18, 3.08 และ 3.91 ตามลำดับ ผู้ที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน/รับจ้าง มีความคิดเห็นต่อหลักความโปร่งใส มากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 3.93 และ 3.08 ตามลำดับ ผู้ที่มีอาชีพนิสิต / นักศึกษา มีความคิดเห็นต่อหลักความโปร่งใสมากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 3.91 และ 3.08 ตามลำดับ ผู้ที่มีอาชีพงานบ้าน มีความคิดเห็นต่อหลักความโปร่งใสมากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.15 และ 3.08 ตามลำดับ

ผู้ที่มีอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีความคิดเห็นต่อหลักความรับผิดชอบมากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย และผู้ที่มีอาชีพนิสิต / นักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.25, 3.02 และ 3.85 ตามลำดับ ผู้ที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน/รับจ้าง มีความคิดเห็นต่อหลักความรับผิดชอบ มากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.03 และ 3.02 ตามลำดับ ผู้ที่มีอาชีพนิสิต / นักศึกษา มีความคิดเห็นต่อหลักความรับผิดชอบมากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 3.85 และ 3.02 ตามลำดับ ผู้ที่มีอาชีพงานบ้าน มีความคิดเห็นต่อหลักความรับผิดชอบมากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.30 และ 3.02 ตามลำดับ

ผู้ที่มีอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีความคิดเห็นต่อหลักการมีส่วนร่วมมากกว่า ผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย และผู้ที่มีอาชีพนิสิต / นักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.20, 3.01 และ 3.85 ตามลำดับ ผู้ที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน/รับจ้าง มีความคิดเห็นต่อหลักการมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.22 และ 3.01 ตามลำดับ ผู้ที่มีอาชีพนิสิต / นักศึกษา มีความคิดเห็นต่อ

หลักการมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 3.85 และ 3.01 ตามลำดับ ผู้ที่มีอาชีพงานบ้าน มีความคิดเห็นต่อหลักการมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.10 และ 3.01 ตามลำดับ

ผู้ที่มีอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีความคิดเห็นต่อหลักความคุ้มค่ามากกว่า ผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย และผู้ที่มีอาชีพนิสิต / นักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.17, 3.00 และ 3.84 ตามลำดับ ผู้ที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน/รับจ้าง มีความคิดเห็นต่อหลักความคุ้มค่ามากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 3.89 และ 3.00 ตามลำดับ ผู้ที่มีอาชีพนิสิต / นักศึกษา มีความคิดเห็นต่อหลักความคุ้มค่ามากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 3.84 และ 3.00 ตามลำดับ ผู้ที่มีอาชีพงานบ้าน มีความคิดเห็นต่อหลักความคุ้มค่ามากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.00 และ 3.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.21 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

ตัวแปรตาม	รายได้ต่อเดือน	$\bar{X}$	S.D	df	F	P
หลักนิติธรรม	ต่ำกว่า 15,000 บาท	4.09	0.72	359	5.611	.001*
	15,001 – 20,000 บาท	4.12	0.78			
	20,001 - 25,000 บาท	3.54	0.68			
	25,001 บาทขึ้นไป	3.83	1.13			
หลักคุณธรรม	ต่ำกว่า 15,000 บาท	4.13	0.77	359	7.523	.000*
	15,001 – 20,000 บาท	4.17	0.76			
	20,001 - 25,000 บาท	3.38	1.11			
	25,001 บาทขึ้นไป	4.04	1.00			
หลักความโปร่งใส	ต่ำกว่า 15,000 บาท	4.05	0.84	359	3.616	.013*
	15,001 – 20,000 บาท	4.05	0.90			
	20,001 - 25,000 บาท	3.48	1.28			
	25,001 บาทขึ้นไป	3.82	1.22			
หลักความรับผิดชอบ	ต่ำกว่า 15,000 บาท	4.03	0.81	359	2.760	.042*
	15,001 – 20,000 บาท	4.06	0.86			
	20,001 - 25,000 บาท	3.54	0.98			
	25,001 บาทขึ้นไป	3.93	1.17			
หลักการมีส่วนร่วม	ต่ำกว่า 15,000 บาท	4.02	0.86	359	.364	.779
	15,001 – 20,000 บาท	3.93	0.98			
	20,001 - 25,000 บาท	3.87	0.77			
	25,001 บาทขึ้นไป	3.94	1.17			
หลักความคุ้มค่า	ต่ำกว่า 15,000 บาท	4.03	0.84	359	3.926	.009*
	15,001 – 20,000 บาท	3.88	0.88			
	20,001 - 25,000 บาท	3.38	1.26			
	25,001 บาทขึ้นไป	3.87	1.23			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.21 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามรายได้ต่อเดือน จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย ANOVA (F-Test) พบว่า ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับด้านหลักการมีส่วนร่วม ไม่แตกต่างกัน โดยมีค่า Probability (P-Value) มากกว่า 0.05 อย่างไรก็ตาม ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

แตกต่างกัน หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า โดยมีค่า Probability (P-Value) น้อยกว่า 0.05 เพื่อให้ทราบความคิดเห็นที่แตกต่างกันของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามรายได้ต่อเดือน จำเป็นจะต้องมีการเปรียบเทียบรายคู่ โดยสามารถสรุปผลการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี Least Significant Difference (LSD) ได้ดังนี้

ตารางที่ 4.22 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

ปัจจัย	รายได้ต่อเดือน	$\bar{X}$	ต่ำกว่า 15,000 บาท	15,001 – 20,000 บาท	20,001 - 25,000 บาท	25,001 บาทขึ้นไป
หลักนิติธรรม	ต่ำกว่า 15,000 บาท	4.09	-	.218	.552*	.262*
	15,001 – 20,000 บาท	4.12		-	.586*	.297*
	20,001 - 25,000 บาท	3.54			-	-.289*
	25,001 บาทขึ้นไป	3.83			.289*	-
หลักคุณธรรม	ต่ำกว่า 15,000 บาท	4.13	-	-.041	.750*	.086
	15,001 – 20,000 บาท	4.17		-	0.792*	.128
	20,001 - 25,000 บาท	3.38			-	-.664*
	25,001 บาทขึ้นไป	4.04			.664*	-
หลักความโปร่งใส	ต่ำกว่า 15,000 บาท	4.05	-	.000	.564*	.228*
	15,001 – 20,000 บาท	4.05		-	-.564*	.228
	20,001 - 25,000 บาท	3.48			-	-.335*
	25,001 บาทขึ้นไป	3.82			.335	-
หลักความรับผิดชอบ	ต่ำกว่า 15,000 บาท	4.03	-	.029	.484*	.101
	15,001 – 20,000 บาท	4.06		-	.514*	.131
	20,001 - 25,000 บาท	3.54			-	-.383
	25,001 บาทขึ้นไป	3.93			.383*	-
หลักความคุ้มค่า	ต่ำกว่า 15,000 บาท	4.03	-	.147	.649*	.160
	15,001 – 20,000 บาท	3.88		-	.502*	.128
	20,001 - 25,000 บาท	3.38			-	-.489*
	25,001 บาทขึ้นไป	3.87			.489*	-

ตารางที่ 4.22 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อหลักนิติธรรมรายคู่จำแนกตามรายได้ต่อเดือน ด้วยวิธี LSD พบว่า ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 15,000 บาท มีความคิดเห็นต่อหลักนิติธรรมมากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 20,001 - 25,000 บาท และผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 25,001 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.09, 3.54 และ 3.83 ตามลำดับ ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 15,001 – 20,000 บาท มีความคิดเห็นต่อหลักนิติธรรม มากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 20,001 - 25,000 บาท และผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 25,001 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.12, 3.54 และ 3.83 ตามลำดับ ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 25,001 บาทขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อหลักความนิติธรรมมากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 20,001 - 25,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 3.83 และ 3.54 ตามลำดับ

ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 15,000 บาท มีความคิดเห็นต่อหลักคุณธรรมมากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 20,001 - 25,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.13 และ 3.38 ตามลำดับ ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 15,001 – 20,000 บาท มีความคิดเห็นต่อหลักคุณธรรมมากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 20,001 - 25,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.17 และ 3.38 ตามลำดับ ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 25,001 บาทขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อหลักคุณธรรมมากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 20,001 - 25,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.04 และ 3.38 ตามลำดับ

ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 15,000 บาท มีความคิดเห็นต่อหลักความโปร่งใสมากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 20,001 - 25,000 บาท และผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 25,001 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.05, 3.48 และ 3.82 ตามลำดับ ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท มีความคิดเห็นต่อหลักความโปร่งใสมากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 20,001 - 25,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.05 และ 3.48 ตามลำดับ

ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 15,000 บาท มีความคิดเห็นต่อหลักความรับผิดชอบมากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 20,001 - 25,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.03, และ 3.54 ตามลำดับ ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 15,001 – 20,000 บาท มีความคิดเห็นต่อหลักความรับผิดชอบ มากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 20,001 - 25,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.06 และ 3.54 ตามลำดับ ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 25,001 บาทขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อหลักความรับผิดชอบมากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 20,001 - 25,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 3.93 และ 3.54 ตามลำดับ

ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 15,000 บาท มีความคิดเห็นต่อหลักความคุ้มค่ามากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 20,001 - 25,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.03, และ 3.38 ตามลำดับ ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 15,001 – 20,000 บาท มีความคิดเห็นต่อหลักความคุ้มค่ามากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 20,001 - 25,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 3.88 และ 3.38 ตามลำดับ ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 25,001 บาทขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อหลักความคุ้มค่ามากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 20,001 - 25,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 3.87 และ 3.38 ตามลำดับ

5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 4.23 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามเพศ

การจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	เพศชาย		เพศหญิง		t	P
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
การรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะ	4.06	0.78	4.01	0.87	.454	.198
การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล	4.05	0.85	3.98	1.04	.687	.009*
การคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ	4.06	0.78	3.90	0.98	1.699	.000*
การควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ	4.01	0.82	3.83	1.11	1.742	.000*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.23 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครจำแนกตามเพศ จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย T-Test พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ไม่แตกต่างกัน โดยมีค่า Probability (P-Value) มากกว่า 0.05 ด้านการรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะ

ตารางที่ 4.24 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามอายุ

ตัวแปรตาม	อายุ	$\bar{X}$	S.D	df	F	P
การรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะ	18 - 30 ปี	4.07	0.75	359	.972	.046**
	31 – 45 ปี	4.10	0.86			
	46 – 60 ปี	3.91	0.84			
	61 – 75 ปี	4.02	0.49			
การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล	18 - 30 ปี	4.07	0.76	359	.213	.888
	31 – 45 ปี	4.00	1.15			
	46 – 60 ปี	3.99	0.83			
	61 – 75 ปี	4.09	0.34			
การคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ	18 - 30 ปี	4.08	0.74	359	1.367	.253
	31 – 45 ปี	4.04	0.96			
	46 – 60 ปี	3.86	0.90			
	61 – 75 ปี	3.85	0.54			
การควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ	18 - 30 ปี	4.08	0.72	359	2.349	.072
	31 – 45 ปี	3.94	1.07			
	46 – 60 ปี	3.80	1.06			
	61 – 75 ปี	3.56	0.37			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.24 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามอายุ จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย ANOVA (F-Test) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามอายุไม่แตกต่างกัน โดยมีค่า Probability (P-Value) มากกว่า 0.05 ด้านการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล, ด้านการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และด้านการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ อย่างไรก็ตาม เพื่อให้ทราบความคิดเห็นที่แตกต่างกันของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามอายุ จำเป็นจะต้องมีการเปรียบเทียบรายคู่ โดยสามารถสรุปผลการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี Least Significant Difference (LSD) ได้ดังนี้

ตารางที่ 4.25 การเปรียบเทียบรายคู่ของความคิดเห็นต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ด้วยวิธี LSD

ปัจจัย	อายุ	$\bar{X}$	18- 30 ปี	31– 45 ปี	46– 60 ปี	61– 75 ปี
การกำจัดมูลฝอย	18 - 30 ปี	4.08	-	.072	.079	-.023
และสิ่งปฏิกูล	31 – 45 ปี	4.05		-	.007	-.095
	46 – 60 ปี	3.71			-	-.102
	61 – 75 ปี	3.80				-
การคุ้มครอง ดูแล	18 - 30 ปี	4.08	-	.044	.226	.233
และบำรุงรักษา	31 – 45 ปี	4.05		-	.182	.190
ทรัพยากรธรรมชาติ	46 – 60 ปี	3.71			-	.007
	61 – 75 ปี	3.80				-
การควบคุมกิจการ/	18 - 30 ปี	4.08	-	.140	.227**	.517
สถานประกอบการ	31 – 45 ปี	4.05		-	.138	.377
	46 – 60 ปี	3.71			-	.239
	61 – 75 ปี	3.80				-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.25 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร รายคู่ จำแนกตามอายุ ด้วยวิธี LSD พบว่า ด้านการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ ผู้ที่มีอายุ 18 - 30 ปี มีความคิดเห็นต่อด้านการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ มากกว่าผู้ที่มีอายุ 46 – 60 ปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.08 และ 4.05 ตามลำดับ ส่วนด้านการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล และด้านการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ 4.26 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามระดับการศึกษา

ตัวแปรตาม	ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	S.D	df	F	P
การรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะ	ต่ำกว่าปริญญาตรี	4.04	0.83	359	.655	.529
	ปริญญาตรี	4.01	0.78			
	สูงกว่าปริญญาตรี	4.17	0.77			
การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล	ต่ำกว่าปริญญาตรี	4.03	0.90	359	.694	.500
	ปริญญาตรี	3.98	0.95			
	สูงกว่าปริญญาตรี	4.16	0.83			
การคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ	ต่ำกว่าปริญญาตรี	4.06	0.83	359	1.456	.235
	ปริญญาตรี	3.92	0.87			
	สูงกว่าปริญญาตรี	4.11	0.84			
การควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ	ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.99	0.89	359	1.671	.189
	ปริญญาตรี	3.86	0.97			
	สูงกว่าปริญญาตรี	4.13	0.86			

จากตารางที่ 4.26 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามระดับการศึกษา จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย ANOVA (F-Test) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะ ด้านการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ด้านการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และ ด้านการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ ทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน โดยมีค่า Probability (P-Value) มากกว่า 0.05

ตารางที่ 4.27 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามอาชีพ

ตัวแปรตาม	อาชีพ	$\bar{X}$	S.D	df	F	P
การรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะ	รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	4.22	0.70	359	14.156	.000*
	พนักงานบริษัทเอกชน / รับจ้าง	4.24	0.60			
	ธุรกิจส่วนตัว / ค้าขาย	3.37	0.92			
	นิสิต / นักศึกษา	3.92	0.83			
	งานบ้าน	3.79	0.88			
การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล	รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	4.22	0.70	359	7.828	.000*
	พนักงานบริษัทเอกชน / รับจ้าง	4.01	1.15			
	ธุรกิจส่วนตัว / ค้าขาย	3.45	1.14			
	นิสิต / นักศึกษา	3.94	0.85			
	งานบ้าน	4.13	0.64			
การคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ	รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	4.21	0.67	359	10.926	.000*
	พนักงานบริษัทเอกชน / รับจ้าง	4.04	0.95			
	ธุรกิจส่วนตัว / ค้าขาย	3.37	1.04			
	นิสิต / นักศึกษา	3.93	0.82			
	งานบ้าน	3.88	0.85			
การควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ	รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	4.18	0.72	359	15.098	.000*
	พนักงานบริษัทเอกชน / รับจ้าง	4.00	1.02			
	ธุรกิจส่วนตัว / ค้าขาย	3.12	1.15			
	นิสิต / นักศึกษา	3.93	0.81			
	งานบ้าน	4.17	0.69			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.27 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามอาชีพจากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย ANOVA (F-Test) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามอาชีพ พบว่า มีความแตกต่างกัน โดยมีค่า Probability (P-Value) อยู่ที่ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 ทุกด้าน ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า ผู้ที่มีอาชีพต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับด้านการรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะ ด้านการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ด้านการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และ ด้านการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ ทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันทุกด้าน อย่างไรก็ตาม เพื่อให้ทราบความคิดเห็นที่แตกต่างกันของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามอาชีพ จำเป็นจะต้องมีการเปรียบเทียบรายคู่ โดยสามารถสรุปผลการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี Least Significant Difference (LSD) ได้ดังนี้

ตารางที่ 4.28 การเปรียบเทียบรายคู่ของความคิดเห็นต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามอาชีพ ด้วยวิธี LSD

ปัจจัย	อายุ	$\bar{X}$	รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	พนักงานบริษัทเอกชน/รับจ้าง	ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	นิสิต / นักศึกษา	งานบ้าน
ด้านการรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะ	รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	4.22	-	-.020	.852*	.297*	.427
	พนักงานบริษัทเอกชน/รับจ้าง	4.24		-	.873*	.318*	.448
	ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	3.37			-	-.554*	-.425
	นิสิต / นักศึกษา	3.92			.554*	-	.129
	งานบ้าน	3.79					-
ด้านการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล	รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	4.22	-	.210	0.767*	.284*	.095
	พนักงานบริษัทเอกชน/รับจ้าง	4.01		-	.556*	.073	-.115
	ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	3.45			-	-.482*	.671
	นิสิต / นักศึกษา	3.94			.482*	-	-.188
	งานบ้าน	4.13		.115	.671	.188	-

ตารางที่ 4.28 การเปรียบเทียบรายคู่ของความคิดเห็นต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามอาชีพ ด้วยวิธี LSD (ต่อ)

ปัจจัย	อายุ	$\bar{X}$	รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	พนักงานบริษัทเอกชน/รับจ้าง	ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	นิสิต / นักศึกษา	งานบ้าน
ด้านการคุ้มครอง ดูแลและรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ	รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	4.21	-	.168	.837*	.276*	.335
	พนักงานบริษัทเอกชน/รับจ้าง	4.04		-	.668*	.107	.166
	ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	3.37			-	-.560*	-.501
	นิสิต / นักศึกษา	3.93		-.107	.560*	-	.058
	งานบ้าน	3.88				-.058	-
ด้านการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ	รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	4.18	-	.180	1.054*	.243*	.010
	พนักงานบริษัทเอกชน/รับจ้าง	4.00		-	.843*	.062	-.169
	ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	3.12			-	-.764	-1.064
	นิสิต / นักศึกษา	3.93			.810*	-	-.232
	งานบ้าน	4.17		.169	1.043*	.232	-

ตารางที่ 4.28 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อด้านการรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะรายคู่ จำแนกตามอาชีพ ด้วยวิธี LSD พบว่า ผู้ที่มีอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีความคิดเห็นต่อหลักนิติธรรมมากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย และผู้ที่มีอาชีพนิสิต / นักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.21, 3.93 และ 3.37 ตามลำดับ ผู้ที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน/รับจ้าง มีความคิดเห็นต่อด้านการรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะ มากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย และผู้ที่มีอาชีพนิสิต / นักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.04, 3.93 และ 3.37 ตามลำดับ ผู้ที่มีอาชีพนิสิต / นักศึกษา มีความคิดเห็นต่อด้านการรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะ มากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 3.92 และ 3.37 ตามลำดับ

ผู้ที่มีอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีความคิดเห็นต่อด้านการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลมากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย และผู้ที่มีอาชีพนิสิต / นักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.22, 3.94 และ 3.45 ตามลำดับ ผู้ที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน/รับจ้าง มีความคิดเห็นต่อด้านการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล มากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.01 และ 3.45 ตามลำดับ ผู้ที่มีอาชีพนิสิต /

นักศึกษา มีความคิดเห็นต่อด้านการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล มากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 3.94 และ 3.45 ตามลำดับ

ผู้ที่มีอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีความคิดเห็นต่อด้านการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ มากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย และผู้ที่มีอาชีพนิสิต / นักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.21, 3.93 และ 3.37 ตามลำดับ ผู้ที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน/รับจ้าง มีความคิดเห็นต่อด้านการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ มากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.04 และ 3.37 ตามลำดับ ผู้ที่มีอาชีพนิสิต / นักศึกษา มีความคิดเห็นต่อด้านการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ มากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 3.93 และ 3.37 ตามลำดับ

ผู้ที่มีอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีความคิดเห็นต่อด้านการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ มากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย และผู้ที่มีอาชีพนิสิต / นักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.18, 3.93 และ 3.12 ตามลำดับ ผู้ที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน/รับจ้าง มีความคิดเห็นต่อด้านการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ มากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.00 และ 3.12 ตามลำดับ ผู้ที่มีอาชีพนิสิต / นักศึกษา มีความคิดเห็นต่อด้านการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ มากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 3.93 และ 3.12 ตามลำดับ และ ผู้ที่มีอาชีพงานบ้าน มีความคิดเห็นต่อด้านการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ มากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.17 และ 3.12 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.29 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

ตัวแปรตาม	รายได้ต่อเดือน	$\bar{X}$	S.D	df	F	P
การรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะ	ต่ำกว่า 15,000 บาท	4.09	0.78	359	.502	.681
	15,001 – 20,000 บาท	4.02	0.84			
	20,001 - 25,000 บาท	3.91	0.70			
	25,001 บาทขึ้นไป	4.02	0.87			
ด้านการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล	ต่ำกว่า 15,000 บาท	4.11	0.81	359	4.081	.007*
	15,001 – 20,000 บาท	4.03	0.80			
	20,001 - 25,000 บาท	3.51	1.27			
	25,001 บาทขึ้นไป	4.05	0.98			
ด้านการคุ้มครอง ดูแล และรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ	ต่ำกว่า 15,000 บาท	4.09	0.76	359	2.904	.035*
	15,001 – 20,000 บาท	4.03	0.82			
	20,001 - 25,000 บาท	3.62	1.00			
	25,001 บาทขึ้นไป	3.98	0.94			
ด้านการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ	ต่ำกว่า 15,000 บาท	4.05	0.75	359	3.494	.016*
	15,001 – 20,000 บาท	4.00	0.85			
	20,001 - 25,000 บาท	3.50	1.13			
	25,001 บาทขึ้นไป	3.90	1.14			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.29 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามรายได้ต่อเดือน จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย ANOVA (F-Test) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร แตกต่างกัน โดยมีค่า Probability (P-Value) น้อยกว่า 0.05 ด้านการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ด้านการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และ ด้านการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ อย่างไรก็ตาม เพื่อให้ทราบความคิดเห็นที่แตกต่างกันของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามรายได้ต่อเดือน จำเป็นจะต้องมีการเปรียบเทียบรายคู่ โดยสามารถสรุปผลการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี Least Significant Difference (LSD) ได้ดังนี้

ตารางที่ 4.30 การเปรียบเทียบรายคู่ของความคิดเห็นต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามรายได้ต่อเดือน ด้วยวิธี LSD

ปัจจัย	รายได้ต่อเดือน	$\bar{X}$	ต่ำกว่า 15,000 บาท	15,001 – 20,000 บาท	20,001 - 25,000 บาท	25,001 บาทขึ้นไป
ด้านการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล	ต่ำกว่า 15,000 บาท	4.11	-	.080	.603*	.060
	15,001 – 20,000 บาท	4.03		-	.413*	.050
	20,001 - 25,000 บาท	3.51			-	-.542*
	25,001 บาทขึ้นไป	4.05			.542*	-
ด้านการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษา ทรัพยากรธรรมชาติ	ต่ำกว่า 15,000 บาท	4.09	-	.061	.475*	.111
	15,001 – 20,000 บาท	4.03		-	0.792*	.128
	20,001 - 25,000 บาท	3.62			-	-.363*
	25,001 บาทขึ้นไป	3.98			.363*	-
ด้านการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ	ต่ำกว่า 15,000 บาท	4.05	-	.054	.554*	.152
	15,001 – 20,000 บาท	4.00		-	.500*	.097
	20,001 - 25,000 บาท	3.50			-	-.402*
	25,001 บาทขึ้นไป	3.90			.402*	-

ตารางที่ 4.30 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อด้านการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล รายคู่ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน ด้วยวิธี LSD พบว่า ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท มีความคิดเห็นต่อด้านการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล มากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 20,001 - 25,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.11 และ 3.51 ตามลำดับ ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 15,001 – 20,000 บาท มีความคิดเห็นต่อด้านการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล มากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 20,001 - 25,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.03 และ 3.51 ตามลำดับ ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 25,001 บาทขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อด้านการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล มากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 20,001 - 25,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.05 และ 3.51 ตามลำดับ

การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อด้านการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ รายคู่ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท มีความคิดเห็นต่อด้านการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ มากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 20,001 - 25,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.09 และ 4.03 ตามลำดับ ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 15,001 – 20,000 บาท มีความคิดเห็นต่อด้านการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ มากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 20,001 - 25,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.03 และ 3.62 ตามลำดับ ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 25,001 บาทขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อด้านการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ มากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 20,001 - 25,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 3.98 และ 3.62 ตามลำดับ

การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อด้านการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ รายคู่ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท มีความคิดเห็นต่อด้านการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ มากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 20,001 - 25,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.05 และ 4.00 ตามลำดับ ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 15,001 – 20,000 บาท มีความคิดเห็นด้านการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ มากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 20,001 - 25,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.00 และ 3.50 ตามลำดับ ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 25,001 บาทขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อด้านการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ มากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 20,001 - 25,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 3.90 และ 3.50 ตามลำดับ

6. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมาภิบาลกับการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

ตารางที่ 4.31 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมาภิบาลกับการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

Variables	LAW	MOR	TRA	RES	PAR	EFF	EML
LAW	1	.840**	.837**	.861**	.835**	.825**	.848**
MOR		1	.875**	.857**	.776**	.859**	.870**
TRA			1	.906**	.860**	.926**	.912**
RES				1	.911**	.917**	.930**
PAR					1	.888**	.911**
EFF						1	.936**
EML							1

** p<.01

** หมายถึงมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความมั่นใจที่ร้อยละ 99 หรือมี P-Value น้อยกว่า 0.01

จากตารางที่ 4.31 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างหลักธรรมาภิบาลอันประกอบไปด้วยหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า มีค่าเป็นบวก แสดงว่า ตัวแปรทั้ง 6 ตัวแปรมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในอยู่ระหว่าง .776 ถึง .926 ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในที่มากที่สุดได้แก่ความสัมพันธ์ระหว่างหลักความโปร่งใส (TRA) กับ หลักความคุ้มค่า (EFF)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมาภิบาล (GGo) กับการจัดการสิ่งแวดล้อม (EML) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .848 ถึง .936 ซึ่งคู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากที่สุด ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างหลักความคุ้มค่า (EFF) กับการจัดการสิ่งแวดล้อม (EML)

7. หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

สมมติฐานที่ 4: หลักธรรมาภิบาลส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

ตารางที่ 4.32 แสดงค่าน้ำหนักขององค์ประกอบธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยรวม

ตัวแปร	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Tolerance	VIF
	B	SE	Beta				
ค่าคงที่	.503	.062		8.120	.000		
หลักนิติธรรม (LAW)	.006	.032	.006	.195	.845	.201	4.971
หลักคุณธรรม (MOR)	.156(4)	.033	.164	4.712	.000	.175	5.701
หลักความโปร่งใส (TRA)	.069	.037	.082	1.857	.064	.108	9.279
หลักความรับผิดชอบ (RES)	.164(3)	.043	.184	3.849	.000	.093	10.738
หลักการมีส่วนร่วม (PAR)	.233(2)	.034	.266	6.768	.000	.138	7.272
หลักความคุ้มค่า (EFF)	.258(1)	.039	.309	6.626	.000	.098	10.254

SE= ±0.23092

$R = .962$; $R^2 = 0.925$; $Adj.R^2 = 0.924$; $F = 726.868$; p-value = .000*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.32 พบว่า

1. การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นว่าตัวแปรอิสระ มีความสัมพันธ์กันเองในระดับที่สูงมาก (เกิด Multicollinearity) ทำการตรวจสอบ Multicollinearity จะใช้ค่า Variance Inflation Factor (VIF) และค่า Tolerance โดยมีเกณฑ์การตรวจสอบ ดังนี้ค่า VIF ที่เหมาะสมไม่ควรเกิน 10 หากเกินกว่านี้แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเองในระดับที่สูงมาก และหากค่า Tolerance < 0.2 แสดงว่าเกิด Multicollinearity จากผลการวิเคราะห์จะพบว่า ค่า VIF สูงสุดได้มีค่า 10.738 ซึ่งเกิน 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเองในระดับที่สูงมาก และค่า Tolerance ที่มีค่าน้อยที่สุด 0.093 ซึ่งต่ำกว่า 0.2 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันระดับสูงจึงเกิด Multicollinearity

2. การตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงระหว่างตัวแปรอิสระกันตัวแปรตาม โดยใช้ F-test (ANOVA) พบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 6 ตัว ได้แก่ หลักความคุ้มค่า (EFF) (β = .258) หลักการมีส่วนร่วม (PAR) (β = .233) หลักความรับผิดชอบ (RES) (β = .164) หลักคุณธรรม (MOR) (β = .156) มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับตัวแปรตาม (หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร) (F = 726.868 ; p – Value = .000)

3. ทำการตรวจสอบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญของค่าคงที่และสัมประสิทธิ์แต่ละตัวกับตัวแปรตามในสมการ พบว่า ตัวแปรที่ถูกเลือกเข้าสมการหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ($p \leq 0.001$) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเป็น 0.962 และสามารถร่วมกันพยากรณ์อิทธิพลต่อการจัดการ

สิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ได้ร้อยละ 92.5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ ±0.230 สมการพยากรณ์อิทธิพลต่อหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ในรูปคะแนนมาตรฐาน เป็นดังนี้

Z = 0.258 หลักความคุ้มค่า + 0.233 หลักการมีส่วนร่วม + 0.164 หลักความรับผิดชอบ + 0.156 หลักคุณธรรม

ส่วนตัวแปรพยากรณ์หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครที่ไม่พบนัยสำคัญทางสถิติ (p > 0.05) ได้แก่หลักนิติธรรม (LAW) หลักความโปร่งใส (TRA)

ตารางที่ 4.33 แสดงค่าน้ำหนักขององค์ประกอบธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านการรักษาความสะอาดที่และทางสาธารณะ

ตัวแปร	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Tolerance	VIF
	B	SE	Beta				
ค่าคงที่	.756	.080		9.407	.000		
หลักนิติธรรม (LAW)	.113(4)	.041	.120	2.730	.007	.201	4.971
หลักคุณธรรม (MOR)	.037	.043	.041	.868	.386	.175	5.701
หลักความโปร่งใส (TRA)	-.092	.048	-.115	-1.919	.056	.108	9.279
หลักความรับผิดชอบ (RES)	.164(2)	.055	.191	2.964	.003	.093	10.738
หลักการมีส่วนร่วม (PAR)	.476(1)	.045	.565	10.642	.000	.138	7.272
หลักความคุ้มค่า (EFF)	.131(3)	.051	.163	2.586	.010	.098	10.254

SE= ±0.29978

$R = .929$; $R^2 = 0.863$; $Adj.R^2 = 0.861$; $F = 371.877$; p-value = .000*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.33 พบว่า

1. การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นว่าตัวแปรอิสระ มีความสัมพันธ์กันเองในระดับที่สูงมาก (เกิด Multicollinearity) ทำการตรวจสอบ Multicollinearity จะใช้ค่า Variance Inflation Factor (VIF) และค่า Tolerance โดยมีเกณฑ์การตรวจสอบ ดังนี้ค่า VIF ที่เหมาะสมไม่ควรเกิน 10 หากเกินกว่านี้แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเองในระดับที่สูงมาก และหากค่า Tolerance < 0.2 แสดงว่าเกิด Multicollinearity จากผลการวิเคราะห์จะพบว่า ค่า VIF สูงสุดได้มีค่า 10.738 ซึ่งเกิน 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเองในระดับที่สูงมาก และค่า Tolerance ที่มีค่าน้อยที่สุด 0.093 ซึ่งต่ำกว่า 0.2 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันระดับสูงจึงเกิด Multicollinearity

2. การตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงระหว่างตัวแปรอิสระกันตัวแปรตาม โดยใช้ F-test (ANOVA) พบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 6 ตัว ได้แก่ หลักการมีส่วนร่วม (PAR) (β = .476) หลักความรับผิดชอบ (RES) (β = .164) หลักความคุ้มค่า (EFF) (β = .131) หลักนิติธรรม (LAW) (β = .113) มี

ความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับตัวแปรตาม (หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร) (F = 371.877 ; p – Value = .000)

3. ทำการตรวจสอบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญของค่าคงที่และสัมประสิทธิ์แต่ละตัวกับตัวแปรตามในสมการ พบว่า ตัวแปรที่ถูกเลือกเข้าสมการหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ($p \leq 0.001$) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเป็น 0.929 และสามารถร่วมกันพยากรณ์อิทธิพลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ได้ร้อยละ 86.3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ ±0.299 สมการพยากรณ์อิทธิพลต่อหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ในรูปคะแนนมาตรฐาน เป็นดังนี้

Z = 0.476 หลักการมีส่วนร่วม + 0.164 หลักความรับผิดชอบ + 0.131 หลักความคุ้มค่า + 0.113 หลักนิติธรรม

ส่วนตัวแปรพยากรณ์หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครที่ไม่พบนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$) ได้แก่ หลักคุณธรรม (MOR) หลักความโปร่งใส (TRA)

ตารางที่ 4.34 แสดงค่าน้ำหนักขององค์ประกอบธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

ตัวแปร	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Tolerance	VIF
	B	SE	Beta				
ค่าคงที่	.347	.083		4.187	.000		
หลักนิติธรรม (LAW)	-.197	.043	-.185	-4.624	.000	.201	4.971
หลักคุณธรรม (MOR)	.490(1)	.044	.475	11.070	.000	.175	5.701
หลักความโปร่งใส (TRA)	.112	.050	.124	2.261	.024	.108	9.279
หลักความรับผิดชอบ (RES)	.170(3)	.057	.176	2.983	.003	.093	10.738
หลักการมีส่วนร่วม (PAR)	.074	.046	.078	1.607	.109	.138	7.272
หลักความคุ้มค่า (EFF)	.275(2)	.052	.304	5.276	.000	.098	10.254

SE= ±0.30935

$R = .941$; $R^2 = 0.886$; $Adj.R^2 = 0.884$; $F = 457.425$; p-value = .000*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.34 พบว่า

1. การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นว่าตัวแปรอิสระ มีความสัมพันธ์กันเองในระดับที่สูงมาก (เกิด Multicollinearity) ทำการตรวจสอบ Multicollinearity จะใช้ค่า Variance Inflation Factor (VIF) และค่า Tolerance โดยมีเกณฑ์การตรวจสอบ ดังนี้ค่า VIF ที่เหมาะสมไม่ควรเกิน 10 หากเกินกว่านี้แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเองในระดับที่สูงมาก และหากค่า Tolerance < 0.2 แสดงว่าเกิด Multicollinearity จากผลการวิเคราะห์จะพบว่า ค่า VIF สูงสุดได้มีค่า 10.738 ซึ่งเกิน 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเองในระดับที่สูงมาก และค่า Tolerance ที่มีค่าน้อยที่สุด 0.093 ซึ่งต่ำกว่า 0.2 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันระดับสูงจึงเกิด Multicollinearity

2. การตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงระหว่างตัวแปรอิสระกันตัวแปรตาม โดยใช้ F-test (ANOVA) พบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 6 ตัว ได้แก่ หลักคุณธรรม (MOR) (β = .490) หลักความคุ้มค่า (EFF) (β = .275) หลักความรับผิดชอบ (RES) (β = .170) มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับตัวแปรตาม (หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร) (F = 457.425 ; p – Value = .000)

3. ทำการตรวจสอบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญของค่าคงที่และสัมประสิทธิ์แต่ละตัวกับตัวแปรตามในสมการ พบว่า ตัวแปรที่ถูกเลือกเข้าสมการหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ($p \leq 0.001$) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเป็น 0.941 และสามารถร่วมกันพยากรณ์อิทธิพลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ได้ร้อยละ 88.6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ ±0.309 สมการพยากรณ์อิทธิพลต่อหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ในรูปคะแนนมาตรฐาน เป็นดังนี้

Z = 0.490 หลักคุณธรรม + 0.275 หลักความคุ้มค่า + 0.170 หลักความรับผิดชอบ

ส่วนตัวแปรพยากรณ์หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครที่ไม่พบนัยสำคัญทางสถิติ (p > 0.05) ได้แก่ หลักนิติธรรม (LAW) หลักความโปร่งใส (TRA) หลักการมีส่วนร่วม (PAR)

ตารางที่ 4.35 แสดงค่าน้ำหนักขององค์ประกอบธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านการคุ้มครอง ดูแล และรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตัวแปร	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Tolerance	VIF
	B	SE	Beta				
ค่าคงที่	.565	.083		6.839	.000		
หลักนิติธรรม (LAW)	.045	.042	.045	1.051	.294	.201	4.971
หลักคุณธรรม (MOR)	.124(5)	.044	.129	2.828	.005	.175	5.701
หลักความโปร่งใส (TRA)	.116(4)	.049	.137	2.347	.019	.108	9.279
หลักความรับผิดชอบ (RES)	.199(2)	.057	.220	3.497	.001	.093	10.738
หลักการมีส่วนร่วม (PAR)	.146(3)	.046	.164	3.177	.002	.138	7.272
หลักความคุ้มค่า (EFF)	.242(1)	.052	.286	4.662	.000	.098	10.254

SE= ±0.30780

$R = .933$; $R^2 = 0.871$; $Adj.R^2 = 0.868$; $F = 395.487$; p-value = .000*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.35 พบว่า

1. การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นว่าตัวแปรอิสระ มีความสัมพันธ์กันเองในระดับที่สูงมาก (เกิด Multicollinearity) ทำการตรวจสอบ Multicollinearity จะใช้ค่า Variance Inflation Factor (VIF) และค่า Tolerance โดยมีเกณฑ์การตรวจสอบ ดังนี้ค่า VIF ที่เหมาะสมไม่ควรเกิน 10 หากเกินกว่านี้แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเองในระดับที่สูงมาก และหากค่า Tolerance < 0.2 แสดงว่าเกิด Multicollinearity จากผลการวิเคราะห์จะพบว่า ค่า VIF สูงสุดได้มีค่า 10.738 ซึ่งเกิน 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเองในระดับที่สูงมาก และค่า Tolerance ที่มีค่าน้อยที่สุด 0.093 ซึ่งต่ำกว่า 0.2 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันระดับสูงจึงเกิด Multicollinearity

2. การตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงระหว่างตัวแปรอิสระกันตัวแปรตาม โดยใช้ F-test (ANOVA) พบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 6 ตัว ได้แก่ หลักความคุ้มค่า (EFF) (β = .242) หลักความรับผิดชอบ (RES) (β = .199) หลักการมีส่วนร่วม (PAR) (β = .146) หลักความโปร่งใส (TRA) (β = .116) หลักคุณธรรม (MOR) (β = .124) มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับตัวแปรตาม (หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร) (F = 395.487 ; p – Value = .000)

3. ทำการตรวจสอบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญของค่าคงที่และสัมประสิทธิ์แต่ละตัวกับตัวแปรตามในสมการ พบว่า ตัวแปรที่ถูกเลือกเข้าสมการหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร (p ≤ 0.001) โดยมีค่า

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเป็น 0.933 และสามารถร่วมกันพยากรณ์อิทธิพลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ได้ร้อยละ 87.1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ ±0.307 สมการพยากรณ์อิทธิพลต่อหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ในรูปคะแนนมาตรฐาน เป็นดังนี้

Z = 0.242 หลักความคุ้มค่า + 0.199 หลักความรับผิดชอบ + 0.146 หลักการมีส่วนร่วม + 0.116 หลักความโปร่งใส + 0.124 หลักคุณธรรม

ส่วนตัวแปรพยากรณ์หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครที่ไม่พบนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$) ได้แก่ หลักนิติธรรม (LAW)

ตารางที่ 4.36 แสดงค่าน้ำหนักขององค์ประกอบธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อม ด้านการควบคุมกิจการ / สถานประกอบการ

ตัวแปร	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Tolerance	VIF
	B	SE	Beta				
ค่าคงที่	.343	.087		3.970	.000		
หลักนิติธรรม (LAW)	.065	.044	.060	1.454	.147	.201	4.971
หลักคุณธรรม (MOR)	-.029	.046	-.028	-.628	.530	.175	5.701
หลักความโปร่งใส (TRA)	.139(3)	.052	.152	2.694	.007	.108	9.279
หลักความรับผิดชอบ (RES)	.123(4)	.060	.126	2.068	.039	.093	10.738
หลักการมีส่วนร่วม (PAR)	.237(2)	.048	.246	4.919	.000	.138	7.272
หลักความคุ้มค่า (EFF)	.384(1)	.054	.419	7.064	.000	.098	10.254

SE= ±0.32252

R = .937 ; R^2 = 0.879 ; Adj.R^2 = 0.877 ; F = 426.973 ; p-value = .000*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.36 พบว่า

1. การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นว่าตัวแปรอิสระ มีความสัมพันธ์กันเองในระดับที่สูงมาก (เกิด Multicollinearity) ทำการตรวจสอบ Multicollinearity จะใช้ค่า Variance Inflation Factor (VIF) และค่า Tolerance โดยมีเกณฑ์การตรวจสอบ ดังนี้ค่า VIF ที่เหมาะสมไม่ควรเกิน 10 หากเกินกว่านี้แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเองในระดับที่สูงมาก และหากค่า Tolerance < 0.2 แสดงว่าเกิด Multicollinearity จากผลการวิเคราะห์จะพบว่า ค่า VIF สูงสุดได้มีค่า 10.738 ซึ่งเกิน 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเองในระดับที่สูงมาก และค่า Tolerance ที่มีค่าน้อยที่สุด 0.093 ซึ่งต่ำกว่า 0.2 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันระดับสูงจึงเกิด Multicollinearity

2. การตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงระหว่างตัวแปรอิสระกันตัวแปรตาม โดยใช้ F-test (ANOVA) พบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 6 ตัว ได้แก่ หลักความคุ้มค่า (EFF) (β = .384) หลักการมีส่วนร่วม (PAR) (β = .237) หลักความโปร่งใส (TRA) (β = .139) หลักความรับผิดชอบ (RES) (β = .123) มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับตัวแปรตาม (หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร) (F = 426.973 ; p – Value = .000)

3. ทำการตรวจสอบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญของค่าคงที่และสัมประสิทธิ์แต่ละตัวกับตัวแปรตามในสมการ พบว่า ตัวแปรที่ถูกเลือกเข้าสมการหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ($p \leq 0.001$) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเป็น 0.937 และสามารถร่วมกันพยากรณ์อิทธิพลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ได้ร้อยละ 87.9 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ ±0.322 สมการพยากรณ์อิทธิพลต่อหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ในรูปคะแนนมาตรฐาน เป็นดังนี้

Z = 0.384 หลักความคุ้มค่า + 0.237 หลักการมีส่วนร่วม + 0.139 หลักความโปร่งใส + 0.123 หลักความรับผิดชอบ

ส่วนตัวแปรพยากรณ์หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครที่ไม่พบนัยสำคัญทางสถิติ (p > 0.05) ได้แก่ หลักนิติธรรม (LAW) หลักคุณธรรม (MOR)

ตารางที่ 4.37 แสดงผลการวิเคราะห์หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

หลักธรรมาภิบาล	การจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น			
	ด้านการรักษาความสะอาดที่และทางสาธารณะ	ด้านการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล	ด้านการคุ้มครอง ดูแลและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	ด้านการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ
หลักนิติธรรม (LAW)	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ
หลักคุณธรรม (MOR)	ปฏิเสธ	√	√	ปฏิเสธ
หลักความโปร่งใส (TRA)	√	ปฏิเสธ	√	√
หลักความรับผิดชอบ (RES)	√	√	√	√
หลักการมีส่วนร่วม (PAR)	√	ปฏิเสธ	√	√
หลักความคุ้มค่า (EFF)	√	√	√	√

จากตาราง 4.37 พบว่า รูปแบบหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ดังนี้

1. รูปแบบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของประชาชน โดยภาพรวม ได้แก่ หลักความคุ้มค่า (EFF) หลักการมีส่วนร่วม (PAR) หลักความรับผิดชอบ (RES) หลักคุณธรรม (MOR)

2. รูปแบบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของประชาชน ด้านการรักษาความสะอาดที่และทางสาธารณะ ได้แก่ หลักการมีส่วนร่วม (PAR) หลักความรับผิดชอบ (RES) หลักความคุ้มค่า (EFF) หลักนิติธรรม (LAW)

3. รูปแบบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของประชาชน ด้านการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ได้แก่ หลักคุณธรรม (MOR) หลักความคุ้มค่า (EFF) หลักความรับผิดชอบ (RES)

4. รูปแบบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของประชาชน ด้านการคุ้มครอง ดูแลและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ หลักความคุ้มค่า (EFF) หลักความรับผิดชอบ (RES) หลักการมีส่วนร่วม (PAR) หลักความโปร่งใส (TRA) หลักคุณธรรม (MOR)

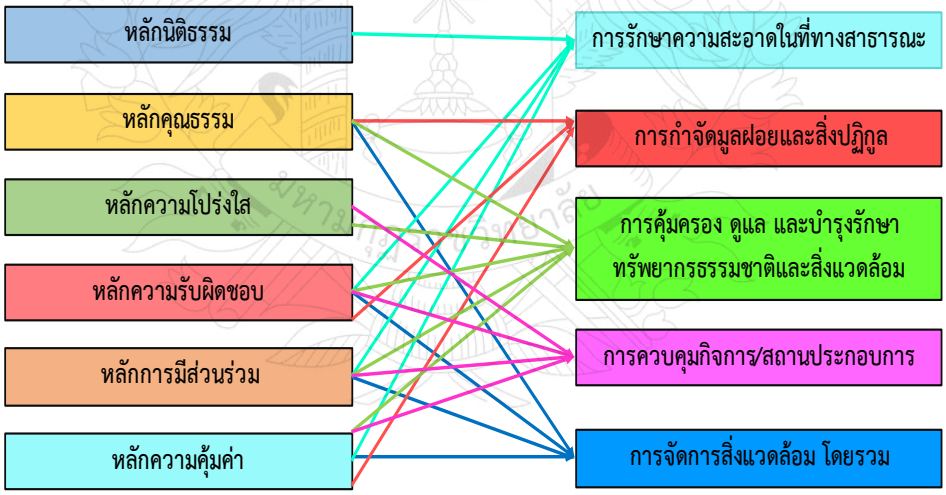
5. รูปแบบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของประชาชน ด้านการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ ได้แก่ หลักความคุ้มค่า (EFF) หลักการมีส่วนร่วม (PAR) หลักความโปร่งใส (TRA) หลักความรับผิดชอบ (RES)

ภาพที่ 4.1 รูปแบบหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

4.3 รูปแบบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

วัตถุประสงค์ ข้อที่ 3 เพื่อสร้างรูปแบบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

ผลจากการสังเคราะห์ข้อมูลและวิเคราะห์ที่ได้จากการสัมภาษณ์และสถิติ ทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ดังนี้ คือ การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม (Network and participate = N) การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเป็นจริง (Reveal information = R) การบังคับใช้กฎหมายอย่างเป็นธรรมและเสมอภาค (Enforce the Law = E) การทำงานด้วยความกระตือรือร้น (Activeness = A) การประกาศจริยธรรมองค์กรเพื่อเป็นแนวทางในการทำงานของพนักงานในองค์กร (Declaration of work ethics = D) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Yield = Y) ซึ่งก่อให้เกิดผลทางด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ดังนี้ คือ 1. การจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ (Efficient environmental management) 2. การสร้างค่านิยมคุณธรรมในการปฏิบัติงาน (Creating moral values in work) 3. ความน่าเชื่อถือและการยอมรับจากประชาชนในพื้นที่ (Credibility and acceptance) 4. การมีส่วนร่วมสามารถจัดการสิ่งแวดล้อมได้ประสบผลสำเร็จ (Participation) 5. การสร้างความพึงพอใจของประชาชน (Public satisfaction) 6. การคำนึงถึงต้นทุนของท้องถิ่นและการจัดการสิ่งแวดล้อมที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน และการดำเนินงานต่อเนื่อง คำนึงถึงความสมดุลตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable development)

ภาพที่ 4.1 รูปแบบหลักธรรมาภิบาลส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

ผู้วิจัยสามารถนำมากำหนดเป็น “รูปแบบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร” ซึ่งเรียกว่า “N READY” ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 4.2 รูปแบบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

N = Network and participate หมายถึง การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม
R = Reveal information หมายถึง การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเป็นจริง
E = Enforce the Law หมายถึง การบังคับใช้กฎหมายอย่างเป็นธรรมและเสมอภาค
A = Activeness หมายถึง การทำงานด้วยความกระตือรือร้น
D = Declaration of work ethics หมายถึง การประกาศจริยธรรมองค์กรเพื่อเป็นแนวทางในการทำงานของพนักงานในองค์กร
Y = Yield หมายถึง การมุ่งผลสัมฤทธิ์

บทที่ 5
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ดุษฎีนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ 1) เพื่อศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร 2) เพื่อศึกษาหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร 3) เพื่อสร้างรูปแบบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed Research Methodology) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ศึกษาและค้นคว้าข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากการทบทวน แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสร้างเครื่องมือสัมภาษณ์และทำการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กับผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 20 ท่าน และนำมาสร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) กับประชาชนที่อาศัยอยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 360 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์ t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance) หรือ F-test การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson Correlation) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis: MRA) หลังจากนั้นนำผลที่ได้ไปสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อค้นหางานวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้แต่ละข้อ สรุปผลวิจัย อภิปรายผลวิจัยและข้อเสนอแนะ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 การใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

5.1.1.1 หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

หลักนิติธรรม (Rule of Law) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีกฎหมายควบคุมกำกับตามที่เราเรียกกันว่า พระราชบัญญัติจัดตั้งตามประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ อยู่แล้ว และมีการจัดบริการสาธารณะ เช่น การให้บริการรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะ การกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย ก็ยังคงต้องมีกฎหมายที่ออกมาควบคุม การจัดการ การดำเนินการ รวมทั้งการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการให้บริการให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่ให้อำนาจไว้ เช่น พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560 ควรอยู่บน

พื้นฐานการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการออกเป็นกฎ ระเบียบ หรือ ข้อบังคับต่างๆ เช่น “ข้อบัญญัติ” หรือ “เทศบัญญัติ” เรื่อง การจัดการมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ตลาด สถานที่จำหน่ายอาหารและสะสมอาหาร ควรผ่านกระบวนการให้ความเห็นชอบจากหลายฝ่าย และมีการเปิดให้แสดงความเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้เกี่ยวข้องที่จะต้องนำไปปฏิบัติด้วย และควรเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ และผู้ปฏิบัติสามารถปฏิบัติตามได้จริง เช่น การกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการจัดเก็บมูลฝอยทั่วไป ซึ่งควรจัดให้มีการฝึกอบรมให้ความรู้แก่ผู้ปฏิบัติงานที่ยังขาดความรอบรู้และความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงานที่ปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและเป็นประจำ เพื่อความทันสมัยของกฎหมาย เกิดเป็นธรรมให้เป็นที่ยอมรับของสังคมหรือไม่เลือกปฏิบัติ

หลักคุณธรรม (Virtue) เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานในตำแหน่งตามภารกิจหน้าที่ ควรมีการอำนวยความสะดวกให้บริการด้วยความรวดเร็ว มีอัธยาศัยอันดี และไม่เลือกปฏิบัติ การให้บริการแก่ประชาชนควรมีความเอื้อเฟื้อ มีความชัดเจน และมีความเสมอภาค การที่ประชาชนมาอยู่รวมกันเป็นชุมชน อาจมีการกระทบกระทั่งกัน เกิดข้อร้องเรียนต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องมีการนำกฎหมายมาบังคับใช้ หากการแก้ไขนำหลักคุณธรรมมาใช้มีการอธิบาย ทำความเข้าใจ การมีทางออกในการแก้ไขปัญหานั้น ก็จะนำมาซึ่งการแก้ไขปัญหาได้อย่างยั่งยืน และต่อประชาชน โดยมีใช้ดุลยพินิจอย่างเหมาะสม ไม่โอนอ่อนตามอิทธิพลใด ๆ

หลักความโปร่งใส (Transparency) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีนโยบายหรือส่งเสริมค่านิยมในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในหลักความโปร่งใสเพื่อสร้างความเชื่อมั่น การทำงานงานที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานในขั้นตอนต่างๆ ของหน่วยงาน เช่น การร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมวางแผน/จัดทำแผนงาน ร่วมดำเนินการและร่วมติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานของหน่วยงานจะสะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินงานด้วยความโปร่งใส คำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชน เมื่อประชาชนเชื่อและไว้วางใจในผู้บริหาร จะทำให้องค์กรแข็งแกร่ง ก่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดี ทำให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึง การประกาศวิสัยทัศน์การบริหารไปยังบุคลากรให้เกิดความเข้าใจในจุดมุ่งหมาย ภารกิจหน้าที่ มีการปฏิบัติงานโดยมีการวางแผนงานไว้อย่างรัดกุม ควรมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร เช่น แผนพัฒนาองค์กร ฯ แผนการดำเนินงาน การประกาศจัดซื้อจัดจ้าง ฯลฯ เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดได้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก หลายช่องทาง สามารถเข้ามามีส่วนรวมในกิจกรรมต่าง ๆ ตรวจสอบความถูกต้องในการทำงานได้

หลักความรับผิดชอบ (Responsiveness) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีภารกิจหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะในพื้นที่ ซึ่งความรับผิดชอบของหน่วยงานนั้น ๆ อยู่บนพื้นฐานของระเบียบ ฯ ที่กำหนดไว้ก่อน ในการปฏิบัติงานที่ต้องอาศัยความรู้ความชำนาญเฉพาะด้าน บางครั้งการมอบหมายผู้รับผิดชอบซึ่งมิใช่งานของตน อาจส่งผลต่อการปฏิบัติที่ขาดประสิทธิภาพและส่งผลต่อกำลังใจของผู้ปฏิบัติงาน หากกิจกรรมหรืองานที่ทำให้สังคมหรือการแก้ปัญหาที่ซับซ้อนต้องบูรณาการร่วมกันก็ต้องกำหนดการรับผิดชอบร่วมกัน ดังนั้น หน้าที่ต้องตามมาด้วยความรับผิดชอบ และความชำนาญก็เกิดมาจากหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่เช่นกัน บุคลากรต้องมีความรับผิดชอบในงานของตน เมื่อมีความขัดข้องควรรายงานผู้บังคับบัญชาเพื่อช่วยหาทางออก

หลักการมีส่วนร่วม (Participation) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดโอกาสประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ การร่วมแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของตนเอง การรับรู้การดำเนินการ การได้รับการแก้ไขหรือการนำปัญหาเข้าไปในแผนการพัฒนา รวมถึงการเข้าถึงข่าวสารความเคลื่อนไหวของหน่วยงาน เช่น การรักษาความสะอาดในพื้นที่สาธารณะการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามาร่วมทำประโยชน์ในพื้นที่ส่วนรวม ตระหนักถึงความสำคัญของการมีสิ่งแวดล้อมที่ดี นำมาสู่การสร้างเครือข่ายในการทำงานเพื่อให้เกิดความยั่งยืน

หลักความคุ้มค่า (Effectiveness and Efficiency) หลักความคุ้มค่า การทำโครงการในแต่ละโครงการต้องให้ชาวบ้านได้รับประโยชน์สูงสุดเท่าที่จะทำได้ จึงจะมีความคุ้มค่ามากที่สุดของโครงการนั้น ประสิทธิภาพและประสิทธิผลความประหยัด คำนึงถึงขนาดของปัญหา หรือผู้ที่จะได้รับประโยชน์จากโครงการ การใช้จ่ายงบประมาณของทางราชการให้คุ้มค่าประหยัด เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมนี้ ถือว่าเป็นเรื่องสำคัญ การทำงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล การจัดสรรทรัพยากรและการใช้ทรัพยากรให้น้อยแต่ได้ประโยชน์สูงสุดจึงจำเป็นต่อการทำงาน ตัวอย่างเช่น ในการบริหารจัดการบนหลักของความคุ้มค่า การใช้การจ้างเหมาบริการแทนการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะจัดจ้างบุคคลในการจัดการมูลฝอยทั่วไปของจังหวัดสมุทรสาครสามารถเปรียบเทียบให้เห็นได้ชัดในเรื่องความคุ้มค่า คือ แต่เดิมเรามีการจ้างพนักงานจัดเก็บมูลฝอยเองต่อรถจัดเก็บมูลฝอย 1 คัน เราต้องมีพนักงาน 3 – 4 คน ค่าจ้างต่อเดือนประมาณคร่าว ๆ ก็อยู่ที่ 40,000 บาท ยังไม่รวมค่าที่กำจัดมูลฝอยซึ่งราคาคิดเป็น 600 บาทต่อตัน เรามีรถจัดเก็บมูลฝอยกว่า 10 คัน ซึ่งวัน ๆ หนึ่งเรามีปริมาณขยะไม่ต่ำกว่า 20 ตัน ถ้ารวมกันคร่าว ๆ ยังไม่รวมค่าบำรุงรักษาซ่อมแซมรถ ค่าน้ำมัน ค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการขยะเราอยู่ที่ 7 – 8 แสนบาท ยังมีปัญหาอุปสรรคในการให้บริหารคนในการทำงานอีก ปัจจุบันนี้เมื่อเราใช้การจ้างเหมาบริการแทนการจัดจ้างก็เป็นการเปิดประมูลด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ได้ผู้รับจ้างในการจัดเก็บ ขน และนำขยะมูลฝอยไปกำจัดโดยคิดราคาต่อตัน ๆ ละหนึ่งร้อยกว่าบาท ถ้าในปริมาณขยะมูลฝอยที่เท่ากันเราเกิดประหยัดลงไปมาก ความมีประสิทธิภาพเราก็ประเมินจากการส่งมอบงานจ้างเราไม่ต้องบริหารคนที่เคยมีปัญหา ขาด ลาป่วย หรือลาออก ค่าน้ำมันรถ ค่าบำรุงรักษา รวมไปถึงกรณีที่ถ้ารถเกิดอุบัติเหตุมีการละเมิดทำให้มีการบาดเจ็บหรือเสียชีวิตการจ่ายค่าชดเชยบุคคลที่ได้รับการละเมิดไม่ว่าจะทรัพย์สินหรือชีวิต เหล่านี้เห็นได้ชัดเจนว่าการจัดการมีความคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลอย่างยิ่ง

5.1.1.2 การจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

ด้านการรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การจัดการสิ่งแวดล้อม มีการนำกฎหมายมาเป็นหลักและแนวทางในการปฏิบัติในการทำงาน หากแต่การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นด้านการรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะนั่นเป็นปัจจัยที่ทำให้ความสำเร็จที่ง่ายและเกิดความยั่งยืน

ด้านการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดการมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลภายในท้องถิ่นของตน หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบ คือ กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ซึ่งตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ท้องถิ่นจะมีการจัดการเอง มอบหมายให้หน่วยงานรัฐหรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่น หรือมีการจ้างเหมาบุคคลภายนอก (Out Source) โดยจะต้อง

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด ซึ่งในปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครส่วนใหญ่จะใช้วิธีการจัดการมูลฝอยโดยการจ้างเหมาบุคคลภายนอก (Out Source) เพิ่มขึ้น มีการตราข้อบัญญัติ / เทศบัญญัติ เรื่อง การจัดการมูลฝอยทั่วไป เพื่อการบังคับใช้ในท้องถิ่นของตนเป็นไปตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 เช่นกัน

ด้านการดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในด้านนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อคิดเห็นว่าการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องระมัดระวังในการใช้จ่ายงบประมาณเนื่องจากอาจจะมีหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่โดยตรง ได้แก่ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครอาจมีทรัพยากรธรรมชาติน้อยกว่าจังหวัดอื่น ๆ ประกอบกับพื้นที่ค่อนข้างเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งแทบไม่มีพื้นที่ป่าเลย เช่นในเขตเทศบาลนครสมุทรสาคร บางแห่งอาจมีพื้นที่ป่าชายเลน แต่นั่นล่ะคือ มีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถ้าจะมีการใช้จ่ายงบประมาณด้านนี้มีแนวทางที่จะต้องนำเข้าโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) ก่อน ซึ่งโครงการดังกล่าว ฯ อาจเป็นเรื่องการอนุรักษ์พันธ์พืช สัตว์ ปราชญ์ชาวบ้าน สมุนไพรประจำถิ่น รวมไปถึงประเพณีและวัฒนธรรมพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ด้านการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ ด้านการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการตราข้อบัญญัติ / เทศบัญญัติ เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เพื่อการบังคับใช้ในท้องถิ่นของตนเป็นไปตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ซึ่งกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพมี 13 ประเภท 142 กิจการ

5.1.2 หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

1) ข้อมูลส่วนบุคคล

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 70.0 และ เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 30 สำหรับอายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 18 ถึง 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 43.6 รองลงมา มีอายุระหว่าง 31 ถึง 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.8 มีอายุระหว่าง 46 ถึง 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.5 และ มีอายุ 61 ถึง 75 ปี คิดเป็น 3.1 ตามลำดับ สำหรับระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีการศึกษาอยู่ในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 49.6 รองลงมาคือ ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 38.1 และ สูงกว่าปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 12.2 สำหรับอาชีพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 51.7 รองลงมา คือ ผู้ที่มีอาชีพนิสิต / นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 18.9 ผู้ที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน / รับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 14.4 ผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว / ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 13.5 และผู้ที่มีอาชีพงานบ้าน คิดเป็นร้อยละ 1.1 ตามลำดับ สำหรับรายได้ต่อเดือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 46.4 รองลงมาคือ ผู้ที่มีรายได้ 25,001 บาท ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 22.8 ผู้ที่มีรายได้ระหว่าง 15,001 ถึง 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 21.9 และ ผู้ที่มีรายได้ระหว่าง 20,001 ถึง 25,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 8.9 ตามลำดับ

2) การวิเคราะห์การใช้ธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า ด้วยค่าสถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\overline{\mathbf{X}}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{\mathbf{X}}$= 3.96, S.D. = 0.99) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า หลักคุณธรรมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\overline{\mathbf{X}}$= 4.07, S.D. = 0.94) รองลงมาคือ ด้านหลักนิติธรรม ($\overline{\mathbf{X}}$= 3.98, S.D. = 0.93) หลักความรับผิดชอบ ($\overline{\mathbf{X}}$= 3.96, S.D. = 1.00) หลักการมีส่วนร่วม ($\overline{\mathbf{X}}$= 3.96, S.D. = 1.00) หลักความโปร่งใส ($\overline{\mathbf{X}}$= 3.94, S.D. = 1.05) และหลักความคุ้มค่า ($\overline{\mathbf{X}}$= 3.89, S.D. = 1.04) ตามลำดับ

การใช้ธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ด้านหลัก นิติธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{\mathbf{X}}$= 3.98, S.D. = 0.93) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครมีการปฏิบัติงานตามภารกิจอำนาจและหน้าที่ที่กำหนดในพระราชบัญญัติจัดตั้งของท้องถิ่นนั้น ๆ (อบจ./เทศบาล/อบต.) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\overline{\mathbf{X}}$= 4.03, S.D. = 0.89) รองลงมา ได้แก่ มีความชัดเจนในการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ ด้วยความเป็นธรรมเสมอภาคไม่เลือกปฏิบัติ ($\overline{\mathbf{X}}$= 4.00, S.D. = 1.01) มีกลไกและระบบควบคุมภายในเพื่อสนับสนุนส่งเสริมการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล ($\overline{\mathbf{X}}$= 3.99, S.D. = 0.91) มีบังคับใช้กฎหมายโดยคำนึงถึงสิทธิและหน้าที่ของประชาชน ($\overline{\mathbf{X}}$= 3.98, S.D. = 0.94) และมีการรณรงค์/เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ปฏิบัติงานตามภารกิจอำนาจและหน้าที่ที่ให้ประชาชนทราบ ($\overline{\mathbf{X}}$= 3.93, S.D. = 0.91)

การใช้ธรรมาภิบาลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ด้านหลักคุณธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.07, S.D. = 0.94) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีมนุษย์สัมพันธ์ในปฏิบัติหน้าที่มีความสุภาพอ่อนโยนและมีไมตรีจิต พร้อมให้บริการ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.17, S.D. = 0.87) รองลงมาคือ มีปฏิบัติงานด้วยความขยันขันแข็ง และตรงต่อเวลา ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.14, S.D. = 0.99) มีการส่งเสริม พัฒนา และการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมในหน่วยงานอย่างต่อเนื่อง ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.05, S.D. = 0.92) มีการสร้างจิตสำนึกให้บุคลากรยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต ขยัน อดทน และมีระเบียบวินัย ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.03, S.D. = 0.94) และมีปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม บนพื้นฐานของศีลธรรม และจริยธรรม ($\overline{\mathbf{X}}$ = 3.96, S.D. = 1.00)

การใช้ธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ด้านหลักความโปร่งใสโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{\mathbf{X}}$ = 3.94, S.D. = 1.05) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีระบบงานที่ชัดเจน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.03, S.D. = 1.01) รองลงมาคือ มีหน่วยตรวจสอบภายในที่เข้มแข็ง ($\overline{\mathbf{X}}$ = 3.93, S.D. = 1.06) เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่สำคัญของหน่วยงาน เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับ ($\overline{\mathbf{X}}$ = 3.93, S.D. = 1.05) มีการสรุปผลโครงการ/กิจกรรมที่สำเร็จลุล่วง เผยแพร่ข้อมูลต่อสาธารณะด้วยข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นจริง เปิดโอกาสให้ประชาชนติดตามตรวจสอบได้ ($\overline{\mathbf{X}}$ = 3.91, S.D. = 1.07) และประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมการดำเนินงาน ($\overline{\mathbf{X}}$ = 3.90, S.D. = 1.10)

การใช้ธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.96, S.D. = 1.00) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีการกำหนดผู้รับผิดชอบงานชัดเจน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.05, S.D. = 0.90) รองลงมาคือ มีการจัดให้บริการสาธารณะตามความต้องการพื้นฐานได้ทั่วถึง ($\overline{X}$ = 3.99, S.D. = 0.97) มีช่องทางหลายช่องทางในการรับข้อร้องเรียน / ร้องทุกข์ ($\overline{X}$ = 3.94, S.D. = 1.01 เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมสภาท้องถิ่น ($\overline{X}$ = 3.95, S.D. = 1.01) ข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์จากประชาชนได้รับการแก้ไขอย่างรวดเร็ว ($\overline{X}$ = 3.93, S.D. = 1.07) และ มีแนวทางปฏิบัติงาน การรับข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์และแนวทางการแก้ไขข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์ที่ชัดเจน ($\overline{X}$ = 3.91, S.D. = 1.06)

การใช้ธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.96, S.D. = 1.00) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีการสร้างเครือข่ายประชาชนในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\overline{X}$ = 3.99, S.D. = 1.04) รองลงมาคือ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของท้องถิ่น ($\overline{X}$ = 3.98, S.D. = 1.00) เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา โดยการนำปัญหา/ความต้องการของชุมชนบรรจุลงในแผน ($\overline{X}$ = 3.96, S.D. = 0.97) เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมสภาท้องถิ่น ($\overline{X}$ = 3.95, S.D. = 1.01) และ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องที่สำคัญและมีผลกระทบต่อชุมชน ($\overline{X}$ = 3.94, S.D. = 1.00)

การใช้ธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.89, S.D. = 1.04) เมื่อพิจารณารายข้อ มีการจัดลำดับแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ก่อน-หลัง ตามความจำเป็นเร่งด่วน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\overline{X}$ = 3.92, S.D. = 1.01) รองลงมาคือ มีการกำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมมุ่งเน้นการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า ($\overline{X}$ = 3.90, S.D. = 1.06) ผลการดำเนินงานสร้างความความพึงพอใจให้กับประชาชน ($\overline{X}$ = 3.90, S.D. = 1.03) มีการรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ใช้งบประมาณด้วยความประหยัด คุ้มค่า ($\overline{X}$ = 3.89, S.D. = 1.05) และมีการอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด ($\overline{X}$ = 3.88, S.D. = 1.05) ตามลำดับ

3) การจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์องค์ประกอบการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วย การรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะ การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล การคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ ด้วยค่าสถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.00, S.D. = 0.93) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.03, S.D. = 0.89) รองลงมาคือ ด้านการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ($\overline{X}$ = 4.02, S.D. = 0.96) การคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($\overline{X}$ = 4.00, S.D. = 0.91) การควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ ($\overline{X}$ = 3.95, S.D. = 0.97)

การจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครด้านการรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.98, S.D. = 0.93) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีมีการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความขยันขันแข็ง ตรงต่อเวลา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.07, S.D. = 0.87) รองลงมาคือ มีการสร้างเครือข่ายประชาชนด้านสิ่งแวดล้อม สร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วม ($\overline{X}$ = 4.05, S.D. = 0.85) มีระบบงานที่ชัดเจน ($\overline{X}$ = 4.03, S.D. = 0.89) มีช่องทางในการรับข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์ ($\overline{X}$ = 4.03, S.D. = 0.91) ผลการดำเนินงานสร้างความความพึงพอใจให้กับประชาชน ($\overline{X}$ = 4.03, S.D. = 0.95) และมีการปฏิบัติงานตามภารกิจอำนาจและหน้าที่ที่กำหนดในพระราชบัญญัติจัดตั้งของท้องถิ่นนั้น ๆ (อบจ./เทศบาล/อบต.) ($\overline{X}$ = 4.02, S.D. = 0.88)

การจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.02, S.D. = 0.96) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีการออกข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติ บัญญัติ เรื่อง การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.05, S.D. = 0.95) มีบุคลากรเพียงพอ ($\overline{X}$ = 4.05, S.D. = 0.95) มีการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเข้าใจในบริบทพื้นที่ ($\overline{X}$ = 4.05, S.D. = 0.95) รองลงมา คือ เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลอัตราค่าธรรมเนียมการให้บริการ ($\overline{X}$ = 4.02, S.D. = 1.01) มีการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติ เรื่อง การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล เช่น อัตราค่าธรรมเนียม การควบคุมการกำจัดมูลฝอยในพื้นที่ เป็นต้น ($\overline{X}$ = 4.01, S.D. = 0.97) มีการสร้างเครือข่ายประชาชนสร้างจิตสำนึกการมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังในการลักลอบทิ้งขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ($\overline{X}$ = 3.96, S.D. = 0.94)

การจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.00, S.D. = 0.91) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีการแก้ไขปัญหาข้อร้องเรียนด้านการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจากประชาชน อย่างรวดเร็ว มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.06, S.D. = 0.88) รองลงมา คือ มีส่วนร่วมของเครือข่ายประชาชนในการจัดกิจกรรมในการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่างๆ ของท้องถิ่น ($\overline{X}$ = 4.01, S.D. = 0.86) มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบในการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($\overline{X}$ = 4.00, S.D. = 0.90) มีแผนงาน/โครงการในการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($\overline{X}$ = 3.98, S.D. = 1.00) มีโครงสร้างระบบงานที่ชัดเจน ($\overline{X}$ = 3.97, S.D. = 0.99)

การจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.95., S.D. = 0.97) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบในข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติใน เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.03, S.D. = 0.88) รองลงมา คือ มีการออกข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติ เพื่อควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ ($\overline{X}$ = 3.99, S.D. = 1.02) มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่เอื้อประโยชน์ ละเว้นการปฏิบัติ หรือเลือกปฏิบัติในการควบคุมกิจการ / สถานประกอบการที่ฝ่าฝืน และเป็นผู้ก่อมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ($\overline{X}$ = 3.95, S.D. = 0.93) มีการสร้าง

เครือข่ายประชาชนด้านสิ่งแวดล้อม สร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังด้านสิ่งแวดล้อม ($\overline{X}$ = 3.93, S.D. = 1.01) เปิดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ที่สถานประกอบการที่ยื่นขอใบอนุญาต ฯ ตั้งอยู่ ซึ่งอยู่ในขั้นตอนก่อนการพิจารณาออกใบอนุญาต ฯ ($\overline{X}$ = 3.92, S.D. = 1.01) มีการติดตามข้อร้องเรียน และมีการดำเนินการภายในกรอบของกฎหมาย และมีการประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น อุตสาหกรรมจังหวัด สิ่งแวดล้อมจังหวัด ฯลฯ ($\overline{X}$ = 3.90, S.D. = 0.99)

4) การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามเพศ จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย T-Test พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร แตกต่างกัน โดยมีค่า Probability (P-Value) น้อยกว่า 0.05 ทุกด้าน

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามอายุจำแนกตามอายุ จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย ANOVA (F-Test) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามอายุ หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า ไม่แตกต่างกัน โดยมีค่า Probability (P-Value) มากกว่า 0.05

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครจำแนกตามระดับการศึกษา จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย ANOVA (F-Test) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครจำแนกตามระดับการศึกษา ทางด้านหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า ไม่แตกต่างกัน โดยมีค่า Probability (P-Value) มากกว่า 0.05

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามอาชีพจากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย ANOVA (F-Test) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามอาชีพ พบว่า มีความแตกต่างกัน โดยมีค่า Probability (P-Value) อยู่ที่ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 ทุกด้านซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า ผู้ที่มีอาชีพต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า แตกต่างกันทุกด้าน อย่างไรก็ตามเพื่อให้ทราบความคิดเห็นที่แตกต่างกันของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามอาชีพ จำเป็นจะต้องมีการเปรียบเทียบรายคู่ โดยสามารถสรุปผลการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี Least Significant Difference (LSD) พบว่าความคิดเห็นต่อหลักนิติธรรมรายคู่จำแนกตามอาชีพ ด้วยวิธี LSD พบว่า ผู้ที่มีอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีความคิดเห็นต่อหลักนิติธรรมมากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย และผู้ที่มี

อาชีพนิสิต / นักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.22, 3.14 และ 3.90 ตามลำดับ ผู้ที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน/รับจ้าง มีความคิดเห็นต่อหลักนิติธรรม มากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.06 และ 3.14 ตามลำดับ ผู้ที่มีอาชีพนิสิต / นักศึกษา มีความคิดเห็นต่อหลักความนิติธรรมมากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 3.90 และ 3.14 ตามลำดับ ผู้ที่มีอาชีพงานบ้าน มีความคิดเห็นต่อหลักความนิติธรรมมากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.20 และ 3.14 ตามลำดับ

ผู้ที่มีอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีความคิดเห็นต่อหลักคุณธรรมมากกว่าผู้ที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน/รับจ้าง ผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย และผู้ที่มีอาชีพนิสิต / นักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.27, 4.00, 3.44 และ 3.92 ตามลำดับ ผู้ที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน/รับจ้าง มีความคิดเห็นต่อหลักคุณธรรม มากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.06 และ 3.44 ตามลำดับ ผู้ที่มีอาชีพนิสิต / นักศึกษา มีความคิดเห็นต่อหลักคุณธรรมมากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 3.92 และ 3.44 ตามลำดับ

ผู้ที่มีอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีความคิดเห็นต่อหลักความโปร่งใสมากกว่า ผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย และผู้ที่มีอาชีพนิสิต / นักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.18, 3.08 และ 3.91 ตามลำดับ ผู้ที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน/รับจ้าง มีความคิดเห็นต่อหลักความโปร่งใส มากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 3.93 และ 3.08 ตามลำดับ ผู้ที่มีอาชีพนิสิต / นักศึกษา มีความคิดเห็นต่อหลักความโปร่งใสมากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 3.91 และ 3.08 ตามลำดับ ผู้ที่มีอาชีพงานบ้าน มีความคิดเห็นต่อหลักความโปร่งใสมากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.15 และ 3.08 ตามลำดับ

ผู้ที่มีอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีความคิดเห็นต่อหลักความรับผิดชอบมากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย และผู้ที่มีอาชีพนิสิต / นักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.25, 3.02 และ 3.85 ตามลำดับ ผู้ที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน/รับจ้าง มีความคิดเห็นต่อหลักความรับผิดชอบ มากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.03 และ 3.02 ตามลำดับ ผู้ที่มีอาชีพนิสิต / นักศึกษา มีความคิดเห็นต่อหลักความรับผิดชอบมากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 3.85 และ 3.02 ตามลำดับ ผู้ที่มีอาชีพงานบ้าน มีความคิดเห็นต่อหลักความรับผิดชอบมากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.30 และ 3.02 ตามลำดับ

ผู้ที่มีอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีความคิดเห็นต่อหลักการมีส่วนร่วมมากกว่า ผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย และผู้ที่มีอาชีพนิสิต / นักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.20, 3.01 และ 3.85 ตามลำดับ ผู้ที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน/รับจ้าง มีความคิดเห็นต่อหลักการมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.22 และ 3.01 ตามลำดับ ผู้ที่มีอาชีพนิสิต / นักศึกษา มีความคิดเห็นต่อหลักการมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 3.85 และ 3.01 ตามลำดับ ผู้ที่มีอาชีพงานบ้าน มีความคิดเห็นต่อหลักการมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.10 และ 3.01 ตามลำดับ

ผู้ที่มีอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีความคิดเห็นต่อหลักความคุ้มค่ามากกว่า ผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย และผู้ที่มีอาชีพนิสิต / นักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.17, 3.00 และ 3.84 ตามลำดับ ผู้ที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน/รับจ้าง มีความคิดเห็นต่อหลักความคุ้มค่ามากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 3.89 และ 3.00 ตามลำดับ ผู้ที่มีอาชีพนิสิต / นักศึกษา มีความคิดเห็นต่อหลักความคุ้มค่ามากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 3.84 และ 3.00 ตามลำดับ ผู้ที่มีอาชีพงานบ้าน มีความคิดเห็นต่อหลักความคุ้มค่ามากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.00 และ 3.00 ตามลำดับ

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามรายได้ต่อเดือน จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย ANOVA (F-Test) พบว่า ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับด้านหลักการมีส่วนร่วม ไม่แตกต่างกัน โดยมีค่า Probability (P-Value) มากกว่า 0.05 อย่างไรก็ตาม ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามรายได้ต่อเดือน แตกต่างกัน หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า โดยมีค่า Probability (P-Value) น้อยกว่า 0.05 เพื่อให้ทราบความคิดเห็นที่แตกต่างกันของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามรายได้ต่อเดือน จำเป็นจะต้องมีการเปรียบเทียบรายคู่ โดยสามารถสรุปผลการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี Least Significant Difference (LSD) พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อหลักนิติธรรมรายคู่จำแนกตามรายได้ต่อเดือน ด้วยวิธี LSD พบว่า ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 15,000 บาท มีความคิดเห็นต่อหลักนิติธรรมมากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 20,001 - 25,000 บาท และผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 25,001 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.09, 3.54 และ 3.83 ตามลำดับ ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 15,001 – 20,000 บาท มีความคิดเห็นต่อหลักนิติธรรม มากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 20,001 - 25,000 บาท และผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 25,001 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.12, 3.54 และ 3.83 ตามลำดับ ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 25,001 บาทขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อหลักความนิติธรรมมากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 20,001 - 25,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 3.83 และ 3.54 ตามลำดับ

ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 15,000 บาท มีความคิดเห็นต่อหลักคุณธรรมมากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 20,001 - 25,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.13 และ 3.38 ตามลำดับ ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 15,001 – 20,000 บาท มีความคิดเห็นต่อหลักคุณธรรม

มากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 20,001 - 25,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.17 และ 3.38 ตามลำดับ ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 25,001 บาทขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อหลักคุณธรรมมากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 20,001 - 25,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.04 และ 3.38 ตามลำดับ

ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 15,000 บาท มีความคิดเห็นต่อหลักความโปร่งใสมากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 20,001 - 25,000 บาท และผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 25,001 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.05, 3.48 และ 3.82 ตามลำดับ ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท มีความคิดเห็นต่อหลักความโปร่งใสมากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 20,001 - 25,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.05 และ 3.48 ตามลำดับ

ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 15,000 บาท มีความคิดเห็นต่อหลักความรับผิดชอบมากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 20,001 - 25,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.03, และ 3.54 ตามลำดับ ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 15,001 – 20,000 บาท มีความคิดเห็นต่อหลักความรับผิดชอบ มากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 20,001 - 25,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.06 และ 3.54 ตามลำดับ ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 25,001 บาทขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อหลักความรับผิดชอบมากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 20,001 - 25,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 3.93 และ 3.54 ตามลำดับ

ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 15,000 บาท มีความคิดเห็นต่อหลักความคุ้มค่ามากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 20,001 - 25,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.03, และ 3.38 ตามลำดับ ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 15,001 – 20,000 บาท มีความคิดเห็นต่อหลักความคุ้มค่ามากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 20,001 - 25,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 3.88 และ 3.38 ตามลำดับ ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 25,001 บาทขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อหลักความคุ้มค่ามากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 20,001 - 25,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 3.87 และ 3.38 ตามลำดับ

5) การเปรียบเทียบการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครจำแนกตามเพศ จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย T-Test พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร แตกต่างกัน โดยมีค่า Probability (P-Value) มากกว่า 0.05 ด้านการรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะ

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามอายุ จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย ANOVA (F-Test) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามอายุแตกต่างกัน โดยมีค่า Probability (P-Value) มากกว่า 0.05 ด้านการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล, ด้านการคุ้มครอง ดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และด้านการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ อย่างไรก็ตาม

เพื่อให้ทราบความคิดเห็นที่แตกต่างกันของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามอายุ จำเป็นจะต้องมีการเปรียบเทียบรายคู่ โดยสามารถสรุปผลการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี Least Significant Difference (LSD) พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร รายคู่ จำแนกตามอายุ ด้วยวิธี LSD พบว่า ด้านการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ ผู้ที่มีอายุ 18 - 30 ปี มีความคิดเห็นต่อด้านการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ มากกว่าผู้ที่มีอายุ 46 – 60 ปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.08 และ 4.05 ตามลำดับ ส่วนด้านการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล และด้านการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามระดับการศึกษา จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย ANOVA (F-Test) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะ ด้านการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ด้านการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และ ด้านการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ ทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน โดยมีค่า Probability (P-Value) มากกว่า 0.05

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามอาชีพจากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย ANOVA (F-Test) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามอาชีพ พบว่า มีความแตกต่างกัน โดยมีค่า Probability (P-Value) อยู่ที่ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 ทุกด้านซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า ผู้ที่มีอาชีพต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับด้านการรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะ ด้านการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ด้านการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และ ด้านการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ ทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันทุกด้าน อย่างไรก็ตาม เพื่อให้ทราบความคิดเห็นที่แตกต่างกันของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามอาชีพ จำเป็นจะต้องมีการเปรียบเทียบรายคู่ โดยสามารถสรุปผลการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี Least Significant Difference (LSD) พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อด้านการรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะรายคู่ จำแนกตามอาชีพ ด้วยวิธี LSD พบว่า ผู้ที่มีอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีความคิดเห็นต่อหลักนิติธรรมมากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย และผู้ที่มีอาชีพนิสิต / นักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.21, 3.93 และ 3.37 ตามลำดับ ผู้ที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน/รับจ้าง มีความคิดเห็นต่อด้านการรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะ มากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย และผู้ที่มีอาชีพนิสิต / นักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.04, 3.93 และ 3.37 ตามลำดับ ผู้ที่มีอาชีพนิสิต / นักศึกษา มีความคิดเห็นต่อด้านการรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะ มากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 3.92 และ 3.37 ตามลำดับ

ผู้ที่มีอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีความคิดเห็นต่อด้านการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลมากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย และผู้ที่มีอาชีพนิสิต / นักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.22, 3.94 และ 3.45 ตามลำดับ ผู้ที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน/รับจ้าง มีความคิดเห็นต่อด้านการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล มากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.01 และ 3.45 ตามลำดับ ผู้ที่มีอาชีพนิสิต / นักศึกษา มีความคิดเห็นต่อด้านการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล มากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 3.94 และ 3.45 ตามลำดับ

ผู้ที่มีอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีความคิดเห็นต่อด้านการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ มากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย และผู้ที่มีอาชีพนิสิต / นักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.21, 3.93 และ 3.37 ตามลำดับ ผู้ที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน/รับจ้าง มีความคิดเห็นต่อด้านการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ มากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.04 และ 3.37 ตามลำดับ ผู้ที่มีอาชีพนิสิต / นักศึกษา มีความคิดเห็นต่อด้านการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ มากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 3.93 และ 3.37 ตามลำดับ

ผู้ที่มีอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีความคิดเห็นต่อด้านการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ มากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย และผู้ที่มีอาชีพนิสิต / นักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.18, 3.93 และ 3.12 ตามลำดับ ผู้ที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน/รับจ้าง มีความคิดเห็นต่อด้านการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ มากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.00 และ 3.12 ตามลำดับ ผู้ที่มีอาชีพนิสิต / นักศึกษา มีความคิดเห็นต่อด้านการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ มากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 3.93 และ 3.12 ตามลำดับ และ ผู้ที่มีอาชีพงานบ้าน มีความคิดเห็นต่อด้านการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ มากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.17 และ 3.12 ตามลำดับ

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามรายได้ต่อเดือน จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย ANOVA (F-Test) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร แตกต่างกัน โดยมีค่า Probability (P-Value) น้อยกว่า 0.05 ด้านการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ด้านการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และ ด้านการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ อย่างไรก็ตาม เพื่อให้ทราบความคิดเห็นที่แตกต่างกันของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามรายได้ต่อเดือน จำเป็นจะต้องมีการเปรียบเทียบรายคู่ โดยสามารถสรุปผลการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี Least Significant Difference (LSD) พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อด้านการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล รายคู่ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน ด้วยวิธี LSD พบว่า ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท มีความคิดเห็นต่อ

ด้านการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล มากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 20,001 - 25,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.11 และ 3.51 ตามลำดับ ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน15,001 – 20,000 บาท มีความคิดเห็นต่อด้านการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล มากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 20,001 - 25,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.03 และ 3.51 ตามลำดับ ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 25,001 บาทขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อด้านการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล มากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 20,001 - 25,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.05 และ 3.51 ตามลำดับ

การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อด้านการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติรายคู่ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท มีความคิดเห็นต่อด้านการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ มากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 20,001 - 25,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.09 และ 4.03 ตามลำดับ ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 15,001 – 20,000 บาท มีความคิดเห็นต่อด้านการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ มากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 20,001 - 25,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.03 และ 3.62 ตามลำดับ ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 25,001 บาทขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อด้านการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ มากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 20,001 - 25,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 3.98 และ 3.62 ตามลำดับ

การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อด้านการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ รายคู่ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท มีความคิดเห็นต่อด้านการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ มากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 20,001 - 25,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.05 และ 4.00 ตามลำดับ ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 15,001 – 20,000 บาท มีความคิดเห็นด้านการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ มากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 20,001 - 25,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.00 และ 3.50 ตามลำดับ ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 25,001 บาทขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อด้านการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ มากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 20,001 - 25,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 3.90 และ 3.50 ตามลำดับ

6) ความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมาภิบาลกับการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมาภิบาลกับการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างหลักธรรมาภิบาลอันประกอบไปด้วยหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักการ มีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า มีค่าเป็นบวก แสดงว่า ตัวแปรทั้ง 6 ตัวแปร มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในอยู่ระหว่าง .776 ถึง .926 ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในที่มากที่สุดได้แก่ความสัมพันธ์ระหว่างหลักความโปร่งใส (TRA) กับ หลักความคุ้มค่า (EFF)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมาภิบาล (GGo) กับการจัดการสิ่งแวดล้อม (EML) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .848 ถึง .936 ซึ่งคู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากที่สุด ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างหลักความคุ้มค่า (EFF) กับการจัดการสิ่งแวดล้อม (EML)

7) หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้นในรูปแบบการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบ Enter พบว่า ในภาพรวม ตัวแปรอิสระ คือ หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($F = 726.868^*$ และค่า $p = .000$) โดยสามารถส่งผลได้ร้อยละ 92.4 (Adjust $R^2 = .924$) ที่เหลืออีกร้อยละ 7.6 เป็นผลจากตัวแปรอื่นที่ไม่ได้นำมาศึกษา ในงานวิจัยนี้ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า องค์ประกอบธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสามารถเรียงจากมากไปน้อยดังนี้ คือ หลักความคุ้มค่า (Beta = .258,$p < .01$) หลักการมีส่วนร่วม (Beta = .233,$p < .01$) หลักความรับผิดชอบ (Beta = .164,$p < .01$) หลักคุณธรรม (Beta = .156,$p < .01$) หลักนิติธรรม (LAW) (Beta = .006,$p < .01$)

ค่าน้ำหนักขององค์ประกอบธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร สามารถนำมาเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบจากมากไปน้อย ดังนี้

การจัดการสิ่งแวดล้อม = .503 (ค่าคงที่) + .258 (หลักความคุ้มค่า) + .233 (หลักการมีส่วนร่วม) + .164 (หลักความรับผิดชอบ) + .156 (หลักคุณธรรม) + .069 (หลักความโปร่งใส) + .006 (หลักนิติธรรม)

ค่าน้ำหนักขององค์ประกอบธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมสามารถนำมาเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐานจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

การบริหารทรัพยากรมนุษย์ = .309 (หลักความคุ้มค่า) + .266 (หลักการมีส่วนร่วม) + .184 (หลักความรับผิดชอบ) + .164 (หลักคุณธรรม) + .082 (หลักความโปร่งใส) + .006 (หลักนิติธรรม)

5.1.3 รูปแบบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

จากการบูรณาการผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักและการวิเคราะห์ทางสถิติ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านหลักธรรมาภิบาลและการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ดังนี้

หลักธรรมาภิบาล

1. การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม (Network and participate = N) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนและ การสร้างเครือข่ายในการจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิด ริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจการร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ อันมีผลกระทบถึงตัวประชาชนเอง ในยุคปัจจุบันต้องสร้างกระบวนการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน อันเป็นส่วนสำคัญของแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนกลุ่มที่มีส่วนได้เสียและได้รับผลกระทบต่อการดำเนินชีวิต ดังนั้น การพัฒนาจึงเริ่มจากความต้องการของชุมชนแทนความต้องการของหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งสอดคล้องกับแก่นสำคัญของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน SDGs (Sustainable Development Goals) 17 เป้าหมาย จัดกลุ่ม SDGs ตามปัจจัยที่เชื่อมโยงกันใน 5 มิติ (5P) ได้แก่ 1) การพัฒนาคน (People) ให้ความสำคัญกับการขจัดปัญหาความยากจนและความหิวโหย และลดความเหลื่อมล้ำในสังคม 2) สิ่งแวดล้อม (Planet) ให้ความสำคัญกับการปกป้องและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศเพื่อพลเมืองโลกรุ่นต่อไป 3) เศรษฐกิจและความมั่งคั่ง (Prosperity) ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีและสอดคล้องกับธรรมชาติ 4) สันติภาพและความยุติธรรม (Peace) ยึดหลักการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ มีสังคมที่สงบสุข และไม่แบ่งแยก และ 5) ความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา (Partnership) ความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อน

2. การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเป็นจริง (Reveal information = R) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ควรการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันโดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ ตรงกับข้อเท็จจริง สื่อสารด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย เข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้ และสามารถตรวจสอบได้

3. การบังคับใช้กฎหมายอย่างเป็นธรรมและเสมอภาค (Enforce the Law = E) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรตระหนักในภารกิจหน้าที่หลักในการจัดการสิ่งแวดล้อมในเรื่องใดบ้าง การตรากฎหมายในการจัดการสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายที่ให้อำนาจไว้ และมีการปฏิบัติกฎหมายอย่างเคร่งครัด เป็นธรรม และเสมอภาค ใช้มาตรการส่งเสริม การรณรงค์ ขอความร่วมมือ และให้ความรู้ประชาชนเกี่ยวกับกฎหมายการจัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ประชาชนรู้ถึงบทบาทหน้าที่ของตนในการดูแล รักษาสิ่งแวดล้อม

4. การทำงานด้วยความกระตือรือร้น (Activeness = A) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินงานเชิงรุก ตอบสนองต่อข้อร้องเรียนในปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมอย่างเร่งด่วน เอาใจเขามาใส่ใจเรา

5. การประกาศจริยธรรมองค์กรเพื่อเป็นแนวทางในการทำงานของพนักงานในองค์กร (Declaration of work ethics = D) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรส่งเสริมหรือมีการประกาศจริยธรรมขององค์กรในการปฏิบัติงานโดยยึดหลักของความถูกต้อง มีความซื่อสัตย์อดทน ขยันหมั่นเพียร มีความจริงใจ มีระเบียบวินัย มีจรรยาบรรณ คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และมีจิตสาธารณะ ปฏิบัติหน้าที่ปราศจากอคติและไม่เลือกปฏิบัติโดยการใช้ความรู้สึกหรือความสัมพันธ์ส่วนตัว

6. การมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Yield = Y) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรคำนึงถึงหลักประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประสิทธิภาพคือการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ส่วนประสิทธิผล คือ การดำเนินการให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งทั้งสองอย่างจะต้องดำเนินไปพร้อม ๆ กัน

การจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ด้านการรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การจัดการสิ่งแวดล้อม มีการนำกฎหมายมาเป็นหลักและแนวทางในการปฏิบัติในการทำงาน หากแต่การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นด้านการรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะนั่นเป็นปัจจัยที่ทำให้ความสำเร็จที่ง่ายและเกิดความยั่งยืน

ด้านการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดการมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลภายในท้องถิ่นของตน หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบ คือ กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ซึ่งตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ท้องถิ่นจะมีการจัดการเอง มอบหมายให้หน่วยงานรัฐหรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่น หรือมีการจ้างเหมาบุคคลภายนอก (Out Source) โดยจะต้องหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด ซึ่งในปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครส่วนใหญ่จะใช้วิธีการจัดการมูลฝอยโดยการจ้างเหมาบุคคลภายนอก (Out Source) เพิ่มขึ้น มีการตราข้อบัญญัติ / เทศบัญญัติ เรื่อง การจัดการมูลฝอยทั่วไป เพื่อการบังคับใช้ในท้องถิ่นของตนเป็นไปตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 เช่นกัน

ด้านการดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องระมัดระวังในการใช้จ่ายงบประมาณเนื่องจากอาจจะมีหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่โดยตรง ได้แก่ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครอาจมีทรัพยากรธรรมชาติน้อยกว่าจังหวัดอื่น ๆ ประกอบกับพื้นที่ค่อนข้างเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งแทบไม่มีพื้นที่ป่าเลย เช่นในเขตเทศบาลนครสมุทรสาคร บางแห่งอาจมีพื้นที่ป่าชายเลน แต่นั่นล่ะคือ มีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถ้าจะมีการใช้จ่ายงบประมาณด้านนี้มีแนวทางที่จะต้องนำเข้าโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) ก่อน ซึ่งโครงการดังกล่าว ฯ อาจเป็นเรื่องการอนุรักษ์พันธ์พืช สัตว์ ปราชญ์ชาวบ้าน สมุนไพรประจำถิ่น รวมไปถึงประเพณีและวัฒนธรรมพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ด้านการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการตราข้อบัญญัติ / เทศบัญญัติ เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เพื่อการบังคับใช้ในท้องถิ่นของตนเป็นไปตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 ซึ่งกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพมี 13 ประเภท 142 กิจการ

ผู้วิจัยสามารถนำมากำหนดเป็น “รูปแบบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร” ซึ่งเรียกว่า “N READY” ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 5.1 รูปแบบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

N = Network and participate หมายถึง การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม
R = Reveal information หมายถึง การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเป็นจริง
E = Enforce the Law หมายถึง การบังคับใช้กฎหมายอย่างเป็นธรรมและเสมอภาค
A = Activeness หมายถึง การทำงานด้วยความกระตือรือร้น
D = Declaration of work ethics หมายถึง การประกาศจริยธรรมองค์กรเพื่อเป็นแนวทางในการทำงานของพนักงานในองค์กร
Y = Yield หมายถึง การมุ่งผลสัมฤทธิ์

5.2 การอภิปรายผล

5.2.1 การใช้ธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประยุกต์หลักธรรมาภิบาล ซึ่งประกอบไปด้วยหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก สามารถอภิปรายผลได้ว่า โดยภาพรวมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครให้ความสำคัญเรื่องหลักธรรมาภิบาลพอสมควรโดยผู้บริหาร และพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร มีการใช้ธรรมา

ภิบาลเพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพโดยยึดหลักกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร เพื่อให้การบริหารงานตั้งอยู่ในกฎกติกาที่ถูกต้องเป็นที่ยอมรับของทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของ กิตติ์รวี เลขะกุล, นิวัตน์ สวัสดิ์แก้ว, ศรัญลักษณ์ เทพวารินทร์ (2561,บทคัดย่อ) “ธรรมาภิบาล วัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลองค์การของเทศบาลในเขตภาคใต้ของประเทศไทย” ผลจากการวิจัย พบว่า ธรรมาภิบาลและวัฒนธรรมองค์การที่เข้าในสมการถดถอยพหุคูณมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลองค์การของเทศบาลในเขตภาคใต้ของประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.001 โดยวัฒนธรรมพันธกิจส่งผลต่อประสิทธิผลองค์การของเทศบาลในเขตภาคใต้ของประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.001 ส่วนธรรมาภิบาลด้านหลักการบริหารจัดการส่งผลต่อประสิทธิผลองค์การของเทศบาลในเขตภาคใต้ของประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยปัจจัยดังกล่าวสามารถร่วมกันอธิบายประสิทธิผลองค์การของเทศบาลได้ ร้อยละ 56.80

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านหลักคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความโปร่งใส และด้านหลักความคุ้มค่า ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถอภิปรายผลดังต่อไปนี้

ด้านหลักนิติธรรม พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครในด้านหลักนิติธรรมอยู่ในระดับมาก สามารถอภิปรายได้ว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร โดยให้ความสำคัญเรื่องหลักกฎหมาย มีการปฏิบัติงานตามภารกิจอำนาจและหน้าที่ที่กำหนดในพระราชบัญญัติจัดตั้งของท้องถิ่น (อบจ./เทศบาล/อบต.) นั้น ๆ ซึ่งหลักนิติธรรมนี้ เป็นแนวทางสนับสนุนส่งเสริมให้มีความชัดเจนในการปฏิบัติหน้าที่ มีการรณรงค์/เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ปฏิบัติงาน มีบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดโดยคำนึงถึงสิทธิและหน้าที่ของประชาชน โดยถือเป็นการจัดการเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับ มิใช่ปฏิบัติงานตามอำเภอใจ ซึ่งทำให้การบริหารงานเกิดความเที่ยงธรรมและมีประสิทธิภาพ รมณีย์ วงษา (2559,บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของพนักงานส่วนตำบลองค์กรบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า 1.สภาพการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมาสุดไปน้อยสุด คือ หลักความรับผิดชอบ หลักคุณธรรม หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วมและหลักความคุ้มค่า 2. ปัญหาการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของพนักงานส่วนตำบล พบว่า หลักนิติธรรมคือการขาดการประชาสัมพันธ์ข้อบัญญัติตำบลให้แก่ประชาชนเข้าใจ หลักคุณธรรมคือการมาปฏิบัติงานไม่ตรงเวลา หลักความโปร่งใส คือ ไม่ได้จัดทำขั้นตอนการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน หลักการมีส่วนร่วม คือ การขาดการจัดทำประชาคม ขาดการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ คือ ไม่มีการให้บริการประชาชนในช่วงเวลาพักเที่ยง และหลักความคุ้มค่า คือ การใช้งบประมาณไม่เหมาะสมกับโครงการ/กิจกรรม

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ว่า “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครมีการปฏิบัติงานตามภารกิจอำนาจและหน้าที่ที่กำหนดในพระราชบัญญัติจัดตั้งของท้องถิ่นนั้น ๆ (อบจ./เทศบาล/อบต.) ” มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด สามารถอภิปรายผลได้ว่า มีการปฏิบัติงานเป็นไปตาม

อำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมายจัดตั้ง ส่วนข้อที่ว่า “มีการรณรงค์/เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ปฏิบัติงานตามภารกิจอำนาจและหน้าที่ให้ประชาชนทราบ” มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด แต่คงยังอยู่ในระดับมาก สามารถอภิปรายความได้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครยังมีการบริหารจัดการในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารปฏิบัติงานตามภารกิจอำนาจและหน้าที่ให้ประชาชนทราบน้อย ซึ่งสอดคล้องกับ ฮาร์รอล , คุ้นท์ และคายริล Harold , Koontz and Cyril (1972 : 43) ที่ให้คำจำกัดของ “การบริหารจัดการ” ว่า เป็นการดำเนินงานขององค์กรที่ต้องมีคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมกันปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยการนำปัจจัยทางการบริหารจัดการมาใช้อย่างเป็นกระบวนการที่สำคัญประกอบด้วย คน (Man) เงิน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) วิธีการ (Method) ตลาด (Market) ข้อมูลข่าวสาร (Information) และเวลา(Time)

ด้านหลักคุณธรรม พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ด้านหลักคุณธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก สามารถอภิปรายได้ว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครในหลักคุณธรรม โดยมีการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลด้วยซื่อสัตย์สุจริต ยึดมั่นในหลักศีลธรรมและจริยธรรม ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ มาริสา นิ่มกุล (2562, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ความสำเร็จในการจัดการสิ่งแวดล้อมกรณีศึกษาเทศบาลเมืองน่าน” ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการสิ่งแวดล้อมกรณีศึกษาเทศบาลเมืองน่าน ประกอบด้วยปัจจัยหลายมิติ ได้แก่ มิติด้านการเรียนรู้และพัฒนา พบว่า เทศบาลเมืองน่านได้ให้การสนับสนุนและพัฒนาบุคลากรให้มีการพัฒนาตนเองทั้งด้านความรู้ การศึกษา และประสบการณ์มีการปรับปรุงพัฒนากระบวนการอย่างต่อเนื่อง มิติด้านการบริหารจัดการภายในองค์กร พบว่า เทศบาลมีการปฏิบัติตามกฎหมายและนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมอย่างชัดเจน มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมของเทศบาลให้ประชาชนรับทราบหลายช่องทาง รวมถึงเปิดโอกาสให้ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม มิติด้านความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในการดำเนินงานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมของเทศบาล รวมถึงการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในเทศบาล และมิติด้านประสิทธิผลในการดำเนินงานของเทศบาล พบว่า เทศบาลเมืองน่านประสบความสำเร็จในการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยได้รับรางวัลการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมหลายรางวัล ข้อเสนอแนะเพื่อให้เทศบาลเมืองน่านมีการดำเนินงานด้านการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น พบว่า ทางเทศบาลเมืองน่านควรร่วมมือกับเทศบาลอื่นเพื่อขยายงานด้านการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพในวงกว้างขึ้น

เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่ว่า “มีมนุษย์สัมพันธ์ในปฏิบัติหน้าที่มีความสุภาพอ่อนโยนและมีไมตรีจิต พร้อมให้บริการ” มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อภิปรายได้ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2542, หน้า 18-34) ได้ให้นิยามว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง ระบบโครงสร้างและกระบวนการต่าง ๆ ที่วางกฎเกณฑ์ความสัมพันธ์เพื่อให้เกิดความสมดุลขึ้นระหว่างภาคประชาสังคม ภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน ภาคปัจเจกชน และครอบครัว เพื่อให้ภาคส่วนต่าง ๆ ดังกล่าวมีการพัฒนาและอยู่ร่วมกันอย่างสงบสันติสุข โดยเป้าหมายของธรรมาภิบาล คือ การพัฒนาและอยู่ร่วมกันอย่าง

สันติสุขของทุกภาคส่วนในสังคม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดแต่ก็ยังอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ข้อที่ว่า “มีปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรมบนพื้นฐานของศีลธรรม และจริยธรรม” อภิปรายได้ว่า สอดคล้องกับ ติยานนท์ แสงบุตร (2563, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์” ผลการศึกษาพบว่า 1) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.81, S.D.=0.67) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 6 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านหลักนิติธรรม ($\overline{X}$ =3.98, S.D.=0.62) ด้านหลักความรับผิดชอบ ($\overline{X}$ =3.92, S.D.=0.61) ด้านหลักคุณธรรม ($\overline{X}$ =3.84, S.D.=0.64) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ($\overline{X}$ =3.75, S.D.=0.76) ด้านหลักความโปร่งใส ($\overline{X}$ =3.69, S.D.=0.66) และด้านหลักความคุ้มค่า ($\overline{X}$ =3.65, S.D.=0.72) 2) ผลการวิจัยเปรียบเทียบปัจจัยด้านบุคคลที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน และรายได้ต่อเดือน ที่ต่างกันมีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ควรมีการแต่งตั้งตัวแทนประชาชนเข้าร่วมอนุมัติ การจัดซื้อจัดจ้างตามโครงการทุกครั้ง ควรปฏิบัติตนให้อยู่ในกรอบของกฎหมายและนโยบายของหน่วยงานให้เป็นแบบอย่างแก่ประชาชน และควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร้องทุกข์และนำปัญหาที่ได้รับทราบนำไปปฏิบัติดำเนินการแก้ไขให้มากที่สุด มีการรายงานผลการดำเนินการเกี่ยวกับข้อร้องเรียนของประชาชนที่ได้รับทราบ และควรประพฤติตัวอยู่ในระเบียบวินัยใช้ทรัพยากรในสำนักงานอย่างประหยัด เพื่อลดค่าใช้จ่ายจากเงินโครงการและงบประมาณที่ได้ในแต่ละปี

ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ด้านความโปร่งใสอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ในด้านความโปร่งใส ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรชัย ขวัญเมือง (2548) ที่กล่าวไว้ว่า การยึดมั่นในหลักความโปร่งใสเป็นการสร้างความไว้วางใจ ซึ่งกันและกัน โดยมีการปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรให้มีความโปร่งใส มีกระบวนการทำงานที่ชัดเจน มีกฎเกณฑ์กติกา มีข้อมูลข่าวสารเปิดเผยตรงไปตรงมาและสามารถตรวจสอบได้ บุคลากรสามารถเข้ามูลได้ง่ายและสะดวก

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ว่า “มีระบบงานที่ชัดเจน” มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อภิปรายได้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร มีการวางระบบในงานจัดการสิ่งแวดล้อมชัดเจน โดยมีกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบที่เป็นไปตามโครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละประเภท โดยจะมีกรอบอัตรากำลังของนักวิชาการสาธารณสุข และนักวิชาการสิ่งแวดล้อม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ “ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมการดำเนินงาน” ซึ่งจัดอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ประชาชนมีความเห็นว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครเปิดโอกาสประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมการดำเนินงานน้อยกว่าข้ออื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาญยุทธ พวงกำหยาด (2560,บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัญหาและอุปสรรคในการนำหลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติของเทศบาลในพื้นที่ภาคกลางตอนล่าง” พบว่า เจ้าหน้าที่ฝ่ายงาน

ส่งผลต่อขาดบุคลากรในการปฏิบัติงานทำให้เกิดความล่าช้า กระบวนการดำเนินงานไม่โปร่งใส ไม่มีประสิทธิภาพทำให้ไม่สนองต่อความต้องการของประชาชน และการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับต่ำเนื่องจากประชาชนประกอบอาชีพเกษตรกรรมหรือทำงานเป็นกะ ไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมกับเทศบาลได้

ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ด้านหลักความรับผิดชอบอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครให้ความสำคัญเรื่องหลักความรับผิดชอบ มีการกำหนดเป้าหมาย บทบาท ภารกิจ หน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ ฯ (จัดตั้ง) ตามประเภทของท้องถิ่นนั้นๆ และมีการสนับสนุนให้บุคลากรมีความและรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑาทิพย์ สุจริตกุล (2563,บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “การนำหลักธรรมาภิบาลมาบริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทย” ผลการศึกษาพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นรากฐานในการปกครองตามระบบประชาธิปไตย ตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นโดยตรง แต่ด้วยปัญหาในการบริหารงานไม่มีประสิทธิภาพ ไม่สนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น การทุจริตคอรัปชั่น จึงได้นำหลักธรรมาภิบาล ประกอบไปด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า มาใช้แก้ปัญหาด้านบริหารงาน ทุจริตคอรัปชั่นบุคลากร นักการเมืองท้องถิ่น และบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แนวทางการนำหลักธรรมมาภิบาลไปบริหารองค์กร อาทิการส่งเสริมการรวมกลุ่มประชาชนและการสร้างประชาคม ส่งเสริมกระบวนการการมีส่วนร่วมทางการเมือง ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งข้าราชการประจำและข้าราชการการเมือง เพื่อเสริมสร้างพลังให้แก่ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นและถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเกิดการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนต่อไป

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ว่า “การกำหนดผู้รับผิดชอบงานชัดเจน” มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อภิปรายได้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร มีการวางระบบในงานจัดการสิ่งแวดล้อมชัดเจน โดยมีกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบที่เป็นไปตามโครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละประเภท ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ “มีแนวทางปฏิบัติงาน การรับข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์และแนวทางการแก้ไขข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์ที่ชัดเจน” ซึ่งยังจัดอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครมีแนวทางปฏิบัติงานการรับข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์ และแนวทางการแก้ไขข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์ที่ชัดเจน แต่ประชาชนยังคงมีความคิดเห็นต่อแนวทางปฏิบัติงาน และแนวทางการแก้ไขข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์น้อยกว่าข้ออื่นๆ

ด้านหลักการมีส่วนร่วม ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ด้านหลักการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครให้ความสำคัญเรื่องหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนตามพระราชบัญญัติระเบียบการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 4 ให้จัดระเบียบการบริหารราชการแผ่นดินเป็น 3 ระเบียบ ได้แก่ ระเบียบการบริหารราชการส่วนกลาง

ระเบียบการบริหารราชการส่วนภูมิภาค และระเบียบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ประกอบกับแนวคิดการปกครองท้องถิ่น ซึ่ง “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” เป็นหน่วยงานรัฐที่เล็กและใกล้ชิดประชาชนในท้องถิ่นมากที่สุด ผู้บริหาร ฯ ก็มาเป็นประชาชนในพื้นที่และมีที่มาจากจากการเลือกตั้งของประชาชนตามแนวคิดในการกระจายอำนาจ ดังนั้น ในการปฏิบัติงานตามภารกิจหน้าที่ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ ฯ (จัดตั้ง) ตามประเภทของท้องถิ่นนั้นๆ ให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายเป็นไปได้ยากหากขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รมณีย์ วงษา (2559,บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของพนักงานส่วนตำบลองค์กรบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า 1.สภาพการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมาสุดไปน้อยสุด คือ หลักความรับผิดชอบ หลักคุณธรรม หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วมและหลักความคุ้มค่า 2.ปัญหาการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของพนักงานส่วนตำบล พบว่า หลักนิติธรรมคือการขาดการประชาสัมพันธ์ข้อบัญญัติตำบลให้แก่ประชาชนเข้าใจ หลักคุณธรรมคือการมาปฏิบัติงานไม่ตรงเวลา หลักความโปร่งใส คือ ไม่ได้จัดทำขั้นตอนการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน หลักการมีส่วนร่วม คือ การขาดการจัดทำประชาคม ขาดการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ คือ ไม่มีการให้บริการประชาชนในช่วงเวลาพักเที่ยง และหลักความคุ้มค่า คือ การใช้งบประมาณไม่เหมาะสมกับโครงการ/กิจกรรม

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ว่า “มีการสร้างเครือข่ายประชาชนในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน” มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อภิปรายได้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครให้ความสำคัญกับหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนแล้ว ยังให้ความสำคัญกับการสร้าง “เครือข่าย” ในการทำงาน ซึ่งในงานการจัดการสิ่งแวดล้อม “เครือข่าย”ในพื้นที่ด้านต่างๆ มีความสำคัญอย่างยิ่งในการปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ “เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องที่สำคัญและมีผลกระทบต่อชุมชน” ซึ่งยังจัดอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องที่สำคัญและมีผลกระทบต่อชุมชน แต่ประชาชนยังคงมีความคิดเห็นต่อเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องที่สำคัญและมีผลกระทบต่อชุมชนน้อยกว่าข้ออื่นๆ

ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ด้านหลักความคุ้มค่าอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ในด้านหลักความคุ้มค่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑาทิพย์ สุจริตกุล (2563,บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “การนำหลักธรรมาภิบาลมาบริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทย” บทความนี้รวมรวมและวิเคราะห์จากการทบทวนวรรณกรรม หนังสืองานวิจัย บทความวิชาการ บทความวิจัยเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลมาบริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ข้อ คือ เพื่อรวบรวมแนวคิดเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วิเคราะห์เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล และการนำเสนอหลักธรรมาภิบาลมาบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นรากฐานในการปกครองตามระบบประชาธิปไตย ตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นโดยตรง แต่ด้วยปัญหาในการบริหารงานไม่มีประสิทธิภาพ ไม่สนองความต้องการของ

ประชาชนในท้องถิ่น การทุจริตคอรัปชั่น จึงได้นำหลักธรรมาภิบาล ประกอบไปด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า มาใช้แก้ปัญหาด้านบริหารงาน ทุจริตคอรัปชั่น บุคลากร นักการเมืองท้องถิ่น และบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แนวทางการนำหลักธรรมมาภิบาลไปบริหารองค์กร อาทิการส่งเสริมการรวมกลุ่มประชาชนและการสร้างประชาคม ส่งเสริมกระบวนการการมีส่วนร่วมทางการเมือง ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งข้าราชการประจำและข้าราชการการเมือง เพื่อเสริมสร้างพลังให้แก่ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นและถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเกิดการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนต่อไป

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ว่า “การจัดลำดับ แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ก่อน-หลังตามความจำเป็นเร่งด่วน” มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อภิปรายได้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร มีกระบวนการในการดำเนินงาน แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่มาจากแผนพัฒนาท้องถิ่น ที่มาจากการประชาคมหมู่บ้าน/ชุมชน ซึ่งมีการจัดลำดับแผนงาน ฯ ตามความจำเป็นเร่งด่วน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ “มีการอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด” ซึ่งจัดอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ประชาชนมีความเห็นว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครมีการอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดน้อยกว่าข้ออื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิวพา สิริจามร และจำลอง โพธิ์บุญ (2558, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ ธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี” ผลการศึกษาพบว่า เทศบาลเมืองศรีราชามีการจัดการสิ่งแวดล้อมตามหลักธรรมาภิบาลครบทุกข้อ วิเคราะห์ได้ว่า ปัจจัยภายในที่เป็นจุดแข็ง ได้แก่ ผู้บริหาร บุคลากร การมียุทธศาสตร์และแผนงานของโครงการด้านสิ่งแวดล้อมที่ชัดเจน การจัดสรรงบประมาณ การนำเทคโนโลยีมาใช้ สร้างวัฒนธรรมและค่านิยมที่ดีในองค์กร ส่วนจุดอ่อน ได้แก่ บุคลากรในระดับปฏิบัติงานไม่เพียงพอ นโยบายยังไม่ครอบคลุมปัญหาสิ่งแวดล้อมทั้งหมดและโครงสร้างการบริหารยังมีลักษณะเป็นระบบราชการ ปัจจัยภายนอกที่เป็นโอกาส ได้แก่ พื้นที่เป็นแหล่งเศรษฐกิจและแหล่งท่องเที่ยว ความร่วมมือจากผู้นำชุมชนและประชาชน และหน่วยงานต่างๆ ข้อจำกัด ได้แก่ สภาพพื้นที่ และประชากรแผงบทเรียนสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ความมุ่งมั่นและเสียสละของผู้บริหาร การให้ความสำคัญกับการดูแลรักษาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ส่งเสริมการมีส่วนร่วม มีการศึกษาความเหมาะสมของโครงการและตรวจสอบติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง สร้างจิตสำนึกที่ดีในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกและองค์กรต่าง ๆ

5.2.2 การจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วย การรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะ การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล การคุ้มครองดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ การรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความสำคัญเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยถือว่า

นอกจากจะเป็นการปฏิบัติงานตามภารกิจหน้าที่ที่เป็นไปตามพระราชบัญญัติ ฯ (จัดตั้ง) ตามประเภทของท้องถิ่นนั้นๆ การจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นภารกิจสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จทางด้านการสาธารณสุขซึ่งหากท้องถิ่นนั้น ๆ ต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ศิวพา สิริจามร และจำลอง โพธิ์บุญ (2558, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ ธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี” ผลการศึกษาพบว่า เทศบาลเมืองศรีราชามีการจัดการสิ่งแวดล้อมตามหลักธรรมาภิบาลครบทุกข้อ วิเคราะห์ได้ว่า ปัจจัยภายในที่เป็นจุดแข็ง ได้แก่ ผู้บริหาร บุคลากร การมียุทธศาสตร์และแผนงานของโครงการด้านสิ่งแวดล้อมที่ชัดเจน การจัดสรรงบประมาณ การนำเทคโนโลยีมาใช้ สร้างวัฒนธรรมและค่านิยมที่ดีในองค์กร ส่วนจุดอ่อน ได้แก่ บุคลากรในระดับปฏิบัติงานไม่เพียงพอ นโยบายยังไม่ครอบคลุมปัญหาสิ่งแวดล้อมทั้งหมดและโครงสร้างการบริหารยังมีลักษณะเป็นระบบราชการ ปัจจัยภายนอกที่เป็นโอกาส ได้แก่ พื้นที่เป็นแหล่งเศรษฐกิจและแหล่งท่องเที่ยว ความร่วมมือจากผู้นำชุมชนและประชาชน และหน่วยงานต่างๆ ข้อจำกัด ได้แก่ สภาพพื้นที่ และประชากรแฝงบทเรียนสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ความมุ่งมั่นและเสียสละของผู้บริหาร การให้ความสำคัญกับการดูแลรักษาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ส่งเสริมการมีส่วนร่วม มีการศึกษาความเหมาะสมของโครงการและตรวจสอบติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง สร้างจิตสำนึกที่ดีในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกและองค์กรต่าง ๆ

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล การคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ ตามลำดับ ซึ่งสามารถอภิปรายผลดังต่อไปนี้

การรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะ สามารถอภิปรายได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความตระหนักในเรื่องการรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะ ว่า หากปราศจากความสะอาดของถนนหรือทางเดินและที่สาธารณะ อาจนำมาซึ่งปัญหาทางสาธารณสุขที่สำคัญ ๆ เช่น ทัศนวิสัยในการขับขี่ไม่ดีอาจส่งผลอุบัติเหตุทางถนน แหล่งสะสมสิ่งสกปรกที่นำมาสู่สัตว์ที่เป็นพาหะนำโรคต่าง ๆ และหากที่ทางสาธารณะที่ประชาชนต้องใช้ร่วมกันขาดความไม่สะอาด เช่น สวนสาธารณะ สถานที่ออกกำลังกาย หรือพักผ่อนหย่อนใจ เหล่านี้ส่งผลต่อสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มาริสา นิ่มกุล (2562, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ความสำเร็จในการจัดการสิ่งแวดล้อมกรณีศึกษาเทศบาลเมืองน่าน” ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการสิ่งแวดล้อมกรณีศึกษาเทศบาลเมืองน่าน ประกอบด้วยปัจจัยหลายมิติ ได้แก่ มิติด้านการเรียนรู้และพัฒนา พบว่า เทศบาลเมืองน่านได้ให้การสนับสนุนและพัฒนาบุคลากรให้มีการพัฒนาตนเองทั้งด้านความรู้ การศึกษา และประสบการณ์มีการปรับปรุงพัฒนากระบวนการอย่างต่อเนื่อง มิติด้านการบริหารจัดการภายในองค์กร พบว่า เทศบาลมีการปฏิบัติตามกฎหมายและนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมอย่างชัดเจน มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมของเทศบาลให้ประชาชนรับทราบหลายช่องทาง รวมถึงเปิดโอกาสให้

ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม มิติด้านความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในการดำเนินงานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมของเทศบาล รวมถึงการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในเทศบาล และมิติด้านประสิทธิผลในการดำเนินงานของเทศบาล พบว่า เทศบาลเมืองน่านประสบความสำเร็จในการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยได้รับรางวัลการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมหลายรางวัล ข้อเสนอแนะเพื่อให้เทศบาลเมืองน่านมีการดำเนินงานด้านการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น พบว่า ทางเทศบาลเมืองน่านควรร่วมมือกับเทศบาลอื่นเพื่อขยายงานด้านการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพในวงกว้างขึ้น

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ว่า “การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความขยันขันแข็ง ตรงต่อเวลา” มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อภิปรายได้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความสำคัญต่อบุคลากรที่ทำงานด้านการรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะโดยตระหนักถึงความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลาในการมาปฏิบัติงาน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ “มีการปฏิบัติงานตามภารกิจอำนาจและหน้าที่ที่กำหนดในพระราชบัญญัติจัดตั้งของท้องถิ่นนั้น ๆ” อภิปรายได้ว่า บุคลากรที่ทำงานด้านการรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะ มีการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความตั้งใจ เข้าใจ ภูมิใจ เสมือนว่างานการรักษาความสะอาดเป็นงานที่ทำให้กับท้องถิ่นพื้นที่ที่ตนเองอาศัยอยู่มิได้เป็นแค่เพียงหน้าที่เท่านั้น

ด้านการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล สามารถอภิปรายได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้ความสำคัญเรื่องการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล สอดคล้องกับแนวคิดของ สมพล โนดไธสง และผศ.ดร.ชุติระ ระบอบ (2563, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ความตระหนักและการยอมรับต่อเกณฑ์ธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม : กรณีศึกษาสถานประกอบการอุตสาหกรรมที่เข้าร่วมโครงการธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม จังหวัดสมุทรปราการ” ผลการศึกษาพบว่า สถานประกอบการมีแนวทางปฏิบัติสอดคล้องกับเกณฑ์ธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม สำหรับความตระหนักและการยอมรับของผู้บริหารและผู้นำชุมชนใน 7 ด้าน ได้แก่ ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร มีส่วนร่วมแก้ปัญหาความโปร่งใส ความรับผิดชอบต่อสังคม นิติธรรม ความยุติธรรม และความยั่งยืน มีคะแนนเฉลี่ยในระดับสูงทุกด้าน ทุกฝ่ายมีส่วนเกี่ยวข้องกับการป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมและกระตือรือร้นเข้ามามีส่วนร่วม ช่องทางการสื่อสาร เพื่อให้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง ผ่านทางเว็ปไซด์ หนังสือพิมพ์ และอื่น

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ว่า “มีการออกข้อบัญญัติ / เทศบัญญัติ บัญญัติ เรื่อง การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล” มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อภิปรายได้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความสำคัญในเรื่องการกำหนดแนวทางการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล การจัดการ การปฏิบัติ การควบคุม รวมไปถึงอัตราค่าธรรมเนียมในการให้บริการ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด แต่ยังจัดอยู่ในระดับมาก คือ “มีการสร้างเครือข่ายประชาชนสร้างจิตสำนึกการมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังในการลักลอบทิ้งขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล” อภิปรายได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความสำคัญในเรื่องการสร้างเครือข่ายประชาชนในการเฝ้าระวังการลักลอบทิ้งขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลอยู่แต่น้อยกว่าข้ออื่น ๆ ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการสร้างเครือข่ายประชาชนในการเฝ้าระวังการลักลอบทิ้งขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลให้ครอบคลุมพื้นที่มากขึ้นนำไปสู่

การสร้างจิตสำนึก และการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

ด้านการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สามารถอภิปรายได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความสำคัญเรื่องการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสอดคล้องกับแนวคิดของ T. C. AZEVEDO, A. A. PORTELLA and F I.M.G.SANCHEZ(2559,บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “การจัดการสิ่งแวดล้อมเทศบาล : ข้อเสนอของเครื่องมือสำหรับการวินิจฉัยของตำรวจสิ่งแวดล้อมสาธารณะในพื้นที่เมืองซัลวาดอร์ (MAS)” จุดมุ่งหมายในบทความนี้ คือ การเสนอแบบจำลองสำหรับการจัดทำแผนที่กลยุทธ์การจัดการสิ่งแวดล้อมของเทศบาลสำหรับนโยบายสาธารณะด้านสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น ในการทำเช่นนั้น การศึกษาได้ใช้วิธีการทางทฤษฎี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มีการอภิปรายเกี่ยวกับแนวคิดของนโยบายสาธารณะและภาพจำลองของการจัดการสิ่งแวดล้อมของเทศบาลบราซิล ประวัติโดยย่อของประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสิ่งแวดล้อมแห่งชาติในปัจจุบัน ตามระเบียบวิธี การศึกษาทางบรรณานุกรมได้ดำเนินการผ่านการทบทวนวรรณกรรม ซึ่งช่วยให้สามารถเสนอเครื่องมือสำหรับการทำแผนที่การดำเนินการและกลยุทธ์การจัดการสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลของเขตนครหลวงซัลวาดอร์ (MAS) การศึกษาเชิงทฤษฎีนี้ส่งผลให้เกิดการสร้างแบบจำลองที่จะใช้โดยการวิจัยเชิงประจักษ์สำหรับการทำแผนที่นโยบายสาธารณะด้านสิ่งแวดล้อมในศาลาว่าการ MAS

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ว่า “มีการแก้ไขปัญหาข้อร้องเรียนด้านการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจากประชาชนอย่างรวดเร็ว” มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อภิปรายได้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความสำคัญในเรื่องการการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด แต่ยังจัดอยู่ในระดับมาก คือ “มีโครงสร้างระบบงานที่ชัดเจน” อภิปรายได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความสำคัญในเรื่องการมีโครงสร้างระบบงานที่ชัดเจนอยู่แต่น้อยกว่าข้ออื่น ๆ จากสภาพพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร ผนวกกับบุคลากรที่มีอยู่อย่างจำกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจต้องให้ความสำคัญในเรื่องจำนวนบุคลากรด้านสิ่งแวดล้อม เมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณงานในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เพียงพอหรือเพิ่มขึ้นต่อไป

ด้านการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ สามารถอภิปรายได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความสำคัญเรื่องการควบคุมกิจการ/สถานประกอบการสอดคล้องกับแนวคิดของ กิตติ์รวี เลขะกุล, นิวัตน์ สวัสดิ์แก้ว, ศรัญลักษณ์ เทพวารินทร์ (2561,บทคัดย่อ) “ธรรมาภิบาล วัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลองค์การของเทศบาลในเขตภาคใต้ของประเทศไทย” การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของหลักธรรมาภิบาล วัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลองค์การในการบริหารงานของเทศบาลในเขตภาคใต้ของประเทศไทย การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารจำนวน 174 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอนจากเทศบาล 347 แห่ง เป็นนายกเทศมนตรีจำนวน 87 คน และ

ปลัดเทศบาล จำนวน 87 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) ผลจากการวิจัย พบว่า ธรรมาภิบาลและวัฒนธรรมองค์การที่เข้าในสมการถดถอยพหุคูณมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลองค์การของเทศบาลในเขตภาคใต้ของประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.001 โดยวัฒนธรรมพันธกิจส่งผลต่อประสิทธิผลองค์การของเทศบาลในเขตภาคใต้ของประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.001 ส่วนธรรมาภิบาลด้านหลักการบริหารจัดการส่งผลต่อประสิทธิผลองค์การของเทศบาลในเขตภาคใต้ของประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยปัจจัยดังกล่าวสามารถร่วมกันอธิบายประสิทธิผลองค์การของเทศบาลได้ ร้อยละ 56.80

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ว่า “การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบในข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติใน เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ” มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อภิปรายได้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความสำคัญในเรื่องการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบในข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติใน เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด แต่ยังจัดอยู่ในระดับมาก คือ “มีการติดตามข้อร้องเรียน และมีการดำเนินการภายในกรอบของกฎหมาย และมีการประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น อุตสาหกรรมจังหวัด สิ่งแวดล้อมจังหวัด” อภิปรายได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความสำคัญในเรื่องมีการติดตามข้อร้องเรียน และมีการดำเนินการภายในกรอบของกฎหมาย และมีการประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น อุตสาหกรรมจังหวัด สิ่งแวดล้อมจังหวัด ดังนั้น การดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่องการควบคุมกิจการ/สถานปประกอบการ ควรมีการประสานหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง เช่น อุตสาหกรรมจังหวัด สิ่งแวดล้อมจังหวัด ในลักษณะของไตรภาคีในการร่วมตรวจสอบ ติดตาม และแก้ไขข้อร้องเรียนเพื่อให้การจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปด้วยความโปร่งใส

5.2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมาภิบาลกับการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างหลักธรรมาภิบาลอันประกอบไปด้วยหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า มีค่าเป็นบวก แสดงว่า ตัวแปรทั้ง 6 ตัวแปรมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในอยู่ระหว่าง .776 ถึง .926 ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในที่มากที่สุด ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างหลักความโปร่งใส (TRA) กับ หลักความคุ้มค่า (EFF) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมาภิบาล (GGo) กับการจัดการสิ่งแวดล้อม (EML) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .848 ถึง .936 ซึ่งคู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากที่สุด ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างหลักความคุ้มค่า (EFF) กับการจัดการสิ่งแวดล้อม (EML) อภิปรายได้ว่า เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้หลักความโปร่งใสกับหลักความคุ้มค่ามาก จะทำให้การจัดการสิ่งแวดล้อมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นไปด้วย สอดคล้องกับแนวคิดของ วิวัฒน์ บุญเกษม (2565, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การดำเนินงานตามหลักธรร

มาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี” ผลการศึกษาพบว่า ผลการวิจัยพบว่า 1) การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ หลักความเสมอภาค หลักประสิทธิผล หลักคุณธรรมจริยธรรม หลักประสิทธิภาพ หลักการกระจายอำนาจ หลักความโปร่งใส หลักรับผิดชอบสามารถตรวจสอบได้ หลักการตอบสนอง หลักนิติธรรม และหลักการมีส่วนร่วม ตามลำดับ 2) คุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม รองลงมา ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านจิตใจ และด้านร่างกาย ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จตุพร ไกรกิจราษฎร์ และคณะ (2565, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “หลักธรรมาภิบาล : การปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ผลการศึกษาพบว่า พบว่า การกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองท้องถิ่นมีอิสระในการบริหารจัดการการบริหารบุคคล การบริหารการคลัง มีกฎหมาย ระเบียบของตนเอง มีผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งทุกระดับ เป็นการดำเนินการตามทฤษฎีกระจายอำนาจ แต่โดยที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยมีจำนวนมาก มีขนาดพื้นที่งบประมาณ และภาระที่แตกต่างกัน มีวิธีการทำงานที่ผูกติดกับโครงสร้างอำนาจในชุมชน การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในทางปฏิบัติเพื่อสร้างความโปร่งใส สร้างจิตสำนึก ให้ปรากฏทุกระดับ ทั้งผู้บริหารบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้ายการเสริมสร้างหลักการบริหารกิจการที่ดีคือ การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน มีความโปร่งใส มีจิตสำนึกในความรับผิดชอบ และสิ่งที่จะเอื้อให้เกิดการดำเนินการ เป็นไปตามกฎ ระเบียบ และแนวทางการปฏิบัติทำให้การบริหารท้องถิ่นประสบผลสำเร็จ

5.2.4 หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้นในรูปแบบการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบ Enter พบว่า ในภาพรวม ตัวแปรอิสระ คือ หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($F = 726.868^*$ และค่า $p = .000$) โดยสามารถส่งผลได้ร้อยละ 92.4 (Adjust $R^2 = .924$) ที่เหลืออีกร้อยละ 7.6 เป็นผลจากตัวแปรอื่นที่ไม่ได้นำมาศึกษา ในงานวิจัยนี้ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า องค์ประกอบธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสามารถเรียงจากมากไปน้อยดังนี้ คือ หลักความคุ้มค่า หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักคุณธรรม หลักนิติธรรม อภิปรายได้ว่า หลักความคุ้มค่ามีผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครมากที่สุด สอดคล้องกับแนวคิดของ ศรีพัชรา สิทธิกำจร แก้วพิจิตร (2551, หน้า 2-5) กล่าวไว้ว่า ธรรมาภิบาลเป็นหลักเกณฑ์การปกครองบ้านเมืองและบริหารองค์กรที่มีความเป็นธรรม มีกฎเกณฑ์ที่ดีตั้งอยู่บนรากฐานของความถูกต้อง สามารถปฏิบัติได้ มีความดีงาม มั่นคง มีความโปร่งใส มีจริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ บุคคลในองค์กรมีส่วนร่วมออกความคิดเห็น ทุกขั้นตอนสามารถตรวจสอบและมีคำตอบ รับผิดชอบในสิ่งทีกระทำ และมีการจัดการทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ประหยัดและมีประสิทธิภาพเป็นแนวทางในการจัดระเบียบให้สังคมสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข และตั้งอยู่ในความถูกต้องเป็นธรรม อันจะนำไปสู่การพัฒนา

ประเทศที่ยั่งยืนและสอดคล้องกับแนวคิดตาม พระราชกฤษฎีกาว่าด้วย หลักเกณฑ์และวิธีบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 ได้กำหนดขอบเขตความหมายของคำว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ได้แก่ การบริหารราชการเพื่อบรรลุเป้าหมายต่อไปนี้ 1) เกิดประโยชน์สุขของประชาชน 2) เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ 3) มีประสิทธิภาพ เกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ 4) ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เกินความจำเป็น 5) มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์ 6) ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ 7) มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

หลักความคุ้มค่านี้ หากมองในเชิงภารกิจของรัฐ หมายถึง การดำเนินการของส่วนราชการที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีการกำหนดเป้าหมาย แผนการทำงาน ระยะเวลาแล้วเสร็จของงานและงบประมาณที่ต้องใช้ และการดำเนินการนั้นมีการปฏิบัติที่บรรลุเป้าหมาย ภายในระยะเวลาที่กำหนด ใช้งบประมาณต่ำ การดำเนินนั้นเปิดเผยและเที่ยงธรรม สะดวกรวดเร็ว มีความรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดของประชาชนและบรรลุภารกิจของรัฐ โดยมีประเด็นในการประเมินความคุ้มค่าใน 3 มิติ ได้แก่ มิติประสิทธิผล มิติประสิทธิภาพ และมิติผลกระทบ ซึ่งใน “มิติประสิทธิผล” เป็นการประเมินการบรรลุประสิทธิผลหรือเป้าหมายของการปฏิบัติภารกิจ โดยเปรียบเทียบกับผลที่ได้รับว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และผลที่คาดไว้ก่อนดำเนินการหรือไม่ โดยมีตัวชี้วัด 2 ด้าน คือ การบรรลุวัตถุประสงค์ หมายถึง การเปรียบเทียบผลผลิตที่ได้จากการปฏิบัติภารกิจ เทียบกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในกรอบระยะเวลาที่ได้กำหนดไว้ เพื่อประเมินระดับความสำเร็จในการทำงานว่าสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ ได้เพียงใด รวมทั้งการประเมินด้วยว่าการบรรลุวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติภารกิจนั้น มีค่าใช้จ่ายเท่าใด หรือเรียกว่าประสิทธิผลของค่าใช้จ่าย (Cost-effectiveness) และ ความพึงพอใจ หมายถึง ความพึงพอใจของผู้รับบริการและผู้ใช้ประโยชน์จากผลผลิตและบริการนั้นๆ โดยผู้ใช้ประโยชน์อาจหมายถึง ประชาชนหรือหน่วยงานอื่นที่ได้รับประโยชน์โดยตรง ในกรณีที่สามารถประเมินความคุ้มค่าที่เปรียบเทียบ กับ Cost ได้แก่ Benefit - Cost Ratio ในกรณี กระทรวงด้านเศรษฐกิจ หรือ Cost-Effectiveness ในกรณีกระทรวงด้านสังคม การวัดความพึงพอใจของผู้รับบริการและผู้ใช้ประโยชน์จากผลผลิตและบริการนั้นๆ ทั้งในด้านคุณภาพผลผลิตและการให้บริการ ระยะเวลาที่ใช้ในการได้รับบริการ ใน “มิติประสิทธิภาพ” หมายถึง การประเมินความเหมาะสมสอดคล้องของการใช้ทรัพยากรและกระบวนการทำงาน เพื่อให้ได้มาซึ่งผลผลิตตามวัตถุประสงค์ โดยพิจารณาจากผลผลิตเทียบกับต้นทุนทั้งหมด การจัดหาทรัพยากรที่ได้มาตรฐาน มีค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม รวมทั้งมีกระบวนการทำงานที่ประหยัดทรัพยากร ทั้งนี้ ตัวชี้วัดมี 2 ด้าน ได้แก่ ประสิทธิภาพการผลิต และการประหยัด และใน “มิติของผลกระทบ” หมายถึง ผลอันสืบเนื่องจากการปฏิบัติภารกิจ ทั้งที่คาดหมายหรือตั้งใจ และไม่ได้คาดหมาย ทั้งที่เกิดขึ้นระหว่างและภายหลังการปฏิบัติภารกิจ ที่อาจกระทบต่อการพัฒนาในมิติอื่น หรือการปฏิบัติภารกิจของหน่วยงานอื่น หรือประชาชนทั้งที่เป็นกลุ่มเป้าหมายและกลุ่มอื่น ทั้งในและนอกพื้นที่ การวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามภารกิจภาครัฐ ครอบคลุมถึงผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งผลกระทบด้านบวกและด้านลบ ในมิติที่สามารถประเมินในรูปตัวเงินและไม่ใช่ตัวเงิน นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงผลกระทบในกรณีที่ไม่ได้ดำเนินงานตามภารกิจภาครัฐด้วย ซึ่งมีประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ ผลกระทบต่อประชาชน ได้แก่ ผลกระทบที่ประชาชนได้รับจากการดำเนินงานตามภารกิจภาครัฐ ที่

เป็นประโยชน์และความพึงพอใจ เช่น การมีงานทำและการเพิ่มรายได้ให้ประชาชน การพัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตประชาชน หรือผลกระทบทางลบ เช่น การสูญเสียอาชีพ/ทรัพย์สิน การเจ็บป่วยจากมลภาวะที่เกิดจากการดำเนินภารกิจ ผลกระทบทางสังคม ได้แก่ ผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่สังคมจากการดำเนินงานตามภารกิจภาครัฐ ซึ่งรวมถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับโครงสร้างทางสังคม วิถีชีวิต อาชีพ วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ชุมชน และการสร้างความเป็นธรรมให้สังคม ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม ได้แก่ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการดำเนินงานตามภารกิจภาครัฐ เช่น ด้านมลภาวะ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ด้านระบบนิเวศ และด้านภูมิสถาปัตย์ ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ ได้แก่ผลกระทบต่อรายได้ประชาชาติ/การขยายตัวทางเศรษฐกิจ การสร้างความเป็นธรรมและการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ (ระดับราคาสินค้า ดุลบัญชีเดินสะพัด ดุลการคลัง การก่อหนี้สาธารณะ) และการกระจายรายได้ และ ผลกระทบด้านอื่นๆ เช่น ด้านการเมือง และความมั่นคงของประเทศ

ข้อเสนอแนะ

จากการสรุปผลและอภิปรายผลการศึกษาในข้างต้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยเพื่อเป็นแนวทางสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรส่งเสริมการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในกระบวนการทำงานและแนวทางปฏิบัติ รวมถึง สร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของ (Sense of belonging) ให้เกิดขึ้นต่อประชาชนในท้องถิ่น และก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้น

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง เป็นจริงแก่ประชาชน จะได้รับความไว้วางใจจากประชาชน ส่งผลให้การทำงานราบรื่น ได้รับความร่วมมือจากประชาชน

3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีความรับผิดชอบ มีความโปร่งใส มีการตรวจสอบการดำเนินงานเพื่อป้องกันการทุจริต ปฏิบัติตามหลักนิติธรรม การเคารพสิทธิมนุษยชน และสิทธิในทรัพย์สินของประชาชน หลักนิติธรรม ซึ่งเป็นส่วน หนึ่งของหลักธรรมาภิบาล ตามกรอบของกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ช่วยส่งเสริมให้เกิดมีความสำคัญต่อการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นหน่วยงานราชการของรัฐบาลที่ปฏิบัติหน้าที่ราชการใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ควรมีการนำ “รูปแบบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร” ซึ่งเรียกว่า “N READY” ที่ได้นำไปทดลองใช้ (Try out) และสรุปผลจากการนำ “รูปแบบ”ว่า มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างไร

บรรณานุกรม

1. หนังสือ

กรมควบคุมมลพิษ. (2538, 25 เมษายน) ประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 เรื่อง กำหนดให้ท้องที่เขตจังหวัดปทุมธานี จังหวัดนนทบุรี จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดนครปฐม เป็นเขตควบคุมมลพิษ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 112 ตอนพิเศษ 16 ง.

เกษม จันทร์แก้ว. (2544). *วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม*.พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เกษม จันทร์แก้ว. (2545). *การจัดการสิ่งแวดล้อมแบบผสมผสาน*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เกษม จันทร์แก้ว. (2556). *การจัดการสิ่งแวดล้อมแบบผสมผสาน*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

โกวิทย์ พวงงาม. (2550). *การปกครองท้องถิ่นไทย: หลักการและมิติใหม่ในอนาคต*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน.

โกวิทย์ พวงงาม. (2559). การจัดการปัญหาการทุจริตในองค์กรปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพ : สถาบันพระปกเกล้า.

จิรวรรณ ภักดีบุตรและประกอบ สุทธิกาโมทย์. (2550). เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับธรรมาภิบาล. กรุงเทพมหานคร :สำนักงานเลขาธิการ คณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ

ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2541). *Good Governance กับการปฏิรูปการศึกษา –การปฏิรูป การเมือง*. ม.ป.พ.

ชูวงศ์ ฉายะบุตร. (2539). *การปกครองท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพิฆเนศพริ้นท์ติ้ง.

ณดา จันทร์สม. (2554). ธรรมาภิบาลกับการกระจายอำนาจ. กรุงเทพ ฯ : คณะพัฒนาการเศรษฐกิจสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2553). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS*. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ : บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี,148 และ 180

นลินทิพย์ พักตร์ศรีกุลกำธร. (2563, 21ธันวาคม). ส่องศักยภาพ “สมุทรสาคร” GDP อันดับ 6 ของประเทศ สำคัญต่อเศรษฐกิจไทยแค่ไหน. https://positioningmag.com/1311316.

นิธินาถ เจริญโภคราช. 2542. *การจัดการสิ่งแวดล้อม*.กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.

นิวัติ เรืองพานิช. (2542), *การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม*, กรุงเทพฯ: รั้วเขียว.

บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว. (2545). การอ้างอิงกลุ่มประชากรเมื่อใช้แบบเครื่องมือมาตราส่วนประมาณค่ากับกลุ่มตัวอย่าง. *วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม*, 3(1), 22-25.

บุญรับ ศักดิ์มณี. (2546), *การจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน*, กรุงเทพฯ : ประสานมิตร.

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ.(2542). *การสร้างธรรมาภิบาล (Good Governance) ในสังคมไทย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน.

บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และ บุญมีลี้. (2544). *รายงานการวิจัยเรื่องตัวชี้วัดธรรมาภิบาล*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.

ปฐมพงศ์ พฤฒิพงศ์. (2541).*ปรัชญาการศึกษาว่าด้วย "ธรรมรัฐ"*(*Righteous state*). รัฐสภาสาร. 46(9) 66-67.

ประทาน คงฤทธิศึกษาการ (2524). ทฤษฎีการปกครองท้องถิ่น. เอกสารการศึกษาสาขารัฐประศาสนาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ประหยัด หงส์ทองคำ. มปป. การพัฒนาการเมืองไทย กระบวนการปกครองท้องถิ่น.มปพ.

พระธรรมโกศาจารย์. (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). (2549). พุทธวิธีการบริหาร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

มนัส สุวรรณ. (2549). *การจัดการสิ่งแวดล้อม : หลักการและแนวคิด*. สำนักพิมพ์อินเดียนสโตร์. เชียงใหม่. ยุวัฒน์ วุฒิเมธี.

ยุทธพงษ์ กัยวรรณ์. (2543). *พื้นฐานการวิจัย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: นานมี บุ๊คส์ พับลิเคชั่นส์.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2545). *องค์การและการจัดการ*. กรุงเทพฯ : ธรรมสาร.

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2541). *วิกฤตการสู่การยั่งยืน: ธรรมาภิบาลเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน*. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.

สรชัย พิศาลบุตร. (2549). *สำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ*. กรุงเทพมหานคร: วิทยพัฒน์ จำกัด.

สวัสดิ์ โนนสูง. (2543), *ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม*.(พิมพ์ครั้งที่ 1). พิมพลักษณ์, กรุงเทพฯ : อักษราพิพัฒน์.

สมชัย วงษ์นายะ และ ทวนทอง เชาวกีรติพงศ์ เอกสารประกอบการสอนวิชาวิจัย.ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์, 2551, 229.

สมคิด บางโม. (2539). *หลักการจัดการ*. พิมพครั้งที่2. กรุงเทพฯ: พิมพดี.

สุดจิต นิมิตกุล. 2543. *กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดีในการปกครองที่ดี (Good Governance)*. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ.

โสภารัตน์ จารุสมบัติ. (2551). *นโยบายและการจัดการสิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2542). *เอกสารชุดการส่งเสริมประสิทธิภาพและจริยธรรมในองค์กร*. กรุงเทพฯ: สำนักงาน ก.พ.

สำนักนายกรัฐมนตรี (2542, 10 สิงหาคม). *ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542*. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116. ตอนที่ 63 ง.

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. *รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2561*. นนทบุรี : ลายเส้น ครีเอชั่น, [2561.

สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (2530), *โครงการศึกษาวิจัยคุณภาพน้ำในแม่น้ำ สายหลัก (บางปะกง)*, กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ.

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2555). *รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2556*. พิมพลักษณ์, กรุงเทพฯ : กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.

อรพินท์ สพโชคชัย. (2540). *"สังคมเสถียรภาพและกลไกประชารัฐที่ดี"*, รายงานในวารสารทีดีอาร์ไอ ฉบับที่ 20 ธันวาคม 2540.

2. หนังสือแปล

Asian Development Bank. (1995). *Governance Sound Development Management*. Manila Philippines Asian Development Bank. p. 3-11.

Barnard, Chester I (1956). *Organization and Management. Cambridge*, Mass : Harvard University Press.

Bartol, Kathrym M. and David.C.Martin. (1991). Management. New York : McGraw – Hill.

Clarke, John J. *Oohutlin of Local Government of the Knited Kingdom*. London : Sir Issae Pitmen I Son, 1957.

Danial, Wit A. *Comparative Surway of Local Government And Administration*. Bangkok Kurusapha, 1967.

Ernest, Dale. (1973). Theory and Practice. New York : McGraw – Hill.

Fayol, H. (1925). *General and Industrial Management*. London: Sir Issac Pitman & Sons.

Fesler, James W. and Kettl, Donald F. (1991). *The Politics Of The Administrative Process. New Jersey* : Chatham House.

Holloway, Williams V. *State and Local Government in the United State*. New York : Mcgrswhill,1951.

Kaufmann, Daniel., Aart Kraay and Pablo Zoido-Lobaton. 1999. *Aggregating Governance Indicators*. Working paper, World Bank Institute, Washington, DC.

Koontz Harold D. and Cyril O'Donnell. (1972). *Principles of Management* : An Analysis of Managerial Functions. New York : MC Graw – Hill.

Lunenburg, F.C. & Ornstein, A.C. (1996). *Educational Administration* : *Concepts And Practices*. (2 nd ed). Belmont : Wadsworth.

Peter,F. Drucker. (1954). *The Practice of Management*. New York : Harper&Row, Publishers.

Polit D F, Beck C T. (2012). *Nursing research : Principles and methods.(9th ed.)*. Philadelphia, PA: Lippincott.

Robson A. William. *Local government in Encyclopedia of Social Science*. Vol. X New York : The Macmillan Company, 1953.

The Grolier International Dictionary. (1992) Danbury, CT : Grolier.

United Nations Development Programme. (1997). *Governance for Sustainable Human Development*.A UNDP Policy Document. p. 5.

United Nations Economic and Social *Commission for Asia and the Pacific*. What Is Good Governance. Bangkok: United Nations publication, n.d.

World Bank. *Governance and Development*. Washington D.C.:The World Bank, 1992.

3. ดุษฎีนิพนธ์ วิทยานิพนธ์และ/หรือสารนิพนธ์

กิตติ์รวี เลขะกุล, นิวัตน์ สวัสดิ์แก้ว และศรัญลักษณ์ เทพวารินทร์. (2561). *ธรรมาภิบาลวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลองค์การของเทศบาลในเขตภาคใต้ของประเทศไทย*. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

ไชยวัฒน์ค้ำชู, ประทุมพร วัชรเสถียร, กุลลดา เกษบุญชูและศุภมิตร ปิติพัฒน์. (2545). *ธรรมาภิบาล : การบริหารการปกครองที่โปร่งใสด้วยจริยธรรม*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์น้ำฝน.

เทเวศ อร่ามเรือง. (2551). *การนำนโยบายอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติของเทศบาลตำบลเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี*. การค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (การปกครองท้องถิ่น) มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ณัฐนันท์ เขียวเกษม. (2562). ธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษาเขตประกอบการไออาร์พีซี จังหวัดระยอง. วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการสิ่งแวดล้อม). : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ติยานนท์ แสงบุตร. (2563). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์*. รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต(สาขารัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

มาริสา นิ่มกุล. (2562). *ความสำเร็จในการจัดการสิ่งแวดล้อมกรณีศึกษาเทศบาลเมืองน่าน*. วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต(สาขาการจัดการสิ่งแวดล้อม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

เมธาพร บุตรกุล และดร.วีระยุทธ พรพจน์ธนมาศ. (2563). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลอำแพง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร*. รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต (สาขาวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วิวัฒน์ บุญเกษม. (2565). *การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี*. รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต (สาขารัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยปทุมธานี.

ศิริชัย ไตรสารศรี (2539). *การรับรู้บทบาทของผู้นำท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอคลองหลวง อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี.* วิทยานิพนธพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการทางสังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ศรีพัชรา สิทธิกำจร แก้วพิจิตร (2551). *การใช้หลักธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน*.ดุษฎีนิพนธ์ กศ.ด.(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เสาวนีย์ เภรีฤกษ์. (2558). *บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม.* วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ.

สอนชัย ผาลิวงค์ (2556). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการปัญหาฝุ่นละอองในเขตเทศบาลนครหลวงเวียงจันทน์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

4. สิ่งตีพิมพ์ต่อเนื่อง

4.1 บทความในวารสาร

จตุพร ไกรกิจราษฎร์ และคณะ. (2565). *หลักธรรมาภิบาล : การปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. ดร.ธีร์ดนัย กัปโก(บรรณาธิการ). Journal of Roi Kaensarn Academi. (หน้า 345-358). อุดรธานี. ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้สมัยใหม่.

จุฑาทิพย์ สุจริตกุล. (2563). *การนำหลักธรรมาภิบาลมาบริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทย*. หน้า 239-251. วารสารสมาคมนักวิจัย สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.

ชาญยุทธ พวงกำหยาด. (2560). *ปัญหาและอุปสรรคในการนำหลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติของเทศบาลในพื้นที่ภาคกลางตอนล่าง*. ผศ.ดร.ณพัชญ์ปภา สว่างนุวัตรกุล(บรรณาธิการ). หน้า 49-63. กรุงเทพฯ: วารสารจันทรเกษมสาร มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.

ชาญยุทธ พวงกำหยาด. (2560). *การนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติของเทศบาลในพื้นที่ภาคกลางตอนล่าง 1*. หน้า 49-63. วารสารจันทรเกษมสาร.

ธรรศพงศ์ วงษ์สวัสดิ์ และเอนก นอบเผือก. (2561). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กาบริหารส่วนตำบลท่านางงาม อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก. หน้า 129-139. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

มณฑิรา มีรส และสุเนตร สุวรรณละออง. (2559). *รูปแบบการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนจังหวัด : กรณีศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี*. หน้า 105-120. วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

สมพล โนดไธสง และผศ.ดร.ชุติระ ระบอบ. (2563). *ความตระหนักและการยอมรับต่อเกณฑ์ธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม : กรณีศึกษาสถานประกอบการอุตสาหกรรมที่เข้าร่วมโครงการธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม จังหวัดสมุทรปราการ*. วารสารมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.

4.2 ราชกิจจานุเบกษา

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พุทธศักราช 2546. (2546, 9 ตุลาคม). ราชกิจจานุเบกษา. หน้า 1-16. .

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พุทธศักราช 2535. (2535, 27 กุมภาพันธ์). ราชกิจจานุเบกษา. หน้า 27.

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองสวนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542. (2542, 17 พฤศจิกายน). ราชกิจจานุเบกษา.

พระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช 2546. (2546, 22 ธันวาคม). ราชกิจจานุเบกษา. หน้า 1.

พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พุทธศักราช 2535. (2535, 19 กุมภาพันธ์). ราชกิจจานุเบกษา.

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พุทธศักราช 2537. (2537, 2 ธันวาคม). ราชกิจจานุเบกษา. หน้าที่ 34-36.

พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พุทธศักราช 2540. (2540, 31 ตุลาคม). ราชกิจจานุเบกษา.

5. เอกสารสนเทศอิเล็คทรอนิกส์

จังหวัดสมุทรสาคร. (2566). จังหวัดสมุทรสาคร. สืบค้นเมื่อ 30 มิถุนายน 2566, จาก https://www.samutsakhon.go.th/.

วิกีพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2566). *จังหวัดสมุทรสาคร.* สืบค้นเมื่อ 30 มิถุนายน 2566, จาก https://th.wikipedia.org/wiki/.

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร (2566).*ข้อมูลทั่วไป*. สืบค้นเมื่อ 30 มิถุนายน 2566, จาก https://th.Samutsakhondla.go.th.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) รศ.ดร.มานพ นักการเรียน

วุฒิการศึกษา	ปร.ด. (พุทธศาสตร์)
ตำแหน่ง	อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

2) รศ.ดร.สมภพ ระงับทุกข์

วุฒิการศึกษา	ปร.ด. (รัฐศาสตร์)
ตำแหน่ง	อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

3) ดร.เกษฎา ผาทอง

วุฒิการศึกษา	ปร.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์)
ตำแหน่ง	อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

4) ดร.กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์

วุฒิการศึกษา	ปร.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์)
ตำแหน่ง	หัวหน้าภาควิชารัฐศาสตร์และเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

5) พระครูศรีปริยัติวิธาน (ดร.)

วุฒิการศึกษา	ปร.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์)
ตำแหน่ง	ประธานหลักสูตรรัฐศาสตร์บัณฑิต ผู้อำนวยการศูนย์บริการวิชาการ ฯ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามการวิจัย

แบบสอบถามการวิจัย

การใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกรอกเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความจริงของท่าน

1. เพศ

( ) ชาย ( ) หญิง

2. อายุ

( ) 18 - 30 ปี ( ) 31 - 45 ปี

( ) 46 - 60 ปี ( ) 61 - 75 ปี

( ) 76 ปี ขึ้นไป

3. วุฒิการศึกษา

( ) ต่ำกว่าปริญญาตรี ( ) ปริญญาตรี

( ) สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

( ) รับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ ( ) พนักงานบริษัทเอกชน / รับจ้าง

( ) ธุรกิจส่วนตัว / ค้าขาย ( ) นิสิต / นักศึกษา

( ) งานบ้าน

5. รายได้ต่อเดือน

( ) ต่ำกว่า 15,000 บาท ( ) 15,001 – 20,000 บาท

( ) 20,001 - 25,000 บาท ( ) 25,001 บาทขึ้นไป

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครที่ท่านอาศัยอยู่

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความแต่ละข้อแล้วทำเครื่องหมาย √ ลงในช่องว่าง ที่ตรงกับระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครที่ท่านอาศัยอยู่ การแปลความใช้ตัวเลขและความหมาย ดังนี้

5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
1. หลักนิติธรรม						
1	มีการปฏิบัติงานตามภารกิจอำนาจและหน้าที่ที่กำหนดในพระราชบัญญัติจัดตั้งของท้องถิ่นนั้น ๆ (อบจ./เทศบาล/อบต.)					
2	มีการรณรงค์/เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ปฏิบัติงานตามภารกิจอำนาจและหน้าที่ที่ให้ประชาชนทราบ					
3	มีความชัดเจนในการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับ ด้วยความเป็นธรรมเสมอภาคไม่เลือกปฏิบัติ					
4	มีบังคับใช้กฎหมายโดยคำนึงถึงสิทธิและหน้าที่ของประชาชน					
5	มีกลไกและระบบควบคุมภายในเพื่อสนับสนุนส่งเสริมการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล					
2. หลักคุณธรรม						
1	มีปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม บนพื้นฐานของศีลธรรม และจริยธรรม					
2	มีมนุษย์สัมพันธ์ในปฏิบัติหน้าที่มีความสุภาพอ่อนโยนและมีไมตรีจิต พร้อมให้บริการ					
3	มีปฏิบัติงานด้วยความขยันขันแข็ง และตรงต่อเวลา					
4	มีการสร้างจิตสำนึกให้บุคลากรยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต ขยัน อดทน และมีระเบียบวินัย					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
5	มีการส่งเสริม พัฒนา และการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมในหน่วยงานอย่างต่อเนื่อง					
3. หลักความโปร่งใส						
1	มีระบบงานที่ชัดเจน					
2	มีหน่วยตรวจสอบภายในที่เข้มแข็ง					
3	ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมการดำเนินงาน					
4	เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่สำคัญของหน่วยงาน เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง, แผนงาน โครงการ ฯลฯ					
5	มีการสรุปผลโครงการ/กิจกรรมที่สำเร็จลุล่วงเผยแพร่ข้อมูลต่อสาธารณะด้วยข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นจริง เปิดโอกาสให้ประชาชนติดตามตรวจสอบได้					
4. หลักความรับผิดชอบ						
1	มีการกำหนดผู้รับผิดชอบงานชัดเจน					
2	มีการจัดให้บริการสาธารณะตามความต้องการพื้นฐานได้ทั่วถึง					
3	มีช่องทางหลายช่องทางในการรับข้อร้องเรียน / ร้องทุกข์					
4	ข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์จากประชาชน ได้รับการแก้ไขอย่างรวดเร็ว					
5	มีแนวทางปฏิบัติงาน การรับข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์และแนวทางการแก้ไขข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์ที่ชัดเจน					
5. หลักการมีส่วนร่วม						
1	เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา โดยการนำปัญหา / ความต้องการของชุมชนบรรจุลงในแผน					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
2	เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมสภาท้องถิ่น					
3	เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องที่สำคัญและมีผลกระทบต่อชุมชน					
4	เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของท้องถิ่น					
5	มีการสร้างเครือข่ายประชาชนในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน					
6. หลักความคุ้มค่า						
1	มีการกำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมมุ่งเน้นการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า					
2	มีการจัดลำดับ แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ก่อน-หลัง ตามความจำเป็นเร่งด่วน					
3	มีการรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ใช้งบประมาณด้วยความประหยัด คุ้มค่า					
4	มีการอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด					
5	ผลการดำเนินงานสร้างความความพึงพอใจให้กับประชาชน					

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครที่ท่านอาศัยอยู่

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความแต่ละข้อตามการรับรู้ที่เป็นจริงของท่าน แล้วทำเครื่องหมาย √ ลงในช่องว่าง ที่ตรงกับระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครที่ท่านอาศัยอยู่การแปลความใช้ตัวเลขและความหมาย ดังนี้

5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
1. การรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะ						
1	มีการปฏิบัติงานตามภารกิจอำนาจและหน้าที่ที่กำหนดในพระราชบัญญัติจัดตั้งของท้องถิ่นนั้น ๆ (อบจ./เทศบาล/อบต.)					
2	มีการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความขยันขันแข็ง ตรงต่อเวลา					
3	มีระบบงานที่ชัดเจน					
4	มีช่องทางในการรับข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์					
5	มีการสร้างเครือข่ายประชาชนด้านสิ่งแวดล้อม สร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วม					
6	ผลการดำเนินงานสร้างความความพึงพอใจให้กับประชาชน					
2. การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล						
1	มีการออกข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติ บัญญัติ เรื่อง การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล					
2	มีการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติ เรื่อง การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล เช่น อัตราค่าธรรมเนียม การควบคุมการกำจัดมูลฝอยในพื้นที่ เป็นต้น					
3	เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลอัตราค่าธรรมเนียมการให้บริการ					
4	มีบุคลากรเพียงพอ					
5	มีการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเข้าใจในบริบทพื้นที่					
6	มีการสร้างเครือข่ายประชาชนสร้างจิตสำนึกการมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังในการลักลอบทิ้งขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล					
3. การคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม						
1	มีโครงสร้างระบบงานที่ชัดเจน					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
2	มีการกำหนดผู้รับผิดชอบงานคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างชัดเจน					
3	มีแผนงาน/โครงการในการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม					
4	มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบในการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม					
5	มีการแก้ไขปัญหาข้อร้องเรียนด้านการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจากประชาชน อย่างรวดเร็ว					
6	มีส่วนร่วมของเครือข่ายประชาชนในการจัดกิจกรรมในการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่างๆ ของท้องถิ่น					
4. การควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ						
1	มีการออกข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติ เพื่อควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ					
2	มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบในข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติใน เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ					
3	มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่เอื้อประโยชน์ ละเว้นการปฏิบัติ หรือเลือกปฏิบัติในการควบคุมกิจการ / สถานประกอบการที่ฝ่าฝืน และเป็นผู้ก่อมลพิษทางสิ่งแวดล้อม					
4	เปิดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ที่สถานประกอบการที่ยื่นขอใบอนุญาต ฯ ตั้งอยู่ ซึ่งอยู่ในขั้นตอนก่อนการพิจารณาออกใบอนุญาต ฯ					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
5	มีการติดตามข้อร้องเรียน และมีการดำเนินการภายในกรอบของกฎหมาย และมีการประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น อุตสาหกรรมจังหวัด สิ่งแวดล้อมจังหวัด ฯลฯ					
6	มีการสร้างเครือข่ายประชาชนด้านสิ่งแวดล้อม สร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังด้านสิ่งแวดล้อม					

ตอนที่ 4 เสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

= ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ =

ภาคผนวก ค
แบบสัมภาษณ์การวิจัย

แบบสัมภาษณ์

การใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

.....

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการจัดทำดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

2. แบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน โดยแบ่งเป็น

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดีและขอขอบคุณในความร่วมมือมา ณ โอกาสนี้ด้วย

นางสาวชลลดา คำสัมฤทธิ์
นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชารัฐศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ตอนที่ ๑ ข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ : .....

ตำแหน่ง : .....

วันเดือนปีที่สัมภาษณ์ : .....

เวลา : .....

ตอนที่ 2 ข้อมูลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

หลักธรรมาภิบาล 6 ประการ ประกอบด้วย

1) หลักนิติธรรม คือ กฎเกณฑ์ที่มีความเที่ยงตรงเป็นธรรมกับทุกฝ่ายในสังคม ไม่เลือกปฏิบัติ รวมถึงการปฏิบัติตามกฎหมายด้านสิ่งแวดล้อม

2) หลักคุณธรรม คือ การมีจิตสำนึก ยึดมั่นในความถูกต้อง ความดีงาม ความมีธรรม ไม่เอารัดเอาเปรียบ ซื่อสัตย์สุจริต ขยัน อดทน ช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชุมชน

3) หลักความโปร่งใส คือ มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก ไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง

4) หลักความรับผิดชอบ คือ การตระหนักในสิทธิและหน้าที่ ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

5) หลักการมีส่วนร่วม คือ ประชาชนในสังคมมีส่วนร่วมในการเสนอความเห็น ตัดสินใจและเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

6) หลักความคุ้มค่า คือ การบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์

การจัดการสิ่งแวดล้อม 4 งาน ประกอบด้วย

1) การจัดการสิ่งแวดล้อม การรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะ ตามหลักธรรมาภิบาล ควรปฏิบัติอย่างไร

.....

.....

.....

.....

2) การจัดการสิ่งแวดล้อม การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ตามหลักธรรมาภิบาล ควรปฏิบัติอย่างไร

.....

.....

.....

.....

3) การจัดการสิ่งแวดล้อม การคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามหลักธรรมาภิบาล ควรปฏิบัติอย่างไร

.....

.....

.....

.....

4) การจัดการสิ่งแวดล้อม การควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ ตามหลักธรรมาภิบาล ควรปฏิบัติอย่างไร

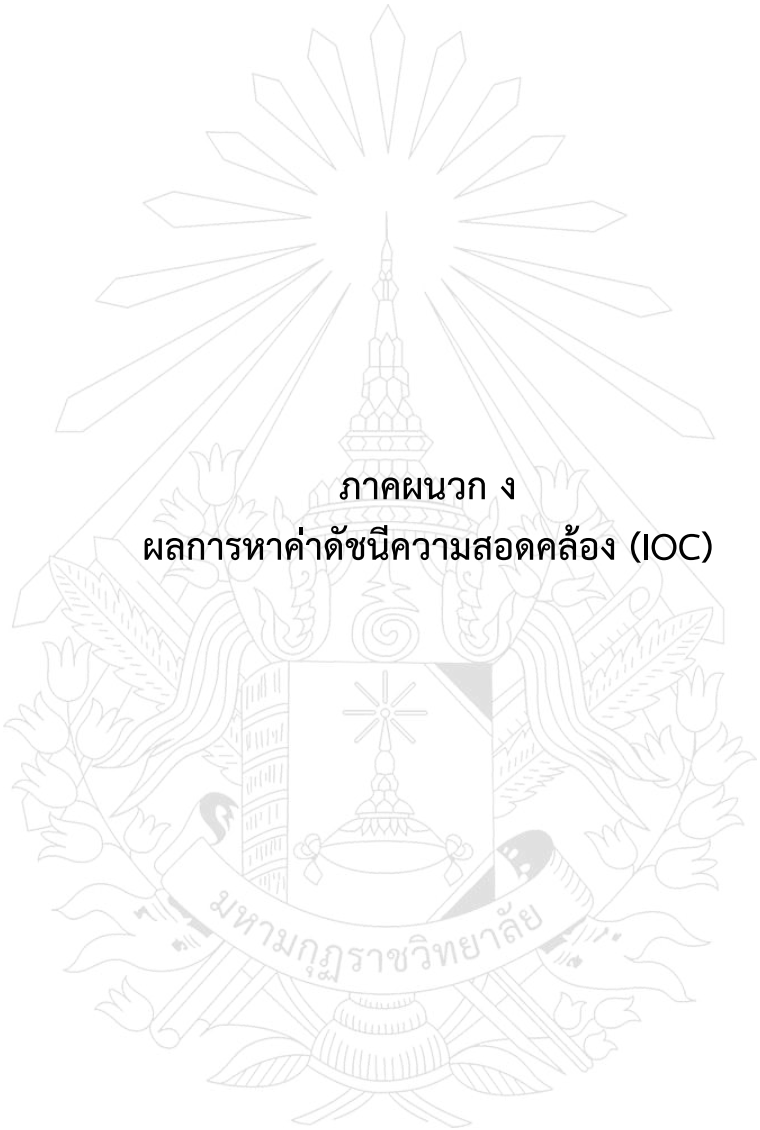
.....

.....

.....

.....

= ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ =

ภาคผนวก ง
ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

ตารางแสดงผลสรุปค่าความสอดคล้องของแบบสอบถาม (หาค่าเฉลี่ย IOC)
จากการประเมินความสอดคล้องระหว่างชื่อเรื่องการวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย กับ
รูปแบบและเนื้อหาการวิจัยของผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย
เรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดสมุทรสาครที่ท่านอาศัยอยู่

ลำดับที่	หลักธรรมาภิบาล	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ						
		คนที่1	คนที่2	คนที่3	คนที่4	คนที่5	ผลรวม	IOC
1.หลักนิติธรรม								
1	มีการปฏิบัติงานตามภารกิจอำนาจและหน้าที่ที่กำหนดในพระราชบัญญัติจัดตั้งของท้องถิ่นนั้น ๆ (อบจ./เทศบาล/อบต.)	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
2	มีการรณรงค์/เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ปฏิบัติงานตามภารกิจอำนาจและหน้าที่ที่ให้ประชาชนทราบ	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8
3	มีความชัดเจนในการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ ด้วยความเป็นธรรมเสมอภาคไม่เลือกปฏิบัติ	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8
4	มีบังคับใช้กฎหมายโดยคำนึงถึงสิทธิและหน้าที่ของประชาชน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
5	มีกลไกและระบบควบคุมภายในเพื่อสนับสนุนส่งเสริมการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
2. หลักคุณธรรม								
1	มีปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม บนพื้นฐานของศีลธรรม และจริยธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
2	มีมนุษย์สัมพันธ์ในปฏิบัติหน้าที่มีความสุภาพอ่อนโยนและมีไมตรีจิต พร้อมให้บริการ	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8
3	มีปฏิบัติงานด้วยความขยันขันแข็ง และตรงต่อเวลา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1

ลำดับที่	หลักธรรมาภิบาล	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ						
		คนที่1	คนที่2	คนที่3	คนที่4	คนที่5	ผลรวม	IOC
4	มีการสร้างจิตสำนึกให้บุคลากรยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต ขยัน อดทน และมีระเบียบวินัย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
5	มีการส่งเสริม พัฒนา และการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมในหน่วยงานอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
3. หลักความโปร่งใส								
1	มีระบบงานที่ชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
2	มีหน่วยตรวจสอบภายในที่เข้มแข็ง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
3	ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมการดำเนินงาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
4	เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่สำคัญของหน่วยงาน เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง, แผนงาน โครงการ ฯลฯ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
5	มีการสรุปผลโครงการ/กิจกรรมที่สำเร็จลุล่วง เผยแพร่ข้อมูลต่อสาธารณะด้วยข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นจริง เปิดโอกาสให้ประชาชนติดตามตรวจสอบได้	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8
4. หลักความรับผิดชอบ								
1	มีการกำหนดผู้รับผิดชอบงานชัดเจน	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8
2	มีการจัดให้บริการสาธารณะตามความต้องการพื้นฐานได้ทั่วถึง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
3	มีช่องทางหลายช่องทางในการรับข้อร้องเรียน / ร้องทุกข์	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8
4	ข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์จากประชาชน ได้รับการแก้ไขอย่างรวดเร็ว	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8
5	มีแนวทางปฏิบัติงาน การรับข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์และแนวทางการแก้ไขข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์ที่ชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
5. หลักการมีส่วนร่วม								
1	เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา โดยการนำปัญหา / ความต้องการของชุมชนบรรจุลงในแผน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1

ลำดับที่	หลักธรรมาภิบาล	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ						
		คนที่1	คนที่2	คนที่3	คนที่4	คนที่5	ผลรวม	IOC
2	เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมสภาท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1

ลำดับที่	หลักธรรมาภิบาล	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ						
		คนที่1	คนที่2	คนที่3	คนที่4	คนที่5	ผลรวม	IOC
3	เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องที่สำคัญและมีผลกระทบต่อชุมชน	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8
4	เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
5	มีการสร้างเครือข่ายประชาชนในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8
6. หลักความคุ้มค่า								
1	มีการกำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมมุ่งเน้นการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
2	มีการจัดลำดับ แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ก่อน-หลังตามความจำเป็นเร่งด่วน	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8
3	มีการรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ใช้งบประมาณด้วยความประหยัดคุ้มค่า	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
4	มีการอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
5	ผลการดำเนินงานสร้างความความพึงพอใจให้กับประชาชน	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาครที่ท่านอาศัยอยู่

ลำดับที่	การจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ						
		คนที่1	คนที่2	คนที่3	คนที่4	คนที่5	ผลรวม	IOC
1. การรักษาความสะอาดที่ทางสาธารณะ								
1	มีการปฏิบัติงานตามภารกิจอำนาจและหน้าที่ที่กำหนดในพระราชบัญญัติจัดตั้งของท้องถิ่นนั้น ๆ (อบจ./เทศบาล/อบต.)	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
2	มีการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความขยันขันแข็ง ตรงต่อเวลา	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8
3	มีระบบงานที่ชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
4	มีช่องทางในการรับข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8
5	มีการสร้างเครือข่ายประชาชนด้านสิ่งแวดล้อมสร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
6	ผลการดำเนินงานสร้างความความพึงพอใจให้กับประชาชน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
2. การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล								
1	มีการออกข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติ บัญญัติ เรื่อง การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
2	มีการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติ เรื่อง การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล เช่น อัตราค่าธรรมเนียม การควบคุมการกำจัดมูลฝอยในพื้นที่ เป็นต้น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
3	เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลอัตราค่าธรรมเนียมการให้บริการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
4	มีบุคลากรเพียงพอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
5	มีการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเข้าใจในบริบทพื้นที่	+1	+1	+1	-1	+1	3	0.6
6	มีการสร้างเครือข่ายประชาชนสร้างจิตสำนึกการมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังในการลักลอบทิ้งขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
3. การคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม								
1	มีโครงสร้างระบบงานที่ชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
2	มีการกำหนดผู้รับผิดชอบงานคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1

ลำดับที่	การจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ						
		คนที่1	คนที่2	คนที่3	คนที่4	คนที่5	ผลรวม	IOC
3	มีแผนงาน/โครงการในการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
4	มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบในการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
5	มีการแก้ไขปัญหาข้อร้องเรียนด้านการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจากประชาชน อย่างรวดเร็ว	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
6	มีส่วนร่วมของเครือข่ายประชาชนในการจัดกิจกรรมในการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่างๆ ของท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
4. การควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ								
1	มีการออกข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติ เพื่อควบคุมกิจการ/สถานประกอบการ	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8
2	มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบในข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติใน เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8
3	มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่เอื้อประโยชน์ ละเว้นการปฏิบัติ หรือเลือกปฏิบัติในการควบคุมกิจการ / สถานประกอบการที่ฝ่าฝืน และเป็นผู้ก่อมลพิษทางสิ่งแวดล้อม	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8
4	เปิดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ที่สถานประกอบการที่ยื่นขอใบอนุญาต ฯ ตั้งอยู่ ซึ่งอยู่ในขั้นตอนก่อนการพิจารณาออกใบอนุญาต ฯ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
5	มีการติดตามข้อร้องเรียน และมีการดำเนินการภายในกรอบของกฎหมาย และมีการประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น อุตสาหกรรมจังหวัด สิ่งแวดล้อมจังหวัด ฯลฯ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
6	มีการสร้างเครือข่ายประชาชนด้านสิ่งแวดล้อม สร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังด้านสิ่งแวดล้อม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ผลรวมเฉลี่ย								**0.93**

ภาคผนวก จ
หนังสือรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการทำวิจัยในมนุษย์ และหนังสือผ่านการอบรมการวิจัยในมนุษย์

ที่ จว. ๓๕๕/๒๕๖๖

เอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการทำวิจัยในคน
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๑. ชื่อโครงการวิจัย

ชื่อเรื่อง : การใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

TITLE : APPLICATION OF GOOD GOVERNANCE IN MANAGING ON ENVIRONMENT FOR SUSTAINABLE OF LOCAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATION IN SAMUTSAKHON PROVINCE

๒. ชื่อหัวหน้าโครงการวิจัย

ชลลดา คำสัมฤทธิ์

๓. ผลการพิจารณาของคณะกรรมการจริยธรรมการทำวิจัยในคน

คณะกรรมการจริยธรรมการทำวิจัยในคน สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในการประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๖๖ วันที่ ๑๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๖ มติที่ ๕๐๕/๒๕๖๖ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าโครงการวิจัยดังกล่าวเป็นไปตามหลักการของจริยธรรมการทำวิจัยในคน โดยที่ผู้วิจัยเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ ไม่มีการล่วงละเมิดสิทธิ และไม่ก่อให้เกิดภยันตรายแก่ตัวอย่างการวิจัย กลุ่มตัวอย่างและผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัย

จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยในขอบข่ายของโครงการวิจัยที่เสนอได้ ตั้งแต่วันที่ออกเอกสารรับรองผลการพิจารณาการทำวิจัยในคนฉบับนี้ จนถึงวันที่ ๑๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๗

ออกให้ ณ วันที่ ๑๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๖

ลงนาม

(พระมหามฆวินทร์ ปุริสุตฺตโม, ผศ.ดร.)
ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการทำวิจัยในคน
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ฉ
หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐
www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๘๐๘/ว๑๐๗๒

๓ สิงหาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุญาตแจกแบบสอบถามเก็บข้อมูล

เจริญพร นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

ด้วย นางสาวชลลดา คำสัมฤทธิ์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๓๐๓๓๓๓๓๒๐๓๙ นักศึกษาของหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง "การใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร Application of good governance in managing on environment of local administrative organization in Samut Sakhon province" มีความประสงค์เพื่อเข้าพื้นที่ในการแจกแบบสอบถามเก็บข้อมูลในการเขียนดุษฎีนิพนธ์

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะสังคมศาสตร์ จึงเจริญพรมาเพื่อขออนุญาตเข้าพื้นที่แจกแบบสอบถามสำหรับเก็บข้อมูลในการเขียนดุษฎีนิพนธ์ให้สมบูรณ์ต่อไป

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอเจริญพร

(พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ)
คณบดีคณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๑๕๖
โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๘๐
ผู้ประสานงาน นางสาวชลลดา คำสัมฤทธิ์
โทร. ๐๙-๗๗๒๔-๕๕๓๓

ภาคผนวก ช
หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐
www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๘/ว๑๐๗๓

๓ สิงหาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์

เจริญพร นางสมพิศ กลับบ้านเกาะ ประธาน ทสม.ตำบลบ้านเกาะ

ด้วย นางสาวชลลดา คำสัมฤทธิ์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๓๐๑๓๑๑๓๒๐๑๙ นักศึกษาของหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง “การใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร Application of good governance in managing on environment of local administrative organization in Samut Sakhon province” มีความประสงค์เข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับเก็บข้อมูลในการเขียนงานดุษฎีนิพนธ์

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะสังคมศาสตร์ จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์สำหรับเก็บข้อมูลในการเขียนดุษฎีนิพนธ์ของนักศึกษาให้สมบูรณ์ต่อไป

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอเจริญพร

(พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ)
คณบดีคณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๑๕๖
โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๘๐
ผู้ประสานงาน นางสาวชลลดา คำสัมฤทธิ์
โทร. ๐๙-๗๑๒๔-๕๕๓๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐
www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๘/ว๑๐๗๓

๓ สิงหาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์

เจริญพร นายมนตรี พลังจุนันท์ ประธาน ทสม.อ.กระทุ่มแบน

ด้วย นางสาวชลลดา คำสัมฤทธิ์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๓๐๑๓๑๑๓๒๐๑๙ นักศึกษาของหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง “การใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร Application of good governance in managing on environment of local administrative organization in Samut Sakhon province” มีความประสงค์เข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับเก็บข้อมูลในการเขียนงานดุษฎีนิพนธ์

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะสังคมศาสตร์ จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์สำหรับเก็บข้อมูลในการเขียนดุษฎีนิพนธ์ของนักศึกษาให้สมบูรณ์ต่อไป

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอเจริญพร

(พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ)
คณบดีคณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๑๕๖
โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๘๐
ผู้ประสานงาน นางสาวชลลดา คำสัมฤทธิ์
โทร. ๐๙-๗๑๒๔-๕๕๓๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐
www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๘/ว๑๐๗๓

๓ สิงหาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์

เจริญพร นายบุญส่ง จันทร์จำรัสศรี ผอ.กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม อบต.บ้านแพ้ว

ด้วย นางสาวชลลดา คำสัมฤทธิ์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๓๐๑๓๑๑๓๒๐๑๙ นักศึกษาของหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง “การใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร Application of good governance in managing on environment of local administrative organization in Samut Sakhon province” มีความประสงค์เข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับเก็บข้อมูลในการเขียนงานดุษฎีนิพนธ์

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะสังคมศาสตร์ จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์สำหรับเก็บข้อมูลในการเขียนดุษฎีนิพนธ์ของนักศึกษาให้สมบูรณ์ต่อไป

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอเจริญพร

(พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ)
คณบดีคณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๑๕๖
โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๘๐
ผู้ประสานงาน นางสาวชลลดา คำสัมฤทธิ์
โทร. ๐๙-๗๑๒๔-๕๕๓๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐
www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๘/ว๑๐๗๓

๓ สิงหาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์

เจริญพร นายศักดิ์พันธ์ ทับไกร ประธานกลุ่ม บำเพ็ญประโยชน์ชุมชน เรารักเจ็ดริ้ว

ด้วย นางสาวชลลดา คำสัมฤทธิ์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๓๐๑๓๑๑๓๒๐๑๙ นักศึกษาของหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง “การใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร Application of good governance in managing on environment of local administrative organization in Samut Sakhon province” มีความประสงค์เข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับเก็บข้อมูลในการเขียนงานดุษฎีนิพนธ์

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะสังคมศาสตร์ จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์สำหรับเก็บข้อมูลในการเขียนดุษฎีนิพนธ์ของนักศึกษาให้สมบูรณ์ต่อไป

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอเจริญพร

(พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ)
คณบดีคณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๑๕๖
โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๘๐
ผู้ประสานงาน นางสาวชลลดา คำสัมฤทธิ์
โทร. ๐๙-๗๑๒๔-๕๕๓๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐
www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๘/ว๑๐๗๓

๓ สิงหาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์

เจริญพร นายมิตรภาพ อนุศาสนนันท์ ผอ.กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม อบต.หลักสาม

ด้วย นางสาวชลลดา คำสัมฤทธิ์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๓๐๑๓๑๑๓๒๐๑๙ นักศึกษาของหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง “การใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร Application of good governance in managing on environment of local administrative organization in Samut Sakhon province” มีความประสงค์เข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับเก็บข้อมูลในการเขียนงานดุษฎีนิพนธ์

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะสังคมศาสตร์ จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์สำหรับเก็บข้อมูลในการเขียนดุษฎีนิพนธ์ของนักศึกษาให้สมบูรณ์ต่อไป

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอเจริญพร

(พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ)
คณบดีคณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๑๕๖
โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๘๐
ผู้ประสานงาน นางสาวชลลดา คำสัมฤทธิ์
โทร. ๐๙-๗๑๒๔-๕๕๓๑

ภาคผนวก ซ
หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการสนทนากลุ่ม

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐
www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๘/ว๐๓๔๔

๕ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

เรียน พระครูศรีปริยัติวิธาน, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำสาขารัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารประกอบการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวชลลดา คำสัมฤทธิ์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๓๐๑๓๑๑๓๒๐๑๙ นักศึกษาของหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง “การใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร Application of good governance in managing on environment of local administrative organization in Samut Sakhon province”

ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะสังคมศาสตร์ จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) แก่นักศึกษาเพื่อเก็บข้อมูลงานเขียนดุษฎีนิพนธ์ ซึ่งกำหนดในวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๗ เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๖.๐๐ น. ณ ห้องประชุม ๒๐๔ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม และแบบออนไลน์โปรแกรม Google meeting สามารถแสกน QR code ด้านล่างเพื่อเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) และรายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

เรียนมาด้วยความนับถือ

(พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ, ผศ.)
คณบดีคณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สแกนเพื่อเข้าร่วมสนทนา

สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๑๕๖
โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๘๐
ผู้ประสานงาน นางสาวชลลดา คำสัมฤทธิ์
โทร. ๐๙-๗๑๒๔-๕๕๓๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐
www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๘/ว๐๓๔๔

๕ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
เรียน พระครูสุทธิเมธาวัฒน์ อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารประกอบการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวชลลดา คำสัมฤทธิ์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๓๐๑๓๑๑๓๒๐๑๙ นักศึกษาของหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง “การใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร Application of good governance in managing on environment of local administrative organization in Samut Sakhon province”

ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะสังคมศาสตร์ จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) แก่นักศึกษาเพื่อเก็บข้อมูลงานเขียนดุษฎีนิพนธ์ ซึ่งกำหนดในวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๗ เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๖.๐๐ น. ณ ห้องประชุม ๒๐๔ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม และแบบออนไลน์โปรแกรม Google meeting สามารถแสกน QR code ด้านล่างเพื่อเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) และรายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

เรียนมาด้วยความนับถือ

สแกนเพื่อเข้าร่วมสนทนา

(พระมหาสุรไกร ชินพุทฺธิสิริ, ผศ.)
คณบดีคณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๑๕๖
โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๘๐
ผู้ประสานงาน นางสาวชลลดา คำสัมฤทธิ์
โทร. ๐๙-๗๑๒๔-๕๕๓๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐
www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๘/ว๐๓๔๔

๕ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
เจริญพร รองศาสตราจารย์ ดร.สุกิจ ชัยมุสิก
สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารประกอบการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวชลลดา คำสัมฤทธิ์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๓๐๑๓๑๑๓๒๐๑๙ นักศึกษาของหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง “การใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร Application of good governance in managing on environment of local administrative organization in Samut Sakhon province”

ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะสังคมศาสตร์ จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) แก่นักศึกษาเพื่อเก็บข้อมูลงานเขียนดุษฎีนิพนธ์ ซึ่งกำหนดในวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๗ เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๖.๐๐ น. ณ ห้องประชุม ๒๐๔ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม และแบบออนไลน์โปรแกรม Google meeting สามารถแสกน QR code ด้านล่างเพื่อเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) และรายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือฉบับนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอเจริญพร

สแกนเพื่อเข้าร่วมสนทนา

(พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ, ผศ.)
คณบดีคณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๑๕๖
โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๘๐
ผู้ประสานงาน นางสาวชลลดา คำสัมฤทธิ์
โทร. ๐๙-๗๑๒๔-๕๕๓๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐
www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๘/ว๐๓๔๔

๕ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
เจริญพร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิญญู กินะเสน
สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารประกอบการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวชลลดา คำสัมฤทธิ์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๓๐๑๓๑๑๓๒๐๑๙ นักศึกษาของหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง “การใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร Application of good governance in managing on environment of local administrative organization in Samut Sakhon province”

ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะสังคมศาสตร์ จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) แก่นักศึกษาเพื่อเก็บข้อมูลงานเขียนดุษฎีนิพนธ์ ซึ่งกำหนดในวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๗ เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๖.๐๐ น. ณ ห้องประชุม ๒๐๔ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม และแบบออนไลน์โปรแกรม Google meeting สามารถแสกน QR code ด้านล่างเพื่อเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) และรายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือฉบับนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอเจริญพร

(พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ, ผศ.)
คณบดีคณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สแกนเพื่อเข้าร่วมสนทนา

สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๑๕๖
โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๘๐
ผู้ประสานงาน นางสาวชลลดา คำสัมฤทธิ์
โทร. ๐๙-๗๑๒๔-๕๕๓๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐
www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๘/ว๐๓๔๔

๕ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
เจริญพร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมภพ ระงับทุกข์
สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารประกอบการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวชลลดา คำสัมฤทธิ์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๓๐๑๓๑๑๓๒๐๑๙ นักศึกษาของหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง “การใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร Application of good governance in managing on environment of local administrative organization in Samut Sakhon province”

ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะสังคมศาสตร์ จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) แก่นักศึกษาเพื่อเก็บข้อมูลงานเขียนดุษฎีนิพนธ์ ซึ่งกำหนดในวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๗ เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๖.๐๐ น. ณ ห้องประชุม ๒๐๔ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม และแบบออนไลน์โปรแกรม Google meeting สามารถแสกน QR code ด้านล่างเพื่อเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) และรายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือฉบับนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอเจริญพร

สแกนเพื่อเข้าร่วมสนทนา

(พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ, ผศ.)
คณบดีคณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๑๕๖
โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๘๐
ผู้ประสานงาน นางสาวชลลดา คำสัมฤทธิ์
โทร. ๐๙-๗๑๒๔-๕๕๓๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐
www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๘/ว๐๓๔๔

๕ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

เจริญพร รองศาสตราจารย์ ดร.มานพ นักการเรียน อาจารย์ประจำสาขาพุทธศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารประกอบการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวชลลดา คำสัมฤทธิ์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๓๐๑๓๑๑๓๒๐๑๙ นักศึกษาของหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง “การใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร Application of good governance in managing on environment of local administrative organization in Samut Sakhon province”

ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะสังคมศาสตร์ จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) แก่นักศึกษาเพื่อเก็บข้อมูลงานเขียนดุษฎีนิพนธ์ ซึ่งกำหนดในวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๗ เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๖.๐๐ น. ณ ห้องประชุม ๒๐๔ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม และแบบออนไลน์โปรแกรม Google meeting สามารถแสกน QR code ด้านล่างเพื่อเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) และรายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือฉบับนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอเจริญพร

สแกนเพื่อเข้าร่วมสนทนา

(พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ, ผศ.)
คณบดีคณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๑๕๖
โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๘๐
ผู้ประสานงาน นางสาวชลลดา คำสัมฤทธิ์
โทร. ๐๙-๗๑๒๔-๕๕๓๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐
www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๘/ว๐๓๔๔

๕ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

เจริญพร พอ.ดร.ศีรีบูรณ์ จำปาเทศ อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารประกอบการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวชลลดา คำสัมฤทธิ์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๓๐๑๓๑๑๓๒๐๑๙ นักศึกษาของหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง “การใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร Application of good governance in managing on environment of local administrative organization in Samut Sakhon province”

ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะสังคมศาสตร์ จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) แก่นักศึกษาเพื่อเก็บข้อมูลงานเขียนดุษฎีนิพนธ์ ซึ่งกำหนดในวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๗ เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๖.๐๐ น. ณ ห้องประชุม ๒๐๔ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม และแบบออนไลน์โปรแกรม Google meeting สามารถแสกน QR code ด้านล่างเพื่อเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) และรายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือฉบับนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอเจริญพร

(พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ, ผศ.)
คณบดีคณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สแกนเพื่อเข้าร่วมสนทนา

สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๑๕๖
โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๘๐
ผู้ประสานงาน นางสาวชลลดา คำสัมฤทธิ์
โทร. ๐๙-๗๑๒๔-๕๕๓๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐
www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๘/ว๐๓๔๔

๕ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

เจริญพร ดร.วันชัย แสงสุวรรณ อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารประกอบการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวชลลดา คำสัมฤทธิ์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๓๐๑๓๑๑๓๒๐๑๙ นักศึกษาของหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง “การใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร Application of good governance in managing on environment of local administrative organization in Samut Sakhon province”

ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะสังคมศาสตร์ จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) แก่นักศึกษาเพื่อเก็บข้อมูลงานเขียนดุษฎีนิพนธ์ ซึ่งกำหนดในวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๗ เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๖.๐๐ น. ณ ห้องประชุม ๒๐๔ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม และแบบออนไลน์โปรแกรม Google meeting สามารถแสกน QR code ด้านล่างเพื่อเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) และรายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือฉบับนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอเจริญพร

(พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ, ผศ.)
คณบดีคณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สแกนเพื่อเข้าร่วมสนทนา

สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๑๕๖
โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๘๐
ผู้ประสานงาน นางสาวชลลดา คำสัมฤทธิ์
โทร. ๐๙-๗๑๒๔-๕๕๓๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐
www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๘/ว๐๓๔๔

๕ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

เจริญพร ดร.บานชื่น นักการเรียน อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารประกอบการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวชลลดา คำสัมฤทธิ์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๓๐๑๓๑๑๓๒๐๑๙ นักศึกษาของหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง “การใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร Application of good governance in managing on environment of local administrative organization in Samut Sakhon province”

ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะสังคมศาสตร์ จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) แก่นักศึกษาเพื่อเก็บข้อมูลงานเขียนดุษฎีนิพนธ์ ซึ่งกำหนดในวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๗ เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๖.๐๐ น. ณ ห้องประชุม ๒๐๔ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม และแบบออนไลน์โปรแกรม Google meeting สามารถแสกน QR code ด้านล่างเพื่อเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) และรายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือฉบับนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอเจริญพร

(พระมหาสุรไกร ชินพุทฺธิสิริ, ผศ.)
คณบดีคณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สแกนเพื่อเข้าร่วมสนทนา

สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๑๕๖
โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๘๐
ผู้ประสานงาน นางสาวชลลดา คำสัมฤทธิ์
โทร. ๐๙-๗๑๒๔-๕๕๓๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐
www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๘/ว๐๓๔๔

๕ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

เจริญพร ดร.สุพิชัย ศิริรักษ์ อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารประกอบการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวชลลดา คำสัมฤทธิ์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๓๐๑๓๑๑๓๒๐๑๙ นักศึกษาของหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง “การใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร Application of good governance in managing on environment of local administrative organization in Samut Sakhon province”

ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะสังคมศาสตร์ จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) แก่นักศึกษาเพื่อเก็บข้อมูลงานเขียนดุษฎีนิพนธ์ ซึ่งกำหนดในวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๗ เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๖.๐๐ น. ณ ห้องประชุม ๒๐๔ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม และแบบออนไลน์โปรแกรม Google meeting สามารถแสกน QR code ด้านล่างเพื่อเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) และรายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือฉบับนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอเจริญพร

(พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ, ผศ.)
คณบดีคณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สแกนเพื่อเข้าร่วมสนทนา

สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๑๕๖
โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๘๐
ผู้ประสานงาน นางสาวชลลดา คำสัมฤทธิ์
โทร. ๐๙-๗๑๒๔-๕๕๓๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐
www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๘/ว๐๓๔๔

๕ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
เจริญพร นางสาวปิยาภรณ์ รอดขำ นักส่งเสริมปกครองท้องถิ่นชำนาญการ
สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารประกอบการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวชลลดา คำสัมฤทธิ์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๓๐๑๓๑๑๓๒๐๑๙ นักศึกษาของหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง “การใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร Application of good governance in managing on environment of local administrative organization in Samut Sakhon province”

ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะสังคมศาสตร์ จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) แก่นักศึกษาเพื่อเก็บข้อมูลงานเขียนดุษฎีนิพนธ์ ซึ่งกำหนดในวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๗ เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๖.๐๐ น. ณ ห้องประชุม ๒๐๔ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม และแบบออนไลน์โปรแกรม Google meeting สามารถแสกน QR code ด้านล่างเพื่อเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) และรายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือฉบับนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอเจริญพร

สแกนเพื่อเข้าร่วมสนทนา

(พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ, ผศ.)
คณบดีคณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๑๕๖
โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๘๐
ผู้ประสานงาน นางสาวชลลดา คำสัมฤทธิ์
โทร. ๐๙-๗๑๒๔-๕๕๓๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐
www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๘/ว๐๓๔๔

๕ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
เรียน พระมหาชินกร สุจิตโต, ดร. อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารประกอบการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวชลลดา คำสัมฤทธิ์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๓๐๑๓๑๑๓๒๐๑๙ นักศึกษาของหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง “การใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร Application of good governance in managing on environment of local administrative organization in Samut Sakhon province”

ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะสังคมศาสตร์ จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) แก่นักศึกษาเพื่อเก็บข้อมูลงานเขียนดุษฎีนิพนธ์ ซึ่งกำหนดในวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๗ เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๖.๐๐ น. ณ ห้องประชุม ๒๐๔ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม และแบบออนไลน์โปรแกรม Google meeting สามารถแสกน QR code ด้านล่างเพื่อเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) และรายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

เรียนมาด้วยความนับถือ

สแกนเพื่อเข้าร่วมสนทนา

(พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ, ผศ.)
คณบดีคณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๑๕๖
โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๘๐
ผู้ประสานงาน นางสาวชลลดา คำสัมฤทธิ์
โทร. ๐๙-๗๑๒๔-๕๕๓๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐
www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๘/ว๐๓๔๔

๕ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

เรียน พระครูสังฆรักษ์ยศวีร์ ปมุตฺโต, ดร. อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารประกอบการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวชลลดา คำสัมฤทธิ์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๓๐๑๓๑๑๓๒๐๑๙ นักศึกษาของหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง “การใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร Application of good governance in managing on environment of local administrative organization in Samut Sakhon province”

ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะสังคมศาสตร์ จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) แก่นักศึกษาเพื่อเก็บข้อมูลงานเขียนดุษฎีนิพนธ์ ซึ่งกำหนดในวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๗ เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๖.๐๐ น. ณ ห้องประชุม ๒๐๔ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม และแบบออนไลน์โปรแกรม Google meeting สามารถแสกน QR code ด้านล่างเพื่อเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) และรายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

เรียนมาด้วยความนับถือ

สแกนเพื่อเข้าร่วมสนทนา

(พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ, ผศ.)
คณบดีคณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๑๕๖
โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๘๐
ผู้ประสานงาน นางสาวชลลดา คำสัมฤทธิ์
โทร. ๐๙-๗๑๒๔-๕๕๓๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐
www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๘/ว๐๓๔๔

๕ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
เจริญพร นางสาวอธิชา เอี่ยมวิลัย ประชาชนตำบลคลองโยง อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม
สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารประกอบการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวชลลดา คำสัมฤทธิ์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๓๐๑๓๑๑๓๒๐๑๙ นักศึกษาของหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง “การใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร Application of good governance in managing on environment of local administrative organization in Samut Sakhon province”

ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะสังคมศาสตร์ จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) แก่นักศึกษาเพื่อเก็บข้อมูลงานเขียนดุษฎีนิพนธ์ ซึ่งกำหนดในวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๗ เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๖.๐๐ น. ณ ห้องประชุม ๒๐๔ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม และแบบออนไลน์โปรแกรม Google meeting สามารถแสกน QR code ด้านล่างเพื่อเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) และรายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือฉบับนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอเจริญพร

สแกนเพื่อเข้าร่วมสนทนา

(พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ, ผศ.)
คณบดีคณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๑๕๖
โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๘๐
ผู้ประสานงาน นางสาวชลลดา คำสัมฤทธิ์
โทร. ๐๙-๗๑๒๔-๕๕๓๑

ภาคผนวก ฌ
ประมวลภาพประกอบการสัมภาษณ์
และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

ภาพประกอบการสัมภาษณ์

นายชิงชัย บุญประคอง
ปลัดเทศบาลนครสมุทรสาคร
ผู้แทน นายชุมพล จันทร์จรัสวัฒนา นายกเทศมนตรีเทศบาลนครสมุทรสาคร

ดร.รังสรรค์ เจียรนัย
นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลท่าจีน

ภาพประกอบการสัมภาษณ์

นายไชยา กังรวมบุตร
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ

นางสาวณตณ สุริวงษ์
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแพ้ว

ภาพประกอบการสัมภาษณ์

นายธานี อ้อมน้อย
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลอำแพง

นางสุภาพ ศรีจันทร์
ผู้อำนวยการส่วนสิ่งแวดล้อม สำนักงานสิ่งแวดล้อมจังหวัดสมุทรสาคร

ภาพประกอบการสัมภาษณ์

นายวรพงษ์ ชอบชื่น
ประธานเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
อำเภอเมืองสมุทรสาคร

นางสาวปิยาภรณ์ รอดขำ
นักส่งเสริมปกครองท้องถิ่นชำนาญการ

ภาพประกอบการสัมภาษณ์

นางสาวกัญย์ปริยา เรืองกาญจนวัติ
ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม องค์การบริหารส่วนตำบลบางยาง

นายถวิล เฮ็งเส็ง
ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเจ็ดริ้ว

ภาพประกอบการสัมภาษณ์

นายสราวุธ วรรณรังษี
กำนันตำบลเจ็ดริ้ว

นาย ภัฏ สุริวงษ์
ประธานกลุ่มเกษตรกรอำเภอบ้านแพ้ว

ภาพประกอบการสัมภาษณ์

นายทัศนะ นะบุญ
ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม องค์การบริหารส่วนตำบลอำแพง

นายศักดิ์พันธ์ ทับไกร
ประธานกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ชุมชนตำบลเจ็ดริ้ว

ภาพประกอบการสัมภาษณ์

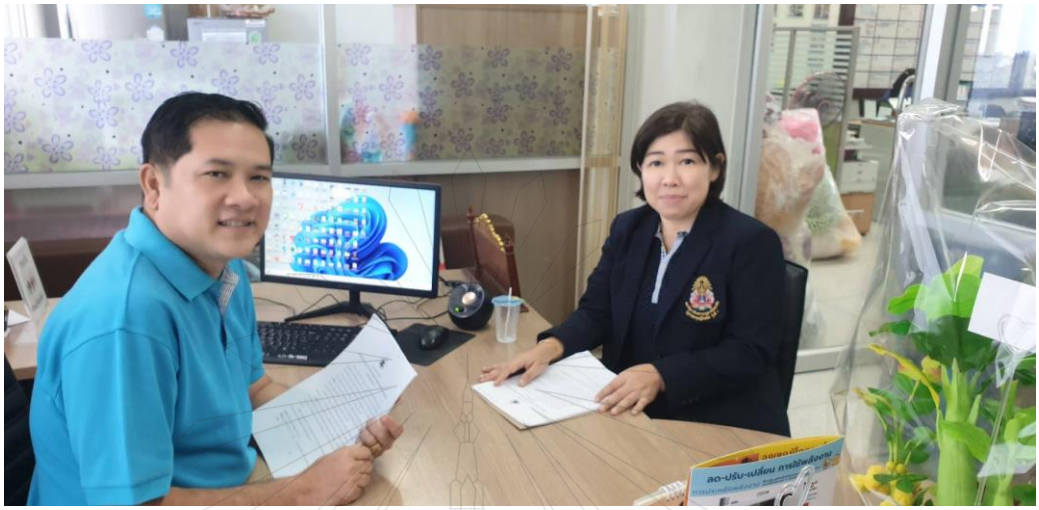

นางสุณี สุขสุเดช
อดีตปลัดอำเภอชำนาญการพิเศษ อำเภอบ้านแพ้ว

นางสมพิศ กลับบ้านเกาะ
ประธานอาสาสมัครพิทักษ์สิ่งแวดล้อมตำบลบ้านเกาะ

ภาพประกอบการสัมภาษณ์

นายบุญชอบ ทับไกร
ผู้อำนวยการกอองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

นายชนินทร์ ปุจฉาการ
กำนันตำบลบางยาง

ภาพประกอบการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

เรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

โดย นางสาวชลลดา คำสัมฤทธิ์ นักศึกษารัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วันที่ 17 มีนาคม 2567 ณ ห้องประชุม 204 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาพประกอบการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

เรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

โดย นางสาวชลลดา คำสัมฤทธิ์ นักศึกษารัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วันที่ 17 มีนาคม 2567 ณ ห้องประชุม 204 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาพประกอบการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
เรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดสมุทรสาคร
โดย นางสาวชลลดา คำสัมฤทธิ์ นักศึกษารัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วันที่ 17 มีนาคม 2567 ณ ห้องประชุม 204 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล : นางสาวชลลดา คำสัมฤทธิ์
วัน เดือน ปีเกิด : 8 ตุลาคม 2513
สถานที่เกิด : จังหวัดสระบุรี
ภูมิลำเนา : 107/656 หมู่ 5 ตำบลท่าไม้ อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

ประวัติการศึกษา

พ. ศ. 2533 : ประกาศนียบัตรพยาบาลและการผดุงครรภ์ ระดับต้น วิทยาลัยพยาบาลบำราศนราดูร นนทบุรี

พ. ศ. 2542 : พยาบาลศาสตร์บัณฑิต (พยบ.) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี สมทบมหาวิทยาลัยมหิดล

พ. ศ. 2552 : ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต (ศนม.) รัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสรินธรราชวิทยาลัย

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2533-2554 : พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลกระทุ่มแบน อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

พ.ศ. 2549-2554 : พยาบาลวิชาชีพ 7 วช. เทศบาลเมืองกระทุ่มแบน อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

พ.ศ. 2554-2557 : หัวหน้าฝ่ายบริการสาธารณสุขฯ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

พ.ศ. 2557-2563 : ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ระดับต้น องค์การบริหารส่วนตำบลเจ็ดริ้ว อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

พ.ศ. 2563-2566 : ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ระดับต้น องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

พ.ศ. 2566-ปัจจุบัน : ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ระดับกลาง องค์การบริหารส่วนตำบลวังใหม่ จังหวัดจันทบุรี